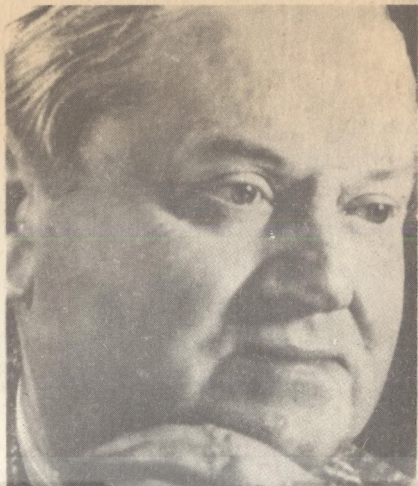

evelyn waugh

548

evelyn waugh
un pumn de țărână
preaiubită

Scinteietor reprezentant al umorului specific englez, umor sec, mușcător, dar fără răutate, scriitor genial a cărei satiră vizează lumea anglo-saxonă de astăzi pe care o cunoaște foarte bine, Evelyn Waugh (1903—1966) este totodată unul dintre cei mai străluciți romancieri ai literaturii engleze contemporane.

editura pentru literatura

Lei 5

evelyn waugh

Ilustrația copertei : *Andrei Olsufiev*

evelyn waugh

un pumn de țărînă
•
preaiubita

ROMANE

PREFĂȚĂ, TRADUCERE ȘI TABEL
CRONOLOGIC DE DAN HURMUZESCU

1969

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

A Handful of Dust
The Loved One

© Evelyn Waugh, 1943

P R E F A Ț A

Un domn irascibil și distant, unul din acei turiști englezi care împânzeau lumea între cele două războaie, ducînd pretutindeni cu ei concepția lor strict engleză de viață și umorul lor specific, se numea Arthur Evelyn Waugh. Ce-l deosebea de ceilalți călători era ascuțimea privirilor sale și talentul de a povesti cele văzute. Dar aceasta era numai o latură a existenței și a firii sale.

Născut în burghezia avută engleză, la Londra, educat în mijlocul odraslelor vechii aristocrații și a tinerilor snobi, ieșii din sau aspirînd la un loc în *establishment*, pătura care conduce efectiv treburile țării, el nu se integrează niciodată perfect în această lume, pe care o vede prea bine și prea clar. Între dorința sa, poate subconștientă, de a fi un perfect *gentlemen* englez și acuitatea simțului său critic există un continuu conflict care-l face să nu se simtă perfect fericit nici cu cei din „lumea bună”, nici fără ei. Aceasta este în bună parte motivul pentru care căuta mereu o evaziune, fie în călătorii, fie retrăgîndu-se la țară, el, londonez get-beget, fie, în fine, și aci este adevăratul său refugiu, în scrierile sale.

Pentru lumea din afară el rămîne, în aparență, un snob în frecventare, un caracter dificil și în existență ;

un independent, neacceptînd nici o autoritate și imixtiune exterioară în viața sa particulară. De aceea nu intră în nici un partid, nu ocupă nici un post permanent, rămîne un *free-lancer*, un „lăncier independent“ cum se spune în limba engleză.

Sè însoară tînăr, divorțează, se însoară din nou.

Acest temperament greu de suportat îl face pe glumețul Randolph Churchill să-i scrie, la vestea că Waugh vine la Hollywood să dirijeze realizarea unui film după *Praiubita* : „Aud că multe dintre sanatoriile de boli mintale din localitate sînt evacuate spre a se crea locuri disponibile pentru directorii de la Metro-Goldwin-Meyer, dintre care unii au și avut prăbușiri nervoase auzind de sosirea dumitale“¹.

De aceea preferă în cele din urmă să trăiască la țară, ca un *country gentleman*, boier de țară englez, îngrijindu-și florile din grădină, plimbîndu-și cîinii, venind rar la Londra, pe la clubul său, și întîlnind lume cît mai puțină². Rarii săi prieteni îi cunosc caracterul infernal, intransigent, ultracritic, exasperant.

S-a convertit la catolicism, ca mulți intelectuali englezi din perioada dintre cele două războaie³ și, deși foarte sincer în credința sa, convingerile sale religioase nu-i influențează prea mult opera și viața. Chiar și *Helena*, care povestește viața unei „sfinte“, este scrisă cu atîta ironie și umor, încît nu prea este recomandată „drept-credincioșilor“. Spiritul său critic și ironia sa nativă nu au putut fi împlînzite nici de această dogmă și nici de regulile sacrosancte ale *establishment*-ului.

¹ Randolph Churchill, *Correspondență cu Evelyn Waugh* în *Encounter*, iulie 1968.

² Frances Donaldson, *Evelyn Waugh — Portrait of a Country Neighbour*, London, 1967.

³ Chesterton, Graham Greene și alții.

Dintre cele două scurte romane pe care le-am ales pentru a alcătui acest volum, prezentînd în contrast două aspecte ale lumii anglo-saxone, *Preaiubita* (*The Loved One*) înfățișează una dintre laturile — pentru noi europenii — cele mai neașteptate ale vieții americane contemporane. Statele Unite, cu cei 200 de milioane de locuitori, nu formează un monolit, cum își închipuie mulți spectatori din afară. Acolo există numeroși oameni, aparținînd unor popoare diferite, împrăștiati în regiuni foarte deosebite, ba chiar îndepărtate; și, dacă pe coasta de răsărit, în Noua-Anglie, mai dăinuie încă o puternică influență europeană, dacă în regiunile centrale, Middle West, acum o jumătate de secol Thornton Weblein și cei patru revoltați din Chicago¹ au ridicat drapelul independenței culturii americane, consecință a înfloririi economice a acestei părți din Statele Unite după deschiderea comunicațiilor feroviare din ultima perioadă a secolului trecut, astăzi coasta Pacificului, cu explozia ei nemaipomenită de bogăție, cu orașe ce cresc de o sută de ori într-o jumătate de veac², într-o zi cît altele într-un an (ca Făt-Frumos din poveștile noastre), are ponderea cea mai mare în definirea specificului american. În creuzetul californian s-au amestecat oameni și idei, culturi și obiceiuri din toate părțile lumii, făurind o mentalitate care, nouă europenilor, ni se pare bizară și, în multe privințe, absurdă, ca să nu vorbim de unele aspecte ridicole pe care Evelyn Waugh le scoate aici în evidență. În mai puțin de un secol, mai întii aurul, apoi petrolul și, în fine, cinematografia, adăugate unei clime

¹ Jack London, Sinclair Lewis, Upton Sinclair și Sherwood Anderson au publicat un manifest al culturii și gândirii americane, proclamînd originalitatea acestora.

² Los Angeles avea în anul 1900 40 000 locuitori, și în 1950, 4 000 000.

extrem de favorabile și unei adăpostiri de orice pericol din afară, revărsînd șuvoaie de bogăție, au creat aici substratul unei anume concepții despre valorile omenești.

În acest *melting-pot*, ceaun în care se topește și se amestecă toate deosebirile, englezii, mai convinși de superioritatea felului lor de viață, caută să-și păstreze originalitatea și să nu se lase asimilați de acest popor nou, pe care îl disprețuiesc în fond, dar îl tratează cu tactul și discreția lor caracteristică, admirîndu-l și invidiindu-l în chip subconștient. Astfel satira lui Waugh, luînd în deridere „americanismele” din California, își bate totodată joc și de mentalitatea britanică, cu bizăriile ei.

Într-adevăr pentru concepția britanică despre viață, tot ce nu este Regatul-Unit¹, tot ce este *abroad*, în străinătate, este ceva inferior, avînd grade diferite de inferioritate, și încă nu prea diferite. Astfel pentru sir Ambrose Abercrombie situația din California este aproape similară cu situația din Africa, și locuitorii, atît într-o parte cît și în cealaltă, sînt niște „indigeni”, într-un sens peiorativ. Nu „se cade” pentru un englez să-i imite, să le adopte obiceiurile. Cel mult să le ia banii și să fie amabil și ușor distant cu ei. Edificatoare în acest sens este povestea tînărului englez care decade atît de mult, încît ajunge să poarte încălțăminte de gata și curea, în loc de bretele, imitîndu-i pe localnici, ceea ce n-ar face nici un „gentleman”.

Tot atît de convinși de superioritatea felului lor de viață (*the american way of life*) sînt și „indigenii” californieni. Restul lumii nu-i interesează, decît ca o curiozitate exotică, și nu e vorba numai de Europa și de europeni, ci de tot ce se află dincolo de Munții Stîncoși, spre Est.

¹ Anglia, Scoția, Țara Galilor și Irlanda de Nord.

Modul de a privi toate lucrurile din punctul de vedere al echivalentului lor material, de a considera religia ca o afacere de bani, exploatarea la maximum a sentimentalismului ieftin, toate acestea uluiesc și șochează mințile noastre, în aceeași măsură ca cinismul și lipsa de omenie în materie de afaceri. Evelyn Waugh nu insistă asupra nici uneia dintre aceste trăsături, dar le atinge pe toate în treacăt cu vorba sa tăioasă, lipsită de amărăciune și care își păstrează umorul stenic.

Dimpotrivă *Un pumn de țărină* (*A Handful of Dust*) este un tablou satiric al unei anume părți din societatea engleză. Povestea se petrece între cele două războaie mondiale, dar de fapt satira este valabilă pentru întreaga primă jumătate a secolului nostru, adică pentru întreaga perioadă post-victoriană, caracterizată în ceea ce privește „lumea bună” engleză prin două fenomene determinante: unul economic și altul moral. Pe de o parte, legislația fiscală, instituită de Lloyd George¹ apăsa greu asupra veniturilor mari și, în special, asupra proprietății imobiliare, atingând sever clasa de sus, iar începuturile de organizare sindicală fac personalul casnic foarte costisitor. Pe de altă parte, după strașnica încorsetare și severitate a moravurilor, instituită în timpul foarte lungii domnii a reginei Victorie, domnie care a luat sfârșit abia la începutul secolului al XX-lea, lumea engleză și în

¹ Din pricina impozitului progresiv pe venit și a taxelor asupra proprietăților imobiliare, castelele, parcurile, terenurile de vânătoare, nemaiputând fi întreținute, trebuie să fie și sînt vîndute unul cîte unul. Din aproximativ 55 000 de contribuabili care au declarat în 1900 că au un venit impozabil de peste 1 000 de lire sterline, în 1950 nu mai rămăseseră decît 5 000, deși valoarea banului scăzuse considerabil. Aproape toată nobilimea de la țară, care trăise fără griji și fără o ocupație remunerată, rămîne în aer.

special „lumea bună“, ca o reacție firească, a început să-și facă de cap, o bună parte din bătrîna generație conținînd încă să rămînă credincioasă principiilor victoriene, iar tineretul și cei ce voiau să țină pasul cu el, sfîdînd vechile reguli stabilite.

De aici prăbușirea vechiului *establishment*, atacat atît în poziția sa economică, cît și în esența sa morală. Oamenii, învățați să trăiască o viață cvasifeudală de castelani, în mijlocul unui numeros personal domestic, a unor parcuri imense, cai de călărie, vînători de vulpi cu călăreți în costume tradiționale, săteni obișnuiți să-l considere pe castelan ca pe un stăpîn și protector, biserica fiind o anexă a castelului, se văd obligați deodată să renunțe la acest fel de existență dat fiind că nu mai puteau face față cheltuielilor. Bătrînul edificiu nu stă în picioare decît grație posibilității de a compensa toate deficiențele și anacronismele printr-o ploaie continuă de aur aruncat cu eleganță de aristocrație (*gentry*) și de toți snobii care căutau s-o imite, copiindu-i pînă și laturile ridicole ale felului său de a fi. În schimb, o bună parte din tradiționala nobilime, acum lipsită de venituri, neputînd să-și continue vechiul mod de trai, se simte descumpănită. Lipsită de regulile de viață pe care i le impunea tradiția, neacceptîndu-le pe acelea după care trăia clasa mijlocie sau muncitorească, în a căror condiție economică decăzuse, nobilimea se află complet dezorientată, într-o stare de anarhie morală.

Dacă pînă la începutul secolului nostru nici un roman englez nu dezbracă o femeie mai sus de gleznă și nici o scenă de dragoste nu depășește sărutul, o dată cu *Amantul doamnei Chatterlay* sexul capătă primul rang în literatură, ca reflex al moravurilor lumii noi. Bărbații care, în Anglia, își duceau viața mai mult între ei, cu sporturile, universitățile și cluburile exclusiv rezervate lor, și tratau femeia ca pe o ființă aparte, eterică și de neînțeles, încep acum s-o privească cu alți ochi. Femeile

din „lumea bună“, plictisite de tradiționalismul și ipocrizia victoriană, sînt, în chip inconștient, factorii revoluției. Brenda Last, păpușă încîntătoare, sătulă de viața artificială pe care o duce în castelul soțului ei, dornică de petrecerile din capitală, prin inconștiența și inconsecvența ei aduce destrămarea și prăbușirea unei case care părea solid așezată în „viața tradițională engleză“. Tony Last, fără a face parte propriu-zis din aristocrație, fiind însă însurat cu această autentică fiică de lord, căutînd să imite pînă în cele mai mici detalii toate gesturile clasei nobile, devine victima acesteia și, de fapt, a timpurilor noi. Doamna Beaver, din aceeași categorie socială, s-a adaptat vremurilor și se descurcă perfect în această lume în prefacere, ca să nu spunem în descompunere. Iar fiul ei, John Beaver, este imaginea perfectă a nulității, a manechinului modern, care nu prinde viață decît prin capriciul unei femei care se plictisește.

Restul personajelor, fantome ale unei lumi care se năruie, superficiale, inutile, ducînd o existență agitată, dar fără nici un rost, reprezintă exact acea „lume bună“ incapabilă de a cugeta, care se hrănește cu cancanuri și petreceri, intrigi și birfeală, suprastructura artificială, dar foarte bătătoare la ochi, a unei societăți pe care încă o privește cu sentimente amestecate de admirație, învidie și dispreț.

Incontestabil că nu aceasta este Anglia, adevărata Anglie, muncitoare, cultă și progresistă, dar acest fenomen există, are un loc însemnat în viața engleză și, ca atare, merită să fie studiat, descris, chiar și cu multă ironie, cum o face Evelyn Waugh. Marea calitate a romanului este că toate personajele sînt oameni vii, autentici, fiecare avînd modul său de a gîndi, de a vorbi, de a reacționa la evenimente, încît îți dau o clipă impresia că trăiești printre ei, oricît de străină ar fi pentru noi această lume apusă, pentru ei încă foarte reală, deși personajele poartă, ca în teatrul antic, cîte o mască in-

dicîndu-le caracterul specific: Last-ultimul, Beaver-bursucul¹, Graceful-grațiosul Joyboy-băiat de viață, sînt tot atîtea caracterizări, adesea de o mușcătoare ironie care dau mai mult relief fiecăruia.

Desigur că generalizările sînt simplificări extreme și cam rudimentare pentru a caracteriza lucrurile și oamenii, totuși ele ne permit să vedem mai ușor unele trăsături comune, să formăm acele categorii care ajută mintea noastră în înțelegerea lucrurilor. Astfel s-ar putea spune că, dacă visul unui italian este să stea la soare fără să facă nici un efort, al unui francez să aibă o căsuță, un *pavilion* în afara orașului, al unui american să călătorească, în schimb englezul dorește să ducă o viață de *gentleman*, oriunde s-ar afla. Nu costul acestui fel de trai este coordonata sa principală, partea bănească este un lucru cu totul secundar. Felul însuși este important. El comportă o serie de rituri sacre, care nu pot fi nicicum modificate.

Astfel, *breakfast*-ul, micul dejun de dimineață (și nu *prea* de dimineață), abundent și complet, cu o „cereală”, fulgi de ovăz sau de porumb, cu ouă prăjite pe șuncă sau pe costiță, pește afumat, pîine prăjită cu unt și marmeladă de portocale, toate acestea inundate în cîteva cești de ceai, constituie începutul indispensabil al unei zile englezești. A doua ceremonie importantă este ceașca de ceai de după-amiază, marcînd terminarea primei jumătăți a zilei, a fazei de activitate productivă, a realizărilor, și trecerea la repaos sau distracție. Acum englezul își schimbă îmbrăcămintea, își pune haine de seară, fie că se duce la vreun spectacol, la vreo masă, sau la vreo petrecere, fie că merge la clubul său, ori rămîne doar

¹ De fapt „beaver” înseamnă castor, sau breb, în limba veche românească, dar e întrebuintat în vorbirea engleză în sensul pe care noi îl dăm cuvîntului „bursuc”.

acasă să-și citească ziarul. Și fiindcă vorbim despre club, nu trebuie să uităm că și acesta are un rol de seamă în viața unui *gentleman*. Așa cum francezul merge la cafenea și neamțul la berărie, *gentlemanul* englez se duce la club, unde se așază pe un fotoliu sau se sprijină de bar. Aici își va întâlni camarazii, le va spune *hello* și, uneori, va merge cu expansiunea pînă acolo încît îi va bate chiar pe umăr. Dar, în genere, el vine la club pentru a sta liniștit, cu fălcile încheștate pe o pipă și un pahar de whisky în mînă, schimbînd cu voce domoală cîteva rare vorbe despre sport sau vreme, niciodată despre me-serie sau afaceri. *Don't talk shop*, nu vorbiți despre treburile voastre, este o regulă esențială pentru membrul unui club. Și totuși aici se iau hotărîrile importante ale vieții, inclusiv unde să-ți petreci viitorul *week-end*, care este un alt punct esențial al vieții englezești. Lepădîndu-și toate grijile și preocupările obișnuite, deconectîndu-se complet, de vineri seara pînă luni dimineața ei trăiesc o viață liberă și fără altă grijă decît aceea de a nu călca eticheta și legile ospitalității, gazdele ostenindu-se să-și distreze oaspeții și aceștia dîndu-și toată sim-lința să pară că se distrează. Oricum, în această scurtă întrerupere a monotoniei vieții de toate zilele, în această detașare de orice griji practice imediate, englezul găsește un sentiment de boierie, de independență și de libertate. El nu mai este un simplu angrenaj al societății, ci își regăsește individualitatea. Bineînțeles, toate acestea se întîmplă dacă poate să-și ofere un *week-end* de gentleman și nu acel „de sîmbătă seara pînă luni dimineața” ca eroul lui Alan Silitoe.

Din această „lume bună” fac parte membrii *establishment*-ului.

Dacă luăm un dicționar, putem citi la cuvîntul *establishment*: „ordine stabilită a societății”; de aseme-

nea, „conducătorii vieții sociale, economice și politice ai unei astfel de ordine“.

Pe măsură ce-și capătă o anumită stabilitate, societatea burgheză își crează un aparat funcționăresc-administrativ, a cărui cristalizare se realizează într-o formă cât mai adecvată funcțiilor pe care ea i le conferă, indiferent că este vorba de planul politicii externe sau interne. Din acest aparat, cu tendința de a se transforma într-o castă impenetrabilă, societatea burgheză își recrutează aproape totdeauna — excepțiile fiind rarisime și ținând de sfera întâmplătorului — acele persoane cărora ea le conferă, ca un privilegiu, calitatea de a-i exprima pozițiile și interesele. Fenomenul creării castelor, indiferent de elementele noi pe care momentul dezvoltării istorico-sociale și politice le adaugă în structura și funcționarea lor, este — așa cum o arată Toynbee — un semn de îmbătrânire, de sclerozare a înseși societăților care le dau naștere, și, implicit, unul dintre factorii generatori ai procesului lor de descompunere.

După stabilizarea vieții politice din perioada regalității hanovriene și, mai ales, în timpul lungii domnii a reginei Victoria, construcția statală engleză ajunge la o formă de castă, căreia criticii și adversarii ei încep să-i dea numele de *establishment*.

Ca în orice castă, importanța deosebită o are modul de recrutare a membrilor ei și acest lucru este asigurat prin celebrele „școli publice“ (*public schools*), de altfel impropriu numite astfel, căci nu aparțin publicului, fiind instituții particulare, și nici nu sînt la dispoziția publică, avînd locuri limitate în care nu poate fi admis oricine, și, în sfîrșit, taxele foarte ridicate de școlarizare nepermițînd accesul oricui. Eaton, Rugby, Harrows, Winchester și alte cîteva sînt licee unde se forma un tineret care urma să-și încheie studiile la Cambridge sau Oxford și, de acolo, să ocupe toate locurile oferite de funcțiile publice, *civil service*, infrastructura aparatului de stat

britanic. Pentru orice astfel de post, oricînd și oriunde, este preferat un om venind dintr-una din aceste mari universități istorice, sau unul care este măcar *a public school boy*, adică și-a făcut studiile secundare într-unul din liceele amintite. Există o adevărată ligă ocultă a acestora, care se sprijină și se ajută între ei. *Decline and Fall*, apărută și la noi¹, satirizează tocmai această trăsătură a *establishment*-ului în persoana celor doi eroi principali, Paul și Grimes.

Desigur că acest *establishment* a avut și o latură pozitivă. Ca orice castă, și-a creat o etică a sa, o etică foarte severă. Anumite reguli nu puteau fi călcate fără a-ți pierde implicit calitatea de membru, la fel ca într-un club select.

Cîtă vreme aceste reguli au fost aplicate cu strictețe, *establishment*-ul și-a păstrat intacte prestigiul și moralitatea victoriană. Cînd însă, sub presiunea transformărilor economice și sociale ale secolului nostru, au început să apară încălcări, fisuri ale edificiului, toate eforturile de a păstra măcar o fațadă onorabilă n-au mai putut înșela ochiul pătrunzător al criticilor, printre care Evelyn Waugh este unul dintre cei mai caustici.

Ironia sa are totuși o nuanță de afecțiune, chiar și de duioșie, semănînd cu felul tandru și amuzat în care un nepot își bate joc de o pălărie caraghioasă a bunicii. Și Waugh face parte din *establishment*. Deși nu are o origine aristocratică, prin educația sa (Lancing și Oxford) este membru al acestui nobil „club”. Sesizîndu-i foarte bine aspectele ridicole, el nu se sfiește să imite cît mai mult felul de viață demodat al membrilor acestei caste,

¹ *Declin și prăbușire*, Editura pentru literatură universală, colecția „Meridiane”, 1968, în traducerea lui Petre Solomon.

făcînd pe boierul de țară de modă veche, el, un orășean ieșit din burghezia mijlocie a Londrei.

Orice membru al *establishment*-ului este considerat a fi un *gentleman* sau o *lady*, și trebuie să se comporte ca atare, deci să aibă maniere perfecte în societate, să *nu* facă anumite lucruri și să îndeplinească anumite rituri. Astfel *nu trebuie* să vină cu întârziere la întâlniri sau invitații, să pună întrebări indiscrete, să vorbească unei persoane înainte de a-i fi fost prezentat, să mănînce peștele cu cuțitul, să stea tolănit în fața unei doamne, să vorbească în societate despre treburi de serviciu, să iasă seara cu o doamnă îmbrăcat în haine de zi, să se arate beat în public, să se facă remarcat, să bată la ochi, să poarte haine sau încălțăminte de gata, să mănînce în picioare etc. Dimpotrivă, el sau ea *trebuie* să aibă o atitudine sportivă în problemele vieții și, bineînțeles, să practice cel puțin un sport, dacă se poate unul dintre cele elegante ca vînătoarea de vulpi cu haite de ciini, practică călare, cu rituri și forme imuabile. admitînd chiar riscul de a-și frînge gîtul, apoi iantingul, golful, cricketul.

Atît în *Preaiubita*, cît și în *Un pumn de țărîină* există personaje care se țin cu strictețe de aceste reguli, precum și altele care, semn-al timpurilor noi, le calcă, ba chiar le sfidează. Aceștia sînt eliminați din mediul semenilor lor, așa cum un organism viu elimină un corp străin.

Pe cînd la Galsworthy, în *Forsythe Saga*, asistăm la înflorirea și destrămarea mării burghezii engleze din epoca victoriană, într-o atmosferă dramatică, balzaciană, cu Waugh trăim descompunerea aristocrației, a castei *establishment*-ului, înfățișată într-o satiră amară și totuși nu lipsită de îngăduință, ba chiar și de simpatie. Cînimul său rămîne colorat de un sentiment nostalgic, ca în *Brideshead revisited* sau în *The Ordeal of Gilbert Pinfold*.

Deși vede cu o claritate excepțională ridicolul și absurdul, declinul unei societăți, transformarea unei structuri îl lasă pe Waugh cu un sentiment vag de regret, cu o înțelegere plină de afecțiune. Ne dăm seama că, în străfundul inimii sale, el se simte unul dintre acești oameni și, după cum spune Anthony Burgess¹, un autor contemporan care l-a cunoscut bine, „bietul Evelyn Waugh nu și-a dorit altceva toată viața decât să fie și el înnobilit“, să i se poată spune și lui *sir*, ca celorlalți. Din pricina acestei mici manii, mai mult decât din pricina ironiei sale, a fost asemuit de unii cu Matei Caragiale, dar cred că asemănarea nu poate merge prea departe. La Waugh nostalgia trecutului capătă doar o formă subconștientă, o nuanță care dă pe alocuri puțină lumină mai caldă tabloului rece și sarcastic al societății engleze, o nuanță pe care nu o mai întâlnim în scenele ce se petrec în alte părți ale globului. Și tocmai prin această trăsătură îl prețuim pe Evelyn Waugh, care ne îngăduie să ne dăm seama cât de profund ancorată în mentalitatea engleză este această nostalgie a trecutului, a traiului care se potrivea epocii când Imperiul Britanic conducea politica lumii și stăpânea mările și oceanele², încât nici chiar un om înzestrat cu simțul său critic nu poate fi perfect obiectiv în judecățile emise. Waugh scapă de sub influența religiei, deși este eroul unei conversiuni spectaculoase, și de cea a patriotismului, deși a intrat voluntar în război și a luptat efectiv pe patru fronturi. El despică la rece cu scalpелul său critic faptele și sentimentele, dar devine indulgent și părtinitor când este vorba de viața de *gentleman*. Ca și Swift, cu toată ironia sa acerbă față de compatrioții săi contemporani, cu toată vederea sa pătrunzătoare și critică, Waugh

¹ În *New York Times Magazine*, noiembrie 1968.

² *Britania rules the waves* (Britania stăpânește valurile) — vers din imnul național britanic.

rămîne sută la sută un om al clasei sale, dar tot ca și Swift, și în ciuda acestui filtru colorant, satira sa are ceva etern, care îl așază printre clasicii literaturii engleze.

Waugh este nu numai „unul dintre cei mai desăvîrșiți romancieri ai generației sale”, dar opera sa „poate fi unul dintre documentele cele mai grăitoare ale epocii”¹.

DAN HURMUZESCU

¹ Ifor Evans, *A Short History of English Literature*, Penguin Books, 1964.

TABEL CRONOLOGIC

1901 Moare regina Victoria, urcă pe tron fiul ei Eduard al VII-lea și începe o nouă eră mai puțin strictă și mai liberală în viața societății engleze.

1903 Se naște la Londra Evelyn Arthur Waugh, al doilea fiu al unui editor londonez, nu dintre cei mai mari.

1911 Guvernul liberal instituie impozitul progresiv pe venit și dări grele asupra proprietăților imobiliare, atingând grav clasa avută și mai ales aristocrația cu mari domenii rurale, în schimb clasa burgheză se ridică aspirând să-i ia locul.

1914—1918 Primul război mondial zguduie profund ordinea socială și economică burgheză.

1914—1918 Evelyn Waugh își face studiile medii la Lansing — una din acele *public schools* scumpe păturii conducătoare engleze.

1917 Marea revoluție socialistă din Octombrie.

1919—1923 Waugh urmează universitatea din Oxford; este un student bun, fără a străluci în mod deosebit.

1919 Tratatul de pace de la Versailles.

Primul guvern laburist cu Ramsay Macdonald într-o Anglie sleită și sărăcită, care în zadar caută să mai păstreze fațada de Imperiu Britanic.

La clubul de dezbateri libere „Union” din Oxford, studenții votează o moțiune declarînd patriotismul un sentiment demodat, nedemn de un intelectual modern.

1925 Waugh încearcă o carieră în învățămînt pe care însă o părăsește repede. Se ocupă de pictură, fără a ajunge la o maturizare fie în creație, fie în critică. Gravitează în cercurile literare și artistice ale Londrei. Începe să scrie primul său roman.

Se discută despre *Ulysses* de James Joyce, Brâncuși, Epstein, Moore și primii sculptori englezi.

Apar scrieri de Virginia Woolf, Aldous Huxley, Lawrence, T. S. Elliot în Anglia; Faulkner, Hemingway, Ezra Pound în S.U.A.

1928 Apare *Decline and Fall* (*Declin și prăbușire*) cu proaspetele amintiri din universitate și încercarea de carieră didactică. Succesul obținut îi arată lui Waugh că și-a găsit calea.

1929—1930 Crahul financiar american trage după el economia tuturor țărilor capitaliste. Criză economică cumplită. Aproape cinci milioane de șomeri în Anglia.

Lui Waugh îi apar : *Vile Bodies* (*Trupuri păcătoase*) un roman satiric, *Labels* (*Etichete*) — articole, *Rosetti*, critică estetică.

Începe activitatea de ziarist și călătoriile care îi vor ocupa mult timp din viață și vor fi o sursă de inspirații literare.

1932 *Black Mischief (Năzbîtii negre)*, fruct al unui voiaj în Africa, și o plachetă *Thirty-four Decorative Designs by Francis Crease (Treizeci și patru desene decorative de F. C.)*.

1933—1937 Lumea întreagă este zbuciumată politicește, după ce fusese zguduită de criza economică. Hitlerismul și fascismul în plină ascensiune. Italia ocupă nestingherită Abisinia și apoi Albania. Spania sfîșiată de războiul civil. Japonezii invadează China

1934 Waugh publică *A Handful of Dust (Un pumn de țărînă)*, satiră a înaltei societăți engleze dezorientată între tradiție și realitate, în 1934, și o serie de reportaje mai mult anecdotice din călătoriile sale.

1938—1939 Apare *Scoop (Vrăjitorie)* iarăși o poveste inspirată de călătoriile sale în Africa, precum și *Robbery under Law (Jaf legal)* cu aceeași sursă de inspirație.

1939 august. Izbucnește al doilea război mondial Timp de aproape un an Franța și Anglia stau cu arma la picior, în vreme ce Germania cotopește Polonia, apoi invadează Danemarca și Norvegia.

1939 Waugh își mușcă frîul de nerăbdare în Anglia. S-a prezentat voluntar de la început. Exasperat, scrie usturătoarea *Put out More Flags (Scoateți mai multe drapele)*, publicată abia în 1942.

1940 iunie. Franța se prăbușește. Anglia suferă dezastrul de la Dunkerque.

Iulie. „Bătălia Angliei”. Eroismul aviatorilor englezi salvează țara de invazia hitleristă. Churchill : „Niciodată atât de mulți n-au datorat atât de mult atîtor de puțini”. În fine, Anglia e în picioare, gata de apărare și de atac.

Septembrie. Expediția de la Dakar menită să neutralizeze flota franceză care, trecînd de partea germană, ar fi putut schimba echilibrul forțelor navale.

1940 Waugh ia parte la această încercare (de altfel nereușită) și o găsim în *Men at Arms* (*Oameni sub arme*), primul volum din trilogia *The Sword of Honour* (*Spada de onoare*), autobiografie a activităților sale în timpul războiului.

1941 Expediția din Creta, nouă nereușită din lipsă de informații și conducere.

1941 Waugh ia parte și la aceasta, și o găsim în *Officers and Gentlemen* (*Ofițeri și domni*), a doua carte din trilogia *Spada de onoare*, cu o accentuare a amărăciunii față de absurdul vieții militare.

Rusia invadată de hitleriști.

Waugh luptă la Bardia, în Africa de Nord.

1942 După un nou an de inactivitate în Anglia, pe care îl regăsim în *Unconditional Surrender* (*Capitulare fără condiții*), Waugh este trimis ca ofițer de legătură cu partizanii iugoslavi, unde se afla și amicul său Randolph Chur-

chill, care scrie despre el: „Waugh` poseda într-un grad foarte înalt atât curajul moral, cât și cel fizic. El a luptat la Dakar, în Creta, la Bardia și în Iugoslavia. Bravura sa, îmbinată cu inteligența i-ar fi permis să facă o foarte frumoasă carieră militară, dar de obicei îl interesa mai mult sîcîirea superiorilor săi imediați, decît înfrîngerea inamicului. Unul dintre șefii săi, un foarte distins ofițer, a suferit o gravă criză de nervi după ce l-a avut pe Evelyn Waugh numai două luni sub comanda sa“¹.

Apare *Put out More Flags* (*Scoateți mai multe drapele*), scrisă cu doi ani mai înainte.

Bătălia de la Stalingrad. Începe retragerea germană.

1943 Anglo-americanii debarcă în Africa, lichidează forțele italo-germane de acolo și trec în Sicilia și Italia.

1944 Aliții debarcă în Franța. Italia capitulează, în parte.

1944 Waugh după un stagiul la o bază militară în Italia își încheie activitatea militară în Anglia și scrie romanul care avea să apară anul următor.

1945 Capitularea Germaniei. Capitularea Japoniei.

1945 În Anglia sătulă și scîrbită de război, apare cartea lui Waugh *Brideshead Revisited* (*Nouă vizită la Brideshead*), romanul unei eterice iubiri de tinerețe.

¹ Randolph Churchill: *Corespondență cu Evelyn Waugh*, în *Encounter*, iulie 1968.

1946—1948 Independența Indiei și, una după alta, a celor mai importante colonii britanice.

1946—1948 Apare, în 1946, *When the Going was Good* (*Vreme bună de drumetrie*), amintiri cam nostalgice ale lui Waugh din călătoriile lui dintre cele două războaie, apoi, în 1947, *Scott-King's Modern Europe* (*Europa modernă a lui Scott-King*) și, în fine, în 1948 *The Loved One* (*Predaiubita*), satiră înțepătoare a unor moravuri americane, după o călătorie a sa în California, întreprinsă cu scopul de a explora lumea filmelor.

1950 Apare *Helena*, viața romanțată a împărătesei cu același nume.

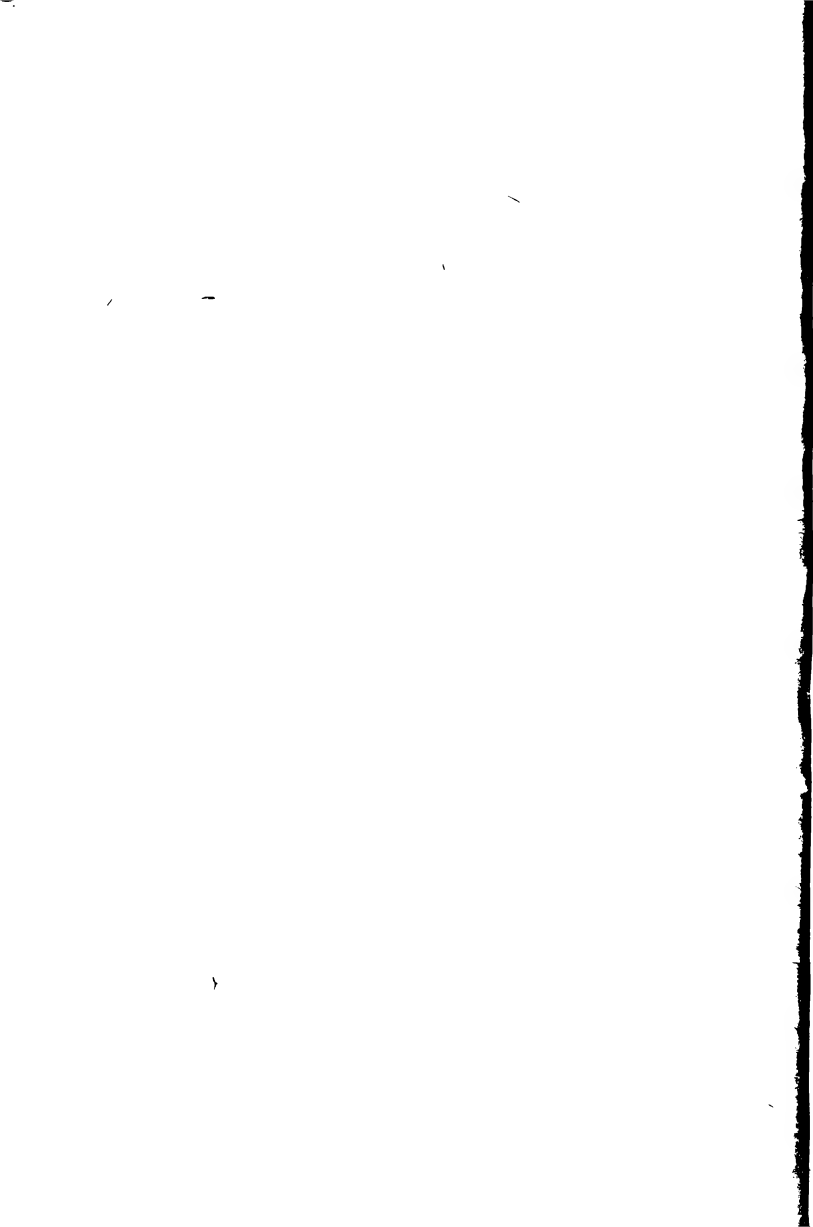
1952—1961 Apare trilogia sa ostășească *The Sword of Honour* (*Spada de onoare*), formată din *Men at Arms* (*Oameni sub arme*), *Officers and Gentlemen* (*Ofițeri și domni*) și *Unconditional Surrender* (*Capitulare fără condiții*), critică amară a conducerii și a rutinei militare și politice a Angliei din timpul războiului — precum și *The Ordeal of Gilbert Pinifold* și *Love Among the Ruins* (*Calvarul lui Gilbert Pinifold* și *Dragoste printre ruine*), în care se face un apel mai larg la psihanaliză, tratată însă cu umorul său satiric.

1960—1964 *Tourist in Africa* (*Turist în Africa*), în 1960, noi relatări de călătorii mai vechi, *Basil Seal Rides Again* (*Iar îi merge bine lui Basil Seal*), în 1962, în care un escroc, erou al cărții *Put out More Flags* își reîncepe

activitatea grație descompunerii care domnește în Anglia, și *A Little Learning* (*Puțină învățătură*), în 1964. ultima sa carte apărută în viață. (S-ar părea că mai există unele manuscrise care urmează eventual să apară.)

1966 Moare Evelyn Arthur Waugh, după o boală care i-a măcinat ultimii doi ani de viață.

L. H

UN PUMN DE ȚĂRÎNĂ

„...Îți voi arăta cu totul altceva decât
Umbra ta pășind în urmă-ți,
dimineața,
Sau seara, ridicându-se să te
întîmpine ;
Îți voi arăta teama ta într-un pumn
de țărînă.“

Țară pustie (T. S. Elliot)

CAPITOLUL I

Du côté de chez¹ Beaver

— A fost cineva rănit ?

— Sînt fericită să spun că n-a fost nimeni, în afară de două servitoare care și-au pierdut capul și au sărit în curtea pavată printr-un acoperiș de sticlă, — zise doamna Beaver. Nu erau în nici un pericol. Mă tem că focul nici n-a ajuns la dormitoare. Totuși vor trebui refăcute ; totul e înnegrit de fum și leorcă de apă și, din fericire, aveau tipul acela demodat de stingător care distruge absolut tot. Într-adevăr n-avem de ce să ne plîngem. Camerele principale au fost complet distruse. Totul era asigurat. Sylvia Newport îi cunoaște. Trebuie să ajung la ei înainte ca scorpia de doamna Shutter să-i înhațe.

Doamna Beaver stătea cu spatele la focul din cămin, mîncîndu-și iaurtul de dimineață. Ținea paharul de carton chiar sub bărbie și înfuleca de zor cu o linguriță.

— Doamne, ce infectă e zeama asta ! Aș vrea să începi și tu să mănînci, John. Arăți atît de obosit de cîtăva vreme. Nu știu cum mi-aș face treaba zilnică fără ea.

¹ Aluzie la titlul unei cărți din romanul *In căutarea timpului pierdut*, de Marcel Proust.

- Dar, mămico, n-am atâtea de făcut ca tine.
- Asta-i adevărat, fiule.

John Beaver locuia cu maică-sa în casa din Sussex Gardens, unde se mutaseră după moartea tatălui său. În apartamentul lor prea puține lucruri ar fi putut sugera interioarele de elegantă austeritate pe care doamna Beaver le amenaja pentru clienții ei. Casa era ticsită de mobilierul ce nu se putea vinde, adunat din două case mai mari, fără pretenție la vreun anume stil, cu atît mai puțin cel modern. Cele mai bune piese, și cele care prezentau un interes sentimental pentru doamna Beaver, se aflau în salonul în formă de L, de la etaj.

Beaver avea o cameră mică de zi (la parter, în spatele sufrageriei) și propriul său telefon. O servitoare vîrstnică avea grijă de hainele lui. De asemenea ștergea de praf, lustruia și păstra în ordine simetrică, pe masa lui de toaletă și pe partea de sus a scrinului, colecția de obiecte sumbre și voluminoase care fuseseră în camera tatălui său : cadouri indestructibile de la nuntă și de la aniversarea a 21 de ani, obiecte de fildeș, ferecate în bronz, îmbrăcate în piele de porc, cu blazoane și montură de aur — semnele unui bărbat elegant de pe vremea regelui Eduard —, ploști de călărie și ploști de vînătoare, cutii de lemn pentru țigări de foi, borcane pentru tutun, bibelouri reprezentînd jochei, pipe complicate din spumă de mare, cîrlige de încheiat nasturi și perii pentru pălării.

Personalul casnic era alcătuit din patru servitoare, toate vîrstnice, afară de una, și nici un bărbat.

Cînd cineva îl întreba pe Beaver de ce rămînea acolo în loc să se instaleze pe cont propriu, uneori răspundea că, după cît i se părea, mamei lui îi plăcea să-l aibă alături de ea (în ciuda multiplelor ei treburi, se simțea singură); alteori că-i făcea o economie de cel puțin cinci lire pe săptămînă.

Venitul său total varia în jurul a șase lire săptămînal, așa că făcea într-adevăr o economie importantă.

Avea 25 de ani. De cînd părăsise Oxfordul și pînă la începutul crizei economice, lucrase într-o agenție de publicitate. De atunci nimeni nu fusese în stare să găsească ceva de făcut. Așa că se scula tîrziu și își petrecea cea mai mare parte din zi lîngă telefon, în speranța că-l va chema cineva.

De cîte ori era posibil, doamna Beaver se făcea liberă pentru o oră, în mijlocul dimineții. Se ducea totdeauna la prăvălia ei la ora 9 punct și pe la 11 și jumătate simțea nevoia unei întreruperi. Atunci, dacă nu aștepta nici un client important, se suia în automobilul său cu două locuri și mîna acasă, la Sussex Gardens. De obicei Beaver izbutea să se îmbrace pînă la ora aceea și doamna Beaver ajunsesese să prețuiască schimbul lor matinal de birfe.

— Cum ți-ai petrecut seara?

— Audrey m-a chemat la telefon pe la ora opt și m-a invitat la cină, la „Embassy”¹. Eram vreo zece la masă; cam plictisitor. După aceea ne-am dus cu toții la o petrecere dată de o femeie cu numele de Trommet.

— Știi despre cine vorbești. Americană aia, care nu mi-a plătit husele de scaune din creton pe care i le-am făcut în aprilie trecut. Și pentru mine seara a fost monotonă. N-am avut o carte toată

¹ Restaurant foarte elegant din Londra.

seara și am plecat cu patru lire și jumătate în pierdere.

— Biata mea mămică !

— Iau prânzul la Viola Chasm. Tu ce faci ? Mă tem că nu le-am spus femeilor să gătească ceva.

— Până acum nimic. Pot oricînd să mă duc la clubul Bratt's“.

— Bine, dar e foarte scump. Sînt sigură că da-să-i spunem lui Chambers, are să fie în stare să-ți servească ceva. Credeam că ieși sigur în oraș.

— Păi, tot ce se poate. Nu-i încă douăsprezece.

(Cele mai multe invitații îi veneau lui Beaver în ultimul moment, uneori chiar mai tîrziu, cînd începuse să mănînce un prînz solitar servit pe o tavă... — „John, dragule, a fost o încurcătură și Sonia a sosit fără Reggie. Dacă-ai vrea să fii atît de drăguț și să mă descurci ! Grăbește-te, numai, fiindcă ne așezăm la masă chiar acum...” Atunci se repezea ca nebunul după un taxi și sosea, cerîndu-și scuze, după primul fel... Una dintre rarele sale certuri recente cu maică-sa se întîmplase cînd părăsise în acest fel un prînz cu invitați de-ai ei.)

— Unde te duci în „week-end“ ?

— La Hetton.

— Al cui e ? Am uitat.

— Al lui Tony Last.

— Da, ai dreptate. Ea e adorabilă, el cam bățos. Nu știam că-i cunoști.

— Păi, de fapt nici nu-i prea cunosc. Tony mi-a făcut invitația la „Bratt's“, ieri seara. Poate c-a și uitat.

— Trimite-le o telegramă și adu-le aminte. E mult mai bine decît să telefonezi. Nu le oferi astfel prilejul să se scuze. Trimite-o mîine, chiar

înainte de-a porni. Îmi datorează bani pentru o masă.

— Cum e dosarul lor ?

— O vedeam foarte des înainte de a se mărita... Brenda Rex, fiica lordului St. Cloud, foarte frumoasă, parcă răsărită din adâncurile mării... Toți erau nebuni după ea, cînd era fată. La un moment dat toată lumea credea că-l va lua pe Jock Grant-Menzies. Dar i-a sucit capul Tony Last, un pisălog. Cred c-ar fi timpul să înceapă să se plictisească. Sînt căsătoriți de 5-6 ani. Stau destul de bine, dar toți banii se duc pe întreținerea casei, pe care n-am văzut-o niciodată, dar îmi închipui că-i imensă și absolut hidoasă. Au cel puțin un copil, poate chiar mai mulți.

— Mămico, ești un adevărat miracol. Cred că știi absolut tot despre fiecare.

— E de mare ajutor. Totul e să fii atent cînd vorbește lumea.

Doamna Beaver fumă o țigaretă și apoi se întoarce cu mașina la prăvălie. O americană cumpără două cuverturi din petice de stofă cusute împreună, a cîte 30 de guinee¹, lady Metroland telefonă în legătură cu plafonul din camera de baie și un tînăr necunoscut plăti o pernă cu bani gheață. În intervalele dintre aceste evenimente, doamna Beaver avu vreme să coboare la subsol, unde două fete amărîte împachetau abajururi. Acolo jos era frig, cu toată sobița de petrol, și pereții erau totdeauna umezi. Observă cu plăcere că fetele deveneau chiar îndemînatice, mai ales cea mai scundă, care mînuia lăzile ca un bărbat.

— Așa, spuse ea, te descurci foarte bine, Joyce. Am să te pun în curînd la ceva mai interesant.

¹ Monedă engleză, valorînd 1 liră și 1 șiling (21 de șilingi).

— Mulțumesc, doamnă Beaver.

„Ar fi mai bine să mai rămână puțin la secția de ambalaj, câtă vreme o vor mai suporta“, hotări doamna Beaver. Nici una n-avea destul „șic“ ca să lucreze sus. Ambele plătiseră bani grei să învețe meseria doamnei Beaver.

Beaver continua să aștepte lângă telefon. La un moment dat aparatul începu să sune și o voce spuse : „Domnul Beaver ? Vreți vă rog să rămâneți la telefon, domnule, doamna Tipping ar dori să vă vorbească.“

Tăcerea care urmă era plină de așteptări plăcute. Știa că doamna Tipping avea invitați la prînz în ziua aceea. Petrecuseră cîteva clipe împreună seara precedentă și avusese mare succes la ea. Cîeva aruncase...

— O ! Domnule Beaver, iartă-mă că te deranjez. Mă întrebam tocmai dacă ar fi posibil să-mi spui numele tinărului pe care mi l-ai prezentat ieri seară, la doamna Trommet ? Acela cu mustață roșcată. Cred că este în Parlament.

— Presupun că vreți să vorbiți de Jock Grant-Menzies.

— Da, ăsta-i numele. Nu cumva se întîmplă să știi unde-l pot găsi ?

— E în cartea de telefon, dar nu cred că-i acasă la ora asta. L-ați putea găsi la „Bratt's“ în jurul orei unu. E aproape totdeauna acolo.

— Jock Grant-Menzies, clubul „Bratt's“. Îți mulțumesc foarte mult. E drăguț din partea dumitale. Sper că vei veni să mă vezi într-o zi. La revedere.

După asta telefonul rămase mut

La ora unu Beaver disperă. Își puse paltonul, mănușile, gambeta și, cu umbrela bine înfășurată, porni spre clubul său, luînd un bilet de autobuz de un penny, pînă la colțul cu Bond Street ¹.

Aerul de antichitate de care era pătruns clubul „Bratt's“, provenind din fațada elegantă în stil georgian și încăperile cu pereții îmbrăcați în frumoase lambriuri de lemn, era pe de-a-ntregul fals, căci clubul luase ființă recent, în explozia de bună dispoziție care urmasse îndată după război. Era dedicat tinerilor care aflau aici un loc unde să se poată tolăni la gura focului și să se înveselească la jocul de cărți, fără a fi nevoiți să suporte observații din partea membrilor mai vîrstnici. Dar acum fondatorii înșiși ajunseseră la maturitate. De cînd fuseseră demobilizați deveniseră mai greoi, mai chei și mai roșii la față, dar jovialitatea lor persista. Acum le venise lor rîndul să-i pună într-o situație delicată pe urmașii lor, regretînd lipsa unor calități bărbătești și a purtărilor de gentleman ale acestora.

Șase spinări late îl împiedicau pe Beaver să ajungă la bar. Se așeză într-un fotoliu din hoiul de la intrare și răsfoi paginile revistei *New Yorker*, așteptînd să apară un cunoscut.

Jock Grant-Menzies sosi și el. Oamenii de la bar îl salutară cu „Hallo Jock, băiete, ce bei?“ sau mai simplu, „Merge bine, băiatule?“ Era prea tînăr ca să fi luptat în război, dar îl găseau pe placul lor, mult mai mult decît pe Beaver, care, după părerea lor, n-ar fi trebuit niciodată să intre în club. Dar

¹ Stradă elegantă din centrul Londrei.

Jock se opri să vorbească cu Beaver. „Ce faci băiatule, spuse el, ce bei ?“

— Nimic pîn-acuma. Beaver se uită la ceas. Dar cred că e momentul să dau pe gît un pahar. Coniac și *ginger-ale* ¹.

Jock strigă comanda barmanului ² și apoi spuse :

— Cine era persoana pe care mi-ai plasat-o la petrecerea de azi-noapte ?

— O cheamă doamna Tipping.

— Mi-am închipuit că ea trebuie să fie. Asta-i explicația. Jos mi s-a dat un mesaj că o persoană cu un nume ca ăsta voia să prînzesc la ea.

— Te duci ?

— Nu, nu fac figură bună la prînzuri. În afară de asta, de cînd m-am sculat am hotărît să mănînc stridii aici.

Barmanul aduse băuturile.

— Domnule Beaver, în catastiful meu sînteți trecut cu 10 șilingi datorie din luna trecută:

— Ah, îți mulțumesc, Macdougall, adu-mi aminte altădată, te rog.

— Foarte bine, domnule.

— Miine mă duc la Hetton, spuse Beaver.

— Adevărat, chiar te duci ? Transmite toată dragostea mea Brendei și lui Tony.

— Cum e pe-acolo ?

— Foarte liniștit și plăcut.

— Fără jocuri de societate ?

— O, nu, nimic de felul ăsta. Ceva bridge, table și pocher la miză mică cu vecinii.

— Destul de bine.

¹ Apă gazoasă parfumată cu ienupăr.

² Obiceiul în Anglia e că acela care propune, plătește și, în mod obligator, celălalt plătește rîndul al doilea.

— Nu-i rău. Băătură din belșug. Cam criză de odăi de baie. Poți rămîne în pat toată dimineța.

— N-am întilnit-o niciodată pe Brenda.

— Are să-ți placă. E o fată faină. Mă gîndesc adesea că Tony Last este unul dintre oamenii cei mai fericiți pe care îi cunosc. Are tocmai atîția bani cît îi trebuie, adoră locul unde stă, are un băiat după care e nebun, o nevastă devotată, nici o grijă pe lume.

— Foarte de invidiat. Nu știi pe cineva care merge la Hetton ? Mă întrebam dacă n-ar putea să mă ducă pînă acolo cu mașina.

— Nu știu, regret. E foarte ușor cu trenul.

— Da, dar e mai agreabil pe șosea.

— Și mai ieftin, cred... păi, mă duc jos să prînzesc. Nu mai bei ceva ?

Beaver se sculă să plece.

— Ba da, cred că am să mai beau.

— O, bine. Macdougall, încă două, te rog.

Macdougall spuse :

— Să le trec la dumneavoastră, domnule ?

— Da, dacă vrei.

Mai tîrziu, la bar, Jock spuse :

— L-am făcut pe Beaver să plătească o băutură.

— Nu cred să-i fi făcut plăcere.

— Era să-i vină rău din cauza asta. Știți ceva despre porci ?

— Nu. De ce ?

— Pentru că alegătorii mei îmi tot scriu despre chestia asta.

Beaver coborî la parter, dar înainte de a intra în sufragerie îi spuse portarului să telefoneze la

el acasă și să întrebe dacă nu cumva era vreun mesaj pentru el.

— Doamna Tipping a chemat acum câteva minute și a întrebat dacă nu ați putea veni să luați prînzul la ea astăzi.

— Vrei te rog s-o suni și să-i spui că voi fi încîntat, dar că s-ar putea să întîrzii câteva minute?

Era trecut de unu și jumătate cînd părăsi clubul „Bratt's” și o porni în grabă către Hill Street.

CAPITOLUL II

Gotic englez

1

„Între satele Hetton și Compton Last se află întinsul parc al domeniului Hetton Abbey. Clădirea, pe vremuri una dintre cele mai interesante din comitat, a fost reconstruită în întregime în anul 1864, în stil gotic, și este în prezent lipsită de interes. Parcul este deschis publicului, zilnic, pînă la asfințitul soarelui și casa poate fi vizitată la cerere scrisă. Posedă cîteva portrete și mobilier de calitate. Terasa are o vedere frumoasă“.

Acest pasaj din ghidul comitatului nu-l supăra prea mult pe Tony Last. Se spusese și lucruri mai dezagreabile. Mătușa lui, Frances, acrită datorită unei educații de o neiertătoare severitate, aruncase o vorbă cum că planurile casei trebuie să fi fost adaptate pentru un orfelinat, de domnul Pecksniff¹, după proiectul unuia dintre elevii săi. Nu exista însă nici o cărămidă lustruită sau o țiglă smălțuită care să nu-i fie scumpă lui Tony. Într-un anume fel, știa că întreținerea casei nu era prea cónvenabilă, dar ce casă mare era oare? Nu prea se potrivea cu ideile moderne de confort.

¹ Personaj din opera lui Dickens, tipul ipocritului din romanul *Martin Chuzzlewit*.

Avea de gînd să facă o mulțime de mici ameliorări ce urmau să fie puse în aplicare de îndată ce taxele de moștenire vor fi plătite. Dar aspectul și atmosfera generală a locului, silueta clădirilor profilată pe cer, turnul central al orologiului de unde răsunau, la fiecare sfert de oră, dangătele care îi deranjau pe toți în afară de cei care dormeau foarte adînc, aspectul mînăstiresc al marelui hol, cu tavanul boltit și zugrăvit în romburi roșii și aurii, susținut de săgeți de granit lustruit, cu capitelluri încinse cu frunze de viță, luminat numai pe jumătate, ziua prin ferestrele ovale de sticlă colorată împodobite cu blazoane, și noaptea de un vast candelabru de bronz și fier forjat, dotat acum cu fir electric și douăzeci de becuri; vijeliile de aer cald ce se ridicau deodată de sub picioare prin grătarele de fontă ornamentate cu trifoi ale anticei instalații de încălzit din subsol; frigul de cavernă al coridoarelor mai îndepărtate unde, pentru a economisi combustibilul pusese să se închidă țevile; marea sufragerie cu tavanul ei de grinzi și galeria de brad negru pentru muzicanți; camerele de culcare, cu paturile lor de bronz, avînd fiecare deasupra ușii o friză cu un text gotic, purtînd fiecare un nume după Malory¹: Isolda, Elaine, Mordred, Merlin Gawaine, Bedivere, Lancelot, Perceval, Tristan, Galahad; propria-i cameră, „Morgan le Fay“, și cea a Brendei, „Guinevere“, unde patul era așezat pe o estradă, pereții acoperiți cu tapiserii și căminul semăna cu un mormînt din secolul al XIII-lea. De la ferestrele largi ale odăii, în zilele cu cer senin se puteau număra turlele a șase biserici. Toate aceste

¹ Thomas Malory (?—1470). A adunat legendele despre Cavalerii Mesei Rotunde în *Morte d'Arthur*, unde figurează toate aceste personaje legendare.

lucruri, în mijlocul cărora crescuse, erau pentru Tony o sursă permanentă de încântare și bucurie, pline de amintiri duioase și care dăruiau stăpînului lor un sentiment de mîndrie.

Își dădea pe deplin seama că nu mai erau la modă. Acum douăzeci de ani lemnăria aparentă și cositorul vechi mai plăceau încă; astăzi se purtau urnele și colonadele. Dar va veni timpul, poate după ce John Andrew se va face mare, cînd opinia publică va așeza Hetton-ul pe locul care îl merită. Încă de pe acum începuse să se vorbească despre el ca „amuzant“ și un tînr foarte politicos ceruse voie să fotografieze clădirea pentru o revistă de arhitectură.

Tavanul din camera „Morgan le Fay“ nu era în stare perfectă. Pentru a se obține un aspect de grinzi încrucișate, fuseseră bătute în cuie niște șipci dispuse în careuri și acoperite cu ghips. Erau vopsite în fișii albastre și aurii. Pătratele dintre ele erau decorate alternativ cu trandafirii Tudorilor¹ și cu flori de crin². Dar umezeala pătrunsese într-unul din colțuri, lăsînd o pată mare, unde aureala își pierduse lustrul și vopseaua se scorojise. În altă parte șipcile de lemn se deformaseră și se dezlipiseră de ghips. Culcat în pat, în cele zece minute de meditație dintre deșteptare și momentul de a suna, Tony studie toate aceste defecte și hotări din nou să le îndrepte. Se întreba dacă ar fi ușor, în zilele noastre, să găsești meseriași capabili de o muncă atît de migăloasă.

¹ Blazonul familiei regale Tudor, din Anglia.

² Blazonul familiei regale Valois, din Franța.

„Morgan le Fay“ fusese camera lui de cînd părăsise odaia copiilor, deoarece părinții lui (care ocupau împreună încăperea „Guinevere“) voiau să-l aibă în apropiere, căci pînă tîrziu de tot visa urît noaptea. De cînd dormea acolo, nu scosese nici o mobilă, dar în fiecare an adăugase cîte ceva, astfel încît acum devenise un fel de galerie reprezentativă pentru fiecare fază din adolescența sa : poza înrămată a unui vas de război (un supliment colorat al revistei pentru copii *Prietenii*), cu toate tunurile sale scuihind flăcări și fum ; fotografia unui grup de colegi de școală ; o vitrină numită „Muzeul“, plină cu roadele unei duzini de pasiuni sporadice : ouă, fluturi, fosile, monede ; părinții săi în dipticul de piele pe care, la internat, îl păstrase la căpătiul său ; Brenda, acum opt ani, cînd umbla să se logodească cu ea ; Brenda cu John, fotografiați îndată după botez ; o gravură a Castelului Hetton, așa cum arăta pînă cînd străbunul său îl dărimase ; cîteva rafturi de cărți : *Bevis*, *Tîmplăria la domiciliu*, *Scamatorii la îndemîna tuturor*, *Tinerii vizitatori*, *Legea proprietarului și arendașului*, *Adio, arme*.

În toată Anglia oamenii se trezeau scîrbiți și descurajați. Tony sta culcat zece minute, foarte fericit, p_lănuind renovarea plafonului său. Apoi suna.

— S-a trezit doamna ?

— Cam acum un sfert de oră, domnule.

— Atunci voi lua micul dejun în camera ei.

Își puse halatul și papucii și trecu în „Guinevere“.

Brenda sta culcată în patul așezat pe estradă.

Ceruse cu insistență un pat modern. Tava cu micul dejun se afla lângă ea și plapuma era acoperită cu plicuri, scrisori și ziarele zilei. Își ținea capul rezemat de o pernă foarte mică, albastră. Fără nici un fel de fard, fața ei era aproape incoloră, ca mărgeanul trandafiriu, de o nuanță puțin mai închisă decât brațele și gîtul.

— Ei ? spuse Tony.

— Sărută-mă.

Se așază lângă tava de la capătul patului. Ea se aplecă înspre el (o nereidă răsărind din adîncuri nesfirșite de apă limpede), își feri buzele și se frecă de obrazul lui, ca o pisică. Era un obicei de-al ei.

— Ceva interesant ?

El luă de pe pat cîteva scrisori.

— Nu. Mama vrea ca dădaca să-i trimită măsurile lui John. Îi împletește ceva de Crăciun. Și primarul vrea să-i inaugurez ceva luna viitoare. Nu e nevoie, nu-i așa ?

— Cred că ar fi bine. De multă vreme n-am făcut nimic pentru el.

— Bine, atunci trebuie să scrii cuvîntarea. Sînt prea bătrînă pentru vorbirea aceea de fetiță pe care le-o tot serveam pînă acum. Și Angela întreabă dacă vrem să mergem la ei de Anul Nou.

— La asta-i ușor de răspuns. În nici un caz n-o să mergem.

— Am bănuît... deși pare să fie o petrecere amuzantă.

— Du-te tu, dacă vrei. Mie mi-e imposibil să scap.

— E-n regulă. Încă înainte de a deschide scrisoarea știam că vei spune „nu“.

— Păi, ce plăcere poate fi să bați drumul pînă în Yorkshire, în toiul iernii ?

— Dragul meu, nu te supăra. Știu că nu mergem. Nu e nici o tragedie. Mă gîndeam doar c-ar fi avut haz să mai mîncăm cîtăva vreme și din mîncarea altora.

Camerista Brendei adusese cealaltă tavă. El îi spuse s-o așeze pe măsuta de lingă fereastră și începu să-și deschidă scrisorile. Privi pe fereastră. Numai patru din cele șase turle de biserică se vedeau în dimineata aceea. Apoi spuse :

— De fapt, probabil că mă pot aranja să scap la sfîrșitul săptămîinii aceleia.

— Dragul meu, ești sigur că n-are să-ți pară rău ?

— Sigur că nu.

Pe cînd își lua micul dejun, Brenda îi citi din ziare : Reggie a ținut o nouă cuvîntare... Uite ce fotografie extraordinară a lui Babe și Jack !... O femeie din America a făcut gemeni cu doi soți diferiți. Ai fi crezut că-i cu putință așa ceva ? Încă doi care s-au asfixiat cu gaze... O fetiță a fost sugrumată într-un cimitir c-un șiret de ghetă... Piesa la care ne-am dus și în care e vorba despre o fermă a fost scoasă de pe afiș... Apoi citi foiletonul. El își aprinse pipa.

— Nu cred că mă ascuți. De ce nu vrea Sylvia să capete Rupert scrisoarea ?

— Cum ?... Cred că nu prea are încredere în Rupert.

— Știam. Nu există nici un personaj Rupert în poveste. N-am să-ți mai citesc niciodată.

— Păi, ca să-ți spun adevărul, tocmai mă gîndeam...

— O !

— Mă gîndeam ce minunat e că-i simbătă dimineata și nu e nimeni care să vină la sfîrșitul săptămîinii.

— O ! la asta te gîndei ?

— Nu gîndeşti şi tu la fel ?

— Păi, uneori mi se pare cam fără rost să ȋninem o casă atît de mare, dacă din cînd în c nd nu invităm lume să stea într-însa.

— *Fără rost !* Nu  nţeleg ce vrei să spui. Eu nu ȋn casa asta ca să fie o pensiune pentru o grămadă de pisălogi, care să vină  i să b rfeasc  într-însa. Noi am trăit întotdeauna aici  i eu sper că John va fi în stare să facă la fel după mine. Avem o datorie fa  de personalul nostru  i fa  de  nsu i locul acesta, care reprezintă o parte însemnată din viața englezească  i ar fi o pierdere serioasă dacă... Aici Tony se opri brusc  i privi spre pat. Brenda   i afundase obrazul în perne  i numai v rful capului mai apărea din cear safuri.

— O, Doamne,    oti ea, cu ce-am greșit ?

— Ascultă, sînt iarăși solemn ?

Ea se răsuci astfel  nc t apărură nasul  i un ochi.

— O, nu dragă, nu *solemn*. Nici nu te-ai pricepe să fii astfel.

— Iartă-mă.

Brenda se ridică.

—  i te rog să  tii că n-am vrut să te jignesc.  i eu sînt foarte bucuroasă că nu vine nimeni.

(De  apte ani, asemenea scene de tachinerie conjugală reprezentau un fenomen mai mult sau mai pu in continuu în via a lui Tony  i a Brendei.)

Afară era o vreme bl nd , englezească ; ce   pe fundul văilor  i soare pe dealuri ; pomii nu mai picurau, căci nu mai aveau frunze care să

rețină ploaia, dar desişul era ud, întunecos în părțile umbrite, scînteietor acolo unde pătrundea soarele ; drumurile erau noroioase și prin șanțuri curgea apă.

John Andrew ședea pe căluțul său, solemn și țeapăn, ca un ostaș din garda călare, pe cînd Ben aranja obstacolul. „Thunderclap“¹ îi fusese dăruit de unchiul Reggie la aniversarea de șase ani. John îl botezase după o lungă consultare. La origine îl numise „Christabelle“, ceea ce, după cum spunea Ben, era un nume care se potrivea mai degrabă pentru un cîine de vînătoare, decît pentru un cal. Ben cunoscuse un roib de culoarea căpșunilor care omorîse doi călăreți și cîștigase concursul local patru ani de-a rîndul. Fusese un căluț de treabă, spunea Ben, pînă cînd se înfipsea cu burta într-un par, la o vînătoare, și a trebuit să fie împușcat. Ben știa povești despre o mulțime de cai. Era unul numit „Zero“, pe care pariase într-un an, la Chester, și cîștigase cinci curse, cu o cotă de zece la trei. Mai era un catîr pe care-l cunoscuse în timpul războiului, numit „Peppermint“, care murise bînd toată rația de rom a companiei. Dar John nu era să-și boteze poneiul cu numele unui catîr bețiv. Așa că, în cele din urmă, se hotărîseră pentru numele de „Thunderclap“, în ciuda firii blinde a căluțului.

Era un murg de culoare închisă, cu coadă și coamă lungă. Ben îi lăsase picioarele lătoase. În momentul de față păștea iarbă, rezistînd încercărilor lui John de a-i ridica în sus capul.

Pînă la aducerea lui, călăria fusese ceva cu totul diferit. John se lăsa hurducăit în jurul padocului pe un mic ponei de Shetland, numit

¹ „Trăsnet“.

„Bunny“¹: Dădaca, suflînd greu, ținea călușul de căpăstru. Acum era o treabă bărbătească. Nanny, dădaca, croșeta așezată pe scaunul ei pliant, la o distanță respectabilă. Aceasta însemnase și o înaintare corespunzătoare în poziția lui Ben. De la ajutor de grăjdar, avînd grijă de caii de fermă, el lua acum, în mod vizibil, aerul de grăjdar-șef al unei nobile herghelii. Basmăua din jurul gîtului fusese înlocuită cu o cravată prinsă cu un ac terminat în cap de vulpe. Era un om cu o experiență variată, căpătată în diverse alte părți ale țării.

Nici Tony, nici Brenda nu practica vinătoarea călare, dar doreau să-i placă lui John. Ben prevedea timpul cînd grajdurile vor fi pline și el însărcinat cu conducerea lor; domnul Last n-ar fi în stare să aducă pe cineva dinafară.

Ben făcuse rost de doi stilpi cu deschizături pentru cîrlige și de o prăjină văruiată. Cu acestea el ridică în mijlocul cîmpului o barieră de sărit, înaltă de 60 de centimetri.

— Acum ia-o binișor. Galopează încet și, cînd calul își ia avînt, apleacă-te înainte în șa, și ai să treci dincolo ca o pasăre. Ține-i capul drept spre obstacol.

„Thunderclap“ porni înainte în trap, galopă de două ori, își schimbă părerea și, chiar înainte de a sări, o luă iarăși la trap și evită obstacolul. John își regăsi echilibrul, dînd drumul la dîrlogi și apucînd coama cu ambele mîini. Privi vinovat la Ben care zise:

— Pentru ce dracu crezi că sînt făcute picioarele dumitale? Iată, ia asta și dă-i una cînd ajungi la obstacol. Și îi dădu lui John o biciușcă.

¹ „Iepuraș“.

Nanny ședea lângă poartă, recitind o scrisoare de la sora ei.

John îl întoarse pe „Thunderclap” și încercă din nou săritura. De data asta merse drept spre bară.

Ben strigă : Picioare ! și John lovi energic cu călcâiele, pierzându-și scările. Ben ridică brațele, ca și cum ar fi vrut să sperie ciorile. „Thunderclap” sării peste bară. John săltă din șa și ateriză pe spate, în iarbă.

Nanny se repezi, speriată.

— O ! ce s-a întâmplat, domnule Hacket, s-a lovit ?

— N-are nimica, răspunse Ben.

— N-am nimica, spuse John, cred că a făcut un pas prea scurt.

— Pas prea scurt, aiurea ! Ai deschis dracului picioarele și ai căzut în cur. Data viitoare să-ți ții dirlogii. În felul ăsta poți pierde o partidă de vînătoare.

La a treia încercare John trecu dincolo și se pomeni cu respirația tăiată și în echilibru nestabil, cu o scară bălăbănind liber și cu o mînă apucînd vechiul sprijin în coamă, dar încă în șa.

— Ei, cum ți s-a părut asta ? Ai lunecat dincolo ca o rîndunică. Mai încerci ?

Încă de două ori John și „Thunderclap” trecură peste mica bară, apoi Nanny strigă că era timpul să intre în casă să-și bea laptele. Duseră poneiul înapoi în grajd. Nanny spuse :

— O, Doamne, uite cît noroi ai pe haină.

Ben zise :

— În curînd ai să încaleci ciștigătorul la Aintree.

— Bună ziua, domnule Hacket.

— Bună ziua, domnișoară.

— La revedere Ben, pot veni diseară să te văd îngrijind caii de fermă ?

— Asta n-o pot hotărî eu. Trebuie s-o întreb pe Nanny. Totuși, am să-ți spun ceva : calul cel sur de căruță are viermi. Ai vrea să mă vezi cum îi dau un hap ?

— O, da ! Te rog, Nanny, pot să mă duc ?

— Trebuie s-o întreb pe mama. Haide acum, destul cu caii pentru o zi !

— Nu se poate spune niciodată „destul cu caii“, zise John. Pe drum spre casă întrebă : Pot să-mi beau laptele în camera mamei ?

— Depinde.

Răspunsurile dădăcii erau întotdeauna evazive : „Să vedem“, sau „Rămîne de văzut“, sau „Cei ce nu pun întrebări n-aud minciuni“, cu totul diferite de judecățile decisive și agere ale lui Ben.

— De ce depinde ?

— De o grămadă de lucruri.

— Spune-mi unul dintre ele.

— De a isprăvi o dată cu întrebările protesti.

— Curvă bătrînă și tîmpită.

— John ! Cum îndrăznești ? Ce înseamnă asta ?

Încîntat de efectul ieșirii sale, John se smulse din mîna ei și-i dansă în față spunînd : „Curvă bătrînă și tîmpită, curvă bătrînă și tîmpită“, tot drumul pînă la intrarea laterală. Cînd intrară pe verandă, doica îi scoase jambierele în tăcere ; el se liniști puțin din cauza severității ei.

— Du-te imediat în camera ta, îi spuse ea, am să vorbesc cu mama ta despre tine.

— Te rog, Nanny. Nu știu ce înseamnă, dar eu n-am vrut să spun asta.

— Du-te imediat în camera ta.

Brenda își aranja fața.

— Așa este mereu de cînd Ben Hacket a început să-l învețe să călărească, doamnă, nu se mai poate face nimic cu el.

Brenda scuipe în rimel :

— Dar Nanny, ce-a spus el exact ?

— O, n-aș putea să repet, doamnă.

— Prostii, trebuie să-mi spui. Altfel am să cred ceva mult mai rău decît a fost într-adevăr.

— Nici n-ar fi putut fi mai rău. Mi-a spus „curvă bătrînă și tîmpită“, doamnă.

Brenda pufni ușor în prosopul ei de obraz :

— A spus el asta ?

— A și repetat-o. A dansat în fața mea tot drumul pînă la intrare, *cîntînd*.

— Văd... Într-adevăr, ai făcut foarte bine că mi-ai spus.

— Vă mulțumesc, doamnă, și dat fiind că vorbim de asta, cred că ar trebui să spun că mi se pare că Ben Hacket îl face pe copil să meargă prea repede cu călăritul. E foarte periculos. Azi dimineață a căzut și ar fi putut să se lovească foarte rău.

— Foarte bine, Nanny, am să vorbesc cu domnul Last despre aceasta.

Brenda îi vorbește lui Tony și ambii se prăpădiră de rîs.

— Dragul meu, zise ea, *tu* trebuie să-i vorbești. Tu ești mult mai bun în rolurile serioase decît mine.

— Credeam că-i foarte drăguț să ți se spună curvă, insistă John, și oricum e o vorbă pe care Ben o întrebuițează des vorbind despre lume.

— Bine, dar n-ar trebui s-o întrebuițeze.

— Îl iubesc pe Ben mai mult decît pe oricine pe lume. Și cred că e și cel mai deștept.

— Ei, știi bine că nu-l iubești mai mult decît pe mama ta.

— Ba știi. *Mult* mai mult.

Tony simți că venise momentul să termine cu discuția și să dea drumul la morala pe care o pregătise :

— Acum ascultă, John. A fost foarte urît din partea ta „să-i spui lui Nanny „curvă bătrînă și timpită“. Mai întii pentru că ~~era~~ lipsit de amabilitate. Gîndește-te la toate lucrurile pe care le face pentru tine în fiecare zi.

— E plătită pentru asta.

— Taci ! Și în al doilea rînd pentru că ai întrebuintat o vorbă pe care oamenii de vîrsta și categoria ta n-o folosesc. Oamenii nevoiași folosesc unele expresii, pe care domnii nu le întrebuintează. Tu ești un domn. Cînd vei fi mare, toată casa asta și o mulțime de alte lucruri îți vor aparține. Trebuie să înveți să vorbești ca cineva care va avea aceste lucruri și să fii politicos cu oamenii mai puțin favorizați de soartă ca tine, în special cu femeile. Înțelegi ?

— Ben e mai puțin favorizat de soartă decît mine ?

— Asta n-are nimic de-a face cu ce vorbim. Acum ai să te duci sus și ai să-i spui lui Nanny că-ți pare rău și ai să-i promiți că nu mai întrebuiștești vorba aceea despre nimeni niciodată.

— Bine.

— Și fiindcă ai fost atît de obraznic astăzi, n-ai să călărești mîine.

— Mîine-i duminică.

— Bine, atunci ziua următoare.

— Dar ai spus „mîine“. Nu-i drept să-ți schimbi vorba.

— John, nu discuta. Dacă nu ești atent, am să-l trimit pe „Thunderclap“ înapoi la unchiul Reggie și am să-i spun că nu ești un băiat destul de bun ca să-l păstrezi. Nu ți-ar plăcea asta, nu-i așa ?

— Ce-ar face unchiul Reggie cu el ? „Thunderclap“ nici n-ar putea să-l ducă în spinare. Afară de asta el stă de obicei în străinătate.

— L-ar da altui băiețel. Oricum, n-are nici o legătură cu asta. Acum fugi și spune-i lui Nanny că-ți pare rău.

La ușă John se întoarce și spuse :

— E-n regulă cu călăritul luni, nu-i așa ? Tu ai spus „mîine“.

— Da, cred.

— Urra ! „Thunderclap“ a mers foarte bine astăzi. Am sărit o bară înaltă. A refuzat prima dată, dar după aceea a zburat ca o pasăre.

— Ai căzut ?

— Da, o dată. N-a fost vina lui „Thunderclap“. Am deschis ca dracu picioarele și am luat-o-n cur.

— Cum a mers predica ? întrebă Brenda.

— Prost. Al dracului de prost.

— Din nefericire dacă e geloasă pe Ben.

— Nu m-ar mira să fim în curînd amîndoi geloși pe el.

Luau prînzul pe o măsuță rotundă în mijlocul sufrageriei. Nu părea să existe nici o posibilitate de a asigura o temperatură egală în acea încăpere. Chiar cînd pe o parte te frigeai la flacăra căminului, cealaltă era înțepenită de o duzină de curenți convergenți. Brenda încercase numeroase experiențe cu paravane și radiatoare electrice mo-

bile, dar cu prea puțin succes. Chiar și astăzi, pe o vreme blîndă, în sufragerie era un frig aspru.

Deși Tony și Brenda erau ambii sănătoși și aveau siluete normale, țineau totuși regim. Regimul făcea ca mesele lor să fie mai interesante și îi salva de cele două extreme necivilizate, de care sînt amenințați cei care mănîncă singuri : lăcomie vorace, sau o alternare fără noimă de ouă jumări și sandvișuri cu carne crudă. Sistemul lor actual nu le permitea amestecul de proteine și amidon în cadrul aceleiași mese. Un catalog tipărit le spunea care aliment are proteine și care amidon. Cele mai multe feluri păreau să fie o combinație a ambelor, așa că era o distracție pentru Tony și Brenda să-și aleagă meniul. De obicei, în cele din urmă declarau un aliment „joker”¹.

— Sînt sigur că-mi face bine.

— Da, dragul meu, și cînd ne vom plictisi de ea, vom putea încerca o dietă alfabetică, mîncînd în fiecare zi feluri care încep cu altă literă. „G” ar însemna foamete, adică nimic altceva decît gem și gelatină de țipari... Ce planuri ai pentru după-amiază ?

— Nimic important. Carter vine la ora cinci să revedem împreună cîteva lucruri. Poate să mă duc la Pigstanton după prînz. Cred că am găsit un arendaș pentru ferma Lowater, dar a fost nelocuită cîtăva vreme și ar trebui să văd ce trebuie făcut acolo.

— N-aș spune „nu” dacă ar fi să mergem la cinema.

— Foarte bine. Pot ușor lăsa treaba cu Lowater pînă luni.

¹ La jocul de cărți, o carte care are orice valoare vrei să-i dai.

— Și am putea merge la Woolworth după aceea, ei, ce zici ?

Cu felul drăguț de-a fi al Brendei și cu bunul simț al lui Tony nu era surprinzător că prietenii lor îi considerau ca pe o pereche care soluționa cu desăvârșit succes problema de a se împăca bine unul cu altul.

Budinca fără proteine nu era îmbietoare.

Cinci minute mai târziu li se aduse o telegramă. Tony o deschise și zise :

— Fir-ar al dracului !

— Vești proaste ?

— S-a întâmplat ceva din cale afară de oribil. Citește asta.

Brenda citi : „*Sosesc la 3,18, mă bucur mult de vizită. Beaver*“, și întrebă :

— Cine-i Beaver ?

— E un tânăr.

— Asta sună foarte agreabil.

— Te înșeli. Așteaptă pînă-l vezi.

— De ce vine aici ? L-ai invitat tu să stea la noi ?

— Cred că am făcut-o într-un fel vag. Mă aflam la „Bratt's“ într-o seară și era singurul om acolo, așa încît am băut ceva împreună și el a pomenit despre dorința sa de a vedea casa.

— Cred că erai beat.

— Nu chiar, dar n-am crezut niciodată că mă va lua în serios.

— Bine, asta o să te-nvețe minte. Asta-i rezultatul mersului tău la Londra după afaceri, lăsîndu-mă singură aici... Oricum, cine e ?

— Un tânăr, atîta tot. Maică-sa ține prăvălia aceea.

— Am cunoscut-o. E ocnă. Dacă-mi aduc bine aminte, îi datorăm niște bani.

— Trebuie să-l chemăm la telefon și să-i spunem că sîntem bolnavi.

— Prea tîrziu, acum e în tren, amestecînd în mod imprudent amidon și proteine la prînzul de 3 șilingi și 6 oferit de „Great Western”¹. În orice caz poate fi culcat în „Galahad”. Nimeni din cei care dorm acolo nu se mai întorc vreodată. Cred că patul e o catastrofă.

— Ce dracu facem cu el ? E prea tîrziu să mai aducem pe altcineva.

— Du-te tu la Pigstanton. Am să am eu grijă de el. E mai ușor singură. Putem să-l luăm la cinema diseară și mîine poate vizita casa. Dacă avem noroc poate pleacă cu trenul de seară. Are de lucru luni dimineața ?

— N-am de unde să știu.

„Trei și optsprezece” era departe de a fi timpul cel mai potrivit pentru a sosi la Hetton. Ajungeai cam pe la patru fără un sfert în casă și dacă, cum era cazul lui Beaver, erai străin, exista un interval de timp greu de petrecut pînă la ceai. Dar în lipsa lui Tony, care să-i dea complexe, Brenda putea soluționa lucrurile acestea cu grație, iar Beaver era într-adevăr atît de rar binevenit undeva, încît nici nu observă ușoara jenă pe care o provoca prezența sa.

Îl primi în ceea ce se mai numea încă „fumoarul”. Era oarecum locul cel mai puțin sinistru din casă. Spuse :

— Ce bine că ați putut veni. Trebuie să vă spun de la început că n-avem lume la noi. Mi-e teamă că vă veți plictisi îngrozitor... Tony a tre-

¹ Rețea de cale ferată din Anglia.

buit să iasă, dar se va întoarce curînd... era îngră-mădeală în tren? Sîmbăta se întîmplă adesea. V-ar plăcea să mergem afară? În curînd se va lăsa întunericul și am profita de puțin soare, cît sè mai poate... și așa mai departe. Dacă Tony ar fi fost de față, ar fi fost mai greu, căci i-ar fi prins privirea, și manierele ei de castelană s-ar fi prăbușit. Beaver era bine antrenat să susțină o conversație. Coborîră deci împreună, trecură de pe terasă, deschizînd ușile-ferestre, în grădina olandeză și înapoi, înconjurînd oranjeria¹ fără ca să se simtă nici o clipă stînjenită. Ba mai mult, se pomeni chiar spunîndu-i lui Beaver că mama lui era una dintre cele mai vechi prietene ale ei.

Tony se întoarce la vremea ceaiului. Se scuză că nu a fost acasă să-și întîmpine oaspetele și aproape îndată ieși să discute cu administratorul în biroul său.

Brenda puse întrebări despre Londra și ce petreceri mai erau pe acolo. Beaver era mare cunoscător în materie.

— Polly Cockpurse dă în curînd o serată.

— Da, știu.

— Nu veniți la Londra să luați parte la ea?

— Nu cred. Nu mergem niciodată nicăieri.

Anecdotele care circulasera în ultimele șase săptămîni erau toate noi pentru Brenda; se șlefuiseră și se perfecționaseră prin repetare și Beaver era în stare să le spună cu efect. Îi povesti despre numeroase schimbări intervenite în legăturile unor prieteni de-ai ei.

— Ce se întîmplă cu Mary și Simon?

— O, nu știți? Au rupt relațiile.

— Cînd?

¹ Grădină de portocali.

— Astă vară în Austria...
— Și Billy Angmering ?
— A ieșit complet din circulație din pricina unei fete numită Sheila Shrub.

— Și perechea Helm-Hubardz ?
— Și căsătoria asta cam șchioapătă... Daisy a deschis un nou restaurant. Merge foarte bine... și există un nou local de noapte, „Warren“.

— Vai, spuse Brenda în cele din urmă, cât de mult par că se distrează toți.

După ceai, John Andrew fu adus în salon și acapără repede conversația.

— Bună ziua, spuse el. Nu știam că vii. Tăticul spunea că avem în fine un sfârșit de săptămână numai între noi. Vînezi călare ?

— Nu, de multă vreme nu mai vînez.

— Ben spune că-i la mintea cocoșului că oricine are parale destule ar trebui să vîneze călare, pentru binele țării.

— Poate că nu prea am parale.

— Ești sărac ?

— Te rog, domnule Beaver, nu trebuie să-l lași să te plictisească.

— Da, foarte sărac.

— Destul de sărac ca să le spui „curve“ oamenilor ?

— Da, chiar destul de sărac și pentru asta.

— Cum de-ai ajuns sărac ?

— Am fost întotdeauna.

— O ! (John pierdu orice interes pentru acest subiect). Calul sur de la fermă are viermi.

— De unde știi ?

— Ben mi-a spus și, de altfel, n-ai decît să te uiți la balega lui.

— Ei dragă, ce-ar spune dădaca de te-ar auzi vorbind așa ?

- Ce vîrstă ai ?
- Douăzeci și cinci. Dar tu, cîți ani ai ?
- Ce faci ? Cu ce te ocupi ?
- Cu nu prea multe.
- Dac-aș fi ca dumneata aș face ceva și aș câștiga bani. Atunci ai fi în stare să vinezi călare.
- Dar n-aș mai fi în stare să le spun oamenilor „curve“.

— Nu găsesc că lucrul ăsta are vreun haz.
 Mai tirziu, în camera sa, pe cînd își lua masa de seară, John zise :

— Cred că domnul Beaver e un om foarte prost, nu-i așa ?

— N-am de unde să știu, spuse dădaca.

— Cred că-i omul cel mai prost care a fost vreodată pe-aici.

— Comparațiile sînt odioase.

— Nu găsesc absolut nimic drăguț la el. Are o voce stupidă și o față stupidă, ochi stupizi și nas stupid — vocea lui John căpătase un ton de cîntec bisericesc — picioare stupide și degete stupide, cap stupid și haine stupide...

— Ei, acum isprăvește-ți masa, spuse Nanny.

În seara aceea, înainte de cină, Tony veni tip-tii în spatele Brendei, pe cînd ea stătea în fața oglinzii și se strîmbă peste umărul ei.

— Mă simt cam vinovat în privința lui Beaver — să plec și să te las așa. Ai fost divină cu el.

— O ! n-a fost chiar atît de rău. E cam patetic.
 Ceva mai departe, pe același coridor, Beaver își examina camera cu grija unui oaspete experimentat. Nu exista nici o lampă de citit. Călimara era uscată. Focul fusese aprins, dar se stinsese. Descoperise că odaia de baie era departe, că trebuia să

urci o seamă de trepte răsucite. Nu-i plăcea deloc aspectul patului și nici cum se prezenta la pipăit. Drept în mijloc arcurile erau rupte și scîrțîiră lugubru cînd se culcă să-l încerce. Biletul de dus și întors, clasa a treia, costase optsprezece șilingi. Apoi se vor adăuga și bacșișurile.

Datorită sentimentului de vinovăție pe care îl încerca Tony, la cină se servi șampanie, deși nu-i plăcea în mod special nici lui, nici Brendei. Din întîmplare nici lui Beaver nu-i plăcea în mod deosebit, dar fu bucuros de faptul că fusese servită într-o cană mare și purtată în jurul măsuței, ca o cheazășie a ospitalității. După aceea, meraseră cu mașina la Pigstanton, la cinematodrom, unde rula un film pe care Beaver îl văzuse cu cîteva luni în urmă. Cînd se întoarseră găsiră pregătită în fumoar o tavă cu grog și niște sandvișuri. Vorbiră despre film, dar Beaver nu lăsă să se înțeleagă că-l mai văzuse. Tony îl conduse pînă la ușa camerei „Sir Galahad“.

- Sper că vei dormi bine.
- Sînt sigur că voi dormi.
- Vrei să fii trezit de dimineață ?
- Pot suna ?
- Desigur. Ai tot ce-ți trebuie ?
- Da, mulțumesc. Noapte bună.
- Noapte bună.

Dar, cînd se întoarse în camera lui, spuse :

- Știi, mă simt foarte prost față de Beaver.
- O, cu Beaver e în regulă, îl liniști Brenda.

Beaver era însă departe de a sta confortabil și, răsucindu-se cu răbdare în pat în căutarea unei poziții în care să fie posibil să doarmă, chibzui că, dat fiind că nu intenționa să se mai întoarcă în această casă, n-avea să-i dea nimic majordomului, ci doar cinci șilingi feciorului care avea grijă de

el. În sfârșit se adaptă la topografia accidentată a saltelei și ațipi, dormind agitat pînă dimineța. Ziua cea nouă începu însă cu trista veste că toate ziarele de duminică fuseseră duse în camera doamnei.

Duminica, Tony purta în mod invariabil o haină închisă și un guler alb scrobit. Mergea la biserică, unde ședea în strana mare de brad negru, așezată acolo de străbunicul său, pe vremea reclădirii casei, strănă mobilată cu pernițe de ingenuncheat purpurii, foarte înalte, și un cămin, cu grătar de fier și un mic vătrai, pe care tatăl său obișnuia să-l zăngănească cînd vreun pasaj din predică îi stîrnea dezaprobarea. Încă de pe timpul tatălui său nu se mai făcuse foc acolo. Tony intenționa să reînvie obiceiul în iarna următoare. În ziua de Crăciun și de sărbătoarea recoltei Tony citea evanghelia sprijinită pe spinarea vulturului de bronz.

După ce se termina slujba, rămînea cîteva minute la intrare, vorbind amabil cu sora vicarului și cu oamenii din sat. Apoi se întorcea acasă, pe o cărare care o lua drept peste cîmp și ducea la o porțiță laterală tăiată în zidul grădinii. Vizita serele, își alegea o floare de pus la butonieră, se oprea la casele grădinarilor să schimbe cîteva vorbe cu ei (suportînd mirosul felurilor de mîncare de duminică, care năvălea, învăluitoare și cald, prin micile uși) și apoi, ușor solemn, bea un pahar de vin de Xeres în bibliotecă. Aceasta era ordinea simplă, puțin cam ceremonioasă, a dimineților sale de duminică, ordine care se născuse în mod mai mult sau mai puțin spontan, din practicile mai severe ale părinților săi. Se ținea de ea cu mare satisfacție. Brenda îl tachina de cîte ori îl

prindea făcînd pe boierul de școală veche, drept și temător de Dumnezeu, și Tony aprecia gluma, dar asta nu-i micșora cu nimic plăcerea pe care i-o dăruia această rutină săptămînală, nici neplăcerea cînd prezența unor oaspeți o întrerupea.

Iată de ce, pătrunzînd din biroul său în holul cel mare, la unsprezece fără un sfert, fu cuprins de panică întîlnindu-l pe Beaver gata îmbrăcat și așteptînd să fie distrat. Totuși nemulțumirea lui fu de scurtă durată căci, pe cînd îi dădea „Bună dimineată“, observă că oaspetele său ținea în mînă un orar de cale ferată în care căuta în mod neîndoielnic un tren.

— Sper că ai dormit bine ?

— Splendid, răspunse Beaver, deși chipul său obosit nu-i prea confirma spusele.

— Îmi pare foarte bine. Și eu dorm totdeauna bine aici. Ascultă, nu-mi place că te văd în mînă cu mersul trenurilor. Sper că nu-ți trece prin gînd să ne părăsești ?

— Din nefericire, mă tem că trebuie să plec diseară.

— Mare păcat. Abia te-am văzut. Trenurile de duminică nu sînt prea strălucite. Cel mai bun pleacă la cinci și patruzeci și cinci și ajunge pe la nouă. Are o grămadă de opriri și n-are vagon-restaurant.

— Îmi convine de minune.

— Ești sigur că nu poți sta pînă mîine ?

— Absolut sigur.

Clopotele bisericii răsunară dinspre parc.

— Acum mă duc la biserică. Nu-mi inchipui că ți-ar face plăcere să vii.

Beaver făcea întotdeauna ceea ce se aștepta de la el, cînd era invitat undeva, chiar și într-o vizită atît de nesatisfăcătoare ca aceasta.

— Ba da, mi-ar face plăcere.

— Nu, într-adevăr, n-aș face asta dacă aș fi în locul dumitale. N-o să-ți placă de loc. Eu merg numai pentru că, mai mult sau mai puțin, trebuie să mă duc. Dumneata însă rămii aici. Brenda va coborî îndată. Comandă-ți o băutură cînd ți se face poftă.

— În regulă.

— Atunci, ne vedem mai tîrziu.

Tony își luă pălăria și bastonul din antreu și ieși. „Iar m-am purtat îngrozitor față de acest tînăr“, își zise el.

Clopotele răsunau limpede și puternic. Tony se îndreptă repede, pe alee, către ele. Deodată încetară și nu se mai auzi decît o singură notă, vestind satului că nu mai erau decît cinci minute pînă cînd organistul va începe primul imn.

Îi ajunse din urmă pe Nanny și pe John, și ei în drum spre biserică. John se afla într-una din rarele sale dispoziții de a face confidențe. Își strecură minuța înmănușată în a lui Tony și, fără nici o introducere, porni să turuie o poveste care ținu tot drumul, pînă la ușa bisericii. Era vorba de catirul Peppermint, care băuse rația de rom a companiei, aproape de Wipers, în 1917. Povestea cu răsuflarea tăiată, pe cînd se străduia să rămînă în pas cu tatăl său. La sfîrșit Tony zise :

— Vai, ce trist, foarte trist.

— Păi, și eu am crezut că-i trist, dar nu-i așa. Ben spune că a rîs atît de tare că i-au pleznit nădragii.

Clopotul se oprise și organistul pîndea de după perdeaua sosirea lui Tony. Acesta merse drept înainte prin naos, urmat de Nanny și de John. În strană, Tony ocupă unul dintre fotolii ; cei doi se așezară pe banca din spatele lui. Se aplecă înainte

timp de o jumătate de minut cu fruntea în miini și, cînd se lăsă înapoi, organistul cîntă primele măsuri ale imnului „Nu-ți judeca sluga ta, o, Doamne“. Slujba își urmă cursul. Pe cînd Tony inhala atmosfera plăcută, puțin mucegăiată și execută mișcările familiare de a ședea, a se ridica și a se apleca înainte, gîndurile sale pluteau de la un subiect la altul, printre evenimentele săptămînii trecute și planurile sale de viitor. Uneori cite o frază mai răsunătoare din liturghie îl rechema pe pămînt, dar cea mai mare parte a dimineții și-o petrecu gîndindu-se la problema odăilor de baie și a toaletelor și la cîte puteau fi instalate fără să strice caracterul casei.

Poștașul satului trecu ținînd cutia milelor. Ca de obicei, Tony virî într-însa o jumătate de coroană¹, John și dădaca Nanny cîțiva peni.

Vicarul se urcă cu oarecare efort în amvon. Era un om în vîrstă, care servise în India cea mai mare parte a vieții sale. Tatăl lui Tony îi dăduse postul, la insistența dentistului său. Avea o voce nobilă și sonoră și era considerat drept cel mai bun predicator pe o rază de multe mile.

Predicile sale fuseseră compuse în zilele lui mai active, pentru a fi ținute în capela garnizoanei. Nu făcuse nimic ca să le adapteze la condițiile schimbate ale funcției sale și ele se încheiau mai ales cu aluzii la cămine și persoane dragi îndepărtate. Sătenii nu găseau acest lucru de loc surprinzător. Puține din cele spuse în biserică păreau să se refere la ei în mod special. Le plăceau foarte mult predicile vicarului și știau că atunci cînd începea să pomenească despre casele lor îndepărtate,

¹ O monedă mare de argint în valoare de doi șilingi și jumătate.

era timpul să-și șteargă genunchii de praf și să-și caute, pe dibuite, umbrelele.

— „...Și cum stăm aici, cu capul descoperit, în acest ceas solemn al săptămînii — citea el, umflindu-și bătrina sa voce puternică pentru a marca încheierea — să ne amintim de grațioasa noastră Regină și Împărăteasă¹, în al cărei serviciu ne aflăm aici și să ne rugăm ca viața să-i fie îndelung cruțată spre a ne trimite, după dorința ei, să ne facem datoria în toate colțurile îndepărtate ale lumii ; și să ne gîndim la dragii noștri de departe și la căminele noastre, pe care le-am părăsit în numele ei, și să ne amintim că, deși ne despart multe poște de continente pustii și multe leghe de ocean, nu sîntem niciodată atît de aproape de ei ca în aceste dimineți de duminică, uniți cu ei peste nisipuri și munți, în credința noastră față de suverana noastră și în ruga pentru propășirea ei ; uniți și mîndri supuși ai sceptrului și coroanei ei.“

(„Părintele Tendril vorbește strașnic de frumos despre regină“, îi spusese o dată lui Tony nevasta unui grădinar.)

După ce corul ieși, după ultimul imn, enoriașii stătură aplecați în tăcere cîteva secunde și apoi o luară spre ușă. Nu dădeau nici un semn de recunoaștere pînă cînd nu ieșeau afară, printre morminte ; abia atunci urma un schimb de saluturi pline de sollicitudine, cordiale, guralive.

Tony vorbi cu nevasta veterinarului și cu doamna Partridge de la prăvălie ; apoi li se alătură vicarul.

— Sper că lady Brenda nu-i bolnavă ?

— Nu, nimic serios — asta era formula inva-

¹ Aluzie la regina Victoria, decedată în 1901.

riabilă cind apărea la biserică fără ea. Ai ținut o predică foarte interesantă, vicare.

— Dragul meu băiat, sînt încîntat să te aud spunînd asta. E una dintre predicile mele preferate. Dar n-ai mai auzit-o ?

— Nu, vă asigur.

— N-am mai întrebuintat-o aici în ultima vreme. Cînd sînt rugat să suplinesc în altă parte este cea pe care o aleg în mod invariabil. Stai să vedem puțin, totdeauna îmi notez data cînd o întrebuintez. Bătrînul preot deschise cartea scrisă de mină pe care o purta cu el. Avea o copertă neagră uzată și paginile erau galbene de vîrstă. A, da, iată, am găsit. Am predicat-o întii la Jellabad, cînd era acolo regimentul de gardă Coldstream ; apoi am folosit-o pe Marea Roșie, cînd m-am întors din al patrulea concediu ; apoi la Sidmouth... Mentone... Winchester... în fața cerceșelor, la raliul lor de vară din 1921... la breasla de teatru bisericesc din Leicester... de două ori la Bournemouth, în timpul iernii 1926, cînd biata Ada era atît de bolnavă... Nu, parcă n-am întrebuintat-o aici din 1911, cînd erai încă prea tînăr ca s-o poți prețui...

Sora vicarului intrase în vorbă cu John, care îi spunea povestea cu Peppermint :

— ...mi-a spus Ben că n-ar fi pățit nimica, dacă ar fi putut să borască romul, dar catîrii nu pot să borască și nici caii.

Nanny îl înșfăcă zdravăn și îl luă în grabă spre casă.

— De cîte ori ți-am spus să nu mai repeți orice-ți povestește Ben Hocket ? Domnișoara Tendiril nu dorea să audă nimic despre Peppermint. Și nu mai întrebuinta vreodată cuvîntul acela ordinar „a borî“.

— Înseamnă doar că vomîți.

— Bine, dar pe domnișoara Tendril n-o interesea dacă a vomat sau nu Peppermint.

Cînd oamenii adunați între intrarea bisericii și poarta cimitirului începură să se împrăstie, Tony o porni spre grădini. În seră exista o mulțime de flori de pus la butonieră. Culese garoafe galbene cu margini încrețite, roșii, pentru el și Beaver și o camelie pentru nevastă-sa.

Prin ferestrele arcuite și prin geamurile verandei coborau săgețile soarelui de noiembrie, colorate în verde și aur, în roșu heraldic și azur de pe stemele cu blazoanele, fărîmitate în nenumărate puncte și pete de lumină, de garniturile de plumb care prindeau sticla. Brenda coborî scara cea mare, pas cu pas, printre alternări de întunecime și lumini de curcubeu. Ambele mîini îi erau ocupate. Ținea la piept o poșetă, o pălărie mică, un gherghef cu o broderie pe jumătate terminată, și un teanc de ziare de duminică răvășite din care-i apăreau numai fruntea și ochii. Beaver apăru din adîncul umbrei și se opri la picioarele scării privind-o.

— Mă rog, nu pot să vă duc și eu ceva ?

— Nu, mulțumesc, totul e în siguranță. Cum ai dormit ?

— Splendid.

— Pariez că nu.

— Nu sînt unul dintre accia care dorm foarte bine.

— Cînd vii data viitoare, ai să capeți altă cameră. Dar cred că n-ai să mai vii niciodată. Lu mea revine rar aici. E păcat, fiindcă nouă ne pare bine să avem oaspeți și stînd aici nu ne mai facem deloc prieteni noi.

— Tony s-a dus la biserică.

— Da, îi place asta. Se va întoarce curînd. Hai să ieşim un minut, două, afară. Pare să fie o vreme încîntătoare.

Cînd Tony se întoarce, ei şedeau în bibliotecă. Beaver îi ghicea Brendei în cărţi.

— Acuma, taie-le din nou, spunea el, şi am să văd dacă e ceva mai clar. O, da... vei auzi de o moarte subită, care îţi va produce mare plăcere şi profit. De fapt ai să omori pe cineva. Nu pot spune dacă-i bărbat sau femeie... ba da, femeie... apoi ai să pleci într-o călătorie lungă pe mare, ai să te măriţi cu şase bărbaţi oacheşi şi vei avea unsprezece copii, ai să-ţi laşi barbă şi ai să mori.

— Bestie ! Şi tot timpul am crezut că era ceva serios. Hello, Tony ! A fost vesel la biserică ?

— Foarte distractiv. Ce zici de nişte Xeres ?

Cînd rămaseră singuri, puţin înainte de prînz, spuse :

— Draga mea, eşti o eroină că-l suporţi pe Beaver.

— O, chiar mă distrează să fac pe gazda. De fapt mă cam dau la el.

— Asta am văzut. Bine, am să mă ocup de el azi după-amiază. Şi-apoi diseară pleacă.

— Pleacă ? Are să-mi pară într-adevăr rău. Ştii că asta-i diferenţa dintre noi ! Atunci cînd cineva e groaznic de plicticos, tu o ştergi şi te ascunzi, pe cînd eu mă distrez, fiind amabilă şi demonstrîndu-mi mie însămi cit de bine pot s-o fac. Afară de asta Beaver nu e chiar aşa de rău. În unele privinţe este aproape ca noi.

— Nu ca mine, ripostă Tony.

După prînz Tony spuse :

— Dacă te-ar distra într-adevăr am putea vizita casa. Ştiu că astăzi nu-i la modă să-ţi placă acest fel de arhitectură — mătuşa mea Frances spune

că-i un Pecksniff¹ autentic — dar cred că în felul ei e reușită.

Vizitarea dură două ore. Beaver era bine antrenat în arta de a i se arăta casele ; de fapt fusese crescut astfel, de când începuse să-și însoțească mama, care avusese dintotdeauna această manie, devenită mai târziu, prin schimbarea împrejurărilor, profesiune. Făcu comentarii pricepute și măgulitoare și mări mult plăcerea pe care o avea Tony să-și arate comorile.

Le văzură pe toate : salonul cu obloane, ca o sală festivă de școală ; coridoarele mînăstirești ; întunecata curte interioară ; capela unde, pînă la data cînd Tony preluase moștenirea, se citeau zilnic rugăciuni în fața întregii familii și a personalului ; camera pentru argintărie și biroul administrației ; camerele de culcare și podul ; rezervorul de apă ascuns între creneluri. Se cățără pe scara în spirală pînă la mecanismul orologiului și așteptară să bată orele trei și jumătate. De-aici coborîră, cu urechile încă asurzite, la colecții : emailuri, fildeșuri, peceti, tabachere, porțelanuri, bronzuri aurite, „cloisonné“-uri. Se opriră în fața fiecărui tablou din galeria de stejar și le comentară ; scoaseră cele mai remarcabile volume din bibliotecă și examină reproduceri ale clădirilor originale, registre manuscrise ale vechii mînăstiri, însemnările de călătorie ale strămoșilor lui Tony. Din cînd în cînd Beaver spunea : Cutare familie are una cam la fel în cutare loc, și Tony spunea : — Da, am văzut-o, dar cred că a mea este mai veche. În cele din urmă se întoarseră în fumoar și Tony i-l predă pe Beaver soției sale.

Brenda broda de zor, ghemuită într-un fotoliu.

¹ Vezi nota de la p. 13.

— Ei, întrebă ea, fără a ridica ochii de pe gherghef, ce părere ai despre casă ?

— Magnifică !

— Să ştii că nu trebuie neapărat să-mi spui asta.

— Bine, dar o grămadă de lucruri sînt foarte frumoase.

— Da, *lucrurile* sînt în regulă, cred.

— Nu vă place casa ?

— Mie ? O detest... adică n-am vrut să spun chiar asta, dar uneori aş dori să nu fie chiar *totul*, fiecare pîrtică din ea, atît de îngrozitor de urît. Numai că aş prefera mai degrabă să mor decît să i-o spun lui Tony. Desigur că n-am putea trăi vreodată nicăieri altundeva. El e nebun după locul ăsta... E amuzant. Niciunui dintre noi nu i-a păsăt prea mult cînd fratele meu Reggie a vîndut casa noastră, — ştii că fusese clădită de Vanbrugh¹. Şi aşa cred că sîntem norocoşi dacă vom fi în stare s-o mai ţinem pe asta. Ştii cît costă numai să trăieşti aici ? Am fi bogaţi dacă n-am avea această obligaţie. Însă, aşa cum stau lucrurile, întreţinem cinsprezece servitori în casă, în afară de grădinari, de tîmplari, un paznic de noapte, tot poporul de la fermă şi omuleţii ciudaţi care apar mereu, fie să întoarcă ceasornicele, fie să întocmească socotelile, fie să cureţe şanţul, în timp ce Tony şi cu mine trebuie să ne socotim dacă-i mai ieftin să luăm o maşină pînă la Londra, pentru o noapte, sau să cumpărăm bilete la un tren de excursionişti. Şi încă n-aş fi atît de supărată de toate astea, dacă ar fi într-adevăr o casă adorabilă, cum era casa mea de pildă... numai că Tony a fost crescut aici şi vede lucrurile cu totul altfel.

¹ John Vanbrugh (1664—1726) dramaturg şi arhitect englez.

Tony reveni la ora ceaiului și spuse :

— Nu vreau să par neospitalier dar, dacă vrei să prinzi trenul acela, ar trebui într-adevăr să te pregătești de plecare.

— Nu-ți face nici o grijă. L-am convins să rămână pînă mîine.

— Dacă sînteți sigur că nu...

— Splendid ! Sînt fericit. E îngrozitor să pleci tocmai acum, în special cu trenul acesta.

Cînd John intră în cameră spuse :

— Credeam că domnul Beaver pleacă.

— Nu pînă mîine.

— Oh !

După cină Tony se instalează să citească ziarele. Brenda și Beaver ședeau pe canapea, jucînd diverse jocuri. Dezlegară cuvinte încrucișate. Beaver spunea : „M-am gîndit la ceva“, și Brenda îi punea întrebări ca să ghicească despre ce era vorba. El se gîndi la romul pe care-l băuse Peppermint. John îi spusese povestea la ceai. Brenda ghici destul de repede. Apoi judecară „analogii“ despre prietenii lor și, în cele din urmă, deșpre fiecare dintre ei.

Își luară rămas bun în seara aceea, pentru că Beaver urma să plece cu trenul de nouă și zece.

— Dați-mi de veste cînd veniți la Londra.

— S-ar putea să vin săptămîna asta.

În dimineata următoare Beaver dădu majordomului și feciorului cite zece șilingi bacșiș. Tony, simțindu-se încă oarecum vinovat, cu toate că Brenda făcuse față eroic, coborî la micul dejun ca să-și conducă oaspetele. După aceea se întoarse în camera Brendei, camera „Guinevere“.

— Bine, și cu asta am terminat cu el. Ai fost superbă, draga mea. Sînt sigur că a plecat convins că ești nebună după el.

- O, nu era chiar așa de rău.
— Nu, trebuie să mărturisesc că a pus întrebări inteligente când am vizitat casa.

Doamna Beaver își minca iaurtul când Beaver ajunsese acasă.

- Cine mai era acolo ?
— Nimeni.
— Nimeni ? Bietul meu băiat.
— Nu mă așteptau. La început a fost groaznic, dar pe urmă s-a mai dres. Erau exact cum ai spus. Ea este foarte fermecătoare. El de-abia scoate o vorbă.

- Mi-ar plăcea s-o văd din când în când.
— Spunea că va lua un apartament la Londra.
— Așa ? (Transformarea grajdurilor și a garajelor reprezenta o parte importantă din afacerile doamnei Beaver.) Cam ce dorește ?

— Ceva foarte simplu. Două odăi și baie. Dar totul este foarte vag. Nu i-a spus încă nimic lui Tony.

— Sînt sigură că voi fi în stare să-i găsesc ceva.

2

Cînd Brenda avea de mers pentru o zi la Londra, după cumpărături, coafor sau osteopedie (o recreație care-i făcea o deosebită plăcere), se ducea miercurea, fiindcă în ziua aceea biletele se dădeau cu jumătate de preț. Pleca la opt dimineața și ajungea acasă puțin după ora zece seara. Călătoria cu clasa a treia, și vagoanele erau adesea pline, pentru că și alte soții de pe linie profitau de ieftinătatea

biletelor. Iși petrecea ziua cu sora ei mai mică, Marjorie, măritată cu viitorul candidat al partidului conservator la o circumscripție din sudul Londrei, ai cărei alegători aveau puternice simpatii față de laburiști. Marjorie era mai potolită decât Brenda. De obicei ziarele scriau despre „adorabilele surori Rex“. Marjorie și Allan erau lefteri și simpatizați. Nu-și puteau permite luxul de-a avea un copil. Stăteau într-o casuță, în apropiere de Portman Square, foarte convenabil așezată lângă gara Paddington. Aveau un câine pechinez numit Djinn.

Brenda plecase la Londra, cedînd unei inspirații de moment, lăsînd vorbă majordomului să telefoneze și s-o anunțe pe Marjorie de sosirea ei. Coborî din tren, după o călătorie de două ore și un sfert, într-un compartiment ticsit, cu cîte cinci oameni pe-o banchetă, arătînd tot atît de proaspătă și de fragilă, ca și cum abia ar fi părăsit o armată de maseuze, pedicuriste, manicuriste și coafeze într-un apartament de hotel. Era un talent al ei să nu arate niciodată cît de puțin obosită. Dacă era într-adevăr epuizată, cum se întîmpla adesea cînd se întorcea la Hetton după asemenea zile petrecute la Londra, se prăbușea complet dintr-o dată și devenea o epavă. Atunci se așeza la gura focului, cu o ceașcă de lapte în care înmuia bucățele de piine, abia trăgîndu-și sufletul, pînă ce Tony o ducea sus la culcare.

Marjorie ședea perplexă la biroul ei, cu pălăria pe cap, cu carnetul de cecuri și un teanc de facturi în față.

— Draga mea, cît de mult îți priește viața la țară! Arăți superb. Unde ai găsit costumul ăsta?

— Nu știu. Într-o prăvălie.

— Ce noutăți aduci de la Hetton?

— Toate sînt la fel. Tony este înnebunit cu feudalismul. John Andrew înjură ca un grăjdar.

— Și tu ?

— O, eu mă simt foarte bine.

— Cine a mai fost pe la voi ?

— Nimeni. La sfîrșitul săptămîinii trecute am avut un prieten de-al lui Tony, un domn Beaver.

— John Beaver ? Nu mai spune ! N-aș fi crezut deloc să fie pe placul lui Tony

— Nici n-a fost... Ce fel de om e ?

— De-abia îl cunosc. Îl văd uneori la Margot. E mare amator de mondenități.

— Mi s-a părut cam patetic.

— O, e într-adevăr *patetic*. Îți place ?

— Doamne ferește, nu.

Îl scoaseră pe Djinn la plimbare în parc. Era un ciine foarte păgubos, care niciodată nu privea împrejur și trebuia tras de zgardă. Îl duseră la „Energia fizică“¹ a lui Watts. Cînd i se dădu drumul rămase absolut nemișcat, privind morocănos la asfalt, pînă cînd o porniră spre casă. Numai o dată arătă un semn de emoție cînd încercă să muște un copil care voia să-l mîngîie. Mai tîrziu se pierdu și fu găsit cîțiva metri mai departe, stînd sub un scaun și privind fix la o bucată de hîrtie. Era absolut incolor, cu nasul și buze roz, și cercuri de carne goală roz în jurul ochilor.

— Nu cred că are pic de simțămînt omenesc, spuse Marjorie.

Vorbiră despre domnul Cruttwell, osteopatul lor, și despre noul tratament al lui Marjorie.

— Mie nu mi-a făcut asta niciodată, spuse Brenda cu invidie ; apoi : Ce fel de viață sexuală crezi că duce domnul Beaver ?

¹ Statue cunoscută dintr-un parc londonez.

— Nu știu. Îmi închipui că destul de anostă. Totuși, îți place ?

— Păi, zise Brenda, nu văd prea mulți tineri.

Lăsară ciinele acasă și făcură ceva cumpărături : prosoape pentru camera copilului, compot de pier-sici, un ceas pentru unul dintre portari, care sârbătorea șaizeci de ani de serviciu la Hetton, un borcan de garizi din Morecambe Bay, o surpriză pentru Tony. Rezervară o oră la domnul Cruttwell pentru după-amiza aceea. Vorbiră despre petrecerea de la Polly Cockpurse.

— Vino și tu, te rog. Va fi cu siguranță amuzant.

— Poate... dacă aș putea găsi pe cineva cu care să merg. Tony n-o poate suferi. Nu pot să mă duc la petreceri singură, la vîrsta mea.

Merseră să ia prînzul în oraș, la un restaurant nou, pe care o prietenă de-a lor, Daisy, îl deschisese de curînd.

— Ai noroc, spuse Marjorie îndată ce intrară pe ușa, iat-o pe mama domnului Beaver al tău.

Avea opt invitați la o masă mare rotundă, în mijlocul localului ; era plătită pentru treaba asta de către Daisy, al cărei restaurant nu mergea chiar așa cum se așteptase. De altfel și prînzul era pe gratis. La primăvară, în cazul cînd restaurantul ar mai fi fost deschis, doamna Beaver urma să ia comanda pentru redecorarea lui. Era destul de transparent că lumea de la masă reprezenta o grupare sintetică, invitații nefiind aleși după vreo legătură reciprocă ; cu atît mai puțin după afecțiunea lor față de doamna Beaver, sau a vreunuia dintre ei față de celălalt. Nu exista nici o asemănare între ei, în afară de faptul că numele lor era auzit în mod curent : un duce ușor accesibil, dar nu complet renegat de ai săi ; o fată nemăritată, dar cu expc-

riență ; o dansatoare ; un romancier ; un scenarist ; un ministru adjunct, căruia îi crăpa obrazul de rușine și care nu-și dăduse seama la timp în ce fusese băgat ; și lady Cockpurse. „Doamnc, ce mai masă“, zise Marjorie, făcându-le tuturor semne amicale cu mîna.

— Veniți amîndouă la serata mea, dragele mele ? răsună în tot restaurantul vocea stridentă a lui Polly Cockpurse. Numai să nu spuneți la nimeni. E o petrecere foarte mică, secretă. În casă n-am loc decît pentru foarte puțină lume, numai vechi prieteni.

— Ar fi minunat să vezi cum arată *adevărații* vechi prieteni ai lui Polly, spuse Marjorie. Acum cinci ani nu cunoștea încă pe nimeni.

— Tare ar vrea ca Tony s-o înțeleagă.

(Deși averea lui Polly provenea de la bărbați, simpatiile ei se numărau mai ales printre femei, care îi admirau toaletele și cumpărau de la ea pe cele purtate, la prețuri de chilipir. Primii ei pași spre glorie fuseseră făcuți în cercuri atît de obscure, încît nu-i provocaseră inamici în lumea către care aspira acum. De cîtăva vreme se măritase cu un conte, om cumsecade, pe care se întîmplase să nu-l vrea nimeni altcineva la timpul acela ; de atunci ea urcase, în afară de culmile supreme, toate povi- nișurile înaltei societăți.)

După prînz doamna Beaver veni la masa lor.

— Trebuia să vin să vorbesc cu dumneata, deși sînt foarte grăbită. A trecut multă vreme de cînd nu ne-am mai întîlnit și John mi-a povestit despre un week-end *încîntător* pe care l-a petrecut la dumneata.

— A fost ceva foarte liniștit.

— Asta-i exact *ce-i place*. Bietul băiat, n-are o clipă liniștită la Londra. Spune-mi, lady Brenda, e

adevărat că ești în căutarea unui apartament ? Cred că am chiar ce-ți trebuie. Tocmai acum se pune la punct și va fi gata mult înainte de Crăciun. Se uită la ceas : Vai de mine, dragă, trebuie să zbor. N-ar fi posibil să vii la un cocktail diseară ? Ți-aș spune atunci toate detaliile.

— S-ar putea, spuse Brenda pe un ton nehotărît.

— Atunci vino. Te aștept pe la șase. Cred că nu știi unde stau ? Îi spuse adresa și părăsi masa.

— Ce-i vorba asta cu apartamentul ? întrebă Marjorie.

— Ah, numai așa, un gând...

În după-amiaza aceea, pe cînd ședea somptuos întinsă pe masa osteopatului și vertebrele ei, sub degetele lui puternice, trosneau ca niște copaci. Brenda se întreba dacă Beaver va fi acasă în seara aceea. „Probabil că nu, dacă-i atît de amator să iasă, gîndi ea, și oricum, ce rost are ?“

Dar el fu acolo, cu toate că avea alte două invitații.

Află toate detaliile despre „căsuță“. Doamna Beaver își cunoștea meseria. Știa de ce avea nevoie lumea, un locșor de unde să telefonezi și unde să te îmbraci. Subîmpărțise o casă din Belgaravia¹ în șase garsoniere a cîte o cameră și o baie fiecare, cu trei lire pe săptămînă ; odăile de baie aveau să fie excepționale, cu apă caldă la orice oră și tot rafinamentul transatlantic ; cealaltă cameră va avea un dulap mare, luminat electric în interior și spațiu pentru un pat.

— Voi satisface astfel o cerință de mult resimțită, zise doamna Beaver.

¹ Cartier aristocratic situat în centrul Londrei.

— Îl voi întreba pe soțul meu și îți voi da de știre.

— Ai să mă anunți curînd, nu-i așa, căci *toată lumea* are să vrea așa ceva.

— Am să-ți dau de știre foarte curînd.

Cînd trebui să plece, Beaver o însoți pînă la gară. De obicei, în tren, mînca niște briose și ciocolată. Le cumpărară împreună, de la bufet. Mai era timp de ajuns pînă la plecarea trenului și compartimentul nu era încă plin. Beaver se sui și se așeză alături de ea.

— Sînt sigură că vrei să pleci.

— Nu, zău că nu.

— Am o grămadă de citit.

— Vreau să rămîn.

— E foarte drăguț din partea dumitale. Apoi spuse, cam sfioasă, căci nu era obișnuită să ceară un astfel de lucru : Presupun că n-ai vrea să mă duci la petrecerea lui Polly, nu-i așa ?

Beaver ezită. În seara aceea se dădeau mai multe mese și era aproape sigur că va fi invitat la una sau alta din ele... Dacă ieșea cu Brenda, asta însemna s-o ducă la „Embassy“ sau în vreun alt restaurant elegant... îl va costa cel puțin trei lire... și va răspunde de ea și va trebui s-o ducă acasă... și dacă, ceea ce spunea ea, că nu mai cunoștea multă lume, era adevărat (de fapt de ce i-ar fi cerut-o lui dacă n-ar fi fost adevărat ?) ar putea însemna să se lege pe întreaga seară. „Tare aș vrea să pot, zise el, dar am fost invitat și am promis să cinez în oraș chiar în seara aceea.“

Brenda observase ezitarea lui.

— Mă temeam eu că ai să fii ocupat.

— Dar ne vom întîlni acolo.

— Da, dacă merg.

— Aș fi vrut să te pot duce.

— Nu-i nimic... mă întrebam numai.

Veselia cu care cumpăraseră brișele dispăruse acum cu totul. Un minut rămaseră tăcuți. Apoi Beaver zise :

— Cred că acum am să te las.

— Da, fugi. Mulțumesc că ai venit.

El o luă pe peron în jos. Mai erau opt minute pînă la plecarea trenului. Compartimentul se umplu deodată și Brenda se simți foarte obosită.

— De ce-ar vrea să mă ducă, bietul băiat ? gîndi ea. Numai c-ar fi putut să fie mai dibaci.

— Sindrom Barnardo¹ ?

Brenda dădu din cap afirmativ.

— Mă simt complet epuizată, zise ea, complet dărîmată. Ședea cu ceașca ei de lapte în mîini, amestecînd distrată bucățile de pîine. Simțea că toată, pînă la ultima fibră, nu mai era bună de nimic.

— Zi bună ?

Făcu da din cap...

— Văzut Marjorie și cîinele ei scîrbos. Cumpărat cîteva lucruri. Luat prînzul la noul local al lui Daisy. Osteopat. Asta-i totul.

— Știi, tare-aș vrea să te lași de călătoriile astea de-o zi la Londra. Sînt mult prea obositoare pentru tine.

— Pentru mine ? O, eu mă simt foarte bine. Aș vrea numai să fiu moartă, asta-i tot... și te rog, te rog, dragă Tony, să nu pomenеști nimic despre pat, pentru că nu mă pot mișca.

¹ Epuizare totală. Aluzie la doctorul Thomas John Barnardo (1845—1905) care a fondat aziluri pentru copii necăjiți și epuizați fizicește.

A doua zi sosi o telegramă de la Beaver : „*Eliberat de cina din 16. Mai ești liberă ?*“

Ea răspunse : „*Încântată. Gîndul de pe urmă e totdeauna cel bun. Brenda.*“

Pînă atunci evitaseră numele proprii.

— Pari foarte bine dispusă astăzi, observă Tony.

— Mă simt falnic. Cred că-i din pricina domnului Cruttwell. Îți îndreaptă toți nervii și circulația și totul.

3

— Unde s-a dus mămica ?

— La Londra.

— De ce ?

— O anume lady Cockpurse dă o serată.

— E drăguță ?

— Mămica crede că da. Eu nu.

— De ce ?

— Fiindcă arată ca o maimuță.

— Tare aș vrea s-o văd. Stă într-o cușcă ? Are coadă ? Ben a văzut o femeie care arăta ca un pește și avea solzi pe tot corpul în loc de piele. Asta se întîmpla într-un circ la Cairo. Și mirosea a pește, spune Ben.

Își beau ceaiul împreună, în după-amiaza plecării Brendei.

— Tăticule, ce mănîncă lady Cockpurse ?

— O, nuci și alte chestii.

— Nuci și ce chestii ?

— Diferite feluri de nuci.

În zilele următoare imaginea acestei contese păroase și neastîmpărate ocupă mintea lui John Andrew. Ea deveni unul din personajele lumii sale, ca Peppermint, catîrul care murise bînd rom. Cînd

stătea de vorbă cu oamenii din sat, cu care era prieten, le povestea despre ea și cum se legăna cu capul în jos într-un copac, aruncînd coji de nucă în capul trecătorilor.

— Nu trebuie să spui lucruri de-astea despre persoane adevărate, îi spuse dădaca. Ce-ar face lady Cockpurse dacă ar auzi ?

— Ar bolborosi, ar trăncăni, ar da din coadă, și apoi cred că ar prinde niște purici buni, mari și zemoși, și ar uita de toată treaba asta.

Brenda rămînea în noaptea aceea la Marjorie. Mai întîi se îmbracă și se duse în camera surorii sale.

— Adorabilă, dragă. E nouă ?

— Destul.

Marjorie fu chemată la telefon de prietena în casa căreia cina. (— Ascultă, ești absolut sigură că nu-l poți face pe Allan să vină diseară ? — Absolut. Are o adunare la Camberwell. Poate că nu vine nici la Polly. — Există vreun bărbat, oricare, pe care să-l poți aduce ? — Nu-mi vine nici unul în minte. — Bine, vom fi cu unul mai puțin, n-am ce să fac. Nu pot înțelege ce se întîmplă în seara asta. L-am sunat pe John Beaver, dar nici măcar el nu vine.)

— Știi, spuse Marjorie, punînd receptorul jos, produci o mare perturbație. Ai luat singurul bărbat disponibil din Londra.

— Vai, dragă, nu mi-am dat seama.

Beaver sosi la orele nouă fără un sfert, într-o stare avansată de autoadmirație. În seara aceea, pe cînd se îmbrăca, refuzase două invitații la cină ; încasase un cec de zece lire la clubul său ; rezervase o masă cu divan la restaurantul „Espinosa“. Era

cam prima dată în viața sa cînd scotea pe cineva la cină, dar știa la perfecție cum se procedează în asemenea cazuri.

— Trebuie să-l văd mai de-aproape pe acest domn Beaver al tău, spuse Marjorie. Hai să-l facem să-și scoată paltonul și să bea ceva.

Cele două surori erau ușor intimidată, cînd coborîră, dar Beaver se simțea perfect în largul său. Arăta foarte elegant și puțin mai mare decît vîrsta lui.

„O, nu-i chiar așa de rău, domnul Beaver al tău, părea că spune privirea lui Marjorie, nici pe departe“. Și el, văzîndu-le pe cele două femei împreună, amîndouă frumoase, dar într-un fel atît de diferit, încît, deși era vizibil că sînt surori, ar fi putut aparține fiecare altei rase, începu să înțeleagă ceea ce-l preocupase toată săptămîna și anume de ce, contrar tuturor obiceiurilor și principiilor sale, îi telegrafiasse Brendei, invitînd-o la cină.

— Doamna Jimmy Deave era foarte contrariată că nu sînteți liber astă-seară. Eu nu v-am trădat spunîndu-i ce faceți.

— Transmiteți-i toată afecțiunea mea, spuse Beaver. Oricum ne vedem cu toții la serata lui Polly.

— Trebuie să plec, cinăm la nouă.

— Stai puțin, spuse Brenda. Masa se va servi desigur mai tîrziu.

Acum, că lucrul era inevitabil, nu mai voia să fie lăsată singură cu Beaver.

— Nu. Trebuie să plec. Distrăți-vă, vă binecuvîntez pe amîndoi.

Marjorie se simțea acum sora mai mare, văzînd-o pe Brenda intimidată și fremătînd de așteptare, la începutul unei aventuri.

După plecarea ei, amîndoi se simțiră stîngaci, căci în săptămîna care îi despărțise, fiecare devenise, în gînd, mai întim cu celălalt decît ar fi îngăduit situația reală. Dacă Beaver ar fi fost mai experimentat, ar fi putut merge direct la Brenda, care ședea pe brațul unui scaun, ar fi luat-o repede în brațe și probabil ar fi reușit. În loc de asta, spuse cu un aer degajat :

— Cred că ar trebui să mergem și noi.

— Da. Unde ?

— M-am gîndit la restaurantul „Espinosa“.

— Da, admirabil. Însă îți spun ceva. Vreau să înțelegi de la început că este cina *mea*.

— Categorie nu, nici nu poate fi vorba.

— Ba da, așa va fi. Sînt cu un an mai mare ca dumneata, o femeie bătrînă, măritată și chiar oarecum bogată, așa că, te rog, am să plătesc eu.

Beaver continuă să protesteze pînă la portiera taxiului.

Însă între ei mai dăinuia încă o anume jenă și începu să se întrebe, în gînd, dacă se așteptase să fie mai îndrăzneț cu ea, așa că, atunci cînd taxiul lor fu blocat de circulație pe la *Marble Arch*, se aplecă înainte s-o sărute, dar, în ultima clipă, ea se trase înapoi. „*Te rog, Brenda*“, dar ea întoarse capul și privi pe fereastră, făcînd nu din cap. Apoi, cu ochii încă la fereastră, își puse mîna pe a lui și rămaseră tăcuți pînă ajunseră la restaurant.

Beaver era profund nedumerit.

O dată ajunși iarăși în public, își regăsi încrederea în sine. Espinosa însuși îi conduse la masa lor, așezată într-un colț retras, la dreapta ușii, unica masă din restaurant la care conversația nu era auzită de alții. Brenda îi înmînă meniul :

— Alege, dumneata. Foarte puțin pentru mine, dar trebuie să aibă numai amidon, fără proteine.

La localul „Espinosa“ cam orice mîncai costa aproape la fel, dar Brenda nu avea de unde să știe, așa că, pentru că se înțeleseseră că ea va plăti, Beaver se simți constrîns să nu comande ceva care să pară foarte costisitor. Oricum, ea insistă pentru șampanie, și, după aceea, un pahar mare de coniac pentru el.

— Nu-ți poți da seama cît de tulburător e pentru mine să invit un tînăr la masă. N-am mai făcut-o niciodată pînă acum.

Rămaseră la „Espinosa“ pînă cînd sosi timpul să meargă la serată, dansară o dată sau de două ori, dar mai ales stătură la masă, de vorbă. Curiozitatea unuia față de celălalt întrecuse atît de mult ce știau, încît nu pridideau cu întrebările.

Deodată Beaver spuse :

— Iartă-mă că adineauri, în taxi, am fost măgar.

— Cum ?

Schimbă fraza și spuse :

— Te-ai supărat cînd am încercat să te sărut adineauri ?

— Eu ? Nu în mod special.

— Atunci, de ce nu m-ai lăsat ?

— O, Doamne, multe mai ai de-nvățat.

— Ce vrei să spui cu asta ?

— Nu trebuie niciodată să pui întrebări de felul acesta. Vrei, te rog, să încerci să-ți amintești de asta ?

El se îmbujoră.

— Vorbești cu mine de parcă aș fi un student, care iese prima oară să se plimbe cu o fată.

— O, asta-i o plimbare c-o fată ?

— Nu în ceea ce mă privește pe mine.

Urmă o pauză, după care Brenda zise :

— Nu sînt sigură că n-a fost o greșeală din partea mea să te scot la cină. Hai să cerem să ne facă plata și să mergem la serata lui Polly.

Pînă să li se aducă socoteala trecură însă zece minute și, în răstimpul acela, Beaver și Brenda trebuiră să vorbească despre ceva, așa că el spuse că-i pare rău.

— Trebuie să *înveți* să fii mai drăguț, spuse ea sobru. Nu cred că-ți va fi imposibil. Cînd în sfîrșit li se aduse nota de plată ea întrebă : Cit bacșiș îi dau ? și Beaver îi arătă. Ești sigur că-i destul ? Eu i-aș fi dat de două ori pe-atît.

— E foarte bine așa, spuse Beaver, simțindu-se iarăși mai în vîrstă, exact cum dorise Brenda să se simtă.

Cînd se instală în taxi, Beaver pricepu că Brenda dorea să i se facă curte. Dar hotărî că era timpul să preia ea inițiativa. Așa că se așeză la oarecare distanță și începu să vorbească despre o casă care se dărima pentru a face loc unui bloc de apartamente.

— Taci, spuse Brenda, vino aici.

După ce o sărută, ea se frecă de obrazul lui, în felul ei obișnuit.

Serata lui Polly era exact ceea ce dorea ea să fie, o replică a tuturor seratelor celor mai reușite la care fusese invitată în ultimul an. Aceeași orchestră, același bufet și, mai presus de toate, aceiași invitați. Nu avea ambiția să facă senzație, să se vorbească despre serata ei în lunile următoare din cauza vreunei trăsături neobișnuite, să prindă cu arcanul celebrități timide sau să prezinte străini exotici. Voia o petrecere perfect clasică și elegantă, și o avu. Într-adevăr, aproape toți invitații

veniseră. Dacă mai existau și alte lumi mai îndepărtate, cu care n-avea contact, Polly nici nu știa de ele. Astea erau persoanele care o interesau, și toate erau aici prezente. Privind în jur, la invitații ei, împreună cu lordul Cockpurse, care făcea una din rarele sale apariții alături de ea, putea să se felicite că veniseră destul de puține persoane nedorite. În alți ani oamenii îi luaseră ospitalitatea într-un fel mai ușuratic și aduseseră cu ei pe oricine se întâmplase să-l fi avut la masă în seara aceea. Acum însă, fără vreun efort conștient din partea ei, totul se desfășurase mai după etichetă. Cei care intenționau să aducă prieteni, telefonaseră de dimineață și întrebaseră dacă o pot face și, în genere, fuseseră chiar jenați de atîta îndrăzneală. Unele persoane care numai cu optsprezece luni în urmă pretindeau că-i ignorează pînă și existența, acum se îmbulzeau să-i intre în casă. Intrase deci în rîndul celorlalte femei măritate din lumea ei.

Cînd începură să urce scările, Brenda spuse :

— Nu trebuie să mă lași singură, te rog. Nu cunosc aproape pe nimeni. Si Beaver se simți iarăși în rolul de mascul dominant.

Trecură de-a dreptul în sala de bal ; începură să danseze, vorbind puțin, doar cît să salute alte perechi pe care le cunoșteau.

Dansară o jumătate de oră și apoi ea spuse :

— E-n regulă, îți acord puțin repaos. Numai, te rog, nu mă lăsa să mă pierd.

Dansă cu Jock Grant-Menzies și cu alți doi-trei vechi prieteni și nu-l mai zări pe Beaver, pînă ce dădu de el stînd singur la bar. Era de mult acolo, vorbea uneori cu perechile care intrau și ieșeau, dar rămînea mereu de unul singur. Nu-l amuza serata și își spunea cu oarecare ciudă că asta era

din cauza Brendei ; dac-ar fi venit acolo cu un grup mare, ar fi fost altfel.

Brenda își dădu seama că era furios și zise :
— E ora supeului.

Era încă devreme și mesele erau în cea mai mare parte goale, în afară de cîteva perechi serioase așezate singure. Luară loc la o masă mare, rotundă, situată între ferestre, fără nimeni împrejur.

— N-am intenția să mă mișc multă vreme, ai ceva contra ?

Voia să-l facă să se simtă din nou important, așa că-l întrebă despre celelalte persoane din sală.

Masa lor se umplu îndată. Veniră vechi prieteni de-ai Brendei, de pe vremea cînd ieșea în lume și din primii ani ai căsătoriei, înainte să moară tatăl lui Tony. Erau bărbați cu puțin peste treizeci de ani, femei măritate de vîrsta ei, dintre care nimeni nu-l cunoștea pe Beaver, sau nu-l avea la inimă. Era pe departe cea mai veselă masă din sală. Brenda își zicea : „Cît trebuie să urască bietul meu tinăr toate acestea !“ Nu-și dădea seama că, din punctul de vedere al lui Beaver, acești vechi prieteni ai ei erau tocmai persoanele cele mai de invidiat ale seratei și că era încîntat să fie văzut la masa lor.

— Mori de plictiseală ? îi șopti ea.

— Nici vorbă, n-am fost niciodată mai fericit.

— Bine, nici eu. Hai să mergem să dansăm.

Dar orchestra se odihnea și nu era nimeni în sala de bal, în afară de perechile serioase, care emigraseră acolo ca să scape de mulțime și ședeau, învăluite în singurătate, înșirate de-a lungul pereților, făcînd conversație.

— O, dragă, spuse Brenda, acum ne-am ars. Nu putem să ne întoarcem la masă... după cum se

prezintă lucrurile, n-avem încotro, trebuie să mergem acasă.

— Nu-i nici măcar două.

— Asta-i o oră tirzie pentru mine. Ascultă, nu cumva să vii cu mine. Rămii și te distrează.

— Nici vorbă, merg și eu, răspunse Beaver.

Era o noapte senină și rece. Brenda tremura și, în taxi, el își trecu brațul în jurul umerilor ei. Vorbiră puțin.

— Am și ajuns ?

Rămaseră câteva clipe fără să facă vreo mișcare. Apoi Brenda se eliberă, strecurându-se ușor și Beaver ieși la rîndul lui.

— Mă tem că nu te pot invita în casă să-ți ofer ceva de băut. Vezi, nu-i casa mea și n-aș ști unde să găsesc cele trebuitoare.

— Nu, sigur că nu.

— Bine, atunci noapte bună, dragul meu. Îți mulțumesc de o mie de ori c-ai avut grijă de mine. Mă tem că ți-am cam stricat seara.

— Nu, sigur că nu, zise Beaver.

— Ai să mă suni mîine dimineată... promiți ? Își duse mîna la buze și apoi se întoarse spre ușă.

Beaver ezită un minut dacă să se întoarcă la serată, dar se hotărî să nu o facă. Era aproape de casă și toată lumea de la petrecerea lui Polly își făcuse un rost la ora asta, așa că îi dădu șoferului adresa lui, la Sussex Gardens, și se duse la culcare.

Tocmai cînd era gata dezbrăcat auzi telefonul sunînd la parter. Telefonul lui. Coborî două etaje în frig. Auzi vocea Brendei.

— Dragul meu, tocmai era să închid. Credeam că trebuie să te fi întors la serata lui Polly. Telefonul nu-i lângă patul duminale ?

— Nu, e la parter.

— Vai, dragul meu, atunci n-a fost o idee prea bună să telefonez, nu-i așa ?

— De, știi și eu ! Ce se întâmplă ?

— Vreau să-ți spun „noapte bună“.

— Da, înțeleg, bine, noapte bună.

— Și ai să mă suni de dimineață ?

— Da.

— Devreme, înainte să-ți faci vreun program.

— Da.

— Atunci noapte bună și cu bine.

Beaver urcă iarăși cele două etaje și se culcă.

— ...să pleci în mijlocul seratei.

— Nici nu pot să-ți spun cât de nevinovat a fost. Nici măcar n-a intrat.

— Nimeni n-are să știe asta.

— Și-a fost furios când l-am sunat.

— Ce crede oare despre tine ?

— Pur și simplu nu mă poate înțelege de loc... e foarte perplex și cam plictisit, pe ici pe colo.

— Ai de gând să mai continui ?

— Habar n-am.

— Sună telefonul.

— Poate că e el.

Dar nu era.

Brenda venise în camera lui Marjorie și luau amîndouă micul dejun în pat. Mai mult ca oricînd, în dimineața aceea Marjorie se purta ca o soră mai mare.

— Zău așa, Brenda, e un tînăr atît de plicticos.

— Știi toate astea. Nu-i de calitate și pe deasupra mîi e și snob și cred că-i rece ca un pește, dar se întâmplă să am un capriciu pentru el, asta-i tot... în afară de asta nu mi se pare chiar atît de îngrozitor... are-mama aceea odioasă pe care o

adoră... și a fost totdeauna foarte sărac. Nu cred că soarta a fost dreaptă cu el. Am aflat despre toate astea noaptea trecută. A fost logodit o dată, dar nu s-au putut căsători din cauza banilor și de-atunci n-a mai avut nici o legătură adevărată cu nimeni cum se cade.... trebuie să învețe o mulțime întreagă de lucruri. Asta face parte din farmecul său.

— O, dragă, văd că ești prinsă foarte serios.

Telefonul sună.

— Poate că acum este el.

Dar o voce cunoscută răsună din aparat, încît și Brenda putea s-o audă.

— Bună dimineața, dragă, ce se mai aude astăzi ?

— O, Polly, ce petrecere reușită a fost cea de noaptea trecută !

— N-a fost prea rău, nu-i așa ? Apropo, ce-i cu sora dumitale și cu domnul Beaver ?

— Adică ce să fie cu ei ?

— De cînd ține asta ?

— Dar nu este absolut nimic, Polly.

— Nu-mi spune mie. Noaptea trecută arătau foarte avansați. Cum de-a izbutit băiatul ? Asta aș vrea să știu. Trebuie să aibă el ceva de care nu știam.

— Așa că, vezi bine, Polly se ocupă de povestea ta. Probabil că, în momentul de față, o repetă la toată lumea din Londra.

— Tare aș dori să fie ceva de povestit ! Puștiul nici măcar nu m-a sunat. Bine, am să-l las în pace. Dacă nu-mi dă nici un semn am să plec la Hetton azi după-amiază... Poate că-i el.

Era numai Allan, care telefona de la sediul central al partidului conservator, ca să spună cît de rău îi păruse că nu a putut veni la serata din ajun.

— Am auzit că Brenda s-a făcut de ris, spuse el.
— Doamne, spuse Brenda, oamenii cred că-i atât de ușor să seduci un tânăr.

— De-abia te-am văzut la serata lui Polly de noaptea trecută, zise doamna Beaver. Ce s-a întâmplat cu tine ?

— Am plecat devreme. Brenda Last era obosită.

— Arăta adorabil. Sint atât de fericită că te-ai împrietenit cu ea. Când ai s-o mai vezi ?

— I-am promis c-am s-o sun.

— Bine, de ce n-o faci ?

— Ah, mămico, ce rost are ? Nu-mi pot permite să încep să scot în oraș femei ca Brenda Last. Dacă îi telefonez, are să-mi spună „ce faci“, și am să fiu nevoit s-o invit undeva, și-așa are să fie în fiecare zi. Pur și simplu n-am destui bani.

— Știu, fiul meu, e foarte greu pentru tine... și te porți minunat în privința banilor. Ar trebui să fiu recunoscătoare că n-am un fiu care vine mereu la mine cu datorii de plătit. Totuși nu trebuie să-ți refuzi *orice*, știi. La 25 de ani ai ajuns să fii un burlac bătrîn. În seara aceea, cînd a venit aici, mi-am putut da seama că Brenda te place.

— O, da, mă place destul.

— Sper că se hotărăște pentru garsoniera aceea. Se vînd ca piinea caldă. Are să fie nevoie să caut altă casă potrivită de tăiat în felii. Ai să te miri cînd ai să afli cine le-a luat — o grămadă de oameni care mai au și alte case la Londra... Acum trebuie să mă întorc la lucru. Apropo, am să lipsesc două nopți. Vezi să aibă Chambers grijă de tine cum trebuie. Sint cu niște australieni, pe care i-a descoperit Sylvia Newport ; vor să ia o

casă la țară, așa că-i duc cu mașina în vreo două locuri care îi s-ar potrivi. Unde iei prânzul ?

— La Margot.

Pe la unu, când se întoarseră de la plimbarea lui Djinn în parc, Beaver tot nu sunase.

— Asta-i situația, zise Brenda. Pot spune cu adevărat că mă bucur.

Trimise o telegramă lui Tony s-o aștepte la trenul de după-amiază și, cu un glas sfios, ceru să i se împacheteze lucrurile :

— S-ar părea că n-am unde să iau prânzul, zise ea.

— De ce nu vii la Margot ? Știu că s-ar bucura.

— Bine, telefonează-i și întreab-o.

Așa că îl întâlni iar pe Beaver.

Era așezat la oarecare distanță de ea și nu-și vorbiră pînă ce nu plecă toată lumea.

— Am tot încercat să iau legătura cu dumneata azi dimineață, spuse el, dar telefonul era mereu ocupat.

— Hai, lasă, spuse Brenda, te fac un film.

Mai tîrziu îi telegrafie lui Tony : „*Stau cu Marjorie încă o zi-două, toată dragostea pentru voi doi*“.

4

— Astăzi vine mămica ?

— Sper.

— Petrecerea la femeia-maimuță a ținut mult. Pot să vin la gară s-o întîmpin ?

— Da, vom merge amîndoi.

— Nu l-a văzut pe „Thunderclap“ de patru zile. Nu m-a văzut sărind noua barieră, nu-i așa tăticele ?

Brenda sosea cu trenul de 3,18. Tony și John Andrew se duseră la gară mai devreme. Se plimbară prin stație, uitându-se la diverse lucruri și cumpărară niște ciocolată de la un automat. Șeful gării ieși să le vorbească.

— Doamna se întoarce astăzi ?

Era un vechi prieten de-al lui Tony.

— Am așteptat-o în fiecare zi. Știi cum e când pleacă cucoanele la Londra.

— Nevasta lui Sam Brice s-a dus la Londra și n-a mai putut s-o aducă înapoi. A trebuit să meargă singur s-o ia. Și tot ea i-a tras o bătaie...

Tocmai atunci sosi și trenul și Brenda apărură în cîntătoare din compartimentul de clasa a treia.

— Ați venit *amîndoi*. Ce îngeri sînteți ! Nu o merit de loc.

— O, mămico, ai adus-o pe cucoana-maimuță ?

— Ce vrea să spună copilul ?

— Și-a băgat în cap că prietena ta Polly are coadă.

— Dacă mă gîndesc mai bine, nici nu m-ar surprinde să aibă.

Două geamantane mici alcătuiau tot bagajul. Șoferul le puse în spatele mașinii și porniră spre Hetton.

— Ce noutăți mai sînt ?

— Ben a ridicat bara foarte sus și „Thunder-clap“ și cu mine am sărit-o ieri de șase ori și iarăși de șase ori astăzi și încă doi pești din iazul cel mic au murit și pluteau umflați, cu burta în sus și ieri Nanny și-a ars degetul pe ceainic și taticu și cu mine am văzut o vulpe de foarte aproape și a stat absolut nemișcată și pe urmă a plecat în pădure și eu am început să desenez un tablou al unei bătălii, numai că nu l-am putut termina, fiindcă n-am avut culori potrivite și ca-

lul cel sur de căruță, acela care avea viermi, e iarăși sănătos tun.

— Nu s-a prea întîmplat nimic, spuse Tony. Ne-ai lipsit. Ce-ai găsit de făcut la Londra în tot timpul ăsta ?

— Eu ? O, m-am purtat cam prost, ca să-ți spun adevărat.

— Ai cumpărat tot felul de lucruri ?

— Mai rău. Am flirtat nebunește cu tineri și am cheltuit o grămadă de bani și mi-a plăcut într-adevăr foarte mult. Dar mai este un lucru groaznic.

— Care ?

— Nu, cred că ar fi mai bine să nu ți-l spun chiar acum. E ceva care n-are să-ți placă de loc.

— Ai cumpărat un cîine pechinez ?

— Mai rău, mult mai rău. Numai că n-am făcut-o încă. Dar *vreau* teribil de mult acest ceva.

— Dă-i drumul.

— Tony, am găsit un apartament.

— Perfect, mai bine pierde-l iară, și încă repede.

— Foarte bine. Am să te atac iarăși pe chestia asta, mai tîrziu. Pînă atunci încearcă să nu-ți faci gînduri negre.

— Nici n-am să mă mai gîndesc.

— Ce-i aia un apartament, tăticule ?

La cîină Brenda își puse o pijama și după aceea se așeză lingă Tony pe sofa și își muie zahăr în ceașca lui de cafea.

— Presupun că toate acestea înseamnă că ai să reîncepi vorba despre apartamentul tău ?

— Îhîm.

— N-ai iscălit încă vreo hîrtie, așa-i ?

— O, nu ! Brenda dădu din cap emfatic.

— Atunci nu-i mare pagubă. Tony începu să-și umple pipa.

Brenda îngenunche pe canapea, sprijinindu-se pe călcâie.

— Ascultă, nu ți-ai făcut gânduri negre ?

— Nu.

— Fiindcă, vezi, când tu spui „apartament“, te gindești la ceva complet diferit de ce mă gândesc eu. Tu înțelegi prin apartament un ascensor și un om în livrea și o ușă mare de intrare, cu minere, și un hol mare și uși deschinzându-se în toate direcțiile, o bucătărie și cămări și sufragerii și saloane și camere de culcare pentru servitori... nu-iașa, Tony ?

— Mai mult sau mai puțin.

— *Exact*. Vezi, pentru *mine* asta înseamnă doar o cameră de culcare, o baie și un telefon. Pricepi diferența ? Uite, o femeie pe care o cunosc...

— Cine ?

— O femeie oarecare, a aranjat în felul ăsta o casă întreagă din Belgrave Square, și apartamentele astea costă trei lire pe săptămână, fără alte impozite sau taxe, având apă caldă în permanență, calorifer și o femeie care vine să facă patul când îi ceri. Ce crezi de asta ?

— Am priceput.

— Acum uite cum privesc eu chestiunea. Ce înseamnă trei lire pe săptămână ? Mai puțin decât nouă șilingi pe noapte. Unde ai putea sta cu mai puțin de nouă șilingi pe noapte, cu toate aceste avantaje ? Tu mergi întotdeauna la club și asta costă mai mult, și eu nu pot sta prea des la Marjorie, pentru că-i un iad pentru ea să mă aibă pe cap și, oricum, are ciinele acela și tu spui totdeauna, când mă-ntorc seara, după cumpărături

„De ce n-ai rămas acolo peste noapte, în loc să te omori așa ?“ Mereu, mereu spui asta. Sint sigură că cheltuim mult mai mult decît trei lire pe săptămînă, prin faptul că n-avem un apartament. Știi ce, am să renunț la domnul Cruttwell. Ce zici ?

— Ții atît de mult la lucrul ăsta ?

— Îhîm.

— Bine, trebuie să văd. Am *putea* s-o facem, dar va însemna să amînăm ameliorările de-aici.

— Nu merit, într-adevăr, spuse ea, încheind discuția. Oricum, mi-am făcut de cap săptămîna asta.

Șederea Brendei la Hetton dură numai trei nopți. Apoi se întoarce la Londra, spunînd că trebuie să vadă de apartament. De fapt acesta n-avea nevoie de prea mare grijă. Trebuia numai aleasă culoarea zugrăvelii și cîteva piese de mobilier. Doamna Beaver le ținea gata de inspecție : un pat, un covor, o masă de toaletă și un scaun ; nu era loc pentru mai mult. Doamna Beaver încercă să-i vîndă o garnitură de tablouri brodate pentru pereți, dar Brenda le refuză, și de asemenea un încălzitor electric de pat, un cîntar în miniatură pentru sala de baie, un frigider, un antic orologiu de perete, un joc de table din bucăți de oglindă și fildeș sintetic, o serie de cărți ale unor poeți francezi din secolul al XVIII-lea, legate frumos, un aparat de masaj și un aparat de radio montat într-o ladă lăcuită în stil „Regență“, care fuseseră toate grupate în prăvălie ca o „sugestie“ pentru ea. Doamna Beaver nu o ținu de rău pe Brenda pentru modestia nevoilor ei ; îi mergea foarte bine cu o doamnă canadiană, instalată cu

un etaj mai sus, care ceruse să i se acopere pereții cu plăci de crom costînd o avere.

Pînă la terminarea apartamentului, Brenda locuia la Marjorie, în raporturi care, încetul cu încetul, deveniră cam acre.

— Îmi pare rău că trebuie să insist, spuse ea într-o dimineată, dar nu vreau să-l văd toată ziua prin casă pe domnul Beaver al tău spunîndu-mi și „Marjorie“.

— Ei bine, apartamentul are să fie gata curînd.

— Și nu încetez să spun că, după părerea mea, faci o greșeală ridicolă.

— Asta numai din pricină că ție nu-ți place domnul Beaver.

— Nu-i numai asta. Cred că nu-i drept față de Tony.

— O, cu Tony e-n regulă.

— Și dacă iese cu scandal ?

— N-are să fie scandal.

— Nu poți ști niciodată. Și dacă va fi așa, nu vreau ca Allan să creadă că eu am contribuit la lucrurile astea.

— N-am fost atît de dezagreabilă cu tine cînd ai avut povestea cu Robin Beaseley.

— N-a fost niciodată ceva serios cu el, zise Marjorie.

Cu excepția surorii sale, opinia publică era foarte favorabilă față de aventura Brendei. Dimineata, telefoanele zbirnîiau cu vești despre ea. Chiar și oameni pe care de-abia îi cunoștea erau încîntați să povestească că o văzuseră, pe ea și pe Beaver, în seara precedentă, într-un restaurant sau la cinema. Fusesse o toamnă foarte sărăcăcioasă și slabă în povești romanțioase. Nu existaseră decît despărțiri sau împerecheri la care toată lumea se așteptase, așa că Brenda umplea un gol de mult

resimțit de cei a căror unică plăcere, împlinită de alții, era să discute subiectul la telefon, în pat. Pentru ei circumstanțele acestei legături aveau o strălucire specială : timp de cinci ani ea fusese un nume legendar, aproape fantomatic, prințesa prizonieră din povești și, acum că reapăruse, această întâmplare provoca mai multă încântare decît o banală schimbare de obiceiuri a oricărei alte soții prudente. Însăși alegerea partenerului ei dădea aventurii o notă potrivită de fantezie. Beaver, personajul ridicol pe care îl cunoscuseră și îl disprețuiseră cu toții, se înălțase datorită ei către norii luminoși ai dumnezeirii. Dacă, după șapte ani, în care nu se uitase nici în dreapta nici în stînga, și-ar fi făcut în fine de cap cu Jock Grant-Menzies sau cu Robin Beaseley, sau vreun alt tînăr seducător cu care oricine avusese o dată un flirt, ar fi fost un lucru pasionant, fără îndoială, dar care ar fi fost privit doar ca o banală comedie de salon. Alegerea lui Beaver așeză întreaga escapadă într-un domeniu de poezie, pentru Polly și Daisy și Angela și întreaga bandă de bîrfitoare. Doamna Beaver nu făcea nici un mister din încîntarea ei.

— Bineînțeles că n-am vorbit nimic cu John despre asta, dar dacă ceea ce aud este adevărat, cred că-i va prinde bine băiatului. Desigur că a fost totdeauna foarte căutat și că avea un mare număr de prieteni, dar *asta nu-i același lucru*. De mult timp simțeam că-i lipsea ceva, și cred că o femeie încîntătoare și experimentată, ca Brenda Last, este exact persoana care-l va putea ajuta. El are o fire foarte afectuoasă, dar este atît de sensibil, că abia lasă să se vadă. Ca să vă spun drept, săptămîna trecută am simțit că ceva de felul ăsta plutea în aer, așa că am găsit un pretext să plec pe cîteva zile. Dacă aș fi fost aici,

lucrurile poate n-ar fi ajuns nicăieri. El e foarte timid și rezervat, chiar și față de mine... Am să-ți dau la reparat figurile de șah și voi spune să ți le trimită azi după-amiază. Mulțumesc foarte mult.

Și Beaver, pentru prima oară în viața sa, se pomeni că este o persoană interesantă, aproape importantă. Femeile îl studiau, cîntărindu-l din nou, întrebîndu-se ce amănunt le scăpase ; bărbații îl tratau ca pe un egal, ba chiar ca pe un concurent norocos. „Cum dracu de i-a mers tocmai lui ?“ se întrebau ei poate, dar acum, cînd intra la „Bratt's“, îi făceau loc la bar și-i spuneau : „Ei, bătrîne, ce zici, bem un pahar ?“

Brenda îi telefona lui Tony în fiecare dimineată și seara. Uneori îi vorbea John Andrew, cu o voce la fel de ascuțită ca și Polly Cockpurse, cu totul incapabil să-i asculte răspunsurile. Se duse la Hetton la sfîrșitul săptămîinii și apoi se înapoie la Londra, de data aceasta în apartamentul unde vopsea se uscase, deși apa caldă încă nu funcționa perfect. Totul mirosea foarte tare a nou — pereții, așternutul, perdelele, iar noile radiatoare împrăștiau un iz prea puțin plăcut de fier încins.

În seara aceea, ca de obicei, telefonă la Hetton.

— Vorbesc din apartament.

— Oh, ah !

— Iubitule, te rog, încearcă să pari că te interesează. E foarte emoționant pentru mine.

— Cam cum arată ?

— Păi, acum sînt o mulțime de mirosuri și baia face niște zgomote bizare și cînd deschizi robinetul de apă caldă iese numai niște aer și asta-i tot, și robinetul de apă rece picură tot timpul și apa-i cam cafenie și ușile scrinului sînt înțepenite și

perdelele nu se pot trage complet, așa că lumina din stradă pătrunde înăuntru toată noaptea... dar e adorabil.

— Nu mai spune !

— Tony, trebuie să fii drăguț cu mine, în privința asta. Totul e atât de tulburător. Până și ușa de la intrare și cheia și toate... Și cineva mi-a trimis o grămadă de flori astăzi — atât de multe că nici n-am loc pentru ele și am fost nevoită să le pun în chiuvetă din cauză că n-am vase. N-ai fost tu cumva ?

— Da... de fapt.

— Iubitule, speram atât de mult să fii tu... ți se potrivește atât de bine.

— Trei minute, vă rog.

— Acum trebuie să ne oprim.

— Când te întorci ?

— Foarte curind. Noapte bună, scumpule.

— Ce multă vorbărie, zise Beaver.

Tot timpul cât durase convorbirea se străduise, cu cealaltă mină, să-l țină departe de telefon, pe care el, din joacă, se prefăcea că vrea să-l întrerupă.

— N-a fost drăguț din partea lui Tony să-mi trimită florile astea ?

— Nu sînt teribil de îndrăgostit de Tony.

— Nu-ți face griji din pricina asta, frumusețea mea, el nu te place *de loc*.

— *Nuu* ? De ce ?

— Nimeni nu te place, în afară de mine. Trebuie să înțelegi bine asta... și e foarte bizar că *eu* te plac.

De Crăciun Beaver și maică-sa mergeau în Irlanda, la niște veri. Tony și Brenda aveau un grup

de invitați din familie : Marjorie și Allan, mama Brendei, mătușa lui Tony, Frances, și două perechi sărace din familia Last, umile și răbdătoare victime ale primogenitului¹, pentru care Hetton însemna tot atât de mult cît însemna pentru Tony. În camera copiilor se afla un mic pom de Crăciun, pentru John Andrew, și altul mare la parter, în holul central, care fusese împodobit de Last și care urma să fie aprins o jumătate de oră după ceai (doi lachei se țineau în apropiere, cu bureți uzi prinși de prăjini, ca să stingă luminările care se răsturnau și amenințau să iște un incendiu). Erau cadouri pentru toți servitorii, de valori strict gradate, în raport cu rangul lor, și pentru toți invitații (cecuri pentru cele două perechi sărace Last). Allan aducea totdeauna un pateu mare de ficat de gîscă, delicat și care-i plăcea în mod special. Toată lumea minca foarte mult și era cam somnoroasă spre seara celei de-a doua zi de Crăciun. Polonice de argint cu coniac arzînd circulau în jurul mesei, se trăgeau și se deschideau plesnitori de carton, artificii de interior, urări scrise pe panglici de hîrtie. Anul acesta totul se întîmplă ca de obicei. Nimic nu părea să amenințe pacea și stabilitatea casei. Corul bisericii veni și cîntă colinde, în galeria de brad negru, și apoi înghițiră punci fierbinte și biscuiți dulci. Vicarul ținu predica sa obișnuită de Crăciun, pe care enoriașii o apreciau în chip deosebit.

— Cît este de greu pentru noi — începea el, privindu-și prietenos asistența, care tușea în fular și își freca degerăturile pe sub mănușile de lînă — să ne dăm seama că a venit într-adevăr Crăciunul. În locul dogoarei focului de butuci și

¹ În Anglia, în familiile nobile, numai fiul cel mare moștenește averea.

a ferestrelor bine închise împotriva zăpezii pulberate, avem numai lumina aspră și orbitoare a unui soare străin ; în locul cercului fericit de fețe iubite, în locul căminului și al familiei, avem privirile fixe, neînțelegătoare, ale păgînilor supuși, deși desigur recunoscători. În locul koului și măgarului pașnic din Bethlehem — aici începea ușor să piardă firul comparației — avem drept tovarăși tigrul prădalnic și cămila exotică, șacalul viclean și elefantul masiv... Și așa mai departe, întorcea paginile unui manuscris veștejit. Vorbele atinseseră pe timpuri inima împietrită a multor ostași și, auzindu-le din nou, așa cum le auzise an de an, de cînd domnul Tendril sosise în parohie, Tony și cei mai mulți dintre oaspeții săi simțeau că făceau parte integrantă din sărbătorile Crăciunului, de care le-ar veni foarte greu să se lipsească. „Tigrul prădalnic“ și „cămila exotică“ deveniseră de mult zicale în familie, apărînd deseori în jocurile lor.

Jocurile acestea erau partea cea mai grea de îndurat pentru Brenda. Nu o distrau și încă nu izbutise să se obișnuiască a-l vedea pe Tony costumat pentru șarade, fără un sentiment de jenă. Afară de asta, era torturată de teama că orice lipsă de entuziasm din partea ei ar putea fi interpretată de ramura săracă a Last-ilor drept o atitudine de superioritate. Aceste scrupule — de-ar fi știut ! — erau cu totul inutile, căci niciodată nu le veni în gînd rudelor soțului ei să o privească altfel decît cu o cordialitate de veri și o oarecare îngăduință, căci, ca membri ai familiei Last, considerau că aveau mult mai multe drepturi asupra domeniului Hetton decît ea. Mătușa Frances, cu mintea ei ascuțită, descoperi repede unde era încurcătura și încercă s-o asigure spunîndu-i :

— Copilă dragă, toate aceste sentimente delicate sînt fără valoare ; numai bogații își dau seama de prăpastia care-i desparte de săraci.

Dar jena persista și, seară de seară, se pomenea trimisă afară din cameră, întrebînd sau răspunzînd la întrebări, plătind amenzi, desenînd tablouri, executînd lucruri cu totul neobișnuite, scriind versuri, costumîndu-se și chiar lăsîndu-se fugărită prin casă, sechestrată în bufete, la voia rudelor ei. În anul acela, Crăciunul cădea într-o vineri, așa că petrecerea fu lungă, de joi pînă luni.

Brenda îi interzise lui Beaver să-i trimită vreun cadou sau să-i scrie, dintr-un impuls de autoapărare, căci știa că orice ar spune el, o va răni prin sărăcia sentimentelor sale, dar, cu toate acestea, aștepta nervoasă poșta, sperînd că totuși el nu o va asculta. Ea îi trimisese, în Irlanda, un inel format din trei cercuri împletite de aur și platină. La un ceas după ce îl comandase, regretă alegerea făcută. Marți sosi o scrisoare, prin care el îi mulțumea : „*Iubită Brenda, scria el, îți mulțumesc neapuse de mult pentru încîntătorul cadou de Crăciun. Îți poți închipui încîntarea mea văzînd cutia de piele roșie și surpriza mea, deschizînd-o. A fost într-adevăr dulce din partea ta să-mi trimiți un cadou atît de adorabil. Încă o dată, mulțumesc foarte mult. Sper că petrecerea ta e un succes. Aici e cam plicticos. Ceilalți au plecat ieri să vîneze. M-am dus la întîlnirea de încheiere a vînătorii. N-au avut o zi bună. Și mama e aici și-ți trimite cele mai calde saltuări. Vom pleca mîine sau în ziua următoare. Mama e cam răcită...*“

Scrisoarea se termina acolo în josul paginii. Beaver o scrisese înainte de masă și, mai tîrziu, o pusese în plic fără să-și dea seama că n-o termi-

nase. Avea un scris lătăreț, ca al unei fete de școală, cu spații largi între rînduri.

Brendei i se făcu puțină greață cînd citi această scrisoare, dar o arătă lui Marjorie, spunînd :

— Nu mă pct plînge, n-a pretins niciodată că mă place mult. Și, oricum, era un cadou foarte timpit.

Tony devenise cam agitat, la gîndul vizitei la Angela. Nu-i plăcea de loc să lipsească de-acasă.

— Nu veni, dragul meu. Am să aranjez eu lucrurile cu ei.

— Nu. Voi veni. N-am stat prea mult cu tine în ultimele trei săptămîni.

Toată ziua de miercuri o petrecură împreună, singuri. Brenda își dădu toată silința și agitația lui Tony se calmă. Fu deosebit de tandră cu el și îl necăji foarte puțin.

Joi plecară spre nord, în Yorkshire. Beaver era acolo. Tony îl descoperi în prima jumătate de oră și-i aduse vestea Brendei, sus, în camera lor.

— Am să-ți spun ceva foarte bizar, zise el, cine crezi că e aici ?

— Cine ?

— Vechiul nostru prieten Beaver.

— Dar ce vezi în asta atît de bizar ?

— O, nu știu. Uitasem cu totul de el, tu nu ? Crezi c-a trimis o telegramă, cum ne-a făcut și nouă ?

— Probabil.

Tony presupuse că Beaver trebuie să fie destul de singur și-și dădu osteneala să fie amabil cu el. Îi spuse :

— De cînd ne-am văzut ultima oară s-au petrecut tot felul de schimbări. Brenda și-a luat un apartament la Londra.

— Da, știu.

— De unde ?

— Păi, știu, mama i l-a închiriat.

Tony fu foarte surprins și supărat pe Brenda din pricina aceasta.

— Nu mi-ai spus niciodată cine s-a ocupat de apartament. S-ar fi putut să nu fiu așa de înțelegător, dac-aș fi știut.

— Nu, dragul meu, chiar de aceea nu ți-am spus.

Jumătate din invitați se întrebau ce căuta Beaver acolo, cealaltă jumătate știa. Ca urmare a acestei situații, el și cu Brenda se văzură foarte puțin, mai puțin decât dac-ar fi fost cunoștințe ocazionale ; așa că Angela îi spuse soțului ei :

— Cred că am greșit invitându-l. Dar nu șveam de unde ști.

Brenda nu deschise niciodată vorba despre scrisoarea neterminată, dar observă că Beaver purta inelul și căpătase chiar ticul de a-l răsuci pe cînd vorbea.

În ajunul Anului Nou fu o petrecere la o proprietate învecinată. Tony plecă devreme și Brenda se întoarse împreună cu Beaver, într-o mașină, așezați pe locurile din spate. În dimineața următoare, pe cînd își luau micul dejun, îi spuse lui Tony :

— Am luat o hotărîre de Anul Nou.

— Legată cumva de intenția de a petrece mai mult timp acasă ?

— O nu, *exact contrariul*. Ascultă, Tony, e ceva serios. Cred că am să urmez un curs oarecare.

— Iarăși osteologie ? Credeam că asta ți-a trecut.

— Nu, ceva cum ar fi științele economice. Știi, m-am gîndit bine. Eu nu fac absolut *nimic* în prezent. Casa merge singură. Mi se pare c-ar fi tim-

pul să m-apuc de *ceva*. Iată, tu vorbești mereu că vrei să intri în parlament. Păi, dacă aș urma un curs de științe economice, ți-aș putea fi de oarecare folos, prelucrînd alegătorii și scriind discursuri, tot felul de chestii, știi, cum a făcut Marjorie cînd Allan și-a prezentat candidatura în regiunea Clyde. La Londra există tot felul de cursuri, în legătură cu universitatea, la care se duc fetele. Nu crezi că-i o idee destul de bună ?

— E mai bună decît osteologia, mărturisi Tony.
Așa încep Anul Nou.

CAPITOLUL III

Ghinionul lui Tony

1

Nu-i un lucru neobișnuit la clubul „Bratt's“, ca între nouă și zece seara să găsești acolo bărbați în frac și cravată albă, stînd singuri și mîncînd, cu o vădită lipsă de chef, feluri abundente și extravagante. Sînt cei care au fost părăsiți în ultima clipă de femeile pe care le așteptau. Timp de douăzeci de minute, sau mai mult, au stat în foai-erul vreunui restaurant, în așteptare, privind către ușile turnante, cînd scoțîndu-și ceasurile, cînd comandînd cocktailuri, pînă cînd, într-un tîrziu, li se aduce un mesaj telefonic că invitatele lor nu pot să vină. Atunci se duc la „Bratt's“, sperînd pe jumătate că vor afla acolo prieteni, dar, cel mai adeseori, resimțînd o melancolică satisfacție să găsească clubul pustiu, sau populat doar de străini. Așa că se așază de-a lungul pereților, privind morocănos mesele de mahon din fața lor, mîncînd și bînd peste măsură.

În această dispoziție și din asemenea motiv, într-o seară, spre mijlocul lui februarie, Jock Grant-Menzies sosi la club.

— E cineva pe-aici ?

— Foarte calmă seară, domnule. Domnul Last e în sufragerie.

Jock îl găsi într-un colț. Era îmbrăcat în haine de zi ; masa și scaunul de lângă el erau acoperite cu reviste și ziare și ținea o gazetă sprijinită în fața lui. Ajunsesse la jumătatea cinei și băuse vreo trei sferturi dintr-o sticlă de vin de Burgundia.

— Helo, spuse el. Ți-a tras chiulul ? Vîno și stai cu mine.

Trecuse cîtva timp de cînd Jock nu-l mai văzuse pe Tony. Întîlnirea îl punea într-o situație cam delicată, căci, la fel cu toți prietenii săi, se întreba cum se simțea Tony și cît știa despre Brenda și John Beaver. Oricum, se așeză la masa lui Tony.

— Ți-a tras chiulul ? întrebă din nou Tony.

— Da, e ultima oară că o invit pe cățeaua aia.

— Mai bine bea ceva. Eu am băut strașnic. E cel mai bun lucru.

Băură vinul ce mai rămăsese și comandă altă sticlă.

— Am venit numai pentru seara asta, zise Tony. Stau aici.

— Ai un apartament acu, nu-i așa ?

— Da, îl are Brenda. Nu prea e loc pentru doi... am încercat o dată și n-am avut succes.

— Ce face ea astă-seară ?

— A ieșit undeva. N-am anunțat-o că vin... o pròstie să n-o anunț, dar, vezi, m-am plictisit să tot stau singur la Hetton și m-am gîndit că mi-ar face plăcere s-o văd pe Brenda, așa că am venit pe nepusă masă, împins de-o inspirație de moment, iac- așa. Mare tîmpenie ! Ar fi trebuit să știu că iese undeva... are principii foarte înalte : n-ar trage chiulul cuiva pentru nimic în lume... așa că asta-i. Are să mă sune aici mai tîrziu, dacă poate să scape.

Băură foarte mult.

Cel mai mult vorbi Tony :

— Ce idee extraordinară la ea să urmeze științele economice, zise el. Niciodată nu m-am gândit c-are să dureze, dar pare că o pasionează într-adevăr... probabil că-i o idee bună. Adevărat e că nu avea mare lucru de făcut la Hetton. Desigur, ar prefera să moară decît s-o mărturisească, dar cred că uneori se cam plictisea acolo. M-am gândit la toate astea și iată concluzia la care am ajuns. Probabil Brenda se plictisea. Cred că o dată și-o dată se va plictisi și de științele economice. Oricum, pare destul de bine dispusă acum. În timpul din urmă am avut petreceri în fiecare sfîrșit de săptămînă... Tare aș vrea să vii și tu uneori, Jock. Parcă nu mă prea înțeleg cu noii prieteni ai Brendei.

— Cei de la școala de științe economice ?

— Nu, dar unii pe care nu-i cunosc. Cred că-i plictisesc. Gîndindu-mă mai bine, asta-i concluzia la care am ajuns. Îi plictisesc. Cînd vorbesc despre mine îmi zic „bătrînul“. I-a auzit John.

— Bine, asta-i destul de prietenos.

— Da, e prietenos.

Isprăviră vinul de Burgundia și băură niște Porto. Deodată Tony zise :

— Ascultă, vino la noi în week-end-ul viitor, nu vrei ?

— Cred că mi-ar face mare plăcere.

— Aș vrea să vii. Nu văd mulți prieteni vechi... Sigur c-are să fie o grămadă de lume în casă, dar n-are să-ți pese, nu-i așa ? ...bun băiat Jock... nu-i pasă de lumea dimprejur. Mie-mi pasă al dracului.

Mai băură ceva Porto. Tony spuse :

— Știi, nu avem destule camere de baie... desigur că știi. Ai mai fost acolo, înainte, adesea. Nu

ca noii prieteni, care mă consideră un pisălog. Tu nu crezi că sînt un pisălog, nu-i așa ?

— Nu, bătrîne.

— Nici chiar cînd sînt în așa hal de cherchelit ? Ar fi fost camere de baie. Aveam planurile gata. Patru noi. Un tip de pe-acolo a făcut planurile, dar pe urmă Brenda a vrut să ia apartamentul, deci a trebuit să le amîn, ca să fac o economie... Ascultă, asta-i nostim. A trebuit să economisim din cauză că Brenda studiază economia.

— Da, are haz. Hai să bem niște Porto.

Tony zise :

— Pari foarte deprimat astă-seară.

— Sînt cam plictisit din cauza proiectului cu porcii. Alegătorii continuă să-mi scrie.

— Eu mă simțeam deprimat, deprimat al dracului, dar acum sînt iar în regulă. Cel mai bun lucru e să te îmbeți. Asta-i ce-am și făcut și nu mă mai simt de loc deprimat... e descurajator să vii la Londra și să descoperi că ești nedorit. Caraghios lucru, tu te simți deprimat pentru că fata ți-a tras chiulul, și eu sînt deprimat pentru că a mea nu vrea să tragă chiulul la alții.

— Da, asta-i caraghios.

— Dar să știi că mă simt deprimat de săptămîni întregi, deprimat al dracului... Ce zici de niște coniac ?

— Da, de ce nu ? În fond sînt și alte lucruri în viață afară de femei și porci. -

Băură coniac și, de la un timp, Jock începu să se înveselească.

Chiar atunci veni și un comisionar la masa lor să spună :

— Un mesaj de la lady Brenda, domnule.

— Bine, mă voi duce să-i vorbesc.

— Nu vorbește doamna însăși, cineva a transmis un mesaj.

— Am să vin să-i vorbesc.

Se duse la telefon, afară, la intrare :

— Draga mea, spuse el.

— Domnul Last ? Am un mesaj de la lady Brenda.

— În regulă, dă-mi legătura cu ea.

— Nu poate vorbi însăși doamna, dar m-a însărcinat să vă transmit acest mesaj, că îi pare foarte rău, dar că nu poate să vă întâlnească astă-seară. E foarte obosită și s-a întors acasă să se culce.

— Spune-i că vreau să-i vorbesc.

— Nu pot, regret, s-a dus la culcare. E foarte obosită.

— E foarte obosită și s-a dus la culcare ?

— Chiar așa.

— Bine, eu vreau să-i vorbesc.

— Noapte bună, spuse vocea.

— Bătrînul e cocă, spuse Beaver cînd închise telefonul.

— Vai, dragă, mă simt cam prost față de el. Dar la ce poate să se aștepte, dacă sosește așa, tam-nesam. Trebuie învățat să nu facă vizite-surpriză.

— I se întîmplă des ?

— Nu, asta-i un lucru nou.

Telefonul sună din nou :

— Crezi că-i tot el ? Ar fi mai bine să răspund eu.

— Vreau să vorbesc cu doamna Brenda Last.

— Tony dragă, eu sînt, Brenda.

— Un timpit oarecare spunea că nu pot să vorbesc cu tine.

— Am lăsat vorbă acolo unde am cinat. Te distrezi bine ?

— Infernal. Sînt cu Jock. E plictisit cu planul porcilor. Să nu venim să-ți facem o vizită ?

— Nu, nu acum, dragul meu, sînt teribil de obosită și tocmai mă culcam.

— Vom veni să-ți facem o vizită.

— Tony, ești un picușor beat ?

— Praf. Jock și cu mine vom veni să-ți facem o vizită.

— *Tony*, să nu faceți una ca asta. Auzi ? Nu pot să vă primesc aici, mi-e teamă că faceți scandal. Și-așa apartamentele astea au o reputație proastă.

— Să vezi ce-are să fie cînd vom veni, Jock și cu mine.

— Ascultă, Tony, te rog să nu vii, nu astă-seară. Fii băiat de treabă și rămii la club. Vrei, te rog, să nu vii ?

— N-am să întîrzii mult. Închise telefonul.

— O, Doamne, spuse Brenda, asta nu-l prinde de loc bine pe Tony. Telefonează la „Bratt's“ și cheamă-l pe Jock. El va avea mai multă minte.

— Am vorbit cu Brenda.

— Mi-am închipuit.

— E în apartamentul ei. I-am spus că venim acolo.

— Splendid ! N-am văzut-o de săptămîni. Brenda mi-e foarte dragă.

— Și mie, strașnică fată.

— O doamnă la telefon, pentru dumneavoastră, domnule Grant-Menzies.

— Cine e ?

— Nu și-a dat numele.

— E-n regulă. Vin.

Brenda îi spuse :

— Jock, ce i-ai făcut soțului meu ?

— E puțin cam beat, asta-i tot.

— E turtă. Ascultă, m-a amenințat că vrea să vină aici. Pur și simplu nu pot să-l văd astă-seară, în halul ăsta, sînt moartă de oboseală. Înțelegi, nu-i așa ?

— Da, înțeleg.

— Așa că, *te rog*, vrei să-l ții departe ? Ești și tu beat ?

— Puțin.

— O, dragă, pot să mă bizui pe tine ?

— Am să încerc.

— Bine, deși s-ar părea că nu e prea bine. La revedere... John, trebuie să pleci. Huliganii ăștia pot se apăra în orice moment. Ai bani de taxi ? Vei găsi ceva mărunțiș în poșeta mea.

— Era fată ta ?

— Da.

— V-ați împăcat ?

— Nu chiar.

— Ar fi mult mai bine să vă-mpăcați. Să mai bem niște coniac sau să mergem direct la Brenda.

— Hai să mai bem niște coniac.

— Jock, nu te mai simți deprimat, nu-i așa ? Nu-i bine să te simți deprimat. *Eu* nu mă simt deprimat. *Eram*, dar nu mai sînt.

— Nu, nu mă simt deprimat.

— Atunci vom bea niște coniac și apoi vom merge la Brenda.

— În regulă.

O jumătate de oră mai tîrziu se urcară în mașina lui Jock.

— Să-ți spun ceva, eu n-aș conduce dac-aș fi în locul tău.

— Să nu conduc ?

— Nu, eu n-aș conduce. Vor spune că ești beat.

— Cine să spună ?

— Oricine pe care l-ai călca. Vor spune că ești beat.

— Păi, așa și sînt.

— Atunci n-ăș conduce.

— E prea departe să mergem pe jos.

— Vom lua un taxi.

— O, la dracu, pot conduce.

— Sau, hai să nu mai mergem de loc la Brenda.

— Mai bine să mergem la Brenda, zise Jock, ne așteptă.

— Bine, dar nu pot merge pe jos atîta drum. Afară de asta nu cred că voia cu adevărat să venim.

— Are să se bucure cînd ne va vedea.

— Da, da-i departe. Hai să mergem într-altă parte.

— Aș vrea s-o văd pe Brenda, spuse Jock. Țin foarte mult la Brenda.

— E-o fată strașnică.

— Strașnică fată.

— Bine, hai să luăm un taxi pînă la Brenda.

Dar, la jumătatea drumului Jock spuse :

— Hai să nu mai mergem acolo. Hai să mergem într-altă parte. Hai să mergem într-un local infect.

— Mi-e tot una. Spune-i să ne ducă la vreun local infect.

— Du-ne la un local ordinar, spuse Jock, scoțîndu-și capul pe fereastră.

Taxiul întorse și se îndreptă spre Regent Street.

— Putem oricînd s-o sunăm pe Brenda de la localul ăla infect.

— Da, cred că asta ar trebui să facem. E-o fată strașnică.

— Strașnică fată.

Taxiul coti înspre Golden Square și apoi o luă în jos pe Sink Street, o stradă întunecoasă, locuită aproape numai de asiatici.

— Știi ce, cred că ne duce la „Vechiul O sută”¹.

— Nu poate să mai fie deschis. Credeam că l-a închis de ani de zile.

Dar intrarea luminată strălucitor și o siluetă răpănoasă, cu o șapcă uzată și o manta galonată, ieși să le deschidă portiera taxiului.

„Vechiul O sută” nu fusese niciodată închis. A funcționat neîntrerupt timp de o generație, în care au luat naștere alte localuri de noapte, cu nume și conducători diferiți și felurite pretenții de respectabilitate, s-au bucurat de-o existență precară și scurtă, și au ajuns în încurcături, fie cu poliția, fie cu creditorii. „Vechiul O sută” a înfruntat cu bărbăție toate adversitățile. N-a fost imun față de persecuții, nici de departe. De nenumărate ori magistrații au dat ordin să fie închis, i-au anulat autorizația, au interzis accesul publicului; personalul și proprietarul au fost în permanență băgați și scoși din închisoare; s-au pus întrebări în parlament și s-au creat comisii de anchetă, dar indiferent cîți miniștri de interne și prefecți de poliție s-au ridicat glorios și s-au retras discreditați, ușile „Vechiului O sută” au rămas totdeauna deschise, de la nouă seara pînă la patru dimineața, și-acolo, înăuntru, a curs întotdeauna nestăvilit un șuvoi de preparate alcoolice îndoielnice. O tinăra doamnă amabilă îi introduse pe Tony și pe Jock în clădirea dărăpănată.

¹ Local de noapte de proastă reputație, celebru între cele două războaie.

— Nu vă supărați, trebuie să iscăliți !

Tony și Jock scriseră niște nume fictive în josul unui formular în care se declara : „*Am fost invitat la un chef cu băutură dat de căpitanul Weybridge, în strada Sink, la numărul 100*“.

— Asta face cinci șilingi de fiecare.

Nu era un club costisitor, ca regie, fiindcă ni-
meni din personal, în afară de orchestră, nu pri-
mea nici o leafă ; își scoteau paguba cum puteau,
scotocind în buzunarele paltoanelor și dind bețivi-
lor restul greșit. Tinerele doamne intrau pe gratis,
dar trebuiau să aibă grijă ca cei care le-au invitat
să cheltuiască bani grei.

— Tony, ultima oară am fost aici când ai făcut
cheful de holtei înainte de nuntă.

— ...Eram făcut, bine în noaptea aia.

— Turtă.

— Să-ți spun cine mai era beat în seara aia :
Reggie. A spart un automat de bomboane.

— Reggie era turtă.

— Apropo, nu te mai simți deprimat din cauza
fetei ?

— Nu mă mai simt deprimat.

— Hai să coborîm.

Sala de dans era destul de plină. Un bărbat mai
în vîrstă se urcase pe podium-ul orchestrei și în-
cerca s-o dirijeze.

— Îmi place bomba asta, zise Jock. Ce bem ?

— Coniac.

Trebuiau să cumpere sticla. Completară o notă
de comandă către „Societatea de vinuri Montmo-
rency“ și plătiră două lire. Când sosi, purta o eti-
chetă pe care scria : „Lichior de coniac foarte
vechi. Importat de Societatea de Vinuri Montmo-
rency.“ Chelnerul aduse limonadă gazoasă cu
ghimbir și patru pahare. Două femei tinere veniră

și se așezară lângă ei. Le chema Milly și Babs. Milly îi întrebă : „Stați la Londra mai multă vreme ?“ Babs zise : „Ai ceva care să semene a țigară ?“

Tony dansă cu Babs.

— Îți place mult dansul ? — i se adresă ea.

— Nu, dar dumitale ?

— Așa și-așa.

— Bine, hai să ne așezăm.

Chelnerul le propuse :

— Vreți să cumpărați un bilet la o loterie pentru o cutie de bomboane ?

— Nu.

— Cumpără unul pentru mine, zise Babs.

Jock începu să descrie specificațiile pentru porcul etalon... Milly zise :

— Ești însurat, nu-i așa ?

— Nu, zise Jock.

— O, eu ghicesc întotdeauna, zise Milly. Și prietenul dumitale e.

— Da, el este, într-adevăr.

— Ai rămîne cu gura căscată dac-ai ști cîți domni vin aici numai ca să vorbească de soțiile lor.

— El nu.

Tony ședea aplecat peste masă și îi vorbea lui Babs :

— Vezi, încurcătura cu nevastă-mea e că ea e studioasă. Urmează un curs de științe economice.

Babs zise :

— Cred că-i frumos din partea unei fete s-o intereseze lucrurile astea.

Chelnerul întrebă :

— Ce comandați pentru supeu ?

— Păi, abia am terminat masa.

— Ce spuneți de un pește afumat bun ?

— Să-ți spun ce *trebuie* să fac, vreau să telefonez. Unde e telefonul ?

— Vrei să spui într-adevăr telefonul, sau toaleta pentru domni ? întrebă Milly.

— Nu, telefonul.

— Sus, în birou.

Tony o sună pe Brenda. Trecu un răstimp pînă răspunse, apoi :

— Da, cine-i ?

— Am aici un mesaj din partea domnului Anthony Last și a domnului Jocelyn Grant-Menzis.

— O, tu ești Tony ? Ce vrei ?

— Mi-ai recunoscut vocea ?

— Da.

— Bine, vroiam numai să-ți transmit un mesaj, dar, cum îți vorbesc, pot să ți-l dau direct, nu-i așa ?

— Da.

— Bine, lui Jock și mie ne pare foarte rău, dar în cele din urmă nu putem veni astă-seară pe la tine.

— Oh !

— Sper că nu ne consideri foarte nepoliticoși, dar avem o grămadă de lucruri de făcut.

— E-n regulă, Tony.

— Nu cumva te-am trezit ?

— E-n regulă, Tony.

— Bine, noapte bună.

Tony cobori la masă.

— Am vorbit cu Brenda. Părea cam plictisită. Crezi c-ar trebui totuși să mergem pe acolo ?

— Am promis că vom merge, zise Jock.

— N-ar trebui niciodată să decepționezi o cucoană, zise Milly.

— O, acu-i prea târziu.

Babs spuse :

— Voi doi sunteți ofițeri, nu-i așa ?

— Nu, de ce ?

— Credeam, așa...

Milly zise :

— Mie-mi plac cel mai mult domnii care fac afaceri, au mai multe de spus.

— Ce faci dumneata ?

— Eu ? Desenez pălării de postaș, zise Jock.

— Oh, dă-o-ncolo.

— Și prietenul meu de colo dresează foci.

— Să i-o spui lui mutu.

Babs zise :

— Am un prieten care lucrează la un ziar.

După o vreme Jock zise :

— Apropo, n-ar trebui să facem ceva cu Brenda ?

— I-am spus că nu venim, nu-i așa ?

— Da... dar poate tot mai *speră*.

— Îți spun eu ce să facem. Du-te tu și sun-o și lămurește dacă ne mai vrea cu-adevărat.

— Foarte bine. Se întoarse peste zece minute : Mie mi s-a părut că avea aerul că-i cam supărată, raportă el, dar i-am spus la sfârșit că nu mai venim.

— Poate că-i obosită, zise Tony. Trebuie să se scoale devreme să facă economie politică. Acum îmi aduc aminte, cineva *a spus* că e obosită, mai devreme, astă seară.

— Apropo, ce-i cu oroarea asta de pește ?

— Chelnerul a spus c-ai comandat-o.

— Poate c-am comandat-o într-adevăr.

— Am s-o dau pisicii clubului, zise Babs, e o scumpă și-o cheamă Mura.

Dansară o dată sau de două ori. Apoi Jock zise :

— Crezi c-ar trebui s-o mai chemăm o dată pe Brenda ?

— Poate c-ar trebui. Părea supărată pe noi.

- Hai să mergem s-o chemăm cînd plecăm.
- Nu veniți acasă cu noi ? zise Babs.
- Nu, mă tem că nu astă-seară.
- Fii băiat de treabă, zise Milly.
- Nu, zău nu putem.
- E-n regulă. Bine, ce-ai zice atunci de-un mic cadou ? Știi, noi sîntem partenere de dans profesioniste, zise Babs.
- O da, scuzați, cît ?
- Oh, noi lăsăm asta pe seama domnilor.
- Tony le dădu o liră.
- Ai putea să lași ceva mai mult, zise Babs. Am stat cu voi două ore.
- Jock le mai dădu o liră.
- Mai veniți să ne mai vedeți într-o seară, cînd aveți mai mult timp, zise Milly.
- Mi-e cam rău, spuse Tony, pe cînd urca scările. Nu cred c-am să-mi mai bat capul s-o sun pe Brenda.
- Trimite-i un mesaj.
- Asta-i o idee bună... Ascultă, spuse el unui comisionar jerpelit, vrei, te rog, să suni la numărul ăsta și să vorbești cu doamna și să-i spui că domnului Grant-Menzies și domnului Last le pare foarte rău, dar nu pot veni astă-seară. Ai priceput ? Îi dădu omului o piesă de doi șilingi și jumătate și-apoi ieșiră binișor în strada Sink.
- Brenda nu ne poate pretinde să facem mai mult decît atît, zise el.
- Îți spun ce-am să fac. Trec aproape prin fața ușii ei, așa că voi suna puțin, în cazul că e trează și ne mai așteaptă.
- Da, așa să faci. Ce prieten bun ești tu, Jock.
- O, îmi place foarte mult Brenda... strașnică fată.
- Strașnieă fată, tare aș vrea să nu-mi fie rău.

A doua zi la ora opt Tony era treaz și depăna, nefericit, amintirile fragmentate ale nopții precedente. Cu cît își amintea mai mult, cu atît purtarea sa i se părea mai josnică. La ora nouă făcu baie și bău niște ceai. La zece se întreba dacă s-o sune pe Brenda, cînd dilema fu soluționată : îl chemă ea.

— Alo, Tony, cum te simți ?

— Groaznic, ce beat am fost.

— Ai fost.

— Și mă simt foarte vinovat.

— Nu mă mir.

— Nu-mi amintesc totul foarte clar, dar am impresia că Jock și cu mine am fost foarte pisălogi.

— Ați fost.

— Ești furioasă ?

— Am fost azi-noapte. Ce v-a îndemnat s-o faceți, Tony, doi oameni în toată firea ca voi ?

— Ne simțeam deprimați.

— Pariez că vă simțiți mai deprimați azi-dimineață... Chiar acum am primit un coș de trandafiri albi de la Jock.

— Rău îmi pare că nu m-am gîndit la asta.

— Sînteți atît de copilăroși amîndoi !

— Nu ești într-adevăr furioasă ?

— Sigur că nu, dragul meu. Acum, du-te direct înapoi, la țară. Mîine ai să te simți iarăși bine.

— Nu te văd ?

— Nu, mă tem că astăzi nu. Am cursuri toată dimineața și sînt invitată la prînz. Dar am să vin vineri seara sau, în orice caz, sîmbătă dimineața.

— Înțeleg. N-ar fi posibil să dai dracului prînzul sau unul dintre cursuri ?

— Nu-i posibil, dragă.

— Înțeleg. Ești un înger că poți fi atît de drăguță după cele petrecute noaptea trecută.

— Nimic nu putea veni mai bine, zise Brenda. Așa cum îl cunosc pe Tony, va fi torturat de remușcări săptămîni întregi de aici înainte. M-a înnebunit noaptea trecută, dar merită. Acum se simte atît de vinovat încît nu va îndrăzni nici măcar să se simtă indignat, cu atît mai puțin să spună ceva, orice aș face eu. Și nici nu s-a distrat de loc, sărăcuțul de el, așa că ăsta-i un lucru bun. Trebuia să învețe o dată pentru totdeauna să nu facă vizite-surpriză.

— Tu ești în stare să-i înveți multe pe oameni, zise Beaver.

Tony coborî din trenul de 3,18 simțindu-se înghețat, obosit și tare vinovat. John Andrew venise cu mașina să-l întîmpine.

— Ce faci, tăticle, ai petrecut bine la Londra ? Nu te superi c-am venit la gară, nu-i așa ? Am convins-o pe Nanny să-mi dea voie.

— Îmi pare foarte bine că te văd, John.

— Ce făcea mămica ?

— Părea că-i foarte bine. N-am văzut-o.

— Dar ai spus că te duci s-o vezi ?

— Da, am crezut că am s-o văd, dar s-a dovedit că greșisem. I-am vorbit de mai multe ori la telefon.

— Dar poți să-i telefonezi și de aici, nu-i așa, tăticle ? De ce ai făcut tot drumul pînă la Londra ca să-i telefonezi ? De ce, tăticle ?

— E prea lung să-ți explic.

— Spune-mi măcar o parte... De ce, tăticle ?

— Ascultă, sînt obosit. Dacă nu termini cu întrebările, n-am să te mai las niciodată să vii să mă aștepți la tren.

Chipul lui John Andrew începă să se schimbe-nosească :

— Credeam c-are să-ți facă plăcere că vin să te întimpin.

— Dacă plîngi, am să te așez în față, lângă Dawson. E absurd să plîngi la vîrsta ta.

— Prefer să mă duc în față, lângă Dawson, zise John Andrew printre lacrimi.

Tony ridică tubul de comunicare ca să-i spună șoferului să oprească, dar nu izbuti să se facă auzit, așa că agăță capătul tubului la loc, pe cîrligul său, și continuară drumul în tăcere. John Andrew se sprijinea de geam și se smiorcăia ușor. Cînd ajunseră acasă, Tony zise :

— Nanny, nu vreau ca pe viitor John să vină la gară, decît dacă doamna sau eu spunem în mod special că poate veni.

— Nu, domnule, eu nu l-aș fi lăsat să plece astăzi, numai c-a insistat mult. Hai, vino o dată, John, scoate-ți paltonul. Doamne, copile, unde ți-e batista ?

Tony se duse și se așeză singur în fața focului din bibliotecă. Doi bărbați de treizeci de ani, își spuse el, purtîndu-se ca și cum ar fi venit de la Sandhurst ¹ să petreacă o noapte la Londra, îmbătîndu-se și sunînd lumea la telefon și dansînd cu curvele la „Vechiul O sută“... Și e cu atît mai rău că Brenda s-a purtat atît de drăguț. Ațipi puțin, apoi se urcă la el să se schimbe. La cină spuse :

— Ambrose, cînd sînt singur, cred că pe viitor voi cina în bibliotecă. După aceea se așeză cu o carte în fața focului, dar nu fu în stare să citească. La ora zece răvăși butucii din cămin, înainte de

¹ Școală militară din apropierea Londrei.

a se urca sus, la culcare. Închise bine ferestrele bibliotecii și stinse luminile. În noaptea aceea se duse să doarmă în camera goală a Brendei.

2

Asta a fost miercuri. Joi, Tony se simți iarăși mai bine. În aceeași dimineață avea o adunare a consiliului comitatului. După-amiază se duse la ferma principală și discută cu administratorul său despre un nou tip de tractor. Din acel moment putea spune : „Miine la ora asta Brenda și Jock vor fi aici“. Cină în bibliotecă, în fața căminului. De câteva săptămîni se lăsase de dietă. „Ambrose, cînd sînt singur nici nu-mi trebuie o cină completă. Pe viitor am să iau numai două feluri.“ Controlă cîteva socoteli pe care i le lăsase administratorul și apoi se duse la culcare, spunîndu-și : Cînd mă trezesc va fi sfîrșitul săptămînii.

Dar dimineața următoare primi o telegramă de la Jock : „Week-end imposibil, trebuie să mă duc la alegători, ce zici de următorul“. Răspunse telegrafic : „Încîntat, te aștept oricînd“.

Tony reflectă : „Presupun că s-a împăcat cu fata aceea“.

Era și o notă de la Brenda, scrisă cu creionul :

„Sosesc sîmbătă cu Polly și o prietenă de-a ei, Veronică, cu mașina lui P. Poate și Daisy Maids și bagajul cu 3,18. Anunță-i, te rog, pe Ambrose și pe doamna Mossop. Ar fi mai bine să deschidem «Leoaica» pentru Polly, știi cît ține ea la confort. Veronica poate dormi oriunde — nu în Galahad. Polly zice că-i foarte amuzantă. De asemenea vine și doamna Beaver, te rog, nu te supăra,

e ceva profesional, crede că poate face ceva cu camera de zi. Polly aduce șofer. Apropo, o las pe Grimshawe la Hetton săptămîna viitoare, spune-i doamnei Mossop. E plicticos și costisitor s-o țin la Londra. De fapt, cred că m-aș putea lipsi cu totul de ea, ce crezi ; în afară că-i utilă pentru cusut. Mi-e dor de John. Toți pleacă înapoi la Londra duminică seara. Nu te îmbăta, dragul meu. Încearcă.

B.“

Vineri Tony găsi foarte puține lucruri de făcut ca să-și omoare timpul. Pe la ora zece termină de scris toate scrisorile.

Cobori la fermă unde însă nu-și găsi nici o treabă. Îndatoririle sale, care înainte i se păruseră atît de multiple, îi ocupau acum o părticică foarte mică a zilei. Nu-și dăduse niciodată seama cîte ore obișnuia să irosească cu Brenda. Îl privi pe John călărînd în padoc. Era limpede că băiatul îi purta pică, din cauza certei de miercuri.

Cînd aplaudă o săritură, John zise :

— De obicei sare mai bine. Apoi : Cînd vine mămica ?

— Abia mîine

— Oh !

— Trebuie să mă duc pînă la Little Bayton azi după-amiază. Ai vrea să vii și tu ? poate vom vedea cotețele de ciini de vînătoare.

John îl rugase de săptămîni să facă această expediție.

— Nu, mulțumesc, zise el. Vreau să termin un tablou. Pictez.

— Poți face asta oricînd.

— Vreau s-o fac astăzi după-amiază.

După plecarea lui Tony, Ben zise :

— Ce dracu te-a apucat să vorbești așa cu tatăl tău ? De la Crăciun încoace l-ai tot pisat că vrei să vezi cîinii de vînătoare.

— Nu cu *el*, zise John.

— Ce lichea nrecunoscătoare-mi ești, așa împuțit vorbești cu taică-tu ?

— N-ar trebui să spui „lichea“ și „împuțit“ în fața mea. Nanny spune că nu e frumos.

Așa că Tony se duse singur la Little Bayton, unde avea de discutat ceva treburi cu colonelul Brink. Spera că-l vor ruga să rămînă, dar colonelul și soția sa erau ei înșiși invitați undeva la un ceai, așa că se întoarse în amurg la Hetton.

O ceață fină se așternuse peste parc pînă la înălțimea omului ; turlele și clădirile fostei minăstiri păreau cenușii și turtite ; omul de la calorifere cobora steagul de pe turnul principal.

— Biata mea Brenda, este o cameră îngrozitoare, zise doamna Beaver.

— N-o întrebuițăm prea des, interveni Tony, foarte rece.

— Cred și eu că nu, zise aceea căreia i se spunea Veronica.

— Nu-i pot găsi nici un cusur, spuse Polly, afară că e puțin cam mucegăită.

— Vedeți, explică Brenda fără a-l privi pe Tony, iată la ce m-am gîndit : trebuie să am măcar o cameră locuibilă la parter. În prezent nu se poate sta decît în fumoar și în bibliotecă. Salonul e prea vast și nu poate fi vorba de el. Mi-am spus că tare am avea nevoie de o cameră de zi, care să fie mai mult sau mai puțin a mea. Nu credeți că există vreo posibilitate ?

— Dar, îngerașul meu, *forma* este total greșită, zise Daisy, chiar și căminul acela, făcut din granit roz, și toată stucatura, și decorația pereților. Totu-i oribil. E atît de *întunecos*.

— Știu exact ce vrea Brenda, zise doamna Beaver mai cu moderație. Nu cred că va fi imposibil. Trebuie să mă mai gîndesc. După cum spune Veronica, structura arhitectonică te cam îngrădește... știi, cred că singurul lucru de făcut ar fi să nu ținem de loc cont de încăpere și să găsim vreun tratament atît de categoric, încît s-o facă să dispară, dacă înțelegeți ce vreau să spun... să presupunem c-am acoperi zidurile cu plăci albe de crom și am pune un covor din blană naturală de oaie... mă-ntreb dacă asta te-ar băga la o cheltuială mai mare decît intenționei ?

— Aș arunca toată clădirea în aer, spuse Veronica.

Tony le lăsă să discute înainte, singure.

— Vrei într-adevăr să dai camera de zi pe mîna doamnei Beaver ?

— Nu, dacă tu nu vrei, dragule.

— Dar poți să ți-o închipui cum ar arăta cu placaj de crom ?

— O, asta a fost numai o părere.

Tony intra și ieșea din „Morgan le Fay“ în „Guinevere“, cum făcea întotdeauna în timp ce se îmbrăcau.

— Apropo, zise el, întorcîndu-se îmbrăcat cu jiletca. Nu-i așa că nu pleci și tu miine ?

— Trebuie.

Se întoarse în „Morgan le Fay“, să-și ia cravata și reveni în camera Brendei, se așeză lîngă ea, la masa de toaletă și începu să-și facă nodul.

— Apropo, zise Brenda, ce crezi despre rămînerea lui Grimshawe aici ? Pare o cheltuială cam inutilă.

— Spuneai întotdeauna că nu poți să te lipsești de cameristă.

— Da, dar acum, că locuiesc în apartament, totul este cu mult mai simplu.

— *Locuiești.* Vorbești, draga mea, ca și cum te-ai fi instalat acolo pe veci.

— Nu te superi dacă te dai puțin la o parte, dragule ? Nu pot să mă văd bine în oglindă.

— Brenda, cît ai să continui cu cursul ăsta de economie politică ?

— Eu ? Nu știu.

— Dar trebuie să ai o idee.

— Oh ! e surprinzător cît de mult e de învățat... Eram atît de înapoiată cînd am început.

— Brenda...

— Acum fugi și pune-ți haina. Vor fi coborît cu toții și ne așteaptă.

Seara Polly și doamna Beaver au jucat table, Brenda și Veronica au stat împreună pe divan, cosînd și vorbind despre lucrul lor de mină. Din cînd în cînd izbucneau explozii de conversație generală între femei ; aveau obiceiul să alunece într-un dialect al lor propriu, pe care Tony nu-l înțelegea ; era ca un jargon de pungași în care silabele fiecărui cuvînt erau transformate. Tony ședea în afara cercului, citind sub o lampă.

În noaptea aceea, cînd urcară la etaj, invitațele veniră la o șuetă în odaia Brendei, în timp ce ea se pregătea de culcare. Tony putea să audă risul lor înăbușit prin ușa camerei de toaletă. Fier-

seseră apă într-un ceainic electric și beau împreună Sedobrol¹.

În sfârșit, plecară rîzînd încă și Tony se duse în camera Brendei. Era întuneric, dar, auzindu-l venind și văzînd pătratul de lumină în prag, ea aprinse lampa mică de lîngă pat.

— Vai, Tony, zise ea.

Era culcată în patul ei așezat pe pedestal, cu capul înfundat adînc în pernă. Obrazul îi lucea de cremă. Un braț gol zăcea pe pilota vătuită, rămas acolo după ce aprinsese lampa. Vai, Tony, aproape adormisem.

— Ești foarte obosită ?

— Îhîm.

— Vrei să fii lăsată în pace ?

— Și-am mai băut și o grămadă din *doctoria* aia a lui Polly.

— Înțeleg... bine, noapte bună.

— Noapte bună, nu te superi, nu-i așa?... Îs tare obosită.

Veni pînă la pat și o sărută ; ea rămase culcată, cu ochii închiși, fără să se miște. Apoi stinse lumina și intră în camera de toaletă.

— Sper că lady Brenda nu-i bolnavă ?

— Nu, n-are nimic serios, vă mulțumesc foarte mult. Știți, în timpul săptămînii, se cam obosește la Londra, și-i place s-o ia mai cu binișorul duminica.

— Și cum progresează marile studii ?

— Foarte bine, cred. Se pare că o mai pasionează încă.

¹ Un somnifer.

— Splendid. În curînd vom veni cu toții la ea să ne soluționeze problemele economice. Dar îmi vine a crede că dumneata și cu John îi cam duceți dorul.

— Da, i-l cam ducem.

— Bine, transmiteți-i, vă rog, complimentele mele.

— O voi face neapărat. Vă mulțumesc foarte mult.

Tony părăsi portalul bisericii și-și luă drumul obișnuit către sere; culese o gardenie pentru el, câteva garoafe aproape negre pentru cucoane. Cînd ajunse în încăperea în care ședeau ele, izbucni un rîs general. Se opri în prag, ușor nedumerit.

— Intră, dragul meu, nu-i nimica. Rîdem că am pariat ce culoare va avea floarea de la butoniera ta și n-am cîștigat nici una dintre noi.

Mai chicotiră puțin, în timp ce fiecare își prindea cu cite un ac florile aduse de el, toate, în afară de doamna Beaver, care zise :

— Oricînd vreți să cumpărați altoi sau semințe, cumpărați-le prin mine. Am făcut chiar o mică afacere dintr-asta, poate nu știați... tot felul de flori cu totul neobișnuite. Fac diverse lucruri dintr-acestea pentru Sylvia Newport și o mulțime de alți oameni.

— Ar trebui să vorbiți cu grădinarul-șef.

— Ca să spun adevărat, *am și vorbit* azi dimineață, cît erați la biserică. Mi se pare că ne-am înțeles perfect.

Plecară devreme la Londra, ca să ajungă la timp pentru cină. În mașină, Daisy exclamă :

— Doamne, ce mai casă !

— Acum ați văzut singure ce-am îndurat în toți anii ăștia.

— Biata mea Brenda, zise Veronica, desprinzându-și garoafa și aruncînd-o pe fereastră, în șanțul drumului.

— Știi, se destăinui Brenda a doua zi, nu sînt prea liniștită în ce-l privește pe Tony.

— Ce-a mai făcut băiatul ăla ? întrebă Polly.

— Nu mare lucru încă, dar îmi dau seama că acum la Hetton trebuie să i se pară destul de plictisitor.

— Eu nu mi-aș face griji dintr-asta.

— O, nu-mi fac *griji*. Numai c-ar putea să se apuce de băut sau cine știe ce. Ar îngreuna foarte mult toate lucrurile.

— N-aș fi zis că l-ar atrage așa ceva... Trebuie să-i stîrnim interesul pentru o fată.

— Numai dac-am putea... Pe cine să-i găsim ?

— Bătrîna Sybil e gata oricînd.

— Draga mea, o cunoaște de-o viață întreagă.

— Sau Souki de Foucauld-Esterhazy.

— Nu se simte în largul lui cu americancele.

— Bine, îi găsim noi pe cineva.

— Ceea ce încurcă lucrurile e că s-a obișnuit atît de mult cu mine, încît nu se va potrivi ușor cu una nouă... Ar trebui să fie ca mine sau cu totul diferită ?

— Eu aș zice diferită, dar e greu de spus.

Discutară această problemă sub toate aspectele.

3

Brenda scrise :

„Iubite Tony,

Îmi pare rău că n-am scris sau n-am telefonat, dar am fost tare ocupată cu bimetalismul. Ceva foarte complicat.

Sosesc sîmbătă, tot cu Polly. Bine că vine a doua oară. «Leoaica» nu e chiar atît de groaznică cum sînt cele mai multe dintre camere, nu crezi?

De asemenea aduc o fată încîntătoare, cu care m-am împrietenit și cu care vreau să fim foarte drăguți. A avut o viață teribilă și stă într-unul din apartamentele acestea, o cheamă Jenny Abdul Akbar. Nu-i neagră, dar s-a măritat cu unul. S-o poți să-ți povestească. Presupun că are să vină cu trenul de 3,18. Acum trebuie să termin și să mă duc la curs.

Ferește-te de Demonul Rom.

Brenda

Văzut pe Jock noaptea trecută la «Café de Paris»¹ cu o blondă nerușinată. Cine-i?

Gin, nu, Djinn... cum?... are reumatism și Marjorie e foarte tulburată din această cauză. Crede că i s-a deplasat pelvisul și Cruttwell nu vrea să se ocupe de el, ceea ce-i destul de meschin din partea lui, avînd în vedere cîtă lume i-a adus.

— Ești sigură că Jenny va fi pe placul lui Tony?

— Nu poți fi sigur niciodată, zise Polly. Mă pisează de-mi vine rău, dar e una care nu se lasă cu una cu două.

— Azi vine mămica?

— Da.

— Și mai cine încă?

— Cineva care se numește Jenny Abdul Akbar.

— Ce nume timpit. E străină?

¹ Local foarte elegant din Londra.

— Nu știu.

— Sună străin, nu-i așa, tăticule ? Crezi că nu va fi în stare să vorbească de loc englezeste ? E neagră ?

— Mămica zice că nu.

— Oh !... și altcineva ?

— Lady Cockpurse.

— Femeia-maimuță. Știu că nu arată de loc ca o maimuță, în afară de fața ei poate, și nu cred că are o coadă, fiindcă m-am uitat cit se poate de aproape... sau dacă are, o ține poate înfășurată între picioare. Crezi că o are, tăticule ?

— Nu m-ar mira.

— Foarte incomod.

Tony și John erau iarăși prieteni ; dar trăiseră o săptămână apăsătoare.

Făcea parte din planul lui Polly Cockpurse să ajungă tîrziu la Hetton. „Dă-i fetei ocazie să se pună pe treabă“, spusese ea. Așa că ea și cu Brenda nu părăsiră Londra pînă cînd nu socotiră că Jenny ajunsese pe drumul de la gară. Era o zi de ger zdravăn și din cînd în cînd se pornea să plouă. Mica făptură hotărită se cuibări în pături, pînă ce ajunse la poartă. Aici își deschise sacșa, își ridică voalul, își scutură pămătuful de pudră și-și aranjă obrazul. Își linse rujul de pe deget cu o limbă roșie, ascuțită.

Tony sta în fumoar cînd i se anunță sosirea ei. Biblioteca era acum prea zgomotoasă în timpul zilei, căci niște oameni lucrau la pereții camerei de zi, de alături, dînd jos stucatura gotică.

— Principesa Abdul Akbar.

Se ridică s-o salute. Un parfum greu de mosc o preceda.

— O, domnule Last, zise ea, ce loc vechi și încântător.

— Mă tem că a fost foarte restaurat, zise Tony.

— A, dar are atmosferă. Cred că asta-i ce contează totdeauna într-o casă. Atîta demnitate și pace! Dar desigur că v-ați obișnuit cu ea. Cînd ai fost foarte nefericită, cum am fost eu, apreciezi aceste lucruri.

Tony zise :

— Regret că Brenda n-a sosit încă. Vine cu mașina împreună cu lady Cockpurse.

— Brenda s-a arătat o prietenă foarte bună. Prințesa își scoase blănurile și se așează pe scăunelul din fața focului, privind în sus, la Tony. Te superi dacă-mi scot pălăria ?

— Nu, nu... desigur.

O aruncă pe divan și-și scutură părul, care era negru ca pana corbului și buclat.

— Știi, domnule Last, am să-ți spun Teddy de la început. Nu crezi că-i foarte obraznic din partea mea ? Iar dumneata trebuie să-mi spui Jenny. Prințesă... e atît de ceremonios, nu-i așa, și presupune pantaloni strîmți și galoane de aur... Desigur — continuă ea, întinzîndu-și miinile către foc și lăsînd să-i alunece puțin părul peste obraz — soțului meu nu i se spune prinț în Maroc ; titlul său era Moulay, dar nu există echivalent potrivit pentru o femeie, așa că, în Europa, mi s-a spus întotdeauna prințesă ...Moulay e de fapt ceva *cu mult* mai înalt... soțul meu era un descendent al profetului. Te interesează Orientul ?

— Nu... ba da. Vreau să spun că știu foarte puțin despre el.

— Exerciță o fascinație stranie asupra mea. Trebuie să te duci acolo, Teddy. Știu că ți-ar plăcea. I-am spus același lucru și Brendei.

— Cred că v-ar plăcea să vă vedeți camera, zise Tony. Ceaiul va fi servit în curînd.

— Nu, voi rămîne aici, îmi place să mă cuibăresc ca o pisică în fața focului și, dacă ești drăguț cu mine, am să torc, și dacă ești crud, am să mă fac că nu bag de seamă, la fel ca o pisică... Să torc, Teddy ?

— Hm... da... toarceți, dacă vă face plăcere.

— Englezii sînt atît de amabili și politicoși ! Este minunat să fii iarăși printre ei... oamenii de neamul meu. Uneori, cînd privesc înapoi la viața mea, mai ales în clipe ca acestea, cînd mă aflu printre încîntătoare lucruri vechi englezești și oameni amabili, mi se pare că totul este un coșmar înfiorător. . apoi îmi amintesc de cicatricele mele...

— Brenda mi-a spus că ați luat un apartament în aceeași casă cu ea. Trebuie să fie foarte comod.

— Cît de englez ești, Teddy ! Tare te mai sfi-ești să vorbești de lucruri personale, lucruri intime... Din cauza asta îmi plăci, să știi. Iubesc tot ce-i solid și casnic și *bun*, după... după toate cele prin cîte am trecut.

— Studiați cumva și dumneavoastră economia politică, ca și Brenda ?

— Nu. Brenda studiază ? Nu mi-a spus-o nici-odată. Ce ființă minunată este. Cînd mai găsește timp și pentru asta ?

— Ah, în sfîrșit, sosește ceaiul, zise Tony. Sper că vă îngăduiți să mîncăți *muffini*¹. Mulți dintre invitații noștri țin acum dietă. Cred că aceste *muffini* se numără printre puținele lucruri care fac suportabilă iarna englezească.

¹ *Muffin* — un fel de chiflă care se mănîncă la ceai fierbinte și unsă cu unt.

— *Muffini* înseamnă foarte mult pentru mine, zise Jenny.

Mincă cu poftă ; adesea își trecea limba peste buze, adunînd firimiturile care se lipiseră acolo și untul topit de pe chiflele fierbinți. O picătură de unt îi căzu pe bărbie și sclipi acolo observată doar de Tony. Simți o ușurare cînd John Andrew fu adus în odaie.

— Vino să te prezint principesei Abdul Akbar.

John Andrew nu mai văzuse niciodată o prințesă ; așa că o privi fascinat.

— Nu mă săruți ?

Copilul se apropie și ea îl sărută pe gură.

— Oh, spuse el, trăgîndu-se înapoi și ștergîndu-și urmele de ruj. Și pe urmă : Ce miros frumos !

— Este ultima mea legătură cu Răsăritul, zise ea.

— Ai unt pe bărbie.

Ea întinse mîna după poșetă, rîzînd :

— E adevărat, Teddy, ai fi putut să-mi spui.

— De ce-i spui Teddy lui tăticu ?

— Fiindcă sper că vom fi buni prieteni.

— Ce motiv caraghios.

John rămase o oră cu ei și tot timpul o observă fascinat.

— Ai o coroană ? întrebă el... Cum ai învățat să vorbești engleza ? Din ce-i făcut inelul acela mare ? A costat mult ? De ce au unghiile dumitale culoarea asta ? Poți călări ?

Răspunse la toate întrebările lui, uneori enigmatic, uitîndu-se pe furiș la Tony. Scoase o batistă mică, foarte parfumată, și-i arătă lui John monograma.

— Asta-i singura mea coroană... acum, zise ea. Îi povesti despre caii pe care îi avea — negri, strălucitori, cu grumajii încordați, zăbalele înspu-

mate, penajele jucîndu-le pe frunte, ținte de argint pe hamuri, teltii purpurii.

— De ziua de naștere a Moulay-ului...

— Ce-i aia Moulay ?

— Un bărbat frumos și foarte rău, spuse ea grav, și de ziua lui toți călăreții obișnuiesc să se adune în jurul unei piețe mari, pătrate, îmbrăcați în cele mai frumoase straie și harnașamente și bijuterii, cu spade lungi în mînă. Moulay-ul șade totdeauna pe un tron, sub un baldachin mare, purpuriu.

— Ce-i aia un baldachin ?

— Un fel de cort — zise ea mai aspru, și apoi, reluîndu-și vocea blîndă — și toți călăreții galo-pează pe cîmp, agitîndu-și spadele, într-un mare nor de praf, drept către Moulay. Și fiecare își ține răsufierea, crezînd că acești călăreți vor trece în goana cailor drept peste Moulay, dar cînd ajung numai la un metru, doi, cît sînt eu de tine, își strung cailor, rîdicîndu-i în două picioare, și salută...

— O, dar *n-ar trebui* să facă asta, zise John. Este un fel chiar prost de-a călări... Așa spune Ben.

— Sînt cei mai minunați călăreți din lume. Oricine știe asta.

— O, nu, nu pot fi dacă fac *așa ceva*. E unul din lucrurile cele mai *rele*. Sînt indigeni ?

— Da, desigur.

— Ben zice că indigenii nici nu sînt ființe ome-nești.

— Ah, dar îmi închipui că se gîndește la negri. Aceștia sînt de tipul pur semitic.

— Ce-i asta ?

— La fel ca evreii.

— Ben spune că evreii sînt mai răi decît indigenii.

— Vai, dragă băiete, tare mai ești sever. Am fost și eu la fel pe vremuri. Viața te învață să fii tolerant.

— Pe Ben nu l-a învățat, zise John. Cînd vine mămica ? Credeam că va fi aici, altfel nu mi-aș fi întrerupt pictura.

Dar, cînd dădaca veni să-l ia, John, fără să i se ceară, veni pînă la Jenny și o sărută urîndu-i noapte bună.

— Noapte bună, Johnny-băiete, zise ea.

— Cum mi-ai spus ?

— Johnny-băiete.

— Au haz numele astea pe care le tot născoci.

Sus, în camera lui, în vreme ce plescăia cu limba în laptele cu piine, spuse :

— Nanny, eu cred că prințesa e frumoasă, tu nu crezi ?

Nanny fornăi pe nas :

— Lumea ar fi monotonă dacă am gîndi cu toții la fel, răspunse ea.

— Este mai frumoasă chiar decît domnișoara Tendril. Mi se pare că e cea mai frumoasă cucoană pe care am văzut-o vreodată... crezi că i-ar plăcea să se uite cînd fac baie ?

Jos, Jenny spuse :

— Ce copil adorabil... ador copiii. Asta a fost marea mea tragedie. De-abia cînd a descoperit că nu pot avea copii și-a arătat Moulay-ul prima oară cealaltă față a firii sale. Nu era vina mea... vezi, uterul meu nu-i la locul lui... nu știu de ce-ți povestesc toate astea, dar simt că ai să mă înțelegi. E o pierdere de timp, nu-î așa, cînd știi că are să-ți placă cineva și continui să te prefaci că... Eu știu îndată cînd cineva are să-mi fie un prieten adevărat.

Polly și Brenda sosiră cu puțin înainte de ora șapte. Brenda se duse drept în camera copilului.

— Oh, mămică, zise John, e o cucoană așa de frumoasă jos ! Te rog, roag-o să vină și să-mi spună noapte bună. Nanny nu crede că o să vrea.

— Crezi că-i place lui tăticu ?

— El n-a prea vorbit... Habar n-are de cai și de indigeni, dar *este* frumoasă. Te rog, spune-i să vină sus.

Brenda se duse jos și o găsi pe Jenny stînd împreună cu Polly și cu Tony în fumoar.

— Ai avut un succes nebun la John Andrew. Nu vrea să adoarmă pînă ce nu te mai vede o dată.

Se duseră împreună sus și Jenny spuse :

— Amîndoi sînt atît de drăguți !

— Te-ai înțeles cu Tony ? Mi-a părut așa de rău că n-am fost aici cînd ai sosit.

— A fost *atît* de înțelegător și de amabil... și atît de melancolic. Se așezară pe pătuțul lui John, în camera de culcare a copiilor. El dădu așternutul la o parte și se trase afară, cuibărindu-se lîngă Jenny.

— Înapoi în pat, zise ea, sau am să te bat.

— Mă bați tare ? N-o să-mi pară rău.

— O, Doamne, zise Brenda, ce efect formidabil ai asupra lui. De obicei nu se poartă niciodată așa.

După ce plecară, dădaca mai deschise un geam :

— Phuu ! a împutit toată încăperea !

— Nu-ți place ? *Eu* cred că-i adorabil !

Brenda o conduse pe Polly la „Leoaică“. Era o încăpere mare, cu mobile de mahon, amenajată pentru regele Eduard cînd acesta, ca Prinț de Wales¹, fusese așteptat o dată, la o vînătoare, și nu mai venise.

¹ Prințul moștenitor al Angliei.

— Cum merge ? întrebă Polly nerăbdătoare.

— E prea devreme să știu. Sînt sigură că va fi bine.

— A greșit adresa. John Andrew e nebun după ea... mare încurcătură.

— Mi se pare că Tony e unul dintre aceia care se aprind greu. Păcat că Jenny i-a prins numele greșit. Nu crezi c-ar trebui să-i spunem ?

— Nu, s-o lăsăm așa.

Pe cînd se îmbrăcau, Tony zise :

— Brenda, ce-i cu parodia asta de femeie ?

— Dragul meu, nu-ți place ?

Dezamăgirea și îndurerarea din tonul ei erau atât de limpezi, încît Tony fu mișcat.

— Nu pot să mă pronunț dacă într-adevăr nu-mi place. E numai o glumă, nu-i așa ?

— Așa-i... vai, dragă... știi, a avut o viață groaznică.

— Asta am înțeles.

— Fii drăguț cu ea, Tony, te rog.

— Am să fiu drăguț cu ea. E evreică ?

— Nu știu. Nu m-am întrebat niciodată. Poate că e.

Îndată după cină, Polly spuse că era obosită și o rugă pe Brenda să vină cu ea cît se dezbracă.

— Să lăsăm tînăra pereche, șopti ea dincolo de ușă.

— Draga mea, nu cred că va servi la ceva... bietul băiat, să știi că are oarecare gust și ceva humor.

— Nu arăta prea bine la cină, nu-i așa ?

— E cam plicticoasă... și la urma urmei, Tony s-a învățat cu mine în acești șapte ani. Ar fi o schimbare cam bruscă.

— Obosită ?

— Ihim, puțin.

— Mi-ai dat o porție destul de lungă de Abdul Akbar.

— Știu, iartă-mă, dragul meu, dar lui Polly îi trebuie atîta timp pînă se vîră în pat... A fost infernal ? Tare aș vrea să-ți placă mai mult.

— E infernală.

— Trebuie să fii indulgent... are cele mai groaznice cicatrice.

— Așa mi-a spus.

— Eu le-am văzut.

— În afară de asta, pe tine speram să te văd mai mult.

— Oh !

— Brenda, nu mai ești încă supărată că m-am îmbătat în noaptea aceea și te-am trezit din somn ?

— Nu, dragule, par supărată ?

— ...Nu știu. Cam pari... ai petrecut o săptămînă amuzantă ?

— De loc amuzantă. Am muncit din greu. Știi, bimetalismul.

— Oh, da... bine, cred că vrei să dormi.

— Ihim... îs atît de obosită. Noapte bună, dragul meu.

— Noapte bună.

— Mămico, pot să mă duc să-i spun bună dimineța prințesei ?

— Nu cred că s-a trezit încă.

— Te rog, mămico, pot să mă duc să văd ? Am să mă uit numai pe furiș și, dacă doarme, am să plec.

— Nu știu în ce cameră e.

— În „Galahad“, doamnă, zise Grîmshawe, care îi așeza rochiile.

— Vai, dragă, de ce i s-a dat odaia aceea ?

— Așa a poruncit domnul Last, doamnă.

— Bine, atunci probabil că s-a trezit.

John se furișă din cameră și tropăi pe culoar, pînă la „Galahad“.

— Pot să intru ?

— Hallo, Johnny-băiatule ! Intră.

Se da huța, agățat de clanțele ușii, jumătate în cameră, jumătate afară.

— Ți-ai luat micul dejun ? Mama spunea că nu te-ai trezit încă.

— M-am trezit de mult. Știi, o dată am fost lovită foarte tare, și-acum nu mai dorm întotdeauna bine. Chiar paturile cele mai moi sînt acum prea tari pentru mine.

— Ooh ! Ce-ai pățit ? Un accident de mașină ?

— Nu un accident, Johnny-băiatule, nu un accident... dar intră. E frig cu ușa deschisă. Uite, sînt niște struguri aici. Ți-ar plăcea să-i mănînci ?

John se cătără pe pat.

— Ce faci astăzi ?

— Nu știu încă. Nu mi s-a spus.

— Bine, am să-ți spun eu. De dimineată vom merge la biserică, fiindcă eu trebuie să mă duc, și-apoi vom merge să-l vedem pe „Thunderclap“ și am să-ți arăt locul unde sărim. Și pe urmă poți veni cu mine cînd îmi iau masa, fiindcă o iau de-vreme, și după aceea putem merge la Bruton Wood și n-avem nevoie s-o luăm pe Nanny, pentru că se umple de noroi și poți să vezi unde au dibuit o vulpe în canal, chiar dincolo de pădure, aproape a scăpat, și apoi poți să vii și să iei ceaiul în camera copiilor și am un gramofon mic pe care mi l-a dat unchiul Reggie de Crăciun și cîntă „Cînd tata a tapisat salonul“, cunoști cîntecul ăsta ? Ben îl poate cînta și am să-ți arăt cîteva cărți și un tablou cu bă-

tălia de la Marston Moor, pe care l-am făcut eu.

— Mi se pare o zi încântătoare. Dar nu crezi că ar trebui să stau cîtva timp cu tătîcu, cu mămîca și cu lady Cockpurse ?

— O, ăștia... de fapt, povestea că lady Cockpurse are o coadă, e o aiureală. Te rog, ai să-ți petreci zîua cu mine ?

— Bine, vom vedea.

— S-a dus la biserică cu el. Asta-i un semn bun, nu-i așa ?

— Păi, nu prea, Polly. Lui îi place să meargă singur, sau cu mine. E momentul cînd pălăvrăgește cu oamenii din sat.

— N-are să-l stînjenească.

— Mă tem că nu-l înțelegi de loc pe băiatul ăsta. E mult mai bizar decît crezi.

— Din predica dumitale mi-am dat seama că cunoști Răsăritul, părinte.

— Da, da, am stat acolo cea mai mare parte din viața mea.

— Exerciță o fascinație stranie, n_u-i așa ?

— Ei, haide, zise John, trăgînd-o de palton. Trebuie să mergem să-l vedem pe „Thunderclap“.

Așa că Tony se întoarse singur, cu florile de butonieră.

După prînz, Brenda zise :

— De ce nu-i arăți lui Jenny casa ?

— O, da, te rog, arată-mi-o.

Cînd ajunseră în camera de zi, el spuse :

— Brenda a pus s-o transforme.

Pretutîndenî erau scînduri și scări și grămezi de ipsos.

— O, Teddy, ce păcat. Urăsc lucrurile modernizate.

— Nu-i o cameră pe care o întrebuințăm foarte mult.

— Nu, dar totuși... Răscoli mulajele de flori de crin, care acopereau podeaua, fragmentele de aurituri șterse și stucatura prăfuită. Știi, Brenda a fost o prietenă admirabilă pentru mine. N-aș vrea să spun nimic împotriva ei... dar, de când am sosit aici, mă tot întreb dacă ea înțelege cu-adevărat frumusețea acestui loc și tot ce înseamnă el pentru dumneata.

— Mai povestește-mi despre viața dumitale teribilă, zise Tony, conducînd-o înapoi, în holul central.

— Îți vine greu să vorbești de dumneata, nu-i așa, Teddy ? Să știi că e o greșeală să ții lucrurile ascunse în tine. Și eu am fost foarte nefericită.

Tony privi împrejur, căutînd cu disperare un ajutor ; și ajutorul sosi.

— O, aici erai ? zise un glas ascuțit de copil.

— Haide. Acum mergem la pădure. Trebuie să ne grăbim, căci altfel se face prea întuneric.

— Ei, Johnny-băiatule, trebuie numaidecît ? Tocmai vorbeam cu tăticu.

— Haide, totul e aranjat și după aceea are să ți se dea voie să iei ceaiul cu mine sus.

Tony se furișă în bibliotecă, unde azi se putea sta, dat fiind că lucrătorii se odihneau. Brenda îl găsi acolo, două ore mai târziu.

— Tony, stai singurel aici ? Noi credeam că ești cu Jenny. Ce-ai făcut cu ea ?

— John mi-a luat-o de pe cap... tocmai la timp, înainte de a-i spune ceva nepoliticos.

— Vai, dragă, sînt numai cu Polly în fumoar. Vino să bei niște ceai. Ai o înfățișare ciudată, ai dormit ?

- Trebuie s-o socotim definitiv ratată.
- În fond, ce i-ar trebui băiatului nostru ? Pare că nu se potrivește cu oricine.
- Îmi vine să cred că ar fi fost în regulă, dacă nu i-ar fi prins numele greșit.
- În orice caz, asta te eliberează. Ai făcut cu mult mai mult decît fac majoritatea nevestelor ca să-l înveselești pe băiatul nostru.
- Da, sigur, asta-i adevărat, zise Brenda.

4

După alte cinci zile, Brenda se întoarse din nou la Hetton.

- Nu voi fi aici la sfîrșitul săptămînii viitoare, spuse ea. Mă duc la Veronica.
- Sînt invitat și eu ?
- Erai, desigur, dar am refuzat în numele tău. Știu cît ți-e de nesuferit să stai la alții.
- Aș veni.
- O, dragul meu, ar fi fost tare bine să fi știut. Veronicăi i-ar fi făcut mare plăcere... dar mă tem că acum e prea tîrziu. Are o casă foarte mititică și, ca să-ți spun sincer, nu credeam că faci caz de ea.
- O urăsc ca pe dracul.
- Păi, atunci ?...
- Ei, n-are importanță. Presupun că trebuie să te întorci luni ? Știi, miercuri se adună lumea la noi, pentru o vînătoare cu cîini.
- Le dăm o gustare în parc ?
- Da, draga mea, știi că oferim așa ceva în fiecare an.
- Asta așa-i.
- N-ai putea rămîne aici pîn-atunci ?

— Nu-i ou putință, dragule. Vezi, dacă scap o lecție, rămîn complet în urmă și nu pot urmări mai departe. Afară de asta nu mă entuziasmează chiar peste măsură să văd cîinii.

— Ben întreba dacă l-am lăsa pe John să iasă.

— O, e mult prea mic.

— Nu să vină. Dar m-am gîndit c-ar putea să-și aducă poneiul la întîlnire și să călărească împreună cu ei pînă la primul popas. Sînt sigur că i-ar plăcea foarte mult.

— Nu-i prea riscant ?

— O, nu, desigur.

— Drăguțul de el, tare aș vrea să fiu aici să-l văd.

— Atunci, rămîi !

— Nu, nu, asta-i cu totul exclus. Te rog, nu insistă, Tony.

Asta se întimplase chiar la sosire ; mai tîrziu totul ieși cît se poate de bine. La sfîrșitul săptămîinii veni Jock, apoi Allan cu Marjorie și încă o pereche pe care Tony o cunoștea de multă vreme. Brenda aranjase invitațiile și lui îi făcură mare plăcere. Pe la asfințitul soarelui Tony și Allan ieșiră cu puștile de vînătoare și împușcară iepuri. După cină, cei patru bărbați jucară biliard și una dintre neveste făcu pe chibițul.

— Băiatul nostru e în culmea fericirii, îi spuse Brenda lui Marjorie. Se obișnuiește admirabil cu noul regim.

Intrară suflînd greu și cam îmbujorați după niște whisky cu sifon.

— Tony era gata să tragă în fereastră, zise Jock.

În noaptea aceea Tony dormi în „Guinevere“.

— Totul e în regulă, nu-i așa ? zise el într-un tîrziu.

— Da, desigur, dragul meu.

— Mă deprimă să stau aici de unul singur și-mi închipui tot felul de lucruri.

— Să nu-ți faci gânduri negre, Tony. Știi că ăsta-i unul dintre lucrurile care nu sînt permise.

— N-am să-mi mai fac gânduri negre, zise Tony.

În ziua următoare, Brenda se duse cu el la biserică. Hotărîse să-i consacre lui întreg week-end-ul; era să fie ultimul, pentru multă vreme.

— Și cum sînt științele profunde, lady Brenda ?

— Absorbante.

— Vom veni cu toții la dumneavoastră, pentru sfaturi, în legătură cu datoriile noastre.

— Ha, ha.

— Și ce mai face „Thunderclap“ ? întrebă domnișoara Tendril.

— Îl scot la vînătoare miercuri, zise John. Emoția apropiatei vînători îl făcuse să uite de prințesa Abdul Akbar. Te rog, Doamne, fă să fie o urmă bună. Te rog, Doamne, fă-mă să văd cînd omorîă vulpea. Te rog, Doamne, nu mă lăsa să fac ceva greșit. Doamne, binecuvîntează-i pe Ben și pe „Thunderclap“. Te rog, Doamne, fă-mă să sar o barieră enorm de mare — repetă neconținut în tot timpul slujbei.

Brenda făcu împreună cu Tony ocolul caselor și serelor ; îl ajută să-și aleagă floarea pentru butonieră.

La prînz Tony era foarte bine dispus. Brenda începuse să uite cît putea fi de amuzant. După aceea își schimbă hainele și se duse să joace golf cu Jock. Rămaseră cîtăva vreme la pavilionul clubului. Tony zise :

— Miercuri, la Hetton, va fi o vînătoare cu cîini. N-ai putea rămîne pînă atunci ?

— Trebuie să mă-ntorc. Are să fie o dezbatere despre Proiectul privind creșterea porcilor.

— Tare aş vrea să rămii. Ascultă, de ce n-o înviți și pe fata aceea ? Mîine pleacă toată lumea. Ai putea să-i telefonezi, nu-i așa ?

— Aș putea.

— Crezi c-ar plictisi-o ? I-am putea da „Leoaica“. Polly a dormit acolo două week-end-uri la rînd, așa că nu poate fi prea neconfortabil.

— Probabil că i-ar plăcea. Am să-i telefonez s-o întreb.

— De ce să nu iei parte la vînătoare și tu ? E unul, Brinkwell, care are niște cai de închiriat la un preț foarte convenabil, cred.

— Da, aş putea să fac și asta.

— Jock rămîne. O aduce pe Blonda nerușinată aici. Nu te superi, nu ?

— Eu ? Sigur că nu.

— A fost un week-end reușit.

— Am avut impresia că ți-a plăcut.

— La fel ca pe vremuri, înainte de a începe economia politică.

Marjorie îl întrebă pe Jock :

— Crezi că Tony știe de domnul Beaver ?

— Absolut nimic.

— Nu i-am suflat nici o vorbă lui Allan, crezi că știe ?

— Mă îndoiesc.

— O, Jock, cum crezi că se va termina ?

— Se va plictisi destul de curînd de Beaver.

— Prost e că lui nici nu-i pasă de ea. Dacă i-ar păsa, s-ar termina repede... Ce proastă e !

— Aș zice mai degrabă că învîrte lucrurile excepțional de bine.

Cea'altă pereche se întreba :

— Crezi că Marjorie și Allan știu despre Brenda ?

— Sînt sigur că nu.

Brenda îi spuse lui Allan :

— Tony e fericit ca un copil, nu-i așa ?

— E plin de antren.

— Începeam să-mi fac griji cu el... Crezi că are vreo idee despre cum stau lucrurile cu mine ?

— Doamne ferește ! E ultimul gînd care i-ar trece prin cap.

Brenda zise :

— Nu vreau să fie nefericit, știi... În povestea asta Marjorie a luat prea din cale-afară o atitudine de guvernantă cicălitoare.

— Da ? N-am discutat chestia asta cu ea.

— Cum de-ai aflat ?

— Fetișo dragă, pînă-n minutul acesta nu știam că e ceva cu tine. Și nici acum nu te-ntreb nimica despre asta.

— O..., credeam că toată lumea știe.

— Asta-i totdeauna încurcătura cu persoanele care calcă strîmb. Sau cred că nu știe nimeni, sau cred că toată lumea știe. Adevărul e că sînt cîteva persoane, ca Polly și Sybil, care își fac un scop din a cunoaște viața intimă a fiecăruia ; pe noi ceilalți pur și simplu nu ne interesează.

— Oh !

Mai tîrziu, Allan îi spuse lui Marjorie :

— Astă-seară Brenda a încercat să-mi facă confidențe despre Beaver.

— Nu știam că știi.

— O, știam de mult, dar n-am vrut s-o las să-și dea prea mare importanță vorbind despre asta.

— Nu există vreun lucru pe care să-l dezaprob mai tare. Îl cunoști pe Beaver ?

— L-am văzut. Onicum, e treaba ei și a lui Tony, nu a noastră.

5

Blonda lui Jock se numea doamna Rattery. Tony își făcuse o părere despre ea din cele auzite fără voia lui, din birfa lui Polly și din diferite frinturi de informații scăpate de Jock. Era cu puțin trecută de treizeci de ani. Undeva, în comitatul Cottesmore, trăia un maior Rattery, lung de picioare și cu un renume dubios, cu care fusese cîndva măritată. Era americană de origine, acum complet deznaționalizată, bogată, fără proprietăți și alte bunuri, în afară de ce încăpea în cinci cufere mari. Jock o descoperise vara trecută la Biaritz și o regăsise la Londra, unde juca bridge, foarte bine, la sume mari, cinci-șase ore pe zi, și schimba hotelul în medie o dată la trei săptămîni. Făcea, periodic, cîte un acces de morfinomanie ; atunci părăsea bridge-ul și rămînea singură cîteva zile în șir, în apartamentul ei de la hotel, răcorindu-se din cînd în cînd cu pahare de lapte rece.

Sosi cu avionul luni după-amiază. Pentru prima dată un oaspe sosea în acest fel la Hetton și personalul casei era destul de agitat. Urmînd directivele lui Jock, omul de la calorifer și unul dintre grădinari curățăra o suprafață de pămînt din parc, creînd astfel un loc de aterizaj, și aprinseră un foc de frunze umede, ca să arate direcția vîntului.

Cele cinci cufere sosiră pe calea obișnuită, cu trenul, împreună cu o cameristă mai în vîrstă, ireproșabilă. Într-unul din cufere își adusese cearșafurile ei personale. Nici măcar nu erau de mătase : fără dantelă sau vreun alt ornament, în afară de niște monograme mici, simple.

Tony, Jock și John ieșiră s-o vadă cum aterizează. Sări afară din carlingă, se întinse, desfăcu urechile căștii de piele și veni spre ei să-i salute.

— Patruzeci și două de minute, zise ea, nu-i rău de loc cu vîntul împotriva.

Era înaltă și se ținea drept, aproape austeră, în combinezonul de aviator, de loc cum și-o închipuise Tony. Foarte vag, în străfundul minții, își făurise speranța, cam absurdă, să vadă o baletistă, în chiloței și sutien de mătase, țîșnind dintr-un imens ou de Paște decorat cu panglicuțe și strigînd „Ura, băieți !“ Salutul doamnei Raterry fu degajat și impersonal.

— Vrei să mergi la vînătoare miercuri ? întrebă John. Știi, întîlnirea are loc aici.

— Poate c-am să ies pentru o jumătate de zi, dacă pot găsi un cal. Va fi prima dată cînd călăresc anul acesta.

— E prima oară și pentru mine.

— Vom fi amîndoi groaznic de înțepeniți. Îi vorbea exact ca și cum ar fi fost un bărbat de vîrsta ei. Am să te rog să-mi arăți împrejurimile.

— Cred că vor intra întii în pădurea Brutton. E o vulpe mare acolo, tăticu și cu mine am văzut-o.

Cînd rămaseră singuri, Jock îi spuse :

— Ce bine c-ai venit ! Ce zici de Tony ?

— E însurat cu femeia aceea adorabilă pe care am văzut-o la „Café de Paris“ ?

— Da.

— Cea despre care spuneai că-i îndrăgostită de tânărul acela ?

— Da

— Ciudat din partea ei. Mai spune-mi o dată cum îl cheamă pe ăsta.

— Tony Last. E o casă destul de sinistră, nu așa ?

— Daa ? Nu dau prea mare atenție caselor.

Era un oaspete ușor de distrat. Luni, după cină, rîndui pe masa din fumoar patru pachete de cărți și începu să facă o pasiență foarte complicată, care o ținu preocupată toată seara.

— Nu mă așteptați pe mine, zise ea, voi sta aici pînă ce iese. Adesea durează cîteva ore.

Îi arătară de unde să stingă luminile și o lăsară acolo.

În ziua următoare, Jock întrebă :

— Ai ceva porci la fermă ?

— Da.

— Nu te superi dacă mă duc să-i văd ?

— Nicidecum, dar de ce ?

— Există vreun om care să aibă grijă de ei și care să fie în stare să-mi dea explicații despre ei ?

— Da.

— Bine, cred că voi petrece dimineața cu el. În curînd trebuie să țin un discurs despre porci.

N-o văzură pe doamna Rattery pînă la prînz. Tony presupuse că mai dormea, cînd apărură, în salopetă, din camera de zi.

— Am coborît devreme, explică ea, și am găsit oamenii la lucru, dezvelind plafonul. N-am putut să rezist să nu-mi vîr și eu nasul. Sper că nu te superi.

După-amiază se duseră la un grajd din apropiere, să vadă niște cai de închiriat. După prînz Tony îi scrisese Brendei. În ultimele săptămîni își luase obiceiul să-i scrie:

„Cît de plăcut a fost week-end-ul (scrise el). Îți mulțumesc de o mie de ori pentru că ai fost atît de dulce. Tare aș vrea să vii aici de week-end-ul viitor, sau să fi putut să mai rămîi puțin, dar te înțeleg pe deplin.

Blonda nerușinată nu-i absolut de loc cum ne-am așteptat; foarte distinsă și distantă. Nu corespunde gustului obișnuit al lui Jock. Sînt sigur că habar n-are unde se află sau cum mă cheamă.

Lucrul în camera de zi merge bine. Maistrul mi-a spus astăzi că speră să înceapă placașul de crom pe la sfîrșitul săptămîinii. Știi ce părere am eu despre asta.

John nu poate vorbi despre nimic altceva decît de vînătoarea lui de mîine. Sper că nu-și va rupe gîtul. Jock și B. N. a sa merg și ei.“

Hetton era așezat în apropierea unor terenuri unde se vîna cu trei haite de cîini. Cei din clubul Pigstanton¹, care vînau aici, rămăseseră, la împărțirea teritoriului, cu partea cea mai proastă și nutreau o invidie permanentă în legătură cu niște păduri situate aproape de Bayton. Formau un grup de oameni arțăgoși, geloși fiecare de performanțele celui alt, ostili față de străini, dezbinați de conflicte interne, uniți numai prin dușmănia lor față de maestrul de vînătoare. În cazul colonelului Inch,

¹ Asociația de vînătoare călare Pigstanton. Vînătoarea călare de vulpi e un sport național în Anglia, foarte elegant, dar costisitor.

această nepopularitate, tradițională în asociație, era cu totul nemeritată. Era un om timid, șters în aparență, care oferea vecinilor posibilitatea de a face puțin sport, cu mare cheltuială personală. Mergea rar în urma ciinilor și putea fi găsit adesea în altă parte a regiunii, ronțâind morocănos niște biscuiți, pe un drumeag pierdut, ori, spre sfârșitul zilei, galopînd greoi peste cîmpii, total pierdut, o siluetă singuratică, purpurie¹, rătăcind peste arături, cătînd de jur-împrejur, în amurgul care se lăsa, și strigînd la țărani după informații. Singura plăcere pe care i-o dăruia poziția sa de maestru de vînătoare, și încă una foarte serioasă, era că pomenea de ea în adunările consiliilor de administrație ale diferitelor societăți pe care le conducea.

Asociația de vînătoare Pigstanton se întrunea de două ori pe săptămîină. Miercurea venea rareori multă lume, dar întîlnirea de la Hetton era agreată de toți. Casa era așezată pe terenul lor cel mai bun și perspectiva băuturilor servite la botul calului atrăsese multe bătrîne doamne energice de la asociațiile de vînătoare învecinate. Unii urmăreau vînătoria pe jos, sau în tot felul de vehicule, alții rămîneau timid în urmă, iar ceilalți, mai mult sau mai puțin cunoscuți de-ai lui Tony, se îngărmădeau în jurul bufetului. Domnul Tendril avea o nepoată care ședea la el și care își făcu apariția pe o motocicletă.

John stătea lîngă „Thunderclap“, solemn din pricina emoției. Ben își procurase de la un fermier din vecinătate o iapă puternică cu capul pătrat. Spera să urmeze vînătoria după ce John va

¹ Costumul de vînătoare este alcătuit din : frac roșu, pantaloni de culoare deschisă, cizme, cilindru sau gambetă.

fi fost dus acasă. La cererea insistentă a lui John, Nanny fusese închisă în casă, printre cameristele ale căror capete se iveau la ferestrele de sus. Nu era o zi plăcută pentru ea. Se înfuriase încă de pe cînd îl îmbrăca, auzindu-l spunînd :

— Dacă sînt acolo la „uciderea vulpii“, sper că colonelul Inch mă va „sîngera“¹.

— N-ai să vezi nici o „ucidere“, îi răspunse Nanny.

Acum, furioasă, privea după un crenel scena atît de animată de jos. „Toate astea sînt numai niște prostii de-ale lui Ben Hacket“, își zise ea. Găsea totul deplorabil : copoi, maestrul de vînătoare, adunarea, vînătorii și gonașii, nepoata domnului Tendril în mantaua ei de ploaie, Jock îmbrăcat neconvențional, doamna Rattery în cilindru și redingotă, indiferentă la privirile bănuitoare ale abonaților, Tony surîzînd și vorbind cu oaspeții săi, bătrînul nebun cu șoricarii săi, fotografii presei, frumușica domnișoară Ripon căznindu-se cu un cal tînăr care zburda de-a curmezișul pe gazon, grăjdarii și caii de rezervă, spectatorii timizi, necunoscuți, stînd de-o parte — toate erau numai niște prostii de-ale lui Ben Hacket. „Azi-noapte trecuse de unsprezece și copilul tot nu adormise“, atît era de agitat, reflectă ea.

Deodată toți porniră spre pădurea Brutton. Drumul ducea spre ieșirea de sud, trecea prin Compton Last, cam o jumătate de milă de-a lungul șoselei principale, și apoi peste cîmpuri.

— Poate călări cu ei pînă la hățîș, spusese Tony.

— Da, domnule, și n-ar fi nici o pagubă dac-ar sta puțin să vadă cum lucrează copoi, nu-i așa ?

— Da, cred că n-ar fi.

¹ Ceremonie de inițiere la prima vînătoare.

— Și în cazul că vulpea o ia spre casă, n-ar fi nici o supărare dacă o urmărim o bucată, dacă ne ținem de drumuri și de porți, nu-i așa, domnule ?

— Nu, dar să nu stea afară mai mult de o oră.

— Doar nu vreți să mă faceți să-l duc acasă tocmai când copoiile aleargă după vulpe, nu-i așa, domnule ?

— Bine, trebuie să fie acasă înainte de ora unu.

— Am să țin seama de asta, domnule... Să n-ai nici o grijă, frumușelule, îi spuse lui John, ai să rămâi la vînătoare în toată regula.

Așteptară pînă trecu șirul de cai și apoi porniră binișor după ei. Pe urmele lor veneau automobilele în viteză întii, învăluite într-o ceață de gaze de eșapament. John avea răsufierea tăiată și era ușor amețit. „Thunderclap“ își smucea capul și trăgea de zăbală. După ce vînătorii se îndepărtară încercase de două ori s-o ia razna și îl învălurise pe John, în trap mărunț, așa că Ben îi spusese : „Țin-te bine, fiule !“ și venise aproape de el ca să poată apuca dirlogii în cazul cînd calul ar fi încercat s-o ia la goană. O dată, zvicnind tare cu capul, îl luase pe John prin surprindere și-l trăsesese înainte, făcîndu-l să-și piardă echilibrul. Băiatul se apucă de partea din față a șeii ca să se restabilească și pîrvi vinovat către Ben.

— Mă tem că încalec foarte prost astăzi. Crezi c-a observat cineva ?

— E-n regulă, fiule. Nu poți păstra maniere de școală cînd vinezi.

Jock și doamna Rattery călăreau unul lîngă altul.

— Îmi place destul de mult calul acesta absurd, zise ea. Călărea băiețește și era evident, din momentul în care se urcă în șa, că știe să călărească extrem de bine.

Membrii asociației Pigstanton notară acest lucru cu o indignare prost ascunsă, căci deranja părerea lor nestrămutată, după care colegii, membri ai asociației de vânătoare, erau niște clovni și niște lași, iar străinii, fără excepție, niște nebuni lipsiți de maniere, un pericol serios pentru oricine s-ar afla la un sfert de milă în apropierea lor.

În mijlocul satului, domnișoara Ripon avu dificultăți când să treacă de duba unui brutar, care staționa. Calul ei plonjă și se cabră, tremurînd tot, răsucindu-se și alunecînd frenetic pe asfalt. Vânătorii trecură pe lângă ea, evitînd copitele calului, bombănind, încruntîndu-se și prevestind o catastrofă. Toți cunoșteau calul acela. Tatăl domnișoarei Ripon încercase să-l vîndă și în cele din urmă coborîse prețul la optzeci de lire. Uneori era bun la sărit, dar la călărit era o bestie de cal. Ce, credea cumva tatăl domnișoarei Ripon că sporea șansele de vînzare, făcînd-o pe domnișoara Ripon să se dea în spectacol? Era tipic pentru cîrpănosul ăla de tată al domnișoarei Ripon, să-i riște gîtul fiică-si pentru optzeci de lire. Și, oricum, domnișoara Ripon n-avea ce căuta pe orice fel de cal.

Deodată țîșni pe lângă ei în galop. Era îmbujorată la față și cocul îi alunecase într-o parte. Se lăsă pe spate, trăgînd de friu cu toată forța.

— Fata asta n-are să termine bine, zise Jock.

O întîlniră mai tîrziu în desișul de unde pornea adevărata vânătoare. Calul era asudat și cu zăbala înspumată, dar pentru moment păștea liniștit tufele de buruieni din jurul pădurii. Domnișoara Ripon își pierduse de tot răsufarea și miinile îi tremurau pe cînd își potrivea voaleta, cocul și gambeta. John călări pînă ajunse lângă Jock.

— Ce se întîmplă, domnule Grant-Menzies?

— Copoii cercetează desișul.

— Oh !

— Îți place ?

— O, da ! „Thunderclap“ e foarte obraznic. Niciodată nu l-am văzut așa.

După o lungă așteptare, cornul de vinătoare răsună în inima pădurii. Toată lumea sta la capătul unei pajiști, aproape de o poartă. Toată lumea, în afară de domnișoara Ripon care, de câteva minute, dispăruse brusc, de fapt chiar în mijlocul unei fraze, pornind în plin galop spre Hetton-Hills. După o jumătate de oră, Jock zise :

— Copoi sint chemați înapoi.

— Asta înseamnă că n-au găsit nimic ?

— Mă tem că așa-i.

— Sint furios că s-a întâmplat tocmai în pădurea noastră, zise Ben. Sună prost.

Într-adevăr, membrii asociației Pigstanton începeau să uite amabilitatea ospitalității ce li se oferise și se întrebau unul pe altul la ce te puteai aștepta, când Last însuși nu vîna și circulau chiar unele zvônuri sumbre, precum că unul dintre paznici fusese zărit săptămîna trecută îngropînd ceva seara tîrziu.

Porniră iarăși, părăsind Hettonul. Ben începu să simtă apăsarea răspunderii.

— Domnule, credeți c-ar trebui să-l iau acasă pe domnișor ?

— Ce-a spus domnul Last ?

— A spus că poate merge pînă la desîș. N-a spus care, domnule.

— Mă tem că asta înseamnă c-ar trebui să plece.

— O, domnule Menzies.

— Da, haide, coane John, ți-ajunge pentru astăzi.

— Dar n-a fost mai nimic.

— Dacă te întorci la timp, astăzi, tăticul tău va fi cu atît mai dispus să te lase să vii altă dată.

— Dar poate să nu mai existe *altă dată*. Lumea poate să se sfîrșească. *Te rog, Ben. Te rog, domnule Menzies.*

— E o rușine să nu fi găsit ciinii nimic, zise Ben. S-a bucurat atît de mult în așteptarea vînătorii.

— Totuși cred că domnul Last ar vrea ca el să se întoarcă, zise Jock.

Astfel soarta lui John fu hotărîtă. Copiii pleacă într-o parte, el și cu Ben în cealaltă. Lui John aproape că-i dădeau lacrimile cînd ajunseră la șoseaua principală.

— Uite, zise Ben ca să-l încurajeze, iat-o pe domnișoara Ripon și murgul ei înspumat. S-ar părea că și ea se întoarce acasă. După cum se vede a avut o căzătură.

Pălăria și spinarea domnișoarei Ripon erau acoperite cu noroi și mușchi de pădure. Trăise douăzeci de minute grele, după fuga din mijlocul celorlalți.

— Îl iau de aici, zise ea. Nu pot face nimic cu el astăzi. Calul mergea pe lingă ei, hurducînd-o către sat. M-am gîndit că poate domnul Last mă va lăsa să intru în casă și să telefonez după mașină. Nu mă simt în stare să-l călăresc pînă acasă în starea în care se află. Nu-mi pot da seama ce s-a întîmplat cu el, adăugă ea cu loialitate. A ieșit simbătă. Niciodată nu l-am știut că se poartă așa.

— Îi trebuie un bărbat să-l încalece.

— O, nu merge mai bine nici cu grăjdarul, iar tăticu nu se apropie de el, zise domnișoara Ripon, alunecînd pe panta indiscrețiilor. Cel puțin, vreau să spun... cred că nici ei nu s-ar descurca mai bine cu el în halul ăsta.

Calul părea acum destul de liniștit și mergea în pasul celorlalți cai. Călăreau scară lângă scară, poneiul lui John fiind între ea și Ben.

Și iată ce s-a-ntîmplat : ajungînd la o cotitură a drumului se întîlniră față în față cu unul din autobuzele de țară, care circulau în regiune. Nu mergea repede și, văzînd caii, șoferul încetini și mai mult și trase la marginea drumului. Nepoata lui Tendril, care nu se mai aștepta nici ea să vadă ceva sport în ziua aceea, mergea la mică distanță în urma lor, pe motocicletă. Încetini și ea și, observînd că murgul domnișoarei Ripon va face probabil nazuri, opri.

Ben zise :

— Lăsați-mă să trec primul, domnișoară. Calul dumneavoastră mă va urma. Nu-l trageți prea tare de zăbală și dați-i numai una, ușor, cu cravașa.

Domnișoara Ripon făcu așa cum i se spuse ; de fapt fiecare se comportă cu multă judecată.

Ajunseră în dreptul autobuzului. Aceasta nu fu pe placul calului domnișoarei Ripon, dar părea că va trece totuși înainte. Pasagerii priveau distrați. În momentul acela, motocicleta, mergînd încet, dezambreiată, dădu un rateu, cu o puternică detunătură în eşapament.

Timp de o secundă calul domnișoarei Ripon rămase țeapăn de sperietură, apoi, amenințat din față și din spate, făcu ce era firesc să facă : se aruncă într-o parte, izbindu-se violent de poneiul de lângă el. John fu aruncat din șa și căzu pe șosea, pe cînd murgul domnișoarei Ripon, repezindu-se cînd înapoi, cînd într-o parte, continua să se zbată pentru a se îndepărta de autobuz.

— Ia-l în mîină, domnișoară ! Dă-i cu biciul ! țipă Ben.

— Băiatul e pe jos !

Domnișoara Ripon lovi calul. Acesta se cabră, apoi o luă la goană pe drum, drept către sat, dar, înainte de a porni, una din copite îl izbi pe John și-l trimise în șanț, unde rămase frînt în două, absolut nemișcat.

Toată lumea fu de acord că nu fusese vina nimănui.

Trecu mai bine de o oră pînă cînd vestea ajunse la Jock și doamna Rattery, care așteptau lîngă un alt desiș, de asemenea lipsit de vînat. Colonelul Inch opri vînătoarea pentru ziua aceea și trimise copoi înapoi la cotețe. Vocile care, cu cinci minute mai înainte, proclamau că știau absolut sigur că Last dăduse ordin să se impuște toate vulpile de prin împrejurimi, se potoliră. Mai tirziu, acasă, după ce făcură baie, se răzbunară criticîndu-l pe tatăl domnișoarei Ripon, dar, pentru moment, toată lumea era copleșită și tăcută. Cineva împrumută lui Jock și doamnei Rattery o mașină, cu care să se întoarcă acasă, și un grăjdar să vadă de caii închiriați.

— Este cel mai înspăimîntător lucru posibil, zise Jock instalîndu-se în mașina împrumutată. Ce dracu-i spunem lui Tony ?

— Sînt ultima persoană din lume care să aibă vreun rost într-o astfel de ocazie, zise doamna Rattery.

Trecură pe lîngă locul accidentului. Încă mai era lume care zăbovea acolo, discutînd.

Alții discutau în holul casei. Gata de plecare, doctorul își încheia paltonul.

— Ucis pe loc, zise el. A fost lovit din plin la baza craniului. Foarte trist. Puștiul mi-era foarte drag. Totuși nu-i nimeni vinovat.

Mai erau de față Nanny, cu chipul șiroind de lacrimi și domnul Tendril cu nepoata sa. Un polițist, Ben și doi oameni, care ajutaseră să aducă trupul, ședeau în sala servitorilor.

— N-a fost vina puștiului, spuse Ben.

— N-a fost vina nimănui, ziseră ceilalți.

— A avut și o zi proastă, sărăcuțul de el, zise Ben.

— Dacă cineva poartă vreo vină, apoi acesta-i domnul Grant-Menzies, care l-a făcut să se întoarcă acasă.

— N-a fost vina nimănui, ziseră ei.

Tony ședea singur în bibliotecă. Primul lucru pe care îl rosti, când intră Jock, fu :

— Trebuie să-i spunem Brendei.

— Știi unde s-o găsești ?

— Probabil că e la școala aceea... Dar nu putem să-i spunem la telefon... Oricum Ambrose a încercat să telefoneze și acolo și la apartament, dar nu poate căpăta legătura... Ce dracu o să-i spunem ?

Jock tăcea. Stătea în fața căminului, cu mâinile în buzunarele pantalonilor de călărie, cu spatele la Tony.

Apoi, Tony zise :

— N-ați fost undeva pe-aproape, nu-i așa ?

— Nu, ne dusesem spre un alt desiş.

— Nepoata aceea a domnului Tendril a fost prima care mi-a spus... apoi i-am întâlnit venind și Ben mi-a povestit cum s-a întâmplat totul. E oribil pentru fată.

— Domnișoara Ripon ?

— Da, tocmai a plecat... a căzut și ea foarte rău, îndată după aceea, calul ei a alunecat în sat... era într-o stare groaznică, biata copilă, pentru asta

și... John. N-a știut că l-a lovit decît mult mai tîrziu... era în farmacie, ca să i se pună un bandaj la cap, cînd i-au spus. Căzînd își făcuse o tăietură. Era într-o stare jalnică. Am trimis-o acasă cu mașina... n-a fost vina ei.

— Nu, n-a fost vina nimănui. S-a întîmplat așa.

— Asta-i, zise Tony. S-a întîmplat așa... cum o să-i spunem Brendei ?

— Unul din noi trebuie să meargă la Londra.

— Da. Cred că va trebui să stau aici. Într-adevăr, nu știu de ce, dar trebuie să am grijă de unele lucruri. E ceva groaznic să-i ceri cuiva...

— Am să mă duc eu, zise Jock.

— Vor fi lucruri de care trebuie să mă ocup... trebuie să se facă o anchetă, spune doctorul. Absolut de formă, bineînțeles, dar va fi îngrozitor pentru tinăra Ripon. Va trebui să depună mărturie...era într-o stare de plîns. Sper că m-am purtat bine cu ea. Tocmai îl aduseseră pe John și eram cam năucit. Arăta groaznic. Cred că tatăl ei se poartă infect cu ea... Tare aș fi dorit să fie Brenda aici. Ea știe cum să se poarte cu fiecare. Eu mă zăpăcesc.

Amîndoi rămaseră tăcuți. Tony zise :

— Poți într-adevăr să-ți iei curajul și să te duci s-o vezi pe Brenda ?

— Da, am să mă duc, zise Jock.

Tocmai atunci intră doamna Rattery.

— Colonelul Inch a fost aici, zise ea. I-am vorbit. A vrut să vă transmită condoleanțe.

— Mai e aici ?

— Nu, i-am spus că probabil preferați să fiți lăsat singur. Credea că o să vă bucurați aflînd că a oprit vînătoarea.

— E drăguț din partea lui că a venit... Ați avut o zi bună ?

— Nu.

— Îmi pare rău. Am văzut o vulpe în pădurea Brutton, săptămîna trecută, John și cu mine... Jock merge la Londra s-o aducă pe Brenda.

— Îl iau cu aeroplanul, va ajunge mai repede.

— Da, va ajunge mai repede.

— Acum mă duc să mă schimb. Nu va dura nici zece minute.

— Mă schimb și eu, zise Jock.

Rămas singur, Tony sună. Veni un fecior foarte tânăr, care nu fusese angajat de multă vreme la Hetton.

— Fii bun, te rog, și spune-i domnului Ambrose că doamna Rattery pleacă astăzi. Ia avionul împreună cu domnul Grant-Menzies. Doamna va sosi probabil cu trenul de seară.

— Foarte bine, domnule.

— Ar fi mai bine să prînzească înainte de plecare. Voi lua prînzul cu ei... Vrei, te rog, să telefonezi colonelului Inch și să-i mulțumești c-a venit ? Spune-i că-i voi scrie. Și domnului Ripon, ca să întrebi ce face domnișoara Ripon ? Și la parohie ca să-l întrebi pe domnul Tendril dacă-l pot vedea diseară ? Nu mai e aici ?

— Nu, domnule, a plecat de cîteva minute.

— Spune-i că voi avea de discutat cu el despre pregătirile necesare.

— Foarte bine, domnule.

Feciorul raportă mai tîrziu celorlalți că domnul Last avea o atitudine foarte detașată față de toate.

În bibliotecă era o liniște perfectă, căci lucrătorii din camera de zi puseseră sculele la o parte în ziua aceea.

Prima fu gata doamna Rattery.

— Tocmai se pregătește prînzul.

— Nu e nevoie, zise ea. Uită că mergeam să vînam.

— E mai bine să luați ceva, zise Tony, și adăugă: E groaznic pentru Jock că trebuie să-i spună Brendei. Mă întreb cît va dura pînă cînd sosește.

Era ceva în vocea lui Tony cînd spuse asta, care o făcu pe doamna Rattery să întrebe :

— Și ce vei face dumneata în așteptarea ei ?

— Nu știu. Presupun că va trebui să am grijă de anumite lucruri.

— Ascultă, zise doamna Rattery, Jock ar face mai bine să meargă cu mașina. Am să rămîn aici pînă vine lady Brenda.

— Ar fi groaznic pentru dumneata.

— Nu. Voi rămîne.

Tony zise :

— Cred că-i ridicol din partea mea, dar aș vrea să rămîi... Vreau să zic, crezi că nu va fi groaznic pentru dumneata ? Sînt complet năucit. E-așa de greu de crezut că s-a întîmplat într-adevăr.

— Nu e nici o îndoială că s-a întîmplat.

Feciorul intră să spună că domnul Tendril va veni după ceai, chiar în acea zi, și că domnișoara Ripon se dusesese direct la culcare și că acum dormea.

— Domnul Grant-Menzies merge la Londra, cu mașina lui. Poate că se întoarce pînă diseară, zise Tony. Doamna Rattery rămîne pînă vine doamna.

— Foarte bine, domnule. Și colonelul Inch ar dori să știe dacă v-ar face plăcere ca vînătorii să sune din cornuri „La pămînt“¹ în timpul funerațiilor.

— Spune-i că am să-i scriu.

Cînd feciorul părăsi încăperea, Tony zise :

¹ Apelul care se cîntă din cornuri de vînătoare, la moartea vînatului.

— Ce propunere îngrozitoare !

— O, nu ştiu, zău. E doar dornic să fie de vreun ajutor.

— Nu e prea apreciat ca maestru de vânătoare.

Jock plecă îndată după ora două şi jumătate. Tony şi doamna Rattery luară cafeaua în bibliotecă.

— Mi se pare că este o situaţie foarte grea, zise Tony. În definitiv de-abia ne cunoaştem.

— N-ai nevoie să te gîndeşti la mine.

— Dar trebuie să fie groaznic pentru dumneata.

— Şi trebuie să încetezi de a te mai gîndi în felul acesta.

— Am să încerc... absurd e că n-o gîndesc, ci o spun numai... Nu pot face altceva decît să mă gîndesc la alte lucruri, tot timpul.

— Ştiu. Nu-i nevoie să spui nimic.

Deodată Tony zise :

— Are să fie cu mult mai greu pentru Brenda. Vezi, ea nu prea avea pe nimeni altcineva decît pe John. Eu o am pe ea, şi iubesc casa... dar în inima Brendei John ocupa primul loc... natural... Şi pe urmă, ştii, l-a văzut atît de puţin pe John în timpul din urmă. A stat multă vreme la Londra. Mi-e teamă că are să-i facă mult rău.

— Nu poţi şti niciodată ce le face rău oamenilor.

— Dar, vezi, o cunosc foarte bine pe Brenda.

6

Ferestrele bibliotecii erau deschise şi orologiul care suna orele, printre feluritele ornamente ale acoperişului, putea fi auzit pînă şi în această încăpere liniştită. Trecuse ceva timp de cînd vorbiseră.

Doamna Rattery şedea cu spatele la Tony ; îşi întinsese pasienţa ei complicată, cu patru perechi de cărţi, pe o masă de joc. El stătea în faţa căminului, pe scaunul pe care se aşezase după prinz.

— E abia patru, zise el.

— Credeam că dormi.

— Nu, mă gîndeam numai... Jock trebuie să fi ajuns acum dincolo de jumătatea drumului, pe la Aylesbury sau Tring.

— E un fel cam încet de a călători.

— Au trecut mai puţin de patru ore de cînd s-a întîmplat... E bizar cînd te gîndeşti că-i aceleaşi zi ; că sînt numai cinci ore de cînd erau cu toţii aici, la întîlnire, luînd aperitive. Urmă o pauză, în care doamna Rattery adună cărţile de joc şi începu să le împartă din nou. Era douăsprezece şi douăzeci şi opt cînd am aflat. M-am uitat la ceas... Era unu fără zece cînd l-au adus pe John... Exact acum trei ceasuri şi ceva... E-aproape de necrezut, nu-i aşa, cum, dintr-o dată, totul a devenit absolut diferit.

— Aşa-i totdeauna, zise doamna Rattery.

— Brenda va afla de-acum într-o oră, dacă Jock o găseşte acasă. Desigur, e foarte probabil să fi ieşit în oraş. N-are să ştie unde s-o găsească, fiindcă n-are pe nimeni altcineva în apartament. Îl lasă încuiat, gol, cînd iese, şi-i plecată jumătate din zi. Ştiu asta pentru că o sun uneori la telefon şi nu-mi răspunde nimeni. Poate să n-o găsească ore întregi... Poate să mai treacă tot atîta timp ca atunci de cînd s-a întîmplat. Ar putea dura pînă la opt. E foarte probabil că nu va sosi pînă la opt... Gîndeşte-te numai la tot timpul scurs între clipa de faţă şi momentul cînd s-a întîmplat, şi pînă află Brenda. E de necrezut, nu-i aşa ? Şi-apoi trebuie să ajungă pînă aici. Există un tren care

pleacă la nouă și ceva. Ar putea să-l prindă. Mă întreb dacă n-ar fi trebuit să merg și eu la Londra... Nu-mi plăcea gândul să-l las singur pe John.

Doamna Rattery era concentrată asupra pasienței, mișcând mici grupuri de cărți de joc, înainte și înapoi, ca suveica la războiul de țesut ; sub degetele ei se năștea ordine din haos ; stabilea succesiunea și prioritatea ; simbolurile din fața ei deveneau limpezi, legate între ele.

— ...Desigur, ar putea fi acasă când sosește el. În cazul acesta poate prinde trenul de seară, cu care obișnuia să vină întotdeauna, când mergea la Londra pentru o zi, înainte de a avea apartamentul... Încerc să văd totul, cum se va întâmpla, Jock sosind și surprinderea ei văzându-l și apoi el spunându-i... E groaznic pentru Jock. Ea poate să afle pe la cinci și jumătate sau ceva mai devreme.

— Păcat că nu faci pasiențe, spuse doamna Rattery.

— Într-un fel mă voi simți mai bine când va ști... Așa cum stau lucrurile acum, mi se pare cu totul greșit ca lucrul acesta să fie un secret pe care Brenda nu-l știe... Nu prea sînt sigur cum își petrece ea ziua. Presupun că ultimul ei curs se termină pe la cinci... Mă întreb dacă merge întâi acasă, să se schimbe, în cazul când iese la vreun ceai sau vreun cocteil. Nu prea poate sta mult în apartament ; e așa de mic !

Doamna Rattery medită asupra figurii pe care o făcuse din cărțile de joc și apoi le amestecă și le trase încă o dată, grămadă, înspre ea, iarăși la nimereală și fără nici un rost. De data aceasta ajunsese aproape la o soluție, dacă n-ar fi fost un 6 de caro, prost așezat, și un pachet întepenit intact într-un colț al mesei, căruia nu-i putea face nimic ca să-l miște.

— E un joc care te scoate din minți, zise ea. Orologiul bătu iarăși.

— E numai și un sfert ?... Știi, cred c-aș fi înnebunit dacă aș fi rămas singur. E drăguț din partea dumitale că stai cu mine.

— Joci „bezique“ ?

— Nu, îmi pare rău.

— Dar pichet ?

— Nu. N-am fost niciodată în stare să învăț vreun joc de cărți, în afară de „popa-prostu cu animale“.

— Păcat.

— Ar trebui să-i telegrafiez lui Marjorie și altor câteva persoane, dar e mai bine să aștept pînă ce o vede Jock pe Brenda. Gîndește-te, dacă ea ar fi la Marjorie cînd sosește telegrama.

— Trebuie să încerci să nu te mai gîndești la astea. Știi să joci barbut ?

— Nu.

— Asta-i ușor ; am să-ți arăt. Trebuie să fie niște zaruri în cutia de table.

— Mă simt foarte bine ; aș prefera să nu joc.

— Du-te și adu zarurile și așează-te aici la masă. Trebuie să mai treacă șase ore.

Îi arată cum să dea cu zarul. El zise :

— Am văzut jocul la cinematograf.. hamali de gară și șoferi de taxi.

— Sigur că l-ai văzut, e ușor... uite, vezi, ai cîștigat, iei totul.

Deodată Tony zise :

— Mă gîndesc acum la un lucru...

— Nu poți de loc să te lași de gîndit ?

— Închipuie-ți că ziarele de seară au și aflat știrea. Brenda poate s-o vadă pe un afiș, sau să ia întîmplător un ziar în mînă și să vadă... poate chiar și o fotografie.

— Da, m-am gîndit chiar acum la asta, cînd vorbeai de telegrame.

— Dar e foarte posibil, nu-i așa ? Ziarele află totul atît de repede. Ce putem face în cazul ăsta ?

— Nu putem face nimic. Trebuie să așteptăm... Hai, băiete, dă cu zarul.

— Nu vreau să joc, sînt îngrijorat.

— Știu că ești îngrijorat. N-ai nevoie să-mi spui... N-ai să părăsești jocul tocmai acum, cînd îți vine norocul ?

— Iartă-mă, dar nu servește la nimic.

Începu să se plimbe prin încăpere, întii prin dreptul ferestrelor, apoi în fața căminului. Își umplu pipa.

-- Cel puțin putem afla dacă ziarele de seară scriu despre accident. Putem telefona și întreba portarul de la clubul meu.

— Asta n-are s-o împiedice pe nevasta dumitale să citească. N-avem altceva de făcut decît să așteptăm. Care era jocul pe care ziceai că-l cunoști ? Ceva cu animale.

— Popa-prostu.

— Hai să încerc și eu.

— E un joc de copii. Ar fi ridicol în doi.

— Arată-mi.

— Păi, fiecare din noi alege un animal.

— Eu sînt cîine și dumneata găină. Pe urmă ? Tony îi explică.

— Cred că e unul din jocurile acelea de care trebuie să te apuci cînd ești bine dispus, ca să știi dacă-ți place, zise doamna Rattery. Dar sînt gata să încerc orice.

Luară fiecare cîte un pachet de cărți și începură să le împartă. Curînd apăru o pereche de opți.

— Hau, hau, zise doamna Rattery, strîngînd cărțile date.

Altă pereche.

— Hau, hau, zise doamna Rattery. Nu-ți dai nici un fel de osteneală să joci.

— Oh, zise Tony, cotcodac, cotcodac.

Peste o clipă făcu din nou : cotcodac, cotcodac.

— Nu fi prost, zise doamna Rattery, asta nu-i o pereche.

Mai jucau cind intră Albert să tragă perdelele. Tony nu mai rămăsese decît cu două cărți, pe care le întorcea cu regularitate. Doamna Rattery era obligată să le împartă pe-ale ei în pachete, avînd prea multe de ținut în mînă. Cînd își dădură seama că Albert era în cameră, se opriră din joc.

— Ce trebuie să fi gîndit omul ăsta ? zise Tony, după ieșirea lui.

(„Stă acolo și cotcodăcește ca o găină, raportă Albert, și băiețașul zace mort sus.“)

— Ar fi mai bine să ne oprim.

— N-a fost un joc foarte reușit. Și cînd te gîndești că-i singurul pe care-l știi.

Ea adună cărțile de joc și începu să le aleagă pe perechi. Ambrose și Albert aduseră ceaiul. Tony își privi ceasul.

— E ora cinci. Acum că s-au lăsat obloanele nu vom mai auzi bătaia orologiului. Jock trebuie să fi ajuns la Londra, la ora asta.

Doamna Rattery spuse :

— Mi-e cam poftă de niște whisky.

Jock nu văzuse apartamentul Brendei. Era situat într-o casă mare, fără nimic caracteristic, tipică pentru acel cartier. Doamna Beaver regreta spațiul irosit cu casa scării și holul de intrare pavat și gol. Nu exista portar ; o femeie venea de trei ori pe săptămînă cu o căldare și o mătură. O tablă

pictată cu numele chiriaşilor îl informă pe Jock că Brenda era *acasă*. Dar nu se putea bizui pe această indicaţie. Brenda nu era o persoană care să-şi aducă aminte, cînd intra şi ieşea, să schimbe indicatorul. Găsi uşa de intrare spre etajul doi, După primul etaj, scara de marmură se preschimbă într-un covor decolorat, care se afla acolo încă mai înainte ca doamna Beaver să întreprindă reconstrucţia. Jock apăsă pe butonul soneriei şi o auzi răsunînd, de cealaltă parte a uşii. Nimeni nu veni să deschidă. Trecuse de ora cinci şi de fapt nu se aşteptase s-o găsească pe Brenda *acasă*. Hotărîse pe drum ca după ce va încerca la apartament, să se ducă la clubul său şi să telefoneze la diferite prietene ale Brendei, care ar putea şti unde se află. Mai sună o dată, din obicei, şi aşteptă puţin, apoi dădu să plece. Dar, în momentul acela uşa de lîngă Brenda se deschise şi apăru o doamnă foarte brunetă, într-o rochie de catifea purpurie. Purta cercei orientali foarte mari, de filigran, împodobiţi cu pietre mari, opace, false.

— O căutaţi pe lady Brenda Last ?

— Da, într-adevăr. E prietenă cu dumneavoastră ?

— Oho, şi încă ce prietenă, zise prinţesa Abdul Akbar.

— Atunci poate ştiţi să-mi spuneţi unde o pot găsi ?

— Cred că trebuie să fie la lady Cockpurse. Tocmai mă duc şi eu acolo. Pot să-i transmit vreun mesaj ?

— Ar fi mai bine să vin şi eu, ca să vorbesc personal cu ea.

— Bine, aşteptaţi cinci minute şi putem merge împreună. Intraţi.

Singura cameră a prințesei era mobilată cu o lipsă de gust și cu un dispreț într-adevăr oriental față de adevăratele calități ale lucrurilor : spade, destinate să împodobească haina de ceremonie a vreunui caid maur, atârnavu spînzurate de stinghia de agățat tablouri ; rogojini pe care credincioșii stău în genunchi la rugăciune zăceau împrăștiate pe divan ; covorul țesut la Bukhara pentru a acoperi un perete era așternut pe podea, iar peste masa de toaletă era azvirlit un șal, *made in Yokohama* pentru a fi vîndut pasagerilor pe vapoarele de croazieră ; pe o masă octogonală, de la Port Said, se sprijinea un Buddha tibetan de steatit gălbui ; șase elefanți de fildeș, din Bombay, ședeau cocoțați pe radiator. Alte culturi erau reprezentate printr-o garnitură de flacoane și cutii de pudră Lalique ¹, un fetiș falic din Senegal, o cupă olandeză de bronz, un coș de hîrtie pictată în acuarelă și lăcuit, o păpușă de stofă primită la cina de gală a unui hotel de pe litoral, o duzină și mai bine de fotografii înrămate ale prințesei, macheta unei grădini construită în mod ingenios din bucăți de lemn colorat și un aparat de radio din stejar afumat, stil Tudor. O cameră atît de mică, înțesată cu atîtea lucruri, putea lesne să te zăpăcească. Prințesa ședea în fața oglinzii, Jock în spatele ei, pe divan :

— Care-i numele dumitale ? întrebă ea peste umăr. El i-l spuse.

— O, da, i-am auzit vorbind de dumneata. Am fost la Hetton în week-end acum două săptămîni... Ce reședință stranie și veche.

— Mai bine să-ți spun. Azi dimineată s-a întîmplat acolo un accident groaznic.

¹ Numele creatorului francez al unor obiecte și vase de sticlă opacă, cu ornamente în relief.

Jenny Abdul Akbar se răsuci pe scaunul de piele, cu mîna strînsă pe inimă ; ochii i se deschiseseră mari și speriați.

— Spune-mi repede, șopti ea. Nu pot suporta. E vorba de o *moarte* ?

Jock dădu din cap :

— Băiețelul lor... lovit de un cal.

— *Micul Jimmy.*

— John.

— John... *mort.* E prea cumplit.

— N-a fost vina nimănui.

— Ba da, zise Jenny, a fost *vina mea.* N-ar fi trebuit niciodată să mă duc acolo... un blestem terribil planează asupra mea. Oriunde merg, n-aduc nimic altceva decît griji... de ce nu sînt... *eu moartă...* Nu voi mai fi niciodată în stare să dau ochii cu ei. Mă simt ca o ucigașă... această mică viață curajoasă, stinsă.

— Ascultă, drept să-ți spun, dacă aș fi în locul dumitale n-aș lua lucrurile chiar așa.

— Nu-i prima oară că mi se întîmplă... întotdeauna, oriunde, mă urmărește... fără remușcare. O, Doamne, suspină Jenny Abdul Akbar, ce-am făcut oare să merit asta ?

Se ridică, voind să se depărteze de el, dar n-avea unde să se ducă decît în odaia de baie. Jock spuse prin ușă :

— Trebuie să mă duc pe la Polly s-o văd pe Brenda.

— Așteaptă un minut că vin și eu. Se luminase puțin la față cînd ieși din baie. Ai o *mașină*, în-
trebă ea, sau chem un taxi ?

Dormul Tendril sosi în vizită după ora caziului. Tony îl primi în biroul său și dispăru timp de o

jumătate de oră. Cînd se întoarse merse direct la tava care, după dispozițiile doamnei Rattery, fusese lăsată în bibliotecă, și își turnă niște whisky și ginger-ale. Doamna Rattery își reluase pasiența.

— Întrevederea a fost neplăcută? întrebă ea fără a-și ridica ochii de pe cărți.

— Groaznică. Bău paharul repede și-și mai turnă unul.

— Adu-mi și mie unul, te rog.

Tony zise :

— Voiam să-l văd numai pentru pregătiri. A încercat să mă consoleze. A fost foarte penibil... la urma urmelor ultimul lucru despre care îți arde să vorbești într-un astfel de moment, e religia.

— Unora le place, zise doamna Rattery.

— Desigur, reluă Tony, după o pauză, cînd n-ai copii.

— Am doi fii, zise doamna Rattery.

— Dumneavoastră? Vă rog să mă scuzați. Nu mi-am dat seama... Ne cunoaștem atît de puțin. A fost extrem de impertinent din partea mea.

— E-n regulă. Lumea se miră întotdeauna. Nu-i văd prea des. Sînt undeva, la școală. I-am scos la cinemătograf vara trecută. Se fac mari. Cred că unul are să fie frumos, ca tatăl său.

-- Sase și un sfert, zise Tony, desigur că i-a spus pînă acum.

La lady Cockpurse era o mică reuniune : Veronica și Daisy și Sybil, Souki de Foucauld-Esterhazy și altele patru-cinci, numai femei. Se adunaseră acolo să consulte o nouă ghicitoare, Northcote. Doamna Beaver o descoperise și din fiecare cinci guinee, pe care le cîștiga unde o prezenta doamna Beaver, aceasta din urmă lua un comision de două

lire și doisprezece șilingi jumătate. Ghicea viitorul într-un chip nou, citind în tălpile picioarelor. Toate își așteptau rîndul, cu nerăbdare.

— Cît timp mai stă cu Daisy !

— E foarte conștiincioasă, zise Polly, și te cam gîdilă.

Deodată apăru Daisy.

— Cum a fost ? întrebare toate deodată.

— Nu trebuie să spun sau stric totul, răspunse Daisy.

Își trăsese rîndul la cărți. Acum venise rîndul Brendei. Intră în camera alăturată, la doamna Northcote, care ședea pe un taburet lîngă fotoliu. Era o femeie de vîrstă mijlocie, îmbrăcată prost, cu un ușor accent care încerca să sune nobil. Brenda se așeză pe fotoliu și-și scoase un pantof și un ciorap. Doamna Northcote îi puse piciorul pe genunchiul ei și începu să-l privească în mod foarte solemn. Apoi îl ridică și începu să urmărească micile crețuri ale tălpii, cu vîrfurile unui creion de argint. Brenda își mișcă cu voluptate degetele piciorului și se puse pe ascultat.

În camera de-alături se vorbea :

— Unde-i domnul Beaver, astăzi ?

— A zburat pînă-n Franța cu maică-sa să vadă niște tapete noi. Brenda a fost îngrijorată toată ziua la gîndul c-a avut un accident.

— Toate astea-s foarte mișcătoare, nu-i așa ? Deși eu nu-l pot înțelege...

— Nu trebuie niciodată să faci ceva joia, zise doamna Northcote.

— Nimic ?

— Nimic important. Ești intelectuală, ai imaginație, arăți înțelegere față de alții, ești ușor influențabilă, impulsivă, afectuoasă. Ai un deosebit

simț artistic și nu utilizezi din plin capacitățile dumitale.

— Nu-i nimic despre dragoste ?

— Ajung și la dragoste. Toate aceste linii de la degetul cel mare pînă la scobitura labei piciorului reprezintă amanți.

— Da, mai spune-mi ceva despre asta...

Fu anunțată sosirea prințesei Abdul Akbar.

— Unde-i Brenda ? zise ea. Am crezut c-ar putea fi aici.

— Tocmai acum îi ghicește doamna Northcote.

— Jock Menzies vrea s-o vadă. E jos.

— Dragul de Jock... De ce dracu nu l-ai adus pînă sus ?

— Nu, e ceva teribil de important. Trebuie s-o vadă pe Brenda singură.

— Draga mea, ce mai mister ! Bine, n-are să mai întîrzie mult. Nu putem să le deranjăm. Ar tulbura-o pe doamna Northcote.

Jenny le spuse vestea.

De cealaltă parte a ușii, piciorul Brendei începea să cam simtă frigul.

— Patru bărbați îți domină soarta, îi spuse doamna Northcote, unul e cinstit și tandru, dar care nu și-a mărturisit încă dragostea, unul e pasionat și stăpînitor, ți-e cam frică de el.

— Vai de mine, zise Brenda. Cît e de tulburător ! Oare cine-or fi ?

— Pe unul trebuie să-l eviți ; nu-ți aduce noroc, are o inimă de piatră, și-i hulpav.

— Pariez că ăsta-i domnul Beaver al meu, drăguțul de el.

Jos, Jock aștepta în mica odăiță din față, unde invitații lui Polly se adunau de obicei înainte de prînz. Era ora șase și cinci.

Curînd Brenda își trase ciorapul, își puse pantoful și se alătură cucoanelor.

— *Cît se poate* de distractiv, rosti ea. Vai, ce mutre ciudate aveți !

— Jock Grant-Menzies e jos și vrea să te vadă.

— Jock ? Ce extraordinar ! Nu-i ceva groaznic, nu-i așa ?

— Mai bine te-ai duce să-i vorbești.

Brenda se sperie de aerul straniu din încăpere și de expresia neobișnuită de pe chipul prietenelor ei. Alergă jos, unde o aștepta Jock.

— Ce s-a întîmplat, Jock ? Spune-mi repede, mi-e frică. Nu-i nimic groaznic, nu-i așa ?

— Ba mă tem că-i așa. A fost un accident foarte serios.

— John ?

— Da.

— Mort ?

El dădu din cap.

Ea se așeză pe un mic scaun stil Empire, de lîngă perete. Rămase absolut nemișcată, cu miinile în poală, ca un copilăș bine crescut, adus într-o cameră plină de persoane mari. Apoi zise :

— Spune-mi, ce s-a întîmplat ? De ce ești primul care ai aflat despre asta ?

— Am rămas la Hetton în week-end.

— La Hetton ?

— Nu-ți amintești ? John mergea astăzi la vînătoare.

Ea își încreți fruntea, neînțelegînd pe dată ce i se spunea.

— John... John Andrew. Eu... O, mulțumescu-ți tie Doamne...! Apoi izbucni în lacrimi.

Plînsu neputincios, răsucindu-se pe scaun și apăsîndu-și fruntea de speteaza aurită.

Sus, doamna Northcote o ținea pe Souki de Foucauld-Esterhazy de picior și-i spuse :

— Patru bărbați îți domină soarta, unul cinstit și tandru, dar care nu și-a mărturisit dragostea...

7

În tăcerea de la Hetton, telefonul sună aproape de camera menajerei și legătura fu dată în bibliotecă.

Răspunse Tony.

— Eu sînt, Jock. Chiar acum am văzut-o pe Brenda. Sosește acolo cu trenul de șapte.

— E foarte tulburată ?

— Da, firește.

— Unde-i acum ?

— E cu mine. Te-am sunat de la Polly.

— Să-i vorbesc ?

— Mai bine nu.

— În regulă... Am să mă duc la gară. Vii și tu ?

— Nu.

— Bine. Ai fost minunat. Nu știu ce m-aș fi făcut fără tine și fără doamna Rattery.

— Ei, lasă asta. O conduc pe Brenda la gară.

Ea se oprise din plîns și ședea ghemuită pe scaun. Nu-și ridică ochii cît timp Jock vorbi la telefon. Apoi zise :

— Da, voi merge cu trenul acela.

— Ar trebui s-o pornim. Presupun că ai de luat niște lucruri din apartament.

— Poșeta mea,... e sus. Adu-o dumneata. Nu mai pot intra acolo.

Nu scoase nici o vorbă pe drumul spre apartament. Ședea lângă Jock, care conducea, privind drept înainte. Cînd sosiră, ea descuie ușa și-l pofti

înăuntru. Camera era aproape complet lipsită de mobile. Ea se așează pe singurul scaun :

— E destul timp, oricum ! Spune-mi exact cum s-a întâmplat.

Jock îi povestește.

— Bietul băiețel, zise ea, bietul băiețel.

Apoi deschise scrinul și începu să pună câteva lucruri într-o valiză. Intră și ieși de vreo două ori din odaia de baie.

— Asta-i tot, zise ea. Mai e încă destul timp.

— Vrei să mănânci ceva ?

— O, nu, nu vreau să mănânc nimic. Se așează iarăși și se privi în oglindă. Nu încercă să-și aranjeze fața : Întii, cînd mi-ai spus, zise ea, n-am înțeles. Nu știam ce spui.

— Știu.

— N-am spus nimic, nu-i așa ?

— Știi ce-ai spus ?

— Da, știu... N-am vrut să spun asta... Nu cred că folosește la nimic să încerc să-ți explic.

Jock o întrebă :

— Ești sigură că ai luat tot ce-ți trebuie ?

— Da, asta-i tot, făcu semn cu capul către mica valiză de pe pat. Arăta în culmea disperării.

— Eu zic s-o pornim spre gară.

— Perfect. E devreme, dar n-are importanță. Jock o conduse la tren. Fiind miercuri, vagoanele erau pline de femei care se întorceau după ziua lor de cumpărături.

— De ce nu mergi cu clasa întâia ?

— Nu, nu. Totdeauna merg cu a treia.

Se așează la mijlocul unei banchete. Femeile din dreapta și din stînga ei o privesc cu curiozitate întrebîndu-se dacă era bolnavă.

— Vrei ceva de citit ?

— Nimic.

- Sau de mîncare ?
- Nici de mîncare.
- Atunci îți spun la revedere.
- La revedere.

Altă femeie, încărcată cu pachetele, îl dădu la o parte pe Jock ca să intre în vagon.

Cînd află vestea, Marjorie îi spuse lui Allan :

— Bine, în orice caz, asta va însemna sfîrșitul domnului Beaver.

Dar Polly Cockpurse îi spuse Veronicăi :

— Așa-i sfîrșitul lui Tony, în ceea ce o privește pe Brenda.

Last-ii cei sărăciți fură buimăciți de telegramă. Trăiau într-o mare și nerentabilă fermă de păsări, aproape de Princess Risborough. Nici unuia dintre ei nu-i intra în cap că de acum înainte deveniseră moștenitorii domeniului Hetton. Chiar dacă le-ar fi intrat, durerea lor ar fi fost la fel de mare.

De la gara Paddington, Jock se duse la clubul „Bratt's“. Unul dintre cei de la bar zise :

— Groaznic lucru cu băiatul lui Tony Last.

— Da, eram acolo.

— Nu mai spune, erai acolo ? Ce lucru îngrozitor.

Mai tîrziu sosi un mesaj telefonic : „*Prințesa Abdul Akbar dorește să știe dacă sînteți la club*“.

— Nu, nu, spune-i că nu sînt aici, zise Jock.

8

Ancheta avu loc a doua zi, la orele unsprezece. Se termină repede. Martori fură doctorul, șoferul, Ben și domnișoara Ripon. Domnișoarei Ripon i se

permise să rămână așezată. Era foarte albă la față și vorbea cu un glas tremurat. Tatăl ei o privea furios, de pe un scaun apropiat. Sub pălărie avea un mic spațiu gol, unde o răseseră ca să-i curețe rana. În concluziile sale judecătorul observă că, după mărturii, era limpede că nimeni nu era vinovat de tragica întâmplare. Rămînea numai să exprime condoleanțele curții față de domnul Last și lady Brenda, pentru greaua lor pierdere. Lumea se dădu la o parte pentru a le face loc, lui Tony și Brendei, să părăsească încăperea. Colonelul Inch și secretarul asociației de vînătoare erau amîndoi prezenți. Totul fusese făcut cu delicatețe, arătînd respectul față de durerea lor.

Brenda zise :

— Stai o clipă. Trebuie să vorbesc cu biata domnișoară Ripon.

Făcu acest lucru în mod încîntător. După ce plecară toți, Tony zise :

— Aș fi vrut să fi fost aici ieri. Era atîta lume și nu știam ce să le spun.

— Ce-ai făcut toată ziua ?

— Am stat cu Blonda nerușinată și, o parte din timp, am jucat „popa-prostu cu animale“.

— Popa-prostu cu animale ? Ți-a fost de vreun folos ?

— Nu prea... E bizar cînd te gîndești că ieri, pe vremea asta, nu se întîmplase încă nimic.

— Bietul băiețel, zise Brenda.

De-abia își vorbiseră unul altuia de la sosirea Brendei. Tony venise cu mașina la gară, ca s-o întîmpine. Pînă să ajungă acasă, doamna Rattery se culcase. Dimineata ea plecă cu avionul, fără să vadă pe nici unul dintre ei. Auziseră avionul trecînd peste casă, Brenda fiind în baie, Tony jos,

în biroul său, ocupîndu-se cu corespondența necesară.

O zi de soare cu hachițe și vînt violent ; sus, în înaltul cerului, norii albi și cenușii de-abia se mișcau, dar pomii dezgoliți de lîngă casă se clătinau și tremurau, iar în curtea grajdurilor se ridicau scurte vîrtejuri de paie. Ben își schimbă haina de duminică, pe care o purtase la anchetă, și-și văzu de treaba lui. „Thunderclap“ fusese și el lovit, la piciorul drept de dinapoi.

Brenda își scoase pălăria și o aruncă pe un scaun din hol.

— Nu ai nimic de spus, nu-i așa ?

— La ce să mai vorbim !

— Așa-i. Presupun că vor fi funeralii.

— Da, desigur.

— Da... Mîine ?

Ea privi în camera de zi :

— Au lucrat mult, nu-i așa ?

Toate mișcările Brendei erau mai încete decît în mod obișnuit și vocea-i era monotonă și lipsită de expresie. Se trînti într-un fotoliu din mijlocul camerei, pe care nimeni nu-l întrebuița vreodată. Ședea acolo, fără să facă nimic. Tony îi puse o mîină pe umăr, dar ea spuse : „Nu“, cu un ton care nu era nici nerăbdător, nici nervos, ci numai fără expresie. Tony zise :

— Mă duc să termin scrisorile acelea.

— Da.

— Te văd la prinz.

— Da.

Se ridică, privi distrat împrejur, căutîndu-și pălăria, o găsi și se urcă foarte încet la etaj. Lumina soarelui, strecurîndu-se prin vitraliile colorate, strălucea și scînteia în jurul ei.

Ajunsă în camera ei, se așează pe locul de la fe-
reastră, privind cîmpurile și arăturile cenușii, po-
mii goi, zbuciumați, turlle bisericilor, virtejurile
de praf și de frunze care se roteau în jurul terasei
de dedesubt. Mai ținea încă pălăria în mîină și își
juca degetele pe broșa prinsă pe o parte a pălăriei.
Nanny bătău la ușă și intră, cu ochii roșii.

— Vă rog, doamnă, m-am uitat prin lucrurile
lui John. Batista asta nu-i aparține.

Parfumul greu și monograma încoronată îi pro-
clamau originea.

— Știu a cui e. Am să i-o înapoiez.

— Nu pot să înțeleg cum a ajuns acolo, zise
Nanny.

— Bietul băiețaș. Bietul băiețaș, își zise Brenda
în sine a ei, după ce Nanny o părăsise. Privi în de-
părtare la peisajul răvășit.

— Mă gîndeam la ponei, domnule.

— Ah, da, Ben.

— Doriți să-l mai păstrați ?

— Nu m-am gîndit încă... nu, cred că nu.

— Domnul Westmacott, de dincolo de Rastall,
a întreat de el. Se gîndește că ar fi bun pentru
fetița lui.

— Da.

— Cît vreți să cerem ?

— Oh, nu știu... cît crezi că-i potrivit.

— E un ponei foarte bun și a fost totdeauna
îngrijit bine. Nu cred că ar trebui dat sub două-
zeci și cinci de lire, domnule.

— În regulă, Ben, vezi dumneata de asta.

— Să cer treizeci, domnule, nu-i așa, și să mai
cobor puțin ?

- Fă cum crezi că-i mai bine.
- Foarte bine, domnule.

La prînz Tony zise :

— A telefonat Jock. Voia să știe dacă ne poate fi de vreun folos.

— Drăguț din partea lui. De ce nu-l mai chemi aici în week-end ?

— Ți-ar face plăcere ?

— N-am să fiu aici. Mă duc la Veronica.

— Te duci la Veronica ?

— Da, nu-ți amintești ?

Servitorii erau de față, așa că nu mai spuseră nimic pînă mai tîrziu, cînd rămaseră singuri, în bibliotecă. Atunci spuse :

— Pleci, într-adevăr ?

— Da, nu pot sta aici. Înțelegi asta, nu-i așa ?

— Da, desigur. Mă gindeam că am putea pleca amîndoi, undeva în străinătate.

Brenda nu-i răspunse, ci își continuă firul :

— N-aș mai putea sta aici. Trebuie. Viața noastră aici s-a terminat, nu înțelegi ?

— Draga mea, ce vrei să spui ?

— Nu-mi cere să-ți explic... nu chiar acum.

— Dar, Brenda, iubito, nu înțeleg nimic. Sîntem amîndoi tineri. Desigur, nu-l putem uita pe John. Va fi întotdeauna fiul nostru cel mare, dar...

— Nu continua, Tony, te rog, nu continua.

Așa că Tony se opri și, după cîtăva vreme, zise :

— Deci mîine te duci la Veronica ?

— Îhm.

— Cred că am să-l rog pe Jock să vină.

— Da, eu așa aș face.

— Și, mai tîrziu, cînd ne vom mai obișnui cu lucrurile, putem face și planuri.

— Da, mai târziu.

Dimineața următoare.

— O scrisoare drăguță de la mama, zise Brenda, întinzându-i-o.

Lady St. Cloud le scrisese :

„Nu voi veni la înmormîntare, dar tot timpul mă voi gîndi la voi amîndoi și la scumpul meu nepot. Am să mă gîndesc la voi, așa cum v-am văzut pe toți trei, împreună, de Crăciun. Dragi copii, într-un moment ca acesta numai voi vă puteți fi de ajutor unul altuia. Dragostea este singurul lucru mai tare decît tristețea...”

— Am primit o telegramă de la Jock, zise Tony, el poate veni.

— Sosirea Brendei este într-adevăr foarte jenantă pentru noi toți, zise Veronica. Cred că, oricum, ar fi putut să renunțe. Nu știu cîtuși de puțin ce să-i spun.

Tony îi spuse lui Jock, cînd rămaseră singuri, după cină.

— Am încercat să înțeleg și cred că acum am izbutit. Nu e la fel cu ceea ce simt eu însumi, dar Brenda și cu mine sîntem foarte deosebiți, din multe puncte de vedere. Desigur că ea vrea să fie acum cu ei *fiindcă* sînt străini și nu l-au cunoscut pe John și n-au fost niciodată aici. Asta-i. Nu crezi ? Vrea să fie absolut singură și departe de orice îi amintește de ce s-a întîmplat... totuși mă simt îngrozitor de prost c-am lăsat-o să plece. Nu pot să-ți spun cum arăta aici... absolut ca o păpușă mecanică. Este mult mai rău... mai rău pentru ea,

decît pentru mine, înțeleg asta. E teribil că nu poți fi în stare să faci ceva s-o ajuți.

Jock nu răspunse.

Beaver era la Veronica. Brenda îi spuse :

— Pînă miercuri, cînd am crezut că ți s-a întîmplat ceva, nici un bănuiam că te iubesc.

— Păi, ai spus-o destul de des.

— Am să te fac s-o înțelegi, zise Brenda. Bădărane !

Luni dimineța Tony găsi o scrisoare pe tava cu care i se adusese micul dejun :

„Dragă Tony,

Nu mă mai întorc la Hetton. Grimshawe poate împacheta totul și să aducă lucrurile la apartament. După aceea n-am să mai am nevoie de ea.

Trebuie să-ți fi dat seama că de cîtăva vreme lucrurile nu mergeau bine.

Îl iubesc pe John Beaver și vreau să divorțez și să mă mărit cu el. Dacă John Andrew n-ar fi murit, poate că nu s-ar fi întîmplat astfel. Nu pot spune. Așa cum stau lucrurile, pur și simplu nu pot s-o reiau de la capăt. Te rog, nu lua toate prea în tragic.

Presupun că nu vom avea voie să ne vedem, cît durează procesul, dar sper că pe urmă vom fi buni prieteni.

Oricum, totdeauna te voi socoti un bun prieten, orice ai crede despre mine.

Cu toată dragostea
Brenda“.

Cînd Tony citi scrisoarea, primul său gînd fu că Brenda a înnebunit.

— L-a văzut pe Beaver numai de două ori, după cîte ştiu eu, zise el.

Dar, mai tîrziu, îi arătă scrisoarea lui Jock, care îi spuse :

— Îmi pare rău că s-a întîmplat așa.

— Dar nu-i adevărat, nu-i așa ?

— Ba, mă tem că așa-i. În ultima vreme toată lumea ştia.

Trecură însă cîteva zile pînă cînd Tony îşi dădu seama pe deplin ce însemna aceasta. Se obișnuise s-o iubească pe Brenda și să aibă încredere în ea.

CAPITOLUL IV

Gotic englez — II

1

— Cum ia băiatul nostru lucrurile ?

— Nu prea bine. Mă cam face să mă simt o bestie, zise Brenda. Mi-e teamă că ia lucrurile prea în tragic.

— Dar nici nu ți-ar plăcea dacă nu le-ar lua așa, îi spuse Polly, ca s-o consoleze.

— Da, cred că nu mi-ar plăcea.

— Rămîn lîngă dumneata, orice s-ar întîmpla, zise Jenny Abdul Akbar.

— O, totul merge foarte ușor acum, zise Brenda. A fost o oarecare *gêne*¹ cu rudele.

Tony locuise la Jock în ultimele trei săptămîni. Doamna Rattery plecase în California și el îi era recunoscător lui Jock că îi ținuse tovărășie. În majoritatea serilor cinau împreună. Renunțaseră de a mai merge la clubul „Bratt's”. Așa făcuse și Beaver. Le era teamă să se întîlnească unul cu celălalt. În schimb, mergeau la „Brown's”, unde Beaver nu era membru. Acum Beaver era văzut mereu cu Brenda, în vreo jumătate de duzină de case de ale cunoscuților.

¹ Jenă (franc.).

Doamnei Beaver nu-i plăcea întorsătura pe care o luaseră lucrurile. Lucrătorii ei fuseseră trimiși înapoi de la Hetton, lăsînd treaba neterminată.

În prima săptămîină Tony avusese cîteva discuții neplăcute. Allan încercase să facă pe împăciuitorul.

— Așteaptă numai cîteva săptămîni, spuse el. Brenda se va întoarce. În curînd se va sătura de Beaver.

— Dar n-o mai vreau înapoi.

— Știu exact ce simți, dar nu face să iei o atitudine medievală. Dacă Brenda n-ar fi fost afectată de moartea lui John, toată povestea asta n-ar fi ajuns niciodată la o criză. Uite, anul trecut, Marjorie se ducea peste tot cu măgarul ăla de Robin Beaseley. Pe-atunci era nebună după el, dar m-am făcut că nu observ și totul a trecut. Dacă aș fi în locul dumitale, aș refuza să recunosc că s-a întîmplat ceva.

Marjorie îi spuse :

— Sînt sigură că Brenda nu-l iubește pe Beaver. Cum ar putea. oare ?... Și chiar dacă o crede pentru moment, e de datoria dumitale s-o împiedici să se facă de rîs. Trebuie să refuzi să divorțezi, în orice caz pînă cînd ea va găsi pe cineva mai potrivit.

Lady St. Cloud spuse :

— Brenda a făcut o mare, mare nebunie. A fost totdeauna o fată foarte emotivă, dar sînt sigură că n-a făcut niciodată nimic rău, sînt absolut sigură. Asta nu s-ar potrivi de loc cu Brenda. Nu l-am cunoscut pe domnul Beaver și nici nu doresc să-l cunosc. Înțeleg că e nepotrivit din toate punctele de vedere. Brenda n-ar vrea niciodată să se mărite cu cineva de acest fel. Am să-ți spun exact cum s-a întîmplat, Tony. Brenda

trebuie să se fi simțit puțin neglijată, — oamenii ajunși la această etapă a căsătoriei se simt adesea astfel. Am cunoscut nenumărate cazuri — și e desigur măgulitor să găsești un tânăr care să-ți facă curte. Asta-i tot ce-a fost, nimic rău. Și apoi șocul teribil produs de accidentul micului John a dezechilibrat-o și n-a mai știut ce spune sau ce scrie. Peste câțiva ani veți rîde amîndoi despre această mică neînțelegere.

Tony nu dăduse ochii cu Brenda din după-amiaza înmormîntării. O dată îi vorbi la telefon.

Intrase în cea de-a doua săptămînă de cînd se simțea foarte singur și dezorientat din pricina nenumăratelor sfaturi. Allan venise la el să insiste pentru o reconciliere.

— Am vorbit cu Brenda, spuse el, a și început să se sature de Beaver. Singurul lucru pe care-l vrea e să se întoarcă la Hetton și să se împace din nou cu dumneata.

Cît fu Allan acolo, Tony refuză în mod hotărît să asculte, dar, mai tîrziu, cuvintele și imaginile pe care le evocau nu-i mai ieșiră din minte. Așa că o chemă la telefon și ea îi răspunse calm și grav.

— Brenda, aici e Tony.

— Da, Tony... Ce este ?

— Am vorbit cu Allan. Mi-a spus despre schimbarea părerii tale.

— Nu prea înțeleg ce vrei să spui.

— Că vrei să-l lași pe Beaver și să te întorci la Hetton.

— A spus Allan asta ?

— Da. Nu-i adevărat ?

— Mă tem că nu. Allan e un măgar care se bagă unde nu-i fierbe oala. A fost aici azi după-amiază. Mi-a spus că nu vrei să divorțezi, dar că

ești de acord să mă lași să stau mai departe singură la Londra și să fac ce-mi place cu condiția să nu fie un scandal public. Părea o idee bună și eu eram gata să-ți telefonez. Dar presupun că și asta ține tot de diplomația lui. Oricum, cred că nu prea sînt șanse să mă întorc la Hetton în momentul de față.

— Ah, înțeleg. Nu credeam că-i verosimil... te-am sunat numai așa.

— E-n regulă. Cum te simți, Tony ?

— Foarte bine, mulțumesc.

— Bine, și eu la fel. La revedere.

Asta-i tot ce auzise despre ea. Amîndoi evitau locurile unde ar fi existat vreo posibilitate să se întâlnească.

S-a considerat potrivit ca divorțul să se pronunțe în favoarea Brendei. Tony nu se folosi de avocații familiei, ci de un birou de avocați cu o reputație mai puțin înaltă, specializați în divorțuri. Se pregătise să afle acolo un anume entuziasm profesional, dar, dimpotrivă, îi găsi înclinați spre melancolie și suspiciune.

— Înțeleg că lady Brenda e departe de a fi discretă. E foarte posibil să intervină Procurorul regal... Mai e și chestia banilor. Înțelegeți că, prin aranjamentul de față, dat fiind că ea este cea nevinovată și vătămată, va fi îndreptățită să ceară tribunalului o pensie substanțială ?

— O, asta-i în regulă, zise Tony. Am discutat toate acestea cu cumnatul ei și am hotărît să-i dau o pensie de cinci sute de lire anual. Ea are un venit personal de patru sute și cred că domnul Beaver are și el ceva.

— Păcat că nu putem face nimic în scris, zise avocatul, pentru că ar putea fi considerat drept o „conspirație”¹.

— Cuvîntul lui lady Brenda este absolut suficient, zise Tony.

— Ne place să ne apărăm clienții chiar și de cele mai îndepărtate riscuri, zise cu un aer de smerenie profesională avocatul, care nu cunoscuse ocaziile pe care le avusese Tony de a se obișnui s-o iubească pe Brenda și să aibă încredere în ea.

Al patrulea week-end după plecarea Brendei de la Hetton fusese hotărît pentru înscenarea infidelității lui Tony. Reținură un apartament la un hotel de pe litoral („Ne trimitem totdeauna clienții noștri acolo. Servitorii sînt obișnuiți să fie martori.”)² și fură convocați niște detectivi particulari.

— Rămîne numai să alegem o parteneră, zise avocatul, fără ca vreo aluzie ștremgărească să-i lumineze melancolia. Uneori am preluat sarcina de a le furniza noi clienților, dar am avut plîngerii repetate, așa că ni se pare mai potrivit să le lăsăm lor alegerea. De curînd am avut un caz deosebit de delicat, în care era implicat un bărbat de o foarte severă moralitate și de o anumită sfială. În cele din urmă propria sa soție a consimțit să meargă cu el și să-i procure dovada necesară. Purta o perucă roșie. A reușit perfect.

— Nu cred c-ar merge în cazul meu.

¹ Aranjament extralegal pedepsit de legea engleză.

² În Anglia divertul se obține extrem de greu pentru un alt motiv decît infidelitate, de aceea se obișnuiește a se înscena un adulter.

— Nu. Desigur. V-am spus-o numai ca o chestie interesantă.

— Presupun că voi fi în stare să găsesc pe cineva, zise Tony.

— Nu mă îndoiesc, răspunse avocatul, aplecându-se politicos.

Dar când, mai târziu, ajunse să discute cu Jock această problemă, nu mai părea atît de ușoară.

— Nu-i un lucru pe care să i-l poți cere oricărei fete, zise acesta, oricum ai lua-o. Dacă-i spui că-i doar o formă legală, este cam jignitor, iar dacă-i propui s-o faci chiar de-a binelea e cam obraznic, așa, dintr-o dată, adică dacă n-ai băgat-o de loc în seamă pînă atunci și n-ai intenția să continui pe urmă... Desigur că oricînd se poate face apel la bătrîna Sybil.

Dar chiar și Sybil refuză :

— Aș face-o imediat, în oricare alt moment, zise ea, dar acum m-ar deranja. O anume persoană ar putea afla despre asta și ar înțelege greșit. Există o fată foarte frumușică, pe care o cheamă Jenny Abdul Akbar. Mă întreb dacă n-ai cunoscut-o cumva.

— Da, am cunoscut-o.

— Ei, bine, nu-ți convine ?

— Nu.

— Vai, dragă, nu știu pe cine să-ți propun.

— Am face mai bine să mergem și să studiem piața la „Vechiul o'sută“, zise Jock.

Cinară acasă la Jock. De curînd găsiseră că atmosfera de la clubul „Brown's“ era cam melancolică, deoarece lumea avea tendința de a-i evita pe cei despre care se știa că sînt nefericiți. Deși băură o sticlă dublă de șampanie, nu putură regăsi buna dispoziție în care se aflau

cînd vizitaseră ultima oară localul din Sink Street
Mai tîrziu, Tony zise :

— Crezi că-i bine să mergem acum acolo ?

— Oricum, putem încerca. La urma urmei nu ne ducem acolo pentru distracție.

— Da, într-adevăr.

La casa cu numărul 100 din Sink Street ușile erau deschise și orchestra cînta într-o sală de dans goală. Chelnerii mînceau într-un colț la o mîsuță. Două-trei fete stăteau ciucure în jurul mașinii de joc, pierzînd șiling după șiling și plîngîndu-se de frig. Comandară o sticlă cu eticheta „Societății de vinuri din Montmorency“ și se așezară să aștepte.

— Îți convine vreuna dintr-astea ? întrebă Jock.

— Mi-e indiferent.

— Mai bine ia pe cineva care să-ți placă. Trebuie să stai o mulțime de timp cu ea.

Deodată coborîră scările Milly și Babs.

— Cum mai merge cu pălăriile de poștaș ? întrebă Milly.

Nu înțeleseseră aluzia.

— Nu sînteți voi cei doi băieți care ați fost aici luna trecută ?

— Da, mă tem că eram cam beți.

— Nu mai spune ! Rareori se întîmpla ca Milly și Babs să întîlnească pe cineva complet treaz, în timpul orelor lor de serviciu.

— Hai, veniți să stați la masa noastră. Ce mai faceți voi două ?

— Cred că mă paște o răceală, zise Babs. Mă simt groaznic. De ce oare calicii dracului n-or încălzi spelunca asta ?

Milly era mai veselă și se legăna cu scaunul în ritmul muzicii.

— Vrei să dansezi? zise ea și, împreună cu Tony, începu să se învîrtă pe parchetul gol.

— Prietenul meu caută o doamnă ca s-o ducă pe litoral, zise Jock.

— Ce, pe vremea asta? Asta zic și eu tratație pentru o fată singură. Babs își suflă nasul într-un ghemușor de batistă.

— E pentru un divorț.

— A, înțeleg. Păi, de ce n-o ia pe Milly? Ea nu răcește ușor. Afară de asta, știe cum să se poarte într-un hotel. O grămadă din fetele de-aici ar fi foarte bune pentru o aventură în oraș, dar pentru un divorț îți trebuie o doamnă.

— Vi se cere des să faceți asta?

— Din cînd în cînd. E o odihnă plăcută, dar înseamnă prea multă *conversație* și domnii vorbesc prea mult despre nevestele lor.

Pe cînd dansau, Tony puse îndată chestiunea de încredere:

— Presupun că nu ți-ar face plăcere să pleci în week-end? întrebă el.

— N-aș avea nimic contra, zise Milly. Unde?

— Mă gîndeam la Brighton.

— O... E pentru divorț!

— Da.

— Te-ai supăra dacă mi-aș aduce și fetița cu noi? Nu ne-ar deranja cu nimic.

— Da.

— Adică nu te-ar deranja.

— Adică m-ar deranja.

— Oh!... Nici n-ai crede că am o fetiță de opt ani, nu-i așa?

— Nu.

— O cheamă Winnie. Aveam doar șaisprezece ani când am născut-o. Eram cea mai mică din familie și tatăl nostru vitreg nu ne lăsa pe nici una din noi, fetele, în pace. De aceea trebuie să lucrez. Stă cu o doamnă, la Finchley. Mă costă douăzeci și opt de șilingi pe săptămână, fără să pun la socoteală hainele. Tare îi place litoralul.

— Nu, zise Tony. Răgret, dar ar fi cu totul imposibil. Îi voi lua un cadou foarte frumos, pe care i-l vei duce la întoarcere.

— În regulă... De Crăciun un domn i-a dat o bicicletă de copil. A căzut de pe ea și s-a rănit la genunchi... Când plecăm?

— Ai vrea să mergi cu trenul, sau cu mașina?

— O, cu trenul. Lui Winnie i se face rău în mașină.

— Winnie nu va merge cu noi.

— Nu, dar oricum, hai să mergem cu trenul.

Așa că au hotărât să se întâlnească în Gara Victoria simbătă după-amiază.

Jock îi dădu lui Babs 10 șilingi și se întoarse acasă împreună cu Tony, care nu prea dormise în ultima vreme. Când răminea singur, nu se putea împiedica să nu-și recapituleze în minte tot ce se întâmplase în timpul vizitei lui Beaver la Hetton, căutînd unele semne care îi scăpaseră la timpul lor, încercînd să-și amintească ce a spus sau ce a făcut, lucruri care ar fi putut schimba cursul evenimentelor, revenind în urmă la momentul cînd a cunoscut-o pe Brenda, ca să găsească indicii care să-l facă mai apt să înțeleagă schimbarea ce se produsese în ea, retrăind scenă cu scenă ultimii opt ani ai vieții sale. Toate ăstea îl țineau treaz.

Se stabilise o întâlnire generală la casa de bilete pentru clasa întâia. Detectivii fură primii, cu zece minute înainte de timpul hotărît. Îi fuseseră prezentați lui Tony la biroul avocatului ca să-i poată recunoaște. Erau niște oameni joviali, între două vârste, purtînd pălării de fetru și paltoane groase. Se bucurau dinainte de week-end, căci în majoritatea cazurilor lucrul lor consta în a sta zilnic în picioare pe la colțuri de stradă, supraveghînd ușile de intrare, astfel încît o treabă ca asta era tare căutată. La divorțuri mai modeste, avocații se mulțumeau cu mărturia servitorilor de la hotel. Detectivii reprezentau un lux și ei își propuneau să fie tratați ca atare.

În ziua aceea la Londra se lăsase ceață. Lămpile din gară fuseseră aprinse înainte de vreme.

Următorul sosi Tony împreună cu Jock care, loial, îl însoțea. Cumpărara biletele și așteptară. Detectivii, atenți la eticheta profesională, încercară să se facă nevăzuți, studiînd afișele de pe pereți sau pîndind de după o coloană.

— Are să fie ceva infernal, zise Tony.

Milly apăru abia după zece minute. Răsări din întuneric, urmată de un hamal care-i ducea valiza și cu un copil agățat de braț, pe care-l țira după ea. Garderoba lui Milly era compusă mai ales din rochii de seară, căci ziua își petrecea timpul de obicei în capot, așezată în fața unei sobe cu gaz. Avea o înfățișare ștearsă și destul de respectabilă.

— Scuzați-mă de întîrziere. Winnie nu-și găsea pantofii. Am adus-o și pe ea. Știam că n-ai să te superi cu-adevărat. Călătorește cu jumătate de bilet.

Winnie era un copil urît și purta ochelari mari cu ramă de aur. Cînd vorbea se vedea că-i lipsesc doi dinți din față.

— Sper că nu-ți închipui că vine cu noi.

— Ba da, eu așa m-am gîndit, zise Milly. Nu ne va încurca, are jucăria ei.

Tony se aplecă să-i vorbească fetiței.

— Ascultă, zise el, desigur că nu vrei să mergi la un hotel mare și rău. Pleacă cu domnul ăsta drăguț. Are să te ducă într-un magazin unde îți vei alege cea mai mare păpușă pe care o vei găsi și, după aceea, are să te ducă acasă cu mașina lui. Are să-ți placă, nu-i așa ?

— Nu, zise Winnie. Vreau să mă duc la mare. N-am să merg cu omul ăsta. Nu-mi trebuie nici o păpușă. Vreau să mă duc pe litoral cu mămica mea.

Mai multe persoane, în afara detectivilor, începură să se uite la grupul acesta bizar.

— O, Doamne, zise Tony. Cred că trebuie s-o luăm.

Detectivii mergeau în urma lor, pe peron, la o oarecare distanță. Tony își așează tovarășele de drum într-un vagon Pullman.

— Uite, zise Milly, mergem cu clasa întâia. Nu-i strașnic ? Putem cere ceai.

— Pct să iau o înghețată ?

— Nu cred că au înghețată. Dar poți să iei un ceai bun.

— Dar eu vreau înghețată.

— Ai să capeti înghețată, cînd ajungem la Brighton. Acum fii cuminte și joacă-te cu jucăria ta, dacă nu, mama n-o să te mai ia niciodată pe litoral.

— Copilul obraznic din literatura populară, zise Jock, despărțindu-se de Tony.

Winnie își jucă rolul la perfecție, pînă la Brighton. Nu avea inventivitate, dar cunoștea bine procedeele clasice, pînă și manevrele obișnuite, dar supărătoare, de a răsufla greu, a mîrîi și a spune că-i vine greață.

Camerele la hotel fuseseră reținute pentru Tony de către avocați. Iată de ce apariția micuței Winnie a însemnat o surpriză pentru funcționarul de la recepție.

— Am rezervat pe numele dumneavoastră doar o cameră dublă, cu comunicație, odaie de baie și saloan, zise el. N-am înțeles că o aduceți și pe fiica dumneavoastră. Vă mai trebuie o cameră ?

— O, Winnie poate dormi cu mine, zise Milly.

Cei doi detectivi care stăteau în apropiere, la ghișeu, schimbă priviri dezaprobatoare.

În cartea oaspeților, Tony scrisese : „*Domnul și doamna Last*“.

— Și fiica, zise funcționarul, arătînd cu degetul locul ce trebuia completat.

Tony ezită :

— E nepoata mea, zise el, și îi scrisese numele pe altă coloană : „*Domnișoara Smith*“.

Înregistrîndu-și numele mai jos, detectivul îi spuse colegului său :

— A ieșit foarte bine dintr-asta. E dat dracului. Nu-mi place însă cum arată cazul ăsta. E absolut în afara regulilor. Aduce o notă urîță, respectabilă, să bagi un copil într-asta. Trebuie să avem grijă de firmă. Nu le-ar cădea deloc bine să aibă de-a face cu Procurorul regal.

— Ce zici de un pahar la botul calului ? întrebă colegul său cu indiferență.

Sus, în cameră, Winnie spuse :

— Unde-i marea ?
— Chiar acolo, de partea cealaltă a străzii.
— Vreau să merg s-o văd.
— Dar acum e întuneric, drăguță. Ai s-o vezi
mîine.

— Vreau s-o văd astă-seară.
— Du-o s-o vadă acum, zise Tony.
— Ești sigur că n-ai să te plictisești singur ?
— Absolut sigur.
— N-o să stăm mult.
— E-n regulă. Las-o s-o vadă bine.

Tony coborî la bar unde-i făcu plăcere să-i găsească pe cei doi detectivi. Simțea nevoia de a sta cu bărbați.

— Bună seara, zise el.

Îl priviră chiorîș. În cazul acesta toate păreau că se întîmplă cu intenția voită de a le șoca sentimentele lor profesionale.

— Bună seara, zise primul detectiv. E o seară urită, cam friguroasă.

— Beți ceva ?

Deoarece Tony le plătea cheltuiala, oferta părea oricum fără rost, dar detectivul secund se lumină instinctiv și spuse :

— N-am nimic împotrivă.

— Atunci, luați loc. Mă simt cam singur.

Își duseră băuturile la o masă îndepărtată de urechea barmanului.

— Domnule Last, zău așa, toate astea *nu sînt în regulă*, zise detectivul prim. Dumneata nu trebuie să ne cunoști. Nu știu, zău, ce-ar spune cei de la birou.

— Respectele mele, spuse detectivul secund.

— Țasta-i domnul James, colegul meu, zise detectivul prim. Numele meu e Blenkinsop. James e nou în branșă.

— Ca și mine, zise Tony.

— Păcat c-avem un week-end așa de urît pentru treaba asta, zise Blenkinsop, foarte umed și vîntos. Mă supără încheieturile.

— Ia spune-mi, zise Tony, de obicei se aduc și copii într-o expediție de felul ăsta ?

— *În nici un caz.*

— Așa ziceam și eu.

— Din moment ce mă întrebați, domnule Last, dați-mi voie să vă spun că toată treaba asta o consider absolut în afara regulilor și cu totul nepotrivită. Nu arată bine și asemenea cazuri depind foarte mult de buna impresie. Desigur, în ceea ce mă privește pe mine și pe James, lucrul e-n regulă. N-avem să suflăm nici o vorbă despre asta. Dar nu poți avea încredere în servitori. S-ar putea întîmpla foarte bine să dați de unul care să nu fie obișnuit cu tribunalul, care să dea drumul la gură și-atunci ce ne facem ? Nu-mi place, domnule Last, ăsta-i adevărul.

— Nu poate să-ți placă mai puțin decît mie.

— Și eu iubesc copiii, zise James care era nou în meserie. Ce ziceți de încă un pahar cu noi ?

— Spuneți-mi, zise Tony, după ce stătu la masa lor cîtva timp, de cînd vă ocupați cu treburi dintr-astea desigur că ați văzut numeroase perechi aranjînd un divorț. Spuneți-mi, cum își petrec ziua ?

— Vara-i mai ușor, zise Blenkinsop, mai totdeauna tinerele doamne se scaldă și domnii citesc ziarele pe esplanadă. Unii se plimbă cu mașina, alții stau la bar. De obicei sînt fericiți cînd vine ziua de luni.

Milly era în salon cu fata ei cînd se urcă Tony.

— Am comandat o înghețată, zise Milly.

— Foarte bine.

— Vreau să cinez tîrziu ! Vreau să cinez tîrziu !

— Nu, dragă, nu vom cina tîrziu. Mănînci o înghețată aici.

Tony se întoarse la bar.

— Domnule James, zise el, dac-am înțeles eu bine, ai spus că-ți plac copiii.

— Da, la locul lor

— Ce-ar fi să cinezi astă-seară cu fetița care ne însoțește ? Aș considera-o ca o mare amabilitate.

— O, nu, domnule, nici chiar așa.

— V-aș fi recunoscător.

— Cum să vă spun, domnule, n-aș vrea sa par lipsit de politețe, dar nu intră în obligațiile mele.

Părea că ezită, dar Blenkinsop interveni :

— Nici nu poate fi vorba, domnule.

După ce plecă Tony, Blenkinsop se adresă lui James, vorbindu-i din străfundul experienței sale. Era prima treabă pe care o făcea împreună cu James și se simțea oarecum obligat să-l lămurească pe ajutorul său :

— Trebuie să avem totdeauna grijă de un singur lucru : să-i facem pe clienții noștri să-și dea seama că divorțul e o treabă serioasă.

În cele din urmă, după promisiuni extravagante pentru a doua zi, două-trei înghețate și o ușoară indispoziție provocată de ele, Winnie fu convinsă să se ducă la culcare.

— Cum dormim ? întrebă Milly.

— O, cum vrei.

— Cum vrei dumneata.

— Păi, poate că Winnie ar fi mai fericită să doarmă cu dumneata... desigur că mîine dimineață

va trebui să treacă în camera cealaltă cînd se aduce micul dejun.

Așa că fu vîrîtă într-un colț al patului dublu și, spre mirarea lui Tony, dormea dusă încă înainte ca ei să coboare la cină.

Schimbîndu-și hainele, Tony și Milly își schimbă și dispoziția. Ea, în cea mai bună rochie de seară pe care o avea, de un roșu aprins și decoltată adînc la spate, cu fața proaspăt fardată și cu buclele ei decolorate, bine periate, încălțată cu pantofi roșii cu tocuri înalte, cu cîteva brățări la încheietură, o picătură de parfum în dosul marilor perle false de la urechi, se scutură de toate grijile domestice și își relua uniforma meseriei, fiind gata la datorie, ca un ostaș chemat în serviciul activ după restricțiile unui iernat în cazarmă. Iar Tony, umplîndu-și porttigaretul în fața oglinzii și băgîndu-l în buzunarul smochingului, își aminti că oricît de fantasmagorică și chiar respingătoare i s-ar părea situația, era totuși gazdă, așa că bătu la ușa de comunicație și intră calm în camera oaspeților săi. De o lună trăia într-o lume fără ordine. Era ca și cum întreaga esență logică și decentă a lucrurilor, întreaga sumă a tot ce învățase prin experiență sau toate cele la care s-ar fi putut aștepta nu reprezentau decît ceva lipsit de importanță, mărunț, rătăcit din greșeală undeva, pe o măsută de toaletă. Nici o situație jignitoare în care s-ar fi putut afla, nici o nouă nebunie de care ar lua cunoștință nu putea adăuga măcar un dram la haosul atotcuprinzător care îi urla în urechi.

Îi zîmbi lui Milly din pragul ușii.

— Fermecător, zise el, absolut fermecător. Mergem jos la masă ?

Camerele erau la primul etaj. Coborîră pe scară în holul de jos, păşind treaptă cu treaptă, ea ţinîndu-şi mina pe braţul lui.

— Nu fi aşa de posomorît, zise Milly, ia un sandviş cu limbă ca să te facă să vorbeşti.

— Scuză-mă, sînt plicticos ?

— Glumeam doar. Eşti un băiat serios, nu-i aşa ?

Cu toată vremea groaznică, hotelul părea plin de vizitatori, veniţi să-şi petreacă sfîrşitul săptămîinii. Prin uşile turnante intrau alţii noi, cu ochii umezi şi obrajii îmbujoraţi de frigul glacial de afară.

Printre noii sosiţi era şi un prieten de-al lui Milly. Îşi supraveghea colecţia de bagaje. În oricare alt loc ar fi fost o apariţie remarcabilă, dat fiind că purta o blană mare şi o beretă. De sub blană apăreau ciorapi ecosez şi pantofi albi cu negru.

— Ovrei, explică Milly, deşi nu mai era nevoie. Totuşi, din cînd în cînd, e plăcut să schimbi atmosfera de la club cu altceva.

— Luaţi-le sus, despachetaţi-le şi daţi-i bătaie, zise el. Era un tânăr scund şi îndesat. Tovarăşa sa, înfăşurată şi ea în blănuri, privea cu jînd la una din vitrinele care împodobeau holul.

— O, pentru numele lui Dumnezeu, zise ea.

Milly şi tînărul se salutară :

— Ăsta-i Dan, zise ea.

— Bine, foarte bine, zise Dan, ce facem acum ?

— Capăt şi eu o băutură ? zise fata care era cu Dan.

— Capeţi, Baby, chiar dacă va trebui să ţi-o aduc eu. Voi doi nu vreţi să staţi cu noi, sau vă deranjăm ?

Intrară împreună în salonul strălucitor.

— Mi-e al dracului de frig, zise Baby.

Dan își scoase paltonul, dînd la iveală un frumos costum purpuriu, cu pantaloni de golf și o cămașă de mătase cu un desen pe care Tony l-ar fi ales pentru o pijama.

— Te vom încălzi noi curînd, zise el.

— Locul ăsta pute de ovrei, zise Baby.

— Totdeauna zic că ăsta-i un semn că hotelul e bun, nu crezi ?

— Pe dracu, zise Baby.

— Nu trebuie s-o băgați în seamă pe Baby, l-e frig, zise Dan.

— Cui nu i-ar fi în păduchioasa ta de mașină ?

Băură cîteva cocteiluri. Apoi Dan și cu Baby se duseră în camera lor. Explicară că trebuie să se facă eleganți, fiindcă se duceau la o petrecere dată de un prieten al lui Dan, care avea o proprietate în apropiere. Tony și Milly merseră să cineze.

— E un băiat foarte drăguț, zise ea, și vine foarte des pe la club. Avem acolo tipi de toate felurile, dar Dan e unul din cei cumsecade. Trebuia să plec cu el în străinătate, într-un rînd, dar în cele din urmă n-a putut să scape.

— Se pare că nu i-am plăcut prea mult prietenei.

— O, i-era frig.

Tony constată că nu-i era chiar așa de ușor să facă conversație în timpul cinei. La început făcu comentarii despre vecinii lor, la fel cum ar fi făcut dacă ar fi cinat cu Brenda la restaurantul „Espinoso“.

— Uite o fată frumușică, colo-n colț.

— Mă mir că nu te duci să te așezi lîngă ea, dragă, zise Milly artăgoasă.

— Ia te uită la diamantele femeii aceleia ! Crezi că pot fi veritabile ?

— De ce nu te duci s-o întrebi, dacă te interesează atita ?

— Iată un tip de femeie interesant, bruna aceea care dansează.

— Sînt sigură c-ar fi încîntată să audă lucrul ăsta.

Deodată își dădu seama că eticheta din lumea lui Milly nu permitea să arăți vreun interes pentru altă femeie decît aceea cu care erai.

Băură șampanie. Tony observă cu oarecare neplăcere că și detectivii făceau la fel. Va avea de spus ceva în privința asta, cînd i se va aduce nota lor de cheltuieli. N-ar fi fost același lucru dacă s-ăr fi arătat mai înțelegători în chestia cu Winnie. Tot timpul era prezent în mintea sa și-l preocupa gîndul în legătură cu ce ar putea face după cină, dar chestiunea fu soluționată, în clipa în care își aprindea țigara, de apariția lui Dan din cealaltă parte a sălii restaurantului.

— Ascultați, zise el, dacă voi doi n-aveți ceva special de făcut, de ce nu veniți cu noi la petrecerea prietenului meu ? Are să vă placă. Întotdeauna dă tot ce-i mai bun din toate.

— O, hai să mergem.

Fracul lui Dan era dintr-un material albastru care trebuia să arate negru la lumina lămpilor, totuși dintr-un motiv oarecare rămînea foarte albastru.

Așa că Milly și Tony meraseră la prietenul lui Dan și avură „tot ce-i mai bun din toate“. Era o petrecere de vreo douăzeci-treizeci de persoane, mai mult sau mai puțin de tipul lui Dan. Prietenul lui Dan era foarte ospitalier. Cînd nu umbla la aparatul de radio, care îi dădu de furcă din cînd în cînd în cursul serii, se invîrtea printre invitați, umplîndu-le paharele.

— Marfa asta e-n regulă, zicea el, arătînd eticheta, n-are să-ți facă rău. E o marfă corectă.

Băură o grămadă de „marfă corectă“.

Foarte des, prietenul lui Dan observa că Tony părea că nu ia parte la petrecere. Atunci venea și-i punea mîna pe umăr :

— Îmi pare așa de bine că v-a adus Dan. Sper că ți se dă tot ce dorești. Sînt încîntat că te văd. Vino cînd nu-i lume multă și vizitează-mi toată proprietatea. Te interesează trandafirii ?

— Da, îmi plac foarte mult.

— Vino cînd înfloresc trandafirii. Are să-ți placă, dacă te interesează trandafirii. Blestematul ăsta de radio, iarăși nu mai merge cum trebuie.

Tony se întreba dacă el însuși era atît de amabil cînd persoane necunoscute veneau pe neașteptate la Hetton.

Într-o fază a scrutei se trezi stînd pe o canapea cu Dan, care spuse :

— Drăguță fată-i Milly.

— Da.

— Am să-ți spun un lucru pe care l-am observat la ea. Atrage un soi de oameni cu totul diferiți de-al celorlalte fete, oameni ca mine și ca dumneata.

— Da.

— N-ai crede c-are o fată de opt ani, nu-i așa ?

— Nu, e foarte surprinzător.

— Habar n-aveam. O dată trebuia să merg într-un week-end la Dieppe, dar voia să ia și copilul cu ea. Sigur că asta i-a pus un stop, totuși Milly a continuat să-mi placă la fel de mult. Poți să fii sigur de purtarea ei, oriunde. În timp ce vorbea, Dan aruncă o privire acră spre Baby, care băuse din „marfa corectă“ peste limită și se cam cunoștea.

Era trecut de orele trei cînd petrecerea se sparse. Prietenul lui Dan reînnoi invitația „pentru cînd trandafirii vor fi în floare“.

— Mă îndoiesc că veți găsi o colecție mai bună în tot sudul Angliei, zise el.

Dan îi duse la hotel cu mașina. Baby ședea în față, pusă pe ceartă.

— Unde ai fost ? întreba ea mercur. Nu te-am văzut toată seara. Unde te-ai băgat ? Unde te ascundeai ? Îți spun că asta-i o porcărie cînd scoți o fată în lume.

Tony și Milly ședeau în spate. Din obicei și de oboseală își puse capul pe umărul lui și își strecurase mîna în mîna lui. Totuși, cînd ajunseră în camerele lor, spuse :

— Umblă încet. Nu vreau s-o trezim pe Winnie.

Timp de un ceas și jumătate Tony stătu culcat în camera mică de culcare, supraîncălzită, trecînd neîncetat în revistă incidentele din ultimele trei luni. Apoi adormi și el.

Fu trezit de Winnie :

— Mama mai doarme încă, zise ea.

Tony se uită la ceas.

— Cred și eu, zise el. Este șapte fără un sfert. Du-te înapoi la culcare.

— Nu, sînt îmbrăcată, hai să ieșim.

Merse la fereastră și trase perdelele. Camera se umplu de lumina glacială a dimineții.

— De-abia dacă mai plouă, zise ea.

— Ce vrei să faci ?

— Vreau să mă duc pe dig.

— Încă nu este deschis.

— Bine, vreau să mă duc pînă la mare, vino.

Tony ştia că nu va mai putea adormi din nou în dimineaţa aceea.

— Du-te tu şi aşteaptă-mă pînă mă îmbrac.

— Aştept aici. Mama sforăie prea tare.

Douăzeci de minute mai tîrziu coborîră în hol, unde nişte chelneri încinşi cu şorturi aşezau mobilierul pliant în vrafuri şi măturau covoarele. Un vînt tăios îi întîmpină cînd ieşiră pe uşa turnantă. Promenada asfaltată era udă de spumă şi de ploaie. Două-trei siluete feminine treceau grăbite, încovoiate de vînt, cu cărţile de rugăciune ținute strîns în miinile înmănuşate. Patru-cinci bătrîni noduroşi şchiopătau spre plajă să se scalde, şuiерînd ca vizitii.

— Haide o dată, zise Winnie.

Coborîră pe plajă şi merseră greu, poticnindu-se prin pietriş, pînă la malul mării. Winnie aruncă cîteva pietricele. Cei care se duseseră la scăldat erau acum în apă. Unii îşi luaseră cîinii, care înotau, sforăind, lingă ei.

— De ce nu te scalzi ? întrebă Winnie.

— E mult prea rece.

— Dar ei se scaldă. Vreau şi eu.

— Trebuie să ceri voie mamei tale.

— Cred că ți-e frică. Ştii să înoţi ?

— Da.

— Păi, atunci, de ce nu înoţi ? Pariez că nu poţi.

— Foarte bine. Nu pot.

— Atunci de ce ai spus că poţi ? Mincinosule.

Se plimbară de-a lungul fişiei de pietriş. Winnie se lăsă să alunece de-a călare pe un spărgător de valuri.

— Acuma mi s-au udat chiloţii, zise ea.

— Mai bine să ne întoarcem şi să-i schimbăm.

— Mor de frig. Hai să ne întoarcem și să luăm micul dejun.

În genere hotelul nu era pregătit pentru clienți care să ia micul dejun duminica dimineața la ora opt, jos, în restaurant. Trecu multă vreme pînă cînd li se pregăti ceva. Spre disperarea lui Winnie, nu aveau înghețată. Mîncă grepfrut, pește afumat și scrob pe piine prăjită, plîngîndu-se din cînd în cînd de hainele ei ude. După micul dejun Tony o trimise sus să se schimbe și el fumă o pipă în salon, aruncînd o privire pe ziarele de duminică. La orele nouă fu întrerupt de sosirea lui Blenkinsop.

— V-am pierdut noaptea trecută, zise el.

— Ne-am dus la o petrecere.

— N-ar fi trebuit să faceți asta, strict vorbind, nu ! Dar cred că n-are să iasă nici o încurcătură din asta. V-ați luat micul dejun ?

— Da, în sala de mese, cu Winnie.

— Dar, domnule Last, unde vă stă gîndul ? Aveți nevoie de mărturii din partea personalului hotelului.

— Cum să vă spun, nu-mi venea s-o trezesc pe Milly.

— Pentru asta e plătită, nu-i așa ? Așa nu merge, domnule Last, nu merge de loc. N-aveți să obțineți divorțul niciodată dacă nu sînteți ceva mai atent.

— Foarte bine, zise Tony, am să mai iau micul dejun încă o dată.

— Fiți atent : în pat.

— În pat. Și se urcă plictisit în camera sa.

Winnie trăsese perdelele, dar mama ei tot mai dormea.

— S-a trezit o dată și pe urmă s-a întors pe partea cealaltă. Fă-o să iasă. Vreau să merg pe dig.

— Milly, zise Tony, ferm. Milly.
— O, făcu ea, cât e ceasul ?
— Trebuie să luăm micul dejun.
— Nu-mi trebuie micul dejun. Cred c-am să mai dorm puțin.

— Ți-ai luat micul dejun, zise Winnie.
— Haide, spuse Tony, ai tot timpul să dormi după aceea. Doar pentru asta am venit aici.

Milly se așază în pat.

— O.K., zise ea. Dragă Winnie, dă-i mamei ja-cheta de pe scaun. Era o fată conștiincioasă, gata să-și facă treaba, oricât de neatrăgătoare putea să pară. Da-i prea devreme !

Tony trecu în camera lui și-și scoase pantofii, gulerul, cravata, haina și vesta și îmbrăcă un halat.

— Ești prea lacom ! Vrei să măninci de două ori micul dejun, zise Winnie.

— Când ai să fii ceva mai mare ai să înțelegi lucrurile astea. Așa-i legea. Acum vreau să stai foarte liniștită, un sfert de ceas, în salon. Promiți ? După aceea poți face tot ce poțestești.

— Pot să mă scald ?

— Da, desigur, dacă stai liniștită acum.

Tony se băgă în pat, lângă Milly, și trase ha-latul strâns în jurul gîtului.

— Așa e bine ?

— Un vis suav de dragoste, zise Milly.

— În regulă. Am să sun.

După ce li se aduse tava cu micul dejun, Tony ieși din pat și se îmbrăcă.

— De ajuns cu infidelitatea mea, zise el. E curios cînd te gîndești că asta va fi descris în ziare ca „intimitate“.

— Acum pot să mă scald ?

Milly se întoarse pe partea cealaltă, să-i mai tragă un somn. Tony o luă pe Winnie la plajă.

Vîntul se ridicase și valuri grele băteau în prundiș.

— Fetița aceasta ar vrea să se scalde, spuse Tony.

— Copiii nu se pot scălda astăzi, zise îngrijitorul plajei.

— Ce idee, exclamă diverși spectatori. Ce, vrea să înecă copilul? N-ar trebui să i se încredințeze un copil. *Bestie denaturată!*

— Dar eu vreau să mă scald, zise Winnie. Ai spus că pot să mă scald, dacă mîncî și-al doilea mic dejun.

Cei adunați pentru a fi martori la neplăcerile lui Tony, se priviră nedumeriți.

— Al doilea mic dejun?! Să-l pună pe copil să se scalde?! Omul ăsta e țicnit.

— N-are a face, zise Tony, mergem pe dig.

Cîțiva din mulțime îi urmară curioși să vadă ce altă năzdrăvănie va încerca acest tată nebun.

— E un tip care a luat de două ori micul dejun și încearcă să-și înecă fetița, îi informă ei pe alți spectatori, privind cu scepticism la încercările lui de a o distra pe Winnie cu un joc, pe plajă. Purtarea lui Tony confirmă părerea despre natura umană, pe care și-o formaseră din hebdomadarele pe care le citiseră cu toții în dimineața aceea.

— Bun, acum cazul nostru este complet și în bună regulă, zise avocatul Brendei. Nu cred că putem obține un termen pînă în semestrul următor, e mare aglomerație acum, dar nu-i rău să ai mărturia dumatăle gata pregătită. Am pus s-o bată la mașină. Ar fi mai bine s-o iei cu dumneata și s-o înveți pe dinafară.

„Căsătoria mea era ideal de fericită, citi ea, pînă cînd, cu puțin înainte de Crăciunul din anul trecut,

am început să observ că atitudinea soțului meu față de mine se schimbase. Rămînea totdeauna la țară, cînd studiile mele mă chemau la Londra. Mi-am dat seama că nu mai ținea la mine ca în trecut.

Începu să bea din cale afară și o dată, beat fiind, a făcut scandal în apartamentul nostru din Londra, sunînd mereu la telefon și trimițînd un prieten beat să-mi bată la ușă.

— E nevoie de asta ?

— Nu absolut, dar e mai bine s-o spunem. Depinde foarte mult de impresia psihologică. Judecătorii, în rarele lor momente de luciditate, se întrebă uneori de ce bărbați foarte respectabili, cu o căsătorie fericită, pleacă în week-end-uri pe litoral cu femei pe care nu le cunosc. E totdeauna util să prezinți dovezi de totală depravare.

— Înțeleg, zise Brenda. „De atunci încoace am pus detectivi particulari să-l urmărească și, ca urmare la ce mi-au povestit, am părăsit casa soțului meu la 5 aprilie.” Da, toate astea par destul de clare.

3

Lady St. Cloud păstra o încredere atavică în autoritatea și puterea de judecată excepțională a Capului familiei. Drept urmare, primul ei gest, auzind de la Marjorie despre purtarea deșănțată a Brendei, fu să-i telegrafieze lui Reggie să se întoarcă din Tunisia, unde dezgropa niște morminte. Plecarea lui, ca și toate mișcările sale, se făcu pe îndelete. Nu luă primul vapor disponibil și nici pe-al doilea, sosind în cele din urmă la Londra luni, după vizita lui Tony la Brighton. Ținu în

biblioteca un conclav de familie, compus din mama sa, Brenda, Marjorie, Allan și avocatul familiei. După aceea discută problema pe larg, cu fiecare dintre ei, de mai multe ori, prânzi cu Beaver, cină cu Jock și îi făcu chiar o vizită mătușii lui Tony, Frances. În sfârșit, joi aranjă să-l întâlnească pe Tony la cină, la clubul „Brown's“.

Era cu opt ani mai mare decât Brenda. Cu totul întâmplător și trecător se putea descoperi o asemănare, greu de precizat, între el și Marjorie, dar era cât se poate de diferit de Brenda, atât la caracter cât și la înfățișare. Era din cale-afară și prematur de gras și-și ducea mormanul de cărnuri ca și cum încă nu s-ar fi obișnuit cu el, ca și cum fusese prins pe el chiar în dimineața aceea și încă mai făcea încercări să-l potrivească mai bine. Avea un mers lipsit de stabilitate și privirea furișă, bănuitoare, ca și cum ar fi putut oricând să fie atras într-o cursă și-și dădea seama că i s-ar fi tăiat, pe nedrept, orice încercare de scăpare. Această impresie se datora însă numai aspectului său fizic. Stratul adânc de grăsime în care îi erau înecați ochii le dădea acea privire plină de suspiciune. Mișcările sale precaute rezultau din efortul de a-și ține echilibrul — și nicidecum dintr-o jenă pricinuită de stângăcia sa, pentru că nu și dădea seama de loc de aspectul său neobișnuit.

Majoritatea timpului și venitului lui Reggie St. Cloud era cheltuită în străinătate, în modeste expediții arheologice. Casa lui din Londra era plină de roadele acestor căutări: fragmente de amfore, capete ruginite de topoare de bronz, așchii mici de os și de lemn ars, un cap greco-roman de marmură, cu trăsăturile netezite și șterse de vreme. Scrisese două mici monografii despre lucrările sale, tipărite pe seama sa și ambele dedicate unor membri

ai familiei regale. Cînd era la Londra se ducea regulat la Camera Lorzilor. Toți prietenii săi erau cu mult trecuți de patruzeci de ani și totuși încă de cîțiva ani era considerat ca unul din generația lor. Puține mame îl mai priveau ca pe un ginere posibil.

— Toată această afacere a Brendei este *foarte* neplăcută, zise Reggie St. Cloud.

Tony fu de acord.

— Mama este foarte necăjită, bineînțeles. Și eu sînt necăjit. Nu mă sfiesc să mărturisesc, absolut cinstit, că socotesc purtarea ei foarte necugetată ; necugetată și greșită. Înțeleg foarte bine că și dumneata ești necăjit.

— Da, zise Tony.

— Dar cu toată îngăduința față de sentimentele dumitale, cred că te porți cam răzbunător în treaba asta.

— Fac exact ceea ce dorea Brenda.

— Dragul meu, ea nu știe ce vrea. Ieri l-am văzut pe tipul ăla, Beaver. Nu mi-a plăcut *de loc*. Dumitale îți place ?

— Îl cunosc prea puțin.

— Bine, pot să te asigur că nu mi-a plăcut. Acum i-o arunci pur și simplu pe Brenda în brațe. Cam la asta se reduce, după cum văd eu lucrurile, și eu numesc asta răzbunare. Desigur, pentru moment, Brenda își închipuie că-i amoretată de el. Dar n-are să țină. Nu-i posibil, cu un tip ca Beaver. Peste un an are să vrea să se întoarcă, ai să vezi. Allan spune la fel.

— I-am spus-o lui Allan. N-o mai vreau înapoi.

— Bine, dar asta-i răzbunare.

— Nu, numai că n-aş mai putea avea aceleaşi sentimente faţă de ea.

— Foarte bine, de ce să ai *aceleaşi* sentimente ? Toţi ne schimbăm o dată cu vîrsta. Pînă acum zece ani nu mă interesa nimic de după epoca sumeriană şi te asigur că în prezent găsesc interesantă pînă şi era creştină.

Vorbi cîtva timp de nişte *tabulae execrationum*¹ pe care le dezgropase de curînd.

— Le găseşti aproape la fiecare mormînt, zise el, cele mai multe gravate în plumb, referindu-se la luptele de circ. Erau coborîte printr-un horn. Tocmai găsisem patruzeci şi trei de bucăţi, cînd s-a întîmplat afacerea asta nenorocită şi am fost nevoit să mă întorc. Sigur că sînt necăjit.

Mîncă un timp în tăcere. Această ultimă observaţie întoarse convorbirea înapoi, la punctul de plecare. Era clar că mai avea ceva de spus pe această temă şi chibzuia cum să înceapă. Mîncă cu ferocitate, zdrobindu-şi hrana (obişnuia adesea, fără să bage de seamă, să consume lucruri pe care alţii le lăsau în mod obişnuit pe marginea farfuriei, capete şi cozi de peşte, îmbucături întregi de oase de pui, simburi de piersică şi coji de mere, coji de brînză şi partea fibroasă a anghinarei).

— Afară de asta, să ştii, zise el, nu-i numai vina Brendei.

— Nu m-am gîndit a cui e vina în special.

— Bine, toate astea-s bune şi frumoase, dar îmi pare că prea ieşi atitudine de soţ ofensat, spunînd că nu mai poţi să ai *aceleaşi* sentimente şi chestii de-astea. Vreau să spun că pentru o ceartă trebuie să fie doi şi presupun că lucrurile mergeau prost

¹ Tăbliţe cu blesteme şi descîntece care se aşezau în morminte.

de cităva vreme. De pildă, beai foarte mult, —
Apropo, mai ia puțin vin de Burgundia.

— A spus Brenda asta ?

— Da. Și pe urmă umblai și dumneata cu niște fete. E o femeie cu un nume arab pe care ai ținut-o la Hetton, cît era Brenda acolo. Știi, asta-i cam prea din cale-afară. Sînt cu totul de părere ca oamenii să-și vadă de treaba lor, dar dacă fac ceva, nu e cazul s-o reproșeze altora, mă-nțelegi ce vreau să spun ?

— A spus Brenda asta ?

— Da. Să nu crezi că încerc să-ți fac morală, sau ceva asemănător, dar mi se pare că, așa cum stau lucrurile, n-ai nici un drept să te răzbuni pe Brenda.

— A spus ea că beam și că aveam o legătură cu femeia cu nume arab ?

— Bine, nu știu dacă a spus chiar așa, dar a spus că te-mbătai în ultima vreme și că, desigur, te interesa fata aceea.

Grăsunul din fața lui Tony comandă prune cu frișcă. Tony spuse c-a terminat masa.

În timpul ultimului week-end crezuse că nu putea să se mai mire de nimic.

— Așa că asta explică limpede ce vreau să spun, urmă Reggie, imperturbabil. E vorba de bani. Înțeleg că atunci cînd Brenda era într-o stare foarte agitată, îndată după moartea copilului, a consimțit la un aranjament verbal cu dumneata în legătură cu pensia

— Da, îi dau cinci sute anual

— Bine, să știi că nu cred că ai dreptul să profiți de generozitatea ei în felul ăsta. A fost foarte imprudent din partea ei să accepte propunerea dumitale. Mărturisește acumă că nu putea fi în toate mințile cînd a făcut-o.

— Are o altă propunere ?

— Hai să ieșim și să luăm cafeaua.

După ce se instalară în fața căminului, în fumoaarul gol, răspunse :

— Am discutat cu avocații și cu familia și am hotărît ca suma să fie sporită la două mii.

— Nici nu poate fi vorba de așa ceva. Nici n-aș avea de unde.

— Bine, știi, trebuie să am în vedere interesele Brendei. Are foarte puțină avere și nu va mai avea nimic de moștenit. Venitul mamei mele este o pensie, pe care i-o plătesc eu, în baza testamentului tatălui meu. Nu voi fi în stare să-i dau nimic. Caut să string cit mai mult pentru o expediție într-una din oazele deșertului Libiei. Beaver ăla n-are aproape nimic și nu pare a fi în stare să cîștige ceva. Așa că, vezi...

— Dar, dragă Reggie, știi tot atît de bine ca și mine că nici nu poate fi vorba de așa ceva.

— Revine la mai puțin de o treime din venitul dumitale.

— Da, dar aproape fiecare ban se întoarce înapoi la Hetton. Îți dai seama că Brenda și cu mine împreună n-am cheltuit anual nici jumătate din suma asta, pentru nevoile noastre personale ? Tot ce pot face este să mențin lucrurile așa cum sînt.

— Nu m-am așteptat la atitudinea asta din partea dumitale, Tony. Cred că e un gest extrem de necugetat din partea dumitale. La urma urmei e absurd să pretinzi că un bărbat singur nu poate trăi cu patru mii pe an. Niciodată n-am avut mai mult.

— Ar însemna să părăsesc Hetton-ul.

— Foarte bine, eu am părăsit Brakeleigh și te asigur, dragul meu, că n-am regretat niciodată. A fost o mare durere, la timpul său, desigur, amintiri

vechi și toate astea, dar îți pot spune că, atunci când vânzarea s-a terminat în cele din urmă, m-am simțit alt om, liber să merg unde voiam.

— Dar se întâmplă că eu n-am nici o dorință să merg altundeva decât la Hetton.

— Vezi că au dreptate și ăștia din partidul laburist. Casele mari sînt un lucru care ține de trecutul Angliei.

— Spune-mi, cînd a fost de acord cu această propunere, Brenda și-a dat seama că ar însemna să părăsesc Hetton-ul ?

— Da, mi se pare că s-a pomenit de lucrul ăsta. Cred că are să-ți fie foarte ușor să-l vinzi unei școli sau ceva de felul ăsta. Îmi aduc aminte că misitul, cînd voiam să vînd Brakeleigh, spunea că era păcat că nu-i gotic, fiindcă școlile și mînaștirile caută întotdeauna case gotice. Îmi vine a crede că ai să ieși un preț foarte bun și, în cele din urmă, ai s-o duci mai bine ca acum.

— Nu, este imposibil, zise Tony.

— Îngreunezi extrem lucrurile, pentru toată lumea, zise Reggie. Nu înțeleg de ce ieși această atitudine.

— Ba, ceva mai mult, nu cred că Brenda să se fi așteptat vreodată să accepte și nici n-ar fi vrut așa ceva.

— Ba da, dragul meu, te asigur că da.

— E de necrezut !

— Bine, zise Reggie, pufăind din țigară, nu-î vorba numai de bani. Pentru că ar fi mai bine să-ți spun totul. Nu intenționasem. Adevărul e că Beaver se arată într-o lumină foarte urită. Spune că n-o poate lua pe Brenda decât dacă are un venit corespunzător. Nu-i drept față de ea. Într-un fel îl înțeleg.

— Da, înțeleg, zise Tony, deci, în fond, propunerea dumitale este să părăsesc Hetton-ul, ca să-i-l cumpăr Brendei pe Beaver.

— N-aș fi spus-o chiar în felul ăsta.

— Bine, n-am de gând s-o fac și cu asta am terminat. Dacă asta-i tot ce aveai să-mi spui, pot să plec.

— Nu, nu-i chiar tot ce voiam să-ți spun. De fapt, cred că m-am exprimat greșit, asta vine din faptul că încerc prea mult să respect sentimentele oamenilor. Vezi, n-am dorit atîta să te fac să fii de acord, cît să-ți explic ce vrem să facem noi. Am căutat să păstrez totul într-o atmosferă prietenească, dar văd că nu-i posibil. Brenda va cere tribunalului o pensie de două mii anual și, pe baza dovezilor noastre, o vom căpăta. Regret că mă obligi să-ți spun lucrurile așa, pe șleau.

— Nu mă gîndisem la asta.

— Nu, nici noi, ca să fiu foarte sincer. A fost ideea lui Beaver.

— Se pare că m-ați pus într-o situație fără ieșire.

— N-aș spune chiar așa.

— Aș vrea să fiu absolut sigur că Brenda e băgată în treaba asta. Te superi dacă-i telefonez ?

— De loc, dragul meu. Se întîmplă să știu că-i la Marjorie astă-seară.

— Brenda, aici e Tony... tocmai am luat cina cu Reggie.

— Da, a pomenit ceva despre asta.

— Mi-a spus că mă vei da în judecată pentru pensie, așa-i ?

— Tony, nu fii atît de pisălog, avocații fac totul. N-are nici un rost să vii cu de-astea la mine.

— Dar știai că vor să ceară două mii ?

— Da, așa au spus. Pare cam mult, dar...

— Și știi exact cum stau cu banii, nu-i așa ? Știi că înseamnă să vînd Hetton-ul, nu-i așa ?... Alo, mai ești acolo ?

— Da, sînt aici.

— Știi ce înseamnă asta ?

— Tony, nu mă face să mă simt prost. Totul a fost atît de greu. .

— Știi exact ce ceri ?

— Da, cred că da.

— În regulă, asta-i tot ce voiam să aflu.

— Tony, ce curios vorbești... nu întrerupe.

Agăță receptorul și se întoarce în fumoar. Mîntea i se limpezi dintr-o dată în privința multor puncte care îl frămîntaseră. O întreagă lume gotică se prăbușise ; acum nu mai exista nici o armură care să strălucească prin frunzișul pădurii, pe cîmpia verde nu mai existau picioare încălțate în botfori brodați ; inorogii alburii și rotați fugiseră.

Reggie ședea lăbărțat pe scaunul său.

— Eî, bine ?

— I-am vorbit. Ai avut dreptate. Iartă-mă că nu te-am crezut. Părea atît de improbabil la început.

— E în regulă, dragul meu.

— Am hotărît exact ce se va întîmpla.

— Foarte bine.

— Brenda n-are să-și capete divorțul. Dovada pe care am furnizat-o la Brighton nu face doi bani. S-a întîmplat să fie un copil acolo, tot timpul. A dormit amîndouă nopțile în camera în care trebuia să fî dormit eu. Dacă vreți să mergeți la judecată, voi face contestație și voi cîștiga, dar cred că, după ce veți vedea dovezile mele... o veți lăsa baltă. Plec pe șase luni, sau cam așa ceva. Cînd mă întorc,

dacă Brenda dorește, divorțez, dar fără nici un fel de pensie. E destul de limpede ?

— Dar, ascultă, dragul meu...

— Noapte bună. Mulțumesc pentru cină. Succes la săpături.

Pē cînd părăsea clubul observă că John Beaver, din clubul „Bratt's“, își pusese candidatura pentru a fi admis ca membru și în clubul „Brown's“.

— Cine dracul s-ar fi așteptat ca bătrînul să se poarte în halul ăsta ? întrebă Polly Cockpurse.

— Acum înțeleg de ce ziarele scriu mereu despre reforma legii divorțului, zise Veronica. E prea din cale-afară de monstruos să i se îngăduie să facă una ca asta.

— Au făcut greșala să i-o spună înainte, zise Souki.

— Așa e Brenda, ea are încredere în oricine, adăugă Jenny Abdul Akbar.

— Găsesc că Tony va ieși destul de prost din treaba asta, zise Marjorie.

— Nu știu zău, răspunse Allan. Presupun că dobitocul de frate-tău a încurcat lucrurile.

CAPITOLUL V

În căutarea unui oraș

1

— Ai vreo idee de câte ori turul punții face o milă ?

— Mă tem că nici una, zise Tony. Dar cred că ați mers o bucată bună.

— De douăzeci și două de ori. Pe mare pierzi foarte repede condiția fizică, dacă ești obișnuit cu o viață activă. Vaporul nu e prea grozav. Ai călătorit des pe linia asta ?

— Niciodată.

— Ah ! Credeam că ai ceva afaceri în arhipelag. Nu prea vin mulți turiști în anotimpul ăsta. Ba chiar din contra. Toți se întorc acasă, dacă pricepi ce vreau să spun. Mergi departe ?

— La Demerara.

-- Ah ! Poate în căutare de minerale ?

— Nu, ca să-ți spun adevărul, sînt în căutarea unui oraș.

Amabilul pasager se arată surprins și apoi rîse :

— Mi s-a părut c-ai spus că ești în căutarea unui oraș.

— Da.

— Chiar *asta* ai spus ?

— Da.

— Așa mi se păruse... bine, la revedere. Trebuie să mai fac câteva ture înainte de cină.

Porni mai departe pe punte, ușor crăcănat, ca să-și țină echilibrul, sprijinindu-se din când în când cu o mână de balustradă.

Regulat, la fiecare trei minute, în cursul ultimei ore, omul trecuse prin dreptul lui Tony. La început își ridicase ochii la el când se apropia, privind apoi din nou spre mare. La un moment dat omul începuse să-i facă un mic salut cu capul, apoi să-i spună „Alo“ sau „Cam agitată“ sau „Iată-ne iară“. În cele din urmă se opri și începuse conversația.

Tony se duse spre pupă ca să întrerupă acest ritm cam plicticos și cobori scara care ducea la puntea a doua. Aici, în cuști legate de laturile vasului, se afla o adunătură de animale domestice: cițiva tauri de prăsilă, un cal de curse învelit bine în pături, o pereche de ciini de vânătoare, toate exportate în felurite insule ale Antilelor. Tony își croi drum printre ele și tambuchiuri, îndreptându-se către pupă, unde se așeză rezemat de o macara, uitându-se cum se ridică și se lasă orizontul în dreptul coșurilor, pînă ce ele se conturară, negre, pe cerul care se întuneca. Înclinarea punții era simțită aici mai tare decît la mijlocul vasului; animalele se frămîntau fără astîmpăr, îngrămădite în țarcul lor; ciinii de vânătoare scînceau neînterupt. Un marinăr indian luă niște rufărie de pe funia unde fluturase toată ziua.

Dira de spumă a vasului se pierdea repede în valurile înalte. Navigau spre vest, de-a lungul Canalul Mîneicii. De cum se lăsă noaptea, auziră sclipirile farurilor de pe coasta franceză. Un steward făcu înconjurul punții superioare care

era luminată, sunînd dintr-un gong din țevi de alamă, și pasagerul prietenos coborî în interiorul vasului ca să-și facă toaleta pentru masă în apa de mare fierbinte ce plescăia dintr-o parte în cealaltă a băii și transforma săpunul într-o spumă subțire, lipicioasă. Fu singurul om care se îmbracă pentru cină în seara aceea. Tony rămase așezat în întunericul care se făcea tot mai dens, pînă la a doua chemare a gongului. Atunci își lăsă paltonul în cabină și coborî la cină.

Era prima seară pe mare.

Tony ședea la masa căpitanului, dar căpitanul era pe punte. La dreapta și la stînga sa erau cîteva scaune neocupate. Marea nu era chiar atît de agitată încît să se scoată aparatura de fixat vîsela, dar personalul de serviciu ridicase vasele cu flori și umezise fețele de masă ca să le facă să stea lipite. Un arhidiacon de culoare ședea în fața lui Tony. Mîncă tacticos, cu mare rafinament, dar mîinile sale negre păreau imense pe fața de masă udă, alburie.

— Mă tem că masa noastră nu-i prea arătoasă astă seară, zise el. Văd că dumneavoastră nu suferiți de rău de mare. Soția mea e în cabină. *Suferă.*

Îl informă pe Tony că se întorcea de la un congres.

În capul scării se afla o sală denumită „Cămera de muzică și corespondență“, unde lumina era totdeauna filtrată, ziua de geamurile colorate, noaptea de abajururile de mătase roz, care ascundeau luminările electrice. Aici se adunau pasagerii să-și bea cafeaua, șezînd pe fotolii voluminoase sau pe scaune turnante, fixate în poada dinaintea meselor de scris. Tot aici, în fiecare

zi, timp de o oră, stewardul prezida dulapul cu romane care alcătuiau biblioteca vasului.

— Nu e cine știe ce vaporul ăsta, zise pasagerul prietenos, așezându-se lângă Tony, dar cred că lucrurile vor arăta mai bine când vom da de ceva soare.

Tony aprinse o țigară de foi și stewardul îi spuse că nu e voie să fumeze acolo.

— E în regulă, spuse pasagerul prietenos. Tocmai coboram jos, la bar. Știi, adăugă el câteva minute mai târziu, mă simt dator să-ți cer scuze, pînă înainte de cină, credeam că ești țicnit. Sincer vorbind, asta credeam cînd ai spus că mergi la Demerara să cauți un oraș. Ce-i drept, suna cam țicnit. Pe urmă ofițerul de intendență — eu stau la masa lui, acolo găsești totdeauna cea mai veselă societate și cel mai bun serviciu — mi-a vorbit despre dumneata. Dumneata ești exploratorul, nu-i așa ?

— Da, gîndindu-mă mai bine, cred că eu sînt.

Nu-i venea ușor să creadă că era explorator. Abia trecuseră două săptămîni de cînd devenise. Însăși prezența în magazia vasului a două lăzi mari, purtînd numele său și eticheta NETREBUCINCIOASE ÎN CĂLĂTORIE — lăzi conținînd lucruri atît de noi și de stranii, cum ar fi o trusă medicală, o pușcă automată de vînătoare, echipament de camping, samare, un aparat cinematografic, dinamită, dezinfectante, o canoe demontabilă, filtre, unt conservat și, mai straniu decît toate, un asortiment din ceea ce doctorul Messinger numea „mărfuri de negoț“ — nu reușeau să-l convingă de seriozitatea expediției. Doctorul Messinger aranjase totul. Alesese cutiile cu muzicuțe și șoarecii mecanici, oglinjoarele, pieptenii, sticlutele cu apă de colonie, pilulele, cîrligele de prins pește,

capetele de secure, artificiile colorate și sulurile de mătase artificială, care erau împachetate în cutia cu „mărfuri de negoț“. Insuși doctorul Messinger era o cunoștință nouă care, prăbușit acum pe cușeta sa, — răpus de ceea ce pastorul negru ar fi numit „suferință“, — părea în acea zi, pentru prima oară de când îl cunoscuse Tony, cu adevărat om.

Tony petrecuse prea puțină vreme din viața sa în străinătate. Pentru prima oară, la 18 ani, înainte de a merge la universitate, fusese dat în pensiune la un domn mai în vîrstă, în apropierea orașului Tours, în Franța, cu intenția să învețe limba (...o casă cenușie de piatră, înconjurată de viță. În camera de baie se afla un seter împaiat. Bătrînul îl botezase „Stop“ fiindcă pe atunci era la modă să se dea cîinilor nume englezești. Tony mersese cu bicicleta pe drumuri drepte, albe, ca să viziteze castelele; ducea cu el chifle și friptură rece de vițel, legate la spatele bicicletei, și praful moale intra în ele prin hîrtie și îi scîrțîia în dinți. Mai erau alți doi băieți englezi acolo, așa că învățase prea puțin franceza. Unul dintre ei se îndrăgostise și celălalt se îmbătase pentru întîia oară cu vin spumos de Vouvray, la un iarmaroc care se ținuse în oraș. În acea seară Tony cîștigase un porumbel viu la o tombolă; îi dăduse drumul și, mai tîrziu, îl văzuse recapturat cu o plasă de prins fluturi, de către proprietarul tarabei...). Pe urmă fusese pentru cîteva săptămîni în Europa Centrală, cu un prieten de la Oxford. (Se pomeniră deodată bogați din pricina monedei germane care se devaloriza, și trăiră într-un lux neobișnuit, în cele mai mari apartamente de hotel. Tony cumpărase o blană pe cîteva șilingi și o dăruise, la München, unei fete care nu vorbea

englezește.) Mai târziu, își petrecuse luna de miere cu Brenda într-o vilă de pe Riviera italiană, ce le fusese pusă la dispoziție (...pini maritimi și măslini, o biserică cu o cupolă pe deal, la jumătatea drumului spre vale. Între vilă și port, o cafenea, unde își petreceau serile privind bărcile pescarilor și luminile care se reflectau în apa liniștită, așteptând bruscă agitație de sunete și mișcare iscată de întoarcerea bărcii cu motor, aparținând unui tinăr funcționar întreprinzător, care o botezase „Jazz-Girl“. Părea că, douăzeci de ore din douăzeci și patru, nu făcea nimic altceva decât să intre și să iasă din micul port...). O dată, el și cu Brenda se duseseră la Le Touquet cu echipa de golf a clubului „Bratt's“. Asta era tot. De când murise tatăl său, nu mai părăsise Anglia. Nu puteau să-și permită ușor lucrul acesta; îl amîna pînă după achitarea taxelor de moștenire. Afară de asta nu se simțea niciodată fericit de parte de Hetton și Brendei nu-i plăcea să-l lase singur pe John Andrew.

Așa că Tony nu avea preferințe deosebite în materie de călătorii și, cînd se hotărîse să plece în străinătate, primul său gest fusese să meargă la o agenție de turism și să se întoarcă acasă încărcat cu un maldăr de prospecte, viu colorate, care făceau reclamă pentru croaziere confortabile printre palmieri, negrese și arcade în ruină. Pleca, pentru că aceasta era comportarea ce se aștepta din partea unui soț în situația sa, pentru că amintirile legate de Hetton erau otrăvite în momentul acesta, pentru că voia să trăiască cîteva luni departe de oamenii care l-ar cunoaște pe el sau pe Brenda, în locuri unde nu era de așteptat s-o întâlnească pe ea, sau pe Beaver, ori pe Reggie St. Cloud, în fiecare colț pe

care îl frecventa și, cu mintea stăpînită de acest sentiment de evaziune, luă prospectele să le citească la „Grenville-Club“.

Era membru al acestui club de cîțiva ani, dar venea rar ; demisia sa fu întîrziată numai de repetatele lui omisiuni de a anula ordinul băncii sale de a achita cotizația. Acum însă, că „Bratt's“ și „Brown's“ nu mai erau pe gustul său, se simțea fericit că a rămas în continuare membru la „Grenville“. Era un club cu o atmosferă intelectuală creată de profesori, cîțiva scriitori și personalul de conducere al muzeelor și societăților științifice. Conversația¹ era în tradiția clubului, așa că nu fu de loc surprins, cum ședea într-un fotoliu, înconjurat de prospectele ilustrate, că i se adresează un membru al clubului care-i era necunoscut, și-l întreabă dacă se gîndea să plece undeva. Fu mai surprins cînd ridică ochii și-l privi pe cel ce-i pusese întrebarea.

Doctorul Messinger, deși destul de tînăr, purta barbă — Tony cunoștea puțini tineri cu barbă. Era și foarte mic, foarte ars de soare și chel înăinte de vreme. Culoarea bronzată, sănătoasă a obrazului său se oprea brusc la linia frunții, care se înălța ca un fel de dom palid. Purta ochelari cu ramă de oțel și hainele lui de serj albastru aveau ceva care te făcea să crezi că cel care le poartă nu se simte la îndemînă în ele.

Tony mărturisi că se gîndea să facă o croazieră.

— Eu plec în curînd, zise doctorul Messinger, în Brazilia. Adică, poate, ori în Brazilia, ori în Guiana Olandeză. Nu poți ști. Frontiera n-a fost niciodată demarcată. Ar fi trebuit să pornesc săptămîna trecută, numai că planurile mele au

¹ În cele mai multe cluburi tăcerea este o tradiție.

fost date peste cap. Nu cumva cunoașteți pe un nicaraguan care-și zice cînd Ponsonby, cînd Fitz-Clarence ?

— Nu, nu cred că-l cunosc.

— Aveți noroc. Omul acesta tocmai m-a jefuit de două sute de lire și de niște mitraliere.

— Mitraliere ?

— Da, de cîte ori călătoresc iau cu mine vreo două, mai ales pentru demonstrații, știți, sau pentru negoț, și nu sînt ușor de cumpărat astăzi. Ați încercat vreodată ?

— Nu.

— Bine, atunci credeți-mă că nu-i ușor. Nu poți să intri pur și simplu într-o prăvălie și să comanzi mitraliere.

— Da, presupun că nu se poate.

— Totuși, la nevoie, mă pot descurca și fără ele, dar nu mă pot descurca fără două sute de lire.

Tony ținea deschisă pe genunchi o fotografie a portului Agadir. Doctorul Messenger o privi peste umărul lui.

— A, da, spuse el, un locșor interesant. Presupun că-l cunoașteți acolo pe Zingermann ?

— Nu, încă n-am fost acolo.

— V-ar plăcea, e un băiat foarte corect. Făcea afaceri foarte bune, vînzînd muniții caizilor¹ din munții Atlas, înainte de pacificare. Desigur erau bani ciștigați ușor cu capitulațiile², dăr lucra mai bine decît mulți alții. Cred că acum conduce un restaurant la Mogador... Apoi continuă visă-

¹ *Caid* — șef feudal arab din Africa de nord, care se ocupă cu poliția, administrația și impozitele.

² Convenții internaționale impuse Marocului.

tor. E păcat că nu pot atrage R.G.S.-ul¹ în expediția asta. Trebuie să fac rost de bani pe cale particulară.

Era ora unu și încăperea începea să se umple de lume. Un egiptolog arăta o batistă plină de scarabei egipteni editorului unei reviste săptămânale bisericești.

— Ar fi mai bine să mergem să prînzim, zise doctorul Messinger.

Tony nu intenționase să ia prînzul la „Grenville“, dar invitația avea ceva ce te obliga. Afară de asta, nu-și făcuse nici un fel de program.

Prînzul doctorului Messinger se compunea din mere și budincă de orez („Trebuie să fiu foarte atent la ce mînc“, zise el). Tony mîncă friptură rece și plăcintă de rinichi. Ședeau lîngă fereastră, în marea sală de mese de la etaj. Locurile din jurul lor fură curînd ocupate de membri ai clubului, care duceau tradiția de conversație generală atît de departe, încît se rezemau de spezele scaunelor lor și vorbeau peste umăr de la o masă la alta — ceea ce stînjenea foarte mult serviciul, și așa destul de deficient. Tony rămase însă străin la tot ce se vorbea, absorbit de ceea ce îi spunea doctorul Messinger.

— ...Vezi, dumneata, a existat o tradiție neîntreruptă despre „Oraș“, începînd cu primii exploratori din secolul al XVI-lea. A fost situat în diverse locuri, uneori mai jos de Matto Grosso, alteori în partea de sus a fluviului Orinoco, în ceea ce numim astăzi Venezuela. Eu personal cred că ar fi așezat undeva pe Uraricuera. Am fost acolo anul trecut și atunci am stabilit un contact cu

¹ *Royal Geographical Society* — Societatea regală de geografie din Anglia.

indienii Pie-wie ; nici un alb care i-a vizitat vreodată n-a scăpat cu viață. Și de la Pie-wie am aflat unde să-l caut. Desigur, nici unul dintre ei n-a vizitat vreodată „Orașul“, dar știu despre el. Orice indian, dintre Ciudad Bolivar și Para, știe despre el. Dar nu vor să vorbească. Bizari oameni. Dar am devenit frate de sînge cu un Pie-wie — o ceremonie interesantă ! M-au îngropat pînă la gît în noroi și toate femeile tribului au scuipat pe capul meu. Apoi am mîncat o broască, un șarpe și un cărăbuș și, după aceea, am devenit frate de cruce. Ei bine, el mi-a spus că „Orașul“ e așezat între izvoarele râurilor Courantyne și Takutu. Acolo se află o vastă întindere de teren neexplorat. M-am gîndit adesea s-o vizitez.

Am cercetat și partea istorică și știu, mai mult sau mai puțin, cîm de a ajuns să fie întemeiat orașul acela. A fost rezultatul unei emigrări din Peru, petrecută la începutul secolului al XV-lea, cînd incașii se aflau în culmea puterii lor. În toate documentele timpurii spaniole întemeierea lui este menționată ca o legendă populară. Unul dintre principii mai tineri s-a revoltat și și-a dus poporul în desișul pădurilor. Cele mai multe triburi au o tradiție, într-o formă sau alta, despre o rasă străină care a trecut prin teritoriul lor.

— Dar cum presupui că arată acest oraș ?

— Imposibil de spus. Fiecare trib îl numește în alt fel. Cei din tribul Pie-wie îi spun „Orașul strălucitor“ sau „care lucește“, arekunii „Orașul cu ape multe“, patamona „Orașul cu pene minunate“, waranii, destul de straniu, îl denumesc cu același cuvînt pe care-l folosesc pentru un fel de magiun aromatic pe care-l fac ei. Desigur, nu se poate spune cum s-a dezvoltat sau cum a dege-

nerat o civilizație în cinci sute de ani de izolare.

În acea zi, înainte de a părăsi clubul „Grenville“, Tony rupse toate prospectele de croazieră, căci aranjase să se alăture expediției doctorului Messinger.

— Ați mai făcut multe de acest fel ?

— Nu, ca să vă spun adevărul, e prima oară.

— Aha ! Bine ! Presupun că e mai interesant decît pare, spuse concesiv pasagerul prietenos, altfel n-ar face-o atîția.

Vasul, în măsura în care considerațiile de confort contribuiseră la proiectarea sa, era plănuît pentru tropice. În fumoar era ceva mai răcoare decît pe punte. Tony se duse în cabina sa și își relua șapca și paltonul ; apoi se întoarse iarăși la pupă, în locul unde stătuse înainte de cină. Era o noapte fără stele și nu se vedea nimic dincolo de mica zonă luminoasă din jurul vasului, în afară de un singur far care clipea scurt-lung, scurt-lung în depărtare, la babord. Creasta valurilor prindea reflexul luminilor de pe puntea superioară și lucea o clipă, înainte de a se afunda în întunericul din urma vasului. Cîinii de vînătoare erau treji și scînceau.

Trecuseră cîteva zile de cînd Tony nu se mai gîndise la trecutul apropiat. Mîntea îi era ocupată de „Orașul“, „Strălucitorul“, „Cel cu ape multe“, „Cel cu pene minunate“, „Magiunul aromatic“. Își făcuse în minte un tablou clar despre el. Era în stil gotic, totul numai turla și sfirleze, streșini de piatră în formă de animale fantastice,

creneluri, întretăieri de bolți și de arcade, pavilioane și terase, un Hetton transfigurat, flamuri și drapele plutind în briza lină, totul luminos și translucid ; o cetățuie de mărgean, încoronînd un vîrf de deal verde, smălțuit cu flori de cîmp printre crînguri și pîraie ; un peisaj de tapiserie, plin de animale heraldice de basm și flori simetrice, disproportionat de mari.

Vasul se legăna și luneca prin apele întunecate spre acest sanctuar strălucitor.

— Mă întreb dacă are grijă cineva de cîinii ăștia, zise pasagerul prietenos, ajungînd în dreptul lui. Am să-l întreb mîine pe ofițerul de intendență. Am putea să-i scoatem puțin la plimbare. E cam lugubru felul lor de a tot scheuna.

În ziua următoare intrară în Atlantic. Valuri masive se ridicau peste hăuri întunecoase și opace, tărcate de spumă pe creste ca și costișele pe ale căror părți înalte și adăpostite zăpada a rezistat dezghețului, plumburii sau luînd culoarea ardeziei în bătaia soarelui, verde-închis, albastru și kaki, aidoma uniformelor pe un cîmp de luptă. Deasupra cerul era neutru, ca de oțel, cu nori umflați alergînd de-a curmezișul, abia îngăduind soarelui să iasă cîte o jumătate de ceas. Catargele își legănavă încet silueta în văzduh și prova se ridica și se afunda sub orizont. Omul care se împrietenise cu Tony se plimba pe punte cu cei doi cîini de vînătoare, care trăgeau de capetele lanțurilor, adulmecînd deschizăturile din bordaj. Omul se țira după ei, nesigur pe picioare. Purta un binoclu de curse cu care, din cînd în cînd, supraveghea marea și i-l oferea lui Tony de cîte ori se încrucișau.

— Am vorbit cu radiotelegrafistul, zise el, pe la ora unsprezece ar trebui să trecem foarte aproape de castelul Yarmouth.

Puțini dintre pasageri erau în picioare. Cei care veniseră pe punte ședeau lungiți pe șezlonguri, în partea adăpostită, gânditori, înveliți în pleduri scoțiene. Doctorul Messenger rămăsese în cabină. Tony se duse să-l vadă și îl găsi somnolent, pentru că lua mari doze de cloral. Către seară vîntul se înteti și, pe la ora cinci, sufla zdravăn. Sabordurile fură bine înșurubate și toate obiectele susceptibile de a fi distruse fură așezate pe podeaua cabinelor. Un tangaj brusc sparse o duzină de cești de cafea, în camera de muzică și lectură. În acea noapte n-a prea putut dormi nimeni la bord. Placajul scîrțîia, bagajele se mutau de la un perete la celălalt. Tony se îndesă bine în cușetă, se încinse cu centura de salvare și se gîndi la „Oraș“.

...Covoare și baldachine, tapiserii și catifele, porticuri și bastioane, păsări acvatice în șanțul din jurul cetății, și flori de-a lungul lui, păuni trăgîndu-și podoaba cozii peste gazoane; sus, în înălțimi, pe un cer de safir presărat cu fulgi de lebedă, clopote de argint sunînd într-un turn de alabastru...

Zile de umbră și de epuizare, vînt sărat și ceață umedă, sirena de ceață și neconținutul geamă și scîrțîit de metal obosit. Apoi, după Azore, ieșiră complet din furtună. Se întinseră prelate și pasagerii își mutară șezlongurile în partea din care bătea vîntul. Soarele era sus și vasul plutea orizontal. Apa albastră clipoceă lîngă pîntecul vaporului, lăsînd o diră de vălurele în urma lui, departe pînă spre orizontul îndepărtat. Gramofoane și tenis pe punte. Arcuri strălucitoare de

pești zburători. (— Ia te uită, Ernie, vino repede, uite un rechin! — Asta nu-i rechin, e delfin... — Domnul Brink zicea că-i un marsuin. Uite-l iară.. Ah, dac-aș avea aparatul de fotografiat!) Apă limpede, transparentă, apoi rotirea și bătaia regulată a elicei. Miini ce se întind să mîngîie cîinii de vînătoare cînd treceau în mers legănat. Domnul Brink, în mijlocul risetelor generale, propuse să scoată puțin la plimbare calul de curse sau chiar, într-un nou acces de inventivitate, taurul. Domnul Brink ședea la masa ofițerului de intențență, împreună cu lumea veselă.

Doctorul Messenger își părăsi cabina și apărură pe punte și în sala de mese. Așa făcu și soția arhidiaconului. Era cu mult mai albă decît soțul ei. La masă, de cealaltă parte a lui Tony, ședea o fată cu numele de Thérèse de Vitré. O observase de vreo două ori în răstimpul zilelor cenușii, o siluetă aproape pierdută printre blănuri, perne și păături; o față mică, incoloră, cu ochi mari, întunecați. Ea spuse:

— Ultimele zile au fost groaznice. V-am văzut umblînd încolo și înapoi. Cît v-am invidiat!

— Ar trebui să fie calm de-aici înainte. Și-apoi urmă în mod inevitabil întrebarea: Mergeți departe?

— În Trinidad. Sînt de-acolo... Am încercat să deduc cine sînteți din lista pasagerilor.

— Și cine eram?

— Păi... cineva cu numele de colonelul Strapper.

— Arăt atît de bătrîn?

— Coloneii sînt bătrîni? Nu știam. Nu prea avem de-ăștia la Trinidad. Acum știu cine sînteți, pentru că l-am întrebat pe stewardul șef. Vă rog, povestiți-mi despre explorările dumneavoastră.

— Ar fi mai bine să-l întrebați pe doctorul Messinger. El știe mai multe decît mine.

— Nu, povestiți-mi dumneavoastră.

Avea optsprezece ani. Era mică și oacheșă, obrazul i se termina cu o bărbie ușor ascuțită, așa că atenția îți era atrasă de ochii gravi și fruntea înaltă. Depășise nu de mult înfățișarea de școlăriță dolofană și se mișca cu un fel de bucurie, ca și cum ar fi lepădat de curînd o greutate și încă n-ar fi simțit oboseala celorlalte sarcini care aveau să urmeze. Fusesse doi ani într-un pension din Paris.

— ...Unele dintre noi obișnuiau să țină ruj de buze și de obraz în dormitoare și să le încerce noaptea. O fată, pe care o chema Antoaneta, a venit fardată la slujba de duminică. Madame de Supplice a făcut un scandal teribil și fata a plecat la sfîrșitul trimestrului. A fost un lucru foarte îndrăzneț. Noi toate am invidiat-o... dar era o fată urîtă, care mîncă tot timpul bomboane de ciocolată.

...Acum mă întorc acasă unde am să mă mărit. Nu, nu sînt încă logodită, dar, vedeți, există atît de puțini tineri cu care pot să mă mărit. Trebuie să fie catolici și dintr-o familie de pe insulă. Nu se face să te măriți cu un funcționar din guvernămintul coloniei și să pleci apoi în Anglia. Dar are să fie ușor, fiindcă n-am frați și surori și tatăl meu are una dintre cele mai bune case din Trinidad. Trebuie să vii s-o vezi. Este o casă de piatră, afară din oraș. Familia mea a venit în Trinidad în timpul revoluției franceze. Mai sînt două sau trei familii bogate și am să mă mărit cu cineva dintr-una din ele. Fiul nostru va moșteni casa. Va fi ușor...

Purta o haină scurtă, cum era la modă pe atunci, și nici o podoabă în afară de un șirag de perle.

— ...La pensionul doamnei de Supplice învăța o fată americană care era logodită. Avea un inel cu un diamant mare, dar nu putea să-l poarte decît în pat. Pe urmă, într-o zi, a primit o scrisoare de la tînărul ei în care-i spunea că se va însura cu o altă fată. Ce-a mai plîns... Toate fetele au citit scrisoarea, și cele mai multe dintre noi am plîns... Dar la Trinidad are să fie destul de ușor.

Tony îi povesti despre expediție, despre emigranții în Peru din evul mediu și de lunga lor caravană croindu-și drum printre munți și păduri, despre lame încărcate cu produse de înalt meșteșug; despre zvonurile ce pătrundeau neconținut pînă la coastă și momeau aventurierii spre fundul pădurilor; despre drumul pe care vor apuca în sus pe rîuri, apoi tăind de-a curmezișul, pe pîrtii făcute de indieni și prin meleaguri nebătute de călători; despre rîul de care vor da ceva mai sus, și despre felul cum, după spusele doctorului Messenger, își vor face bărci din coajă de copac și o vor porni iarăși pe apă; cum, în cele din urmă, vor ajunge sub zidurile „Orașului“, ca vikingii la Bizanț.

— Dar, desigur, adăugă el, poate că nu va ieși nimic din toate astea. În orice caz ar trebui să fie o călătorie interesantă.

— Tare aș vrea să fiu bărbat, spuse Thérèse de Vitré.

După cină dansară pe muzica unui gramofon cu amplificator. Apoi fata se așeză pe banca din fața barului și bău citronadă, sugînd-o cu două paie.

O săptămînă de plutire pe ape albastre, din zi în zi mai limpezi și mai liniștite, de soare care

devenea tot mai cald, iradiind vasul și pasagerii, umplându-i de bună dispoziție și nepăsare, de valuri azurii care prindeau soarele într-o mie de fețe strălucitoare, tulburînd privirile care căutau delfini sau pești zburători, ape limpezi, dezvăluind la mici adîncimi un pat de nisip argintiu și de pietriș neted. Pe punte, sub coviltire, umbră mola-tică și caldă. Vasul se mișca printre orizonturi nesfîrșite, pe un imens disc albastru, scînteind sub soare.

Tony și domnișoara de Vitré jucau toate jocurile obișnuite la bord, aruncau de la mică distanță inele de funie într-o găleată. (— Vom merge cu un vapor mic, spusese doctorul Messinger, ca să scăpăm de toată prostia aceea hidoasă a „jocurilor de punte“.) De două ori la rînd Tony cîștigă concursul în care trebuia să ghicească ce drum va urma vasul. Premiul era de optsprezece șilingi. Și cumpără domnișoarei de Vitré un iepuraș de lînă, de la frizeria vasului.

Lui Tony i se părea neobișnuit să întrebuițeze cuvîntul „miss“ cînd vorbea cu cineva. În afară de domnișoara Tendril, nu-și putea aminti de nici o persoană căreia i se adresase în felul acesta. Têrèse însă îi spusese prima oară „Tony“, văzînd cuvîntul gravat, în scrisul Brendei, pe capacul tabacherei.

— Ce caraghios, spusese ea, ăsta era numele bărbatului care nu s-a însurat cu fata aceea americană din pensionul lui madame de Supplice !

De atunci înainte își spuseră pe nume, spre marea satisfacție a celorlalți pasageri, care aveau puține lucruri interesante la bord, în afară de înfripirea acestei romane.

— Nu-mi vine să cred că este același vapor ca cel din zilele acelea reci și aspre, zise Thêrèse.

Ajunseră la prima dintre insule. Un brîu verde de palmieri, dealuri împădurite ridicîndu-se în spatele lor și un orașel înghesuit sub malul unui golf. Thérèse și Tony debarcară și se scaldară. Thérèse înota prost, cu capul ridicol de mult ieșit afară din apă. Îi spuse că la Trinidad nu prea era posibil să faci baie. Stătură un timp culcați pe plaja tare și argintie. După aceea se întoarseră în oraș cu trăsura rablagită cu doi cai pe care o închiriasse Tony, trecură pe lîngă cocioabe dărăpănate din care ieșeau, în praful alburii, puști negri să cerșească sau să se agățe de osia de la spate. În oraș nu exista nici un loc unde se putea cina, astfel că, spre asfințit, se întoarseră la vapor. Acesta era ancorat la oarecare distanță de mal, dar de unde se așezară ei, după cină, sprijinindu-se de balustradă, puteau auzi, în intervalele cînd nu lucra macaraua, vorbăria și cîntecul de pe străzi. Thérèse își trecu brațul pe sub cel al lui Tony, dar punțile erau pline de pasageri, de agenți vamali și de omuleți oacheși cu liste de încărcătură. În noaptea aceea nu s-a dansat. Se duseră în față, pe puntea bărcilor și Tony o sărută.

Doctorul Messinger veni la bord cu ultima șalupă. Întîlnise o cunoștință în oraș. Observase prietenia crescîndă dintre Tony și Thérèse cu cea mai mare dezaprobare și îi povestise despre un prieten al său, care primise o lovitură de pumnal la Smirna, într-o stradă dosnică, prevenindu-l astfel de ceea ce se întîmplă cînd te încurci cu femeii. În arhipelag viața vasului se descompuse. Se petrecură schimbări în rîndurile pasagerilor. Arhidiaconul negru plecă, după ce strînse mîna fiecăruia de pe vapor. În ultima lor dimineață petrecută la bord soția sa făcu chetă pentru o orgă care avea nevoie de reparație. Căpitanul nu apăru

niciodată în sala de mîncare la ora meselor. Pînă și primul prieten al lui Tony nu-și mai schimbă hainele pentru cină. În cabinele care stăteau toată ziua închise, aerul devenise irespirabil.

Tony și Thérèse se scăldară iarăși la Barbados și se plimbară cu mașina prin toată insula, vizitînd vechi biserici fortificate. Cînară la un hotel, sus pe deal, în afara orașului, și mîncară pești zburători.

— Trebuie să vii la mine acasă și să vezi cum este adevărata bucătărie de-acolo, zise Thérèse. Avem o grămadă de rețete vechi, de care obișnuiau să se folosească primii coloniști. Trebuie să faci cunoștință cu tatăl și cu mama mea.

De pe terasa unde cinau puteau vedea luminile orașului, punțile luminate și siluetele care se mișcau pe ele, precum și dublul șir de saborduri.

— Poimîne ajungem la Trinidad, zise Tony.

Vorbiră despre expediție și ea spuse că, desigur, va fi periculoasă.

— Nu-mi place de loc domnul Messinger, zise ea. Nimic din el nu-mi place.

— Și va trebui să-ți alegi soțul.

— Da. Sînt șapte candidați, Era unul, Honoré, care-mi plăcea, dar nu l-am mai văzut de doi ani. Studia să devină inginer. Mai este unul, Mendoza, care-i foarte bogat, dar nu-i un trinidadian veritabil. Bunicul lui a venit din San Domingo și se spune că are ceva sînge de negru. Cred că va fi Honoré. De cîte ori îmi scria mama îi pomenea numele, iar el mi-a trimis daruri de Crăciun și de ziua mea. Lucruri cam prostesti, fiindcă la Port of Spain nu prea există prăvălii de soi.

Mai tîrziu îl întrebă :

— Ai să te întorci prin Trinidad, nu-i așa ? Așa

că am să te văd atunci. Ai să stai mult prin sălbăticiune ?

— Cred că pînă atunci vei fi măritată.

— Tony, de ce nu te-ai însurat niciodată ?

— Dar sînt însurat.

— Ești însurat ??

— Da.

— Rîzi de mine !

— Nu, e-adevărat că sînt însurat. Cel puțin eram.

— Oh !

— Te surprinde ?

— Nu știu, zău. Oricum, nu credeam că ești însurat. Unde e dînsa ?

— În Anglia. Ne-am certat.

— Oh... cît e ceasul ?

— Foarte devreme.

— Hai să ne întoarcem.

— Vrei într-adevăr ?

— Da, te rog. A fost o zi încîntătoare.

— Ai spus asta ca și cum ai spune adio.

— Oare așa să fi făcut ? Nu știu.

Șoferul negru îi duse cu mare viteză în oraș. Apoi se așezară într-o barcă cu vîsle și se lăsară duși, încet, pînă la vapor. La începutul zilei, bine dispuși, cumpăraseră un pește împăiat. Thérèse descoperi că-l uitase la hotel.

— N-are importanță, zise ea.

Apele albastre se terminară după Barbados. În jurul insulei Trinidad marea era opacă și incoloră, plină de mîlul pe care fluviul Orinoco îl aducea de pe continent. Thérèse își petrecu toată ziua în cabina ei, făcîndu-și bagaje.

În ziua următoare își luă în grabă rămas bun de la Tony. Tatăl ei venise cu o șalupă s-o întîm-

pine. Era un bărbat uscățiv și bronzat, cu o mustață lungă, cenușie. Purta o pălărie de panama, haine elegante de mătase și fuma un trabuc; întruchipa perfectul proprietar de sclavi din secolul trecut. Thérèse nu i-l prezintă pe Tony.

— Era o cunoștință de pe vapor, explicase probabil ea.

A doua zi Tony o zări o dată în oraș, într-o mașină, împreună cu o cucoană care, desigur, era maică-sa. Ea îi făcu semn, dar nu se opri.

— Adevărații vechi creoli sînt oameni foarte rezervați, observă pasagerul care se împrietenise la început cu Tony și se atașase acum iarăși de el. Cei mai mulți dintre ei sînt săraci ca șoarecii de biserică, dar nu le ajungi cu prăjina la nas. În repetate rînduri m-am împrietenit cu ei, pe vas, dar o dată ajunși în port mi-au spus „la revedere“. Să te invite la ei acasă? Nici vorbă.

Tony își petrecu două zile cu primul său prieten, care avea legături de afaceri în localitate. A doua zi ploua foarte tare și nu putură părăsi terasa hotelului. Doctorul Messinger era ocupat cu niște cercetări tehnice la Institutul de Agricultură.

Între Trinidad și Georgetown marea se tulbură. Vasul, ușurat de încărcătură, se lăsa clătinat de valuri. Doctorul Messinger se retrase iarăși în cabină. Ploua neîntreput și o ceață ușoară îi învăluia, pîrînd astfel că se mișcă într-o mică băltoacă cu apă cafenie. Sirena răsuna prin ploaie la intervale regulate. La bord mai rămăseseră doar vreo duzină de pasageri și Tony rătăcea neconsolat pe punțile pustii, sau ședea singur în camera de muzică, lăsîndu-și mintea să călătorească înapoi, de-a lungul cărării pe care și-o interzisese, spre

Hetton, cu aleea lui mărginită de ulmi înalți și boschete înmugurite.

În ziua următoare ajunseră la gura fluviului Demerara. Din hangarele vămii năvălea mirosul greu al zahărului de trestie și zumzetul albinelor. Urmărea lungi formalități, apoi descărcarea proviziilor. Doctorul Messinger se ocupă de ele, pe cînd Tony aprinse o țigară de foi și se plimbă pe chei. Ambarcațiuni mici de toate felurile pluteau în jurul lor. Pe malul celălalt, o limbă joasă și verde de mangrove; în spatele ei, printre frunzele palmierilor, se zăreau acoperișurile de tablă ale orașului, din care se ridica abureala de după ultima ploaie. Docheri negri gemeau ritmic, atenți la munca lor; antilezi umblau de colo pînă colo, ocupați cu facturi și conosamente. În sfîrșit, doctorul Messinger declară că totul era în ordine și că puteau merge în oraș, la hotel.

2

Felinarul era așezat pe jos, între cele două hamace, care, învăluite în teaca lor albă de rețea contra țînțarilor, păreau niște gogoși ai unor gigantici viermi de mătase. Era ora opt — două ceasuri după asfințit. Rîul și pădurea se cufundaseră adînc în noapte. Maimuțele urlătoare tăcuseră, dar broaștele de copac din apropiere își continuau neîntrerupt corul răgușit. Mai erau și păsări treze, chemînd, șuierînd, iar de departe, din adîncimile din jurul lor, răzbătea geamătul și ecoul trunchiurilor uscate căzînd printre copaci.

Cei șase negri care formau echipajul bărcii erau așezați la oarecare distanță, în jurul focului. Cu trei zile în urmă adunaseră cîtiva știuleți de porumb, dintr-o parte acum părăsită a desîșului, înă-

bușită și invadată de vegetație, unde fusese o dată o fermă. (Degenerînd, plantele, crescute pe urma celor inițial sădite acolo, pomii fructiferi sau cerealele, se întorseseră la formele lor primitive.) Negrii își coceau porumbii în jărat.

Focul și felinarul, împreună, dădeau prea puțină lumină, doar cît să poată fi zărit acoperișul dărăpănat, grămada de provizii debarcate, năpădită de furnici și, mai sus, dispărînd în întuneric, tufărișul care invadase poiana și puternicele coloane ale trunchiurilor de copaci.

Ciorchini de lilioci stăteau spînzurați de stuful acoperișului, ca niște fructe răscoapte, și păianjeni mari se plimbau peste umbrele lor. Locul acesta fusese o dată o stație de colectat *balata*¹. Era punctul comercial cel mai îndepărtat de coastă. Doctorul Messinger îl însemnă pe harta lui cu un triunghi și scrisese alături cu roșu: „Prima tabără de bază“.

Prima etapă a călătoriei se terminase. Timp de zece zile înaintaseră în susul riului, într-o ambarcațiune plată. O dată sau de două ori trecuseră prin repezișuri, în ajutorul motorului veniră vîslele, oamenii trăgînd în ritm, la comanda căpitanului; contramaistrul stătea la provă, încercînd să evite stîncile cu o prăjină lungă. Făcuseră popasuri la vremea asfințitului pe plaje de nisip sau în luminișuri tăiate în desișul înconjurător. De vreo două ori dădură de o „casă“, lăsată în părăsire de colecții de balata sau de spălătorii de nișipuri aurifere.

Toată ziua Tony și doctorul Messinger stăteau întinși în mijlocul ambarcațiunii, printre provizii, sub un baldachin improvizat din frunze uscate

¹ O substanță, asemănătoare cu cauciucul, ce se extrage din pomii ecuatoriali.

de palmier. Uneori, în orele fierbinți ale amiezii, adormeau. Minceau în barcă din cutii de conserve și beau rom amestecat cu apă de râu, cafenie ca mahonul dar absolut limpede. Noaptea i se păreau lui Tony fără sfârșit. Douăsprezece ore de întuneric, mai zgomotoase decît un tîrg de țară, cu scheunatul, croncănitul și trimbițatul locuitorilor desîșului. Doctorul Messinger putea spune cît e ceasul după succesiunea sunetelor. Nu era posibil să citești la lumina felinarului. După zile de oboseală și prostrație, urma un somn neregulat și scurt. Nu prea aveau despre ce vorbi. Își spusese rătotul în cursul zilei, la umbra caldă, printre provizii. Tony stătea culcat, treaz, scărpinîndu-se.

De cînd părăsise Georgetown nici o parte a trupului nu-i rămăsese pe de-a-ntregul teafără. obrazul și gîtul erau arse de soarele reflectat de apă, pielea i se cojea, așa că nu era în stare să se radă. Barba țepoasă, care-i crescuse între bărbie și grumaz, îi dădea mîncărimi. Fiecare parte dezvelită de piele era înțepată de muștele *cabouri*. Își găsiseră drum prin butonierele cămășii și pe la șireturile pantalonilor ; țînțarii îl înțepau la glezne cînd își punea treningul pentru seară. Luase niște *bêtes-rouges*¹ din desîșuri și acum mișunau pe el și i se îngropau sub piele. Uleiul amar pe care i-l dăduse doctorul Messinger drept protecție îi provocase alte iritații ale pielii, oriunde îl aplicase. În fiecare seară, după ce se spăla, ardea cîteva căpușe cu un muc de țigară, dar ele lăsau în urma lor mici cicatrice usturătoare. Tot așa se întîmplase și cu acele *djiggas*², pe care unul dintre negri i le smulsese de sub unghiile degetelor, din călcîi

¹ Insecte parazite a căror înțepătură este foarte usturătoare, un soi de căpușe. (Franc.)

² Specie de căpușe din America de Sud.

și din talpa picioarelor. O *mararabunta*¹ îi lăsase o umflătură dureroasă la mîna stîngă.

Cînd se scărpină, Tony scutura cadrul de care era atîrnat hamacul. Doctorul Messinger se răsuci și spuse :

— Încetează, pentru numele lui Dumnezeu.

Încercă să nu se scarpine ; apoi încercă să se scarpine încet ; apoi, cuprins de frenezie, se scărpină cît putea de tare, rupîndu-și pielea într-o mulțime de locuri.

— Încetează, pentru numele lui Dumnezeu, repetă doctorul Messinger.

„Opt și jumătate, gîndi Tony. La Londra oame-nii abia încep să se adune pentru cină.“

În acest anotimp al anului acolo se dădeau petreceri în fiecare seară. (Pe vremuri, cînd umbla să se logodească cu Brenda, mersese la toate. Dacă cinaseră în case diferite, cerceta mulțimea în căutarea ei și se străduia să urce încet scările, așteptînd-o să sosească. Pe urmă întirzia pe-acolo ca s-o conducă acasă. Lady St. Cloud făcuse tot ce putea ca să-i ușureze manevrele. Mai tîrziu, după ce se căsătoriseră, în cei doi ani pe care îi petrecuseră la Londra, înainte de moartea tatălui său, merseseră la mai puține petreceri, cel mult la una sau două pe săptămînă, în afară de o lună foarte veselă, cînd Brenda se simțea iarăși bine, după nașterea lui John Andrew.) Tony încerca să-și închi- puie un grup de invitați la cină, adunîndu-se în acel moment la Londra, cu Brenda acolo, și privirea mirată cu care ea saluta pe fiecare nou sosit. Dacă era foc în cămin, Brenda stătea cît se poate mai aproape de el. S-o fi făcînd oare foc la sfîrșitul lui mai ? Nu-și putea aminti. Seara, la Hetton,

¹ Specie de căpușe din America de Sud.

se aprindeau aproape întotdeauna focurile, în orice sezon.

Apoi, după un alt acces de scărpinat, lui Tony i se năzări că în Anglia nu era opt și jumătate. Erau cinci ore diferență. Pe drum își potriviseră ceasurile zilnic. În ce sens? Ar trebui să fie ușor de calculat. Soarele răsărea dinspre est. Anglia era situată la est de America, așa că el și doctorul Messinger primeau soarele mai târziu. Venea la ei cam uzat, după ce Polly Cockpurse și doamna Beaver și prințesa Abdul Akbar terminaseră cu el... Uzat ca și rochiile lui Polly, pe care Brenda le cumpăra cu zece, cincisprezece lire bucata... Adormi.

Se trezi un ceas mai târziu, ca să-l audă pe doctorul Messinger blestemînd și să-l vadă șezînd călare pe hamacul său, meșterind cu bandaje și iod la degetul cel mare de la picior.

— M-a mușcat un vampir. Probabil că am adormit cu piciorul sprijinit de plasă. Dumnezeu știe de cînd lucra la el, înainte să mă trezesc. Lampa asta ar trebui să-i țină la distanță, dar nu prea pare s-o facă.

Negrii erau încă treji, molfăind lingă foc.

— Vampiri foarte răi, în partea asta, șefule, spuseră ei, pentru asta noi nu lasă focul.

— Tocmai în felul ăsta te îmbolnăvești, fir-ar al dracului, zise doctorul Messinger, cu siguranță că am pierdut litri de sînge.

Brenda și Jock dansau împreună la Anchorage House¹. Se făcuse târziu, petrecerea era pe sfîrșite și acum, pentru prima oară în seara aceea, se putea

¹ Palatul lordului Anchorage.

dansa cu plăcere. Sala de bal era decorată cu tapi-serii și luminată cu luminări. Lady Anchorage tocmai spusese noapte bună ultimilor membri ai familiei regale.

— Oricît nu mi-ar plăcea să stau tîrziu, zise Brenda, mi se pare totuși o rușine să-l iau pe dom-nul Beaver al meu de la bal. E atît de emoționat că se află aici, dragul de el, și a fost atît de greu să fac să fie invitat... În fond, cînd mă gîndesc... adăugă ea mai tîrziu, cred că-i ultimul an cînd voi fi în stare să merg la astfel de petreceri.

— Mergi mai departe cu divorțul ?

— Nu știu, Jock. Nu depinde întru totul de mine. Depinde cît îl mai pot ține în friu pe domnul Beaver. A devenit foarte nărăvaș. Trebuie să-i dau cîte o porție de „lume bună“ cam în fiecare săptă-mină, și presupun că asta nu se va mai putea dacă divorțez. Ai vreo veste de la Tony ?

— Nu mai am de cîtăva vreme. Am primit o te-legramă cînd a debarcat. A plecat într-o expediție cu un doctor escroc.

— E *absolut* fără pericol ?

— O, cred că da... Acum toată lumea e civili-zată, nu-i așa, pretutindeni există autocare și agen-ții de voiaj.

— Da, probabil că da... Sper că nu e amărit. Nu mi-ar plăcea să știu despre el că-i nefericit.

— Presupun că se va obișnui cu lucrurile, așa cum stau.

— Tare aș dori să fie așa. Mi-e foarte drag Tony, cu toate că s-a purtat atît de monstruos.

Exista un sat indian la o milă, două de tabără. Aici își propuneau Tony și doctorul Messinger să recruteze hamali pentru marșul de două sute de

mile, care îi despărțea de meleagul tribului Pie-wie. Negrii erau oameni de râu și nu puteau fi luați pe teritoriul indian. Urmau să se întoarcă cu ambarcațiunea.

În zori, doctorul Messinger și Tony băură câte o cană de cacao fierbinte și mîncară niște biscuiți și ce mai rămăsese din conserva de carne, deschisă în seara precedentă. Porniră spre sat. Unul dintre negri mergea în frunte, cu un cuțitoid, ca să deschidă pîrtia. Urmau doctorul Messinger și Tony, unul în spatele celuilalt. Alt negru venea, ducînd mostre din marfa de schimb — o pușcă belgiană de douăzeci de dolari, cîteva suluri de stambă imprimată, oglinzi de mînă în rame de celuloid colorat, sticle de pomadă foarte parfumată.

Era o pîrtie proastă, neumblată, întreruptă de numeroase trunchiuri căzute de-a curmezișul; trecură, cu apa pînă la genunchi, prin două șuvoaie care se vărsau în riul principal. Uneori, simțeau sub picioare o rețea tare de rădăcini uscate, alteori putregai de frunze, umed și alunecos.

În sfîrșit, se apropiară de sat. Apăru deodată, răsărind din desiș într-un luminiș larg. Erau opt sau nouă colibe rotunde de lut și coajă de palmier. Nu se vedea nimeni, dar două sau trei coloane de fum se ridicau subțiri și drepte în aerul dimineții, arătînd că satul era locuit.

— Ei, oameni, toți speriați, zise negrul.

— Du-te și găsește pe cineva cu care să vorbim, îi porunci doctorul Messinger.

Negrul se opri lingă ușa joasă a colibei mai apropiate și privi înăuntru.

— Acolo nimeni, numai femei acolo, raportă el. Se îmbracă. Ieșiți de acolo, strigă el în ițtunericul dinăuntru. Șeful vrea vorbească la voi.

În cele din urmă, cu mare sfială, ieși o băbuță îmbrăcată într-o rochie de stambă soioasă, pe care probabil o păstra ca să o poarte în prezența străinilor. Veni tipa-tipa către ei pe picioarele-i arcuite. Gleznele îi erau strâns legate cu șiruri de mărgele albastre. Avea părul rar și zbîrlit. Ochii îi erau ațintiți la strachina de lut plină cu un lichid, pe care o ducea cu multă grijă. Cînd ajunsese la mică distanță de Tony și de doctorul Messinger, așază strachina pe pămînt și, cu ochii tot în jos, dădu mîna cu ei. Apoi se opri, ridică strachina din nou și i-o întinse doctorului Messinger.

— *Cassiri*, explică el, o băutură locală făcută din *cassava*¹ fermentată.

Bău puțin, apoi îi întinse strachina lui Tony. Conținea un lichid gros, purpuriu. După ce Tony bău puțin, doctorul Messinger îi explică :

— E făcută într-un fel interesant. Femeile mes-tecă rădăcina și după aceea o scupă într-un trunchi de copac scobit.

Apoi îi vorbi femeii în limba wapishiana. Ea îl privi pentru prima oară. Chipul ei cafeniu, mongoloid era lipsit de expresie, fără urmă de înțelegere și de curiozitate. Doctorul Messinger își repetă și amplifică întrebarea. Femeia luă strachina de la Tony și o așază pe pămînt.

Între timp apărură alte chipuri în fața colibelor. O singură femeie se aventură să iasă. Era foarte grasă și le zîmbea vizitatorilor cu încredere.

— Bună dimineața, zise ea, ce mai faceți ? Eu sînt Roza. Eu vorbesc englezește bun. Eu trăit doi ani cu domnul Forbes. Dumneata dai mie țigare.

— De ce nu răspunde femeia asta ?

— Ea vorbește nu engleza.

¹ Un fel de turtă făcută din făină de manioc.

— Dar eu vorbeam wapishiana.
— Ea femeie Macushi. Toți oamenii ăștia, oameni Macushi.

— Aha, nu știam. Unde sînt bărbații ?

— Bărbații merg toți vînat trei zile.

— Cînd se vor întoarce ?

— Ei merg vînat mistreți.

— Cînd se vor întoarce ?

— Nu, mistreți. Mult mistreți. Bărbații toți merg vînat. Dumneata dai mie țigare.

— Ascultă, Roza. Eu vreau să merg în ținutul Pie-wie.

— Nu, ăștia Macushi. Toată lumea Macushi.

— Dar noi vrem să mergem la Pie-wie.

— Nu, toți Macushi. Dumneata dai mie țigare.

— E fără speranță, zise doctorul Messinger. Va trebui să așteptăm pînă se întorc bărbații. Scoase un pachet de țigări din buzunar.

— Uite, zise el, țigări.

— Dai mie.

— Cînd bărbații se întorc de la vînat, dumneata vii la rîu și-mi spui. Ai înțeles ?

— Nu, bărbații merg vînat mistreți. Dumneata dai mie țigare.

Doctorul Messinger îi dădu țigările.

— Ce alta aveți ? zise ea.

Doctorul Messinger arăta încărcătura pe care al doilea negru o pusese jos.

— Dai mie, zise ea.

— Cînd bărbații se întorc, îți voi da multe lucruri dacă bărbații vin cu mine la Pie-wie.

— Nu, toți Macushi aici.

— Nu facem nici o ispravă, zise doctorul Messinger. Mai bine ne-am întoarce la tabără să așteptăm. Bărbații au plecat de trei zile. Probabil

nu vor mai lipsi multă vreme... Regret că nu vorbesc limba Macushi.

Cei patru se întoarseră și părăsiră satul. Cînd ajunseră în tabăra lor, ceasul-brățară al lui Tony arăta ora zece.

Ora zece pe riul Warupang însemna ora interpelărilor la Westminster, în Camera Comunelor. Trecuse multă vreme de cînd Jock avea de formulat o întrebare pe care alegătorii săi doreau ca el s-o pună. Îi sosi rîndul în după-amiaza aceea.

— Numărul douăzeci, zise el.

Cîțiva deputați se întoarseră spre tabelul de ordine al interpelărilor.

Numărul 20.

„De întrebă Ministerul Agriculturii dacă, dat fiind dumpingul pateurilor de porc japoneze în această țară, prea onorabilul membru al Camerei Comunelor este dispus să ia în considerare o modificare a porcului de bază cu greutatea de opt și jumătate, de la doi și jumătate țoli de osînză pe burtă, cum era specificarea originală, la doi țoli.“

Răspunzînd în locul ministrului, subsecretarul de stat spuse :

— Chestiunea este studiată cu cea mai mare atenție. După cum onorabilul membru își dă fără îndoială seama, problema importului de pateuri de porc este o chestiune de competența Ministerului Comerțului și nu a Ministerului Agriculturii. În ceea ce privește specificările porcului de bază, trebuie să reamintesc onorabilului membru că, după cum desigur își dă seama, porcul cu greutatea de opt și jumătate este conceput după cerințele fabricanților de costiță afumată și nu are nici

o legătură directă cu carnea de porc vîndută sub formă de pateuri. De aceasta se ocupă un comitet separat, care încă nu și-a prezentat raportul.

— Ar lua onorabilul membru în considerare o sporire a grăsimii specificate ?

— Trebuie să fiu sesizat în scris despre această chestiune.

Jock părăsi parlamentul în după-amiaza aceea cu sentimentul agreabil de a fi făcut în sfîrșit ceva concret în interesul alegătorilor săi.

Indienii se întoarseră de la vînătoare după două zile. Fusesse o așteptare obositoare.

Timp de cîteva ore în fiecare zi doctorul Messenger controla proviziile. Tony mergea în desiș cu pușca, dar tot vînatul emigrase din acea parte a malului. Unul dintre negri fu foarte rău rănit la picior și la coapsă de un pește otrăvitor. După aceea nu se mai scăldară, și se spălau într-un hîrdău de zinc. Cînd vestea despre întoarcerea indienilor ajunse la tabără, Tony și doctorul Messenger se duseră în sat să-i vadă, dar mai înainte începuse o petrecere și toți indienii erau beți-morți. Bărbații ședeau culcați în hamace iar femeile alergau de la unul la altul, ducîndu-le oale cu *cassiri*. Pretutindeni mirosea a porc fript.

— Le va trebui o săptămînă pînă să se trezească, zise doctorul Messenger.

Toată săptămîna negrii trîndăviră în tabără. Uneori își spălau hainele și le agățau de bordurile ambarcațiunii ca să se usuce la soare ; alteori mergeau la pescuit și se întorceau cu o mulțime de pești înșirați pe un băț (carnea acestora era fără gust și părea de cauciuc). De obicei, seara, cîntau în jurul focului. Băiatul care fusese înțepat de

pește ședea culcat în hamacul său, gemînd tare și cerînd mereu doctorii.

În ziua a șasea indienii începură să apară. Dădură mîna cu toată lumea și apoi se retraseră la marginea desișului, unde stăteau privind echipamentul taberei. Tony încercă să-i fotografieze, dar ei fugiră chicotind, ca niște fete de școală. Doctorul Messinger întinse pe jos mărfurile pe care le cumpărase pentru schimb.

Se retraseră la asfințitul soarelui, dar în ziua a șaptea se întoarseră cu mari întăriri. Toți locuitorii satului erau de față. Roza se așază pe hamacul lui Tony, sub baldachinul de frunze uscate.

— Dai mie țigări, zise ea.

— Spune-le că îmi trebuie oameni să meargă în ținutul Pie-wie, zise doctorul Messinger.

— Pie-wie, oameni răi. Oameni Macushi nu merg cu oameni Pie-wie.

— Spune-le că vreau zece oameni. Le dau puști.

— Dai mie țigări.

Negocierile durară două zile. În cele din urmă doisprezece oameni fură de acord să vină. Șapte insistară să-și aducă nevestele. Una dintre ele era Roza. Cînd totul fu aranjat urmă o petrecere în sat și toți indienii se îmbătară iarăși. De data asta însă dură mai puțin, dat fiind că femeile nu avuseseră timp să prepare mult *cassiri*. După trei zile caravana fu în stare să pornească.

Unul dintre bărbați avea o flintă lungă, cu o singură țeavă, care se încărca pe la gură. Cîțiva aveau arcuri și săgeți. Umblau goi, în afară de o bucată de pînză roșie prinsă în jurul șoldurilor. Femeile purtau rochii murdare de bumbac — date cu ani în urmă de un predicator itinerant și păstrate pentru ocazii de felul acesta. Purtau coșuri de nuiele pe umeri, ținute cu o legătură peste

frunte. Cele mai grele bagaje erau cărate de femei în aceste panere, în care mai duceau și rațiile pentru ele și bărbații lor. Roza mai avea în plus o umbrelă cu mâner de argint ciocănit, o relicvă a legăturii ei cu domnul Forbes.

Negrii se întoarseră spre coastă, pornind pe râu, la vale. O parte din provizii, sub un înveliș de tablă, fu lăsată în adăpostul dărăpănat de pe mal.

— N-are cine să se atingă de ele. Putem trimite după ele, în caz de nevoie, din ținutul Pie-wie, zise doctorul Messenger.

Tony și doctorul Messenger păseau îndată după omul cu flinta, care servea drept călăuză. În urma lor șiragul de oameni se răsfirea prin pădure, pe o jumătate de milă.

— De acum înainte harta nu mai are nici o valoare pentru noi, zise doctorul Messenger cu satisfacție.

(Strângeți harta — mulți ani nu veți mai avea nevoie de ea, zise William Pitt... amintiri din școala particulară, la care învățase Tony, îi revin în minte la vorbele doctorului Messenger, amintiri despre pupitre mici, pătate cu cerneală, și despre o poză colorată reprezentând raidul unor vikingi, despre domnul Trotter care îl învățase istorie și purta cravate foarte viu colorate.)

3

— Mămico, Brenda caută o slujbă.

— De ce ?

— Așa, ca toată lumea : duce lipsă de bani și n-are nimic de făcut. Se întreba dacă nu ți-ar putea fi de ajutor la prăvălie.

— Știi.. e cam greu de spus. În orice alt moment ar fi fost exact tipul de vinzătoare pe care o caut dintotdeauna... dar, nu știu. Așa *cum stau lucrurile*, nu sînt sigură c-ar fi potrivit.

— I-am spus c-am să te-ntreb, asta-i tot.

— John, nu-mi spui niciodată *nimic* și nu-mi place să par că mă amestec, dar ce are să fie între tine și Brenda ?

— Nu știu.

— Nu-mi spui *nimic*, repetă doamna Beaver. Și circulă atitea zvonuri. Va fi un divorț ?

— Nu știu.

Doamna Beaver suspină.

— Bine, trebuie să mă întorc la lucru. Unde-ți foi prînzul ?

— La „Bratt's“.

— Bietul meu John. Apropo, credeam că intri la „Brown's“.

— N-am primit nimic de la ei. Nu știu dacă a avut loc vreo ședință de alegeri.

— Tatăl tău era membru acolo.

— Am impresia că n-am să intru... oricum, n-aș putea să-mi ofer și luxul ăsta.

— Nu sînt mulțumită de tine, John. Nu sînt sigură că lucrurile merg așa de bine, cum speram de Crăciun.

— Sună telefonul meu. Poate că-i Margot. Nu m-a mai invitat de loc de nu știu cîte săptămîni. Era doar Brenda.

— Mă tem că mama n-are nimic pentru tine la prăvălie, zise el.

— Nu-i nimic. Cred că se va ivi ceva. Puțin noroc nu ni-ar strîca chiar acum.

— Nici mie. L-ai întrebat pe Allan despre „Brown's“ ?

— Da, l-am întrebat. Zice c-au ales vreo zece persoane săptămîna trecută.

— Ah, asta înseamnă c-am fost respins ?

— Nu pot să ştiu. Gentlemenii sînt atît de biziari cu cluburile lor.

— Credeam c-ai să-i faci pe Allan şi pe Reggie să mă susţină.

— Le-am cerut-o. Oricum, ce importanţă are ? Vrei să vii la Veronica în week-end ?

— Parcă n-aş vrea.

— *Mie* mi-ar face plăcere.

— E-o casă mică, infectă — şi nu cred că Veronica mă place. Cine are să mai fie acolo ?

— Am să fiu eu.

— Da... bine, am să-ţi spun.

— Te văd diseară ?

— Am să-ţi spun.

— Of, dragă, zise Brenda, închizînd telefonul. Acum e supărat pe mine. Nu-i vina mea că nu poate intra la „Brown's“. De fapt cred că Reggie a încercat cu-adevărat să-l ajute.

Jenny Abdul Akbar se afla în camera Brendei. Acum venea în fiecare dimineată în capot şi citeau ziarele împreună. Capotul ei era de mătase berberă vărgată.

— Hai să mergem să luăm un prînz liniştit la „Ritz“, propuse ea.

— La „Ritz“ nu-i linişte la vremea prînzului şi costă opt şilingi şi jumătate. De trei săptămîni nu îndrăznesc să încasez un cec, Jenny. Avocaţii sînt atît de dezagreabili. Niciodată pînă acum n-am fost într-o asemenea situaţie.

— Ce i-aş face eu lui Tony ! Să te lase aşa fără lăscăie.

— O, la ce bun să dai în Tony ? Cred că nici el n-are prea multe plăceri în Brazilia sau cine știe unde s-o fi dus.

— Am auzit că se instalează camere de baie la Hetton, pe cînd dumneata mori practic de foame. Și nici măcar nu s-au adresat doamnei Beaver pentru instalație.

— Da, găsesc că ăsta a fost un lucru într-adevăr meschin.

Apoi Jenny se întoarce la ea în cameră să se îmbrace. Brenda telefonă la o băcănie de după colț, comandînd niște sandvișuri. Își petrecu ziua în pat, în felul în care își petrecea în epoca aceea cîte două-trei zile pe săptămînă. Poate că dacă Allan ținea un discurs pe undeva, cum făcea de obicei, Marjorie o va primi la cină. La Helm-Hulblards era masă mare în seara aceea, dar Beaver nu fusese invitat.

— Dacă m-aș duce acolo fără el, s-ar supăra foc... În fond cred că Marjorie se va duce și ea. Pot oricum să iau niște sandvișuri pentru cină. Au de toate felurile. Mulțumesc lui Dumnezeu pentru prăvălioara de după colț. Citea o biografie de-a lui Nelson care apăruse de curînd ; era foarte lungă și putea s-o țină pînă noaptea tîrziu.

La ora unu Jenny veni să-i spună la revedere (avea o cheie de intrare la Brenda), îmbrăcată pentru un prînz liniștit.

— Le-am prins pe Polly și pe Souki, zise ea. Mergem la bomba lui Daisy. Tare aș vrea să vii și dumneata.

— Eu ? Oh, mă simt foarte bine așa, răspunse Brenda și își zise : „Î-ar putea veni în gînd să-mi plătească o masă din cînd în cînd“.

Timp de două săptămîni merseră în medie cu vreo cincisprezece mile pe zi. Uneori făceau mult mai mult, iar alteori mult mai puțin. Indianul care mergea în frunte hotăra locurile de așezat tabăra, care depindeau de locurile unde găsea apă și de duhurile rele.

Doctorul Messinger calcula drumul cu compasul. Asta îi dădea ceva de gîndit. Din oră în oră făcea însemnări după un aneroid. Seara, dacă halta era destul de timpurie, utiliza ultimele ore de lumină ale zilei, întocmind o hartă. *Rîu secăt, trei colibe părăsite, teren pietros...*

— Ne aflăm acum în rețeaua de afluenți ai Amazonului, anunță el cu satisfacție într-o zi. Vezi, apa curge spre sud ! Dar aproape imediat trecură un rîu curgînd în direcția opusă. Foarte ciudat, spuse doctorul Messinger, o descoperire de un real interes științific.

În ziua următoare trecură prin vadul a patru ape, care curgeau alternativ spre nord și spre sud, la interval de două mile. Harta începu să capete un aspect misterios.

— Rîurile acestea au vreun nume ? o întrebă el pe Roza.

— Oamenii Macushi îi spun Waurupang.

— Nu, nu vorbesc de rîul unde am făcut prima tabără, ci de *rîurile acestea*.

— Da, Waurupang.

— *Rîul ăsta de-aici*.

— Oamenii Macushi îi spun Waurupang.

— E inutil, zise doctorul Messinger.

Cînd mergeau aproape de apă își croiau trecerea prin desișul orb ; pîrtia era acolo năpădită de vegetație și barată de trunchiuri. Numai un ochi și o memorie de indian putea să-i dea de urmă. Uneori traversau niște întinderi de savană, cu tufe de

ierburi subțiri crescute pe pământul răscopt. Mii de șopîrle jucau și țîșneau sub picioarele lor și iarba uscată foșnea ca un ziar. În locurile acestea închise era o zăpușeală arzătoare. Uneori urcau în bătaia vîntului peste un grohotiș roșu care le rănea picioarele. După asemenea ascensiuni penibile stăteau culcați în briză pînă ce simțeau cum hainele ude li se răceau pe trupuri. De pe aceste motive joase puteau vedea alte vîrfuri de deal, briurile de desiș prin care călătoriseră și șirul de hamali care îi urma. Pe măsură ce cite un bărbat sau cite o femeie sosea, se prăbușea pe iarba uscată și se odihnea, sprijinindu-se de povara ce o purta fiecare. Cînd ultimul cărător ajungea în dreptul lor, doctorul Messinger da semnalul și porneau din nou, coborînd în inima verde a pădurii ce se întindea înaintea ochilor.

Tony și doctorul Messinger își vorbeau rar, fie cînd mărșăluiau, fie la opriri, căci erau în permanentă încordați și sleiți de puteri. Seara, după ce se spălau și își schimbau îmbrăcămintea, punînd cămăși uscate și pantaloni de flanelă, vorbeau cite ceva, mai ales despre numărul de mile parcurs în ziua aceea, poziția lor probabilă și starea picioarelor. După baie beau rom îndoit cu apă. La cină mîncau de obicei carne conservată cu orez și găluște de făină. Indienii mîncau tapioca, carne afumată de mistreț și trufandale culese pe drum ocazional : *armadillo*¹, iguane sau larve grase și albe culese de pe palmieri. Femeile își aduseseră ceva pește uscat care ținu opt zile și al cărui miros devenea tot mai puternic pînă ce fu mîncat și ultimul rest. După aceea mirosul mai stăruia în trupurile femeilor și în provizii, dar slăbi încetul cu

¹ Mic mamifer cu carapace.

încetul pînă cînd se topi în mirosul general, nedefinit, al taberei.

În ținutul acesta nu trăiau indieni. În ultimele cinci zile de mers suferiră din pricina lipsei de apă. Rîurile pe care le întîlneau în cale erau în cea mai mare parte secate. Erau nevoiți să exploreze în susul și în josul albiei, pentru a găsi băltoace călduțe de apă stătută. Dar, după două săptămîni, dădură iarăși peste un rîu care curgea adînc și repede către sud-est. Aici era granița ținutului Pie-wie și doctorul Messinger marcă locul unde se opriră : „A doua tabără de bază“. Regiunea din vecinătatea rîului era bîntuită de roiuri de muște cabouri.

— John, cred că-i timpul să-ți iei o vacanță.

-- O vacanță ? De ce, mămico ?

— Ai nevoie de o schimbare... în iulie eu mă duc în California. La familia Fischbaum — doamna Arnold Fischbaum, nu cei care stau la Paris. Cred că ți-ar face bine să vii cu mine.

— Da, mămico.

— Ți-ar face plăcere cu adevărat, nu-i așa ?

— Mie ? da, mi-ar face plăcere.

— Ai învățat felul ăsta de-a vorbi de la Brenda. Pare ridicol pentru un bărbat.

— Scuze, mămico.

— Foarte bine, atunci s-a aranjat.

La asfințit roiurile de cabouri dispăreau. Pînă atunci, în cursul zilei, era necesar să stai acoperit ; se așezau pe orice bucată de piele expusă, ca muștele pe marmeladă. Mușcătura lor se simțea numai după ce erau sătule ; lăsau în urma lor un cerc

roșu, usturător, cu o pată neagră la mijloc. Tony și doctorul Messinger purtau mănuși de bumbac, pe care le luaseră cu ei în acest scop, și vâluri de muselină care le atârnavă de sub pălării. Mai târziu puseră două femei să șadă lângă hamacele lor și să le facă vînt cu niște crăci înfrunzite. Cea mai ușoară briză împrăstia aceste muște, dar de îndată ce Tony și doctorul Messinger ațipeau, femeile se lăsau de treabă, iar ei se trezeau instantaneu, înțepați într-o sută de locuri. Indienii suportau insectele, așa cum vitele suportă muștele de cal, cu pasivitate și rare izbucniri de furie, cînd își plesneau umerii și coapsele.

După ce se întuneca, se simțea o oarecare ușurare, căci în această tabără erau puțini țințari, dar toată noaptea auzeau liliicii vampiri, țîrînd și bătînd din aripi în jurul apărătoarelor de plasă.

Indienii nu se duceau să vineze în pădurea aceasta. Spuneau că nu există vînat, dar doctorul Messinger zicea că se temeau de duhurile rele ale indienilor Pie-wie. Proviziile nu ținură atît cît socotise doctorul. În timpul marșului fusese greu să se păstreze o pază bună asupra merindelor. Le lipsea un sac cu farinha¹, o jumătate de sac de zahăr și un sac de orez. Doctorul Messinger institui o raționare strictă; servea chiar el porțiile, măsurînd totul cu precizie într-o ceașcă de email, dar femeile reușiră să ajungă pînă la zahăr, fără să prindă el de veste. El și cu Tony terminară romul, păstrînd doar o sticlă, pentru cazuri neprevăzute.

— Nu putem continua să luăm din proviziile de conserve, zise doctorul Messinger cu acreală. Bărbații trebuie să iasă și să împuște ceva.

¹ Făină de cassava, foarte hrănitoare.

Dar indienii primiră ordinul cu chipurile inexpressive, aplecate în jos și rămaseră în tabără.

— Nici pasăre, nici animal aici, explică Roza. Toate plecate. Poate ei prind ceva pește.

Dar indienii nu puteau fi convinși să acționeze. Vedeau sacii și baloturile de hrană stivuite pe mal și considerau că mai au destul timp pînă să înceapă vînatul și pescuitul, cînd proviziile se vor termina.

Pînă atunci trebuiau construite ambarcațiunile.

— Asta-i cu siguranță apă de Amazon, zise doctorul Messinger. Se varsă probabil în Rio Branco sau în Rio Negro. Indienii Pie-wie trăiesc de-a lungul malurilor, și „Orașul“, după toate relatările, trebuie să fie în aval de noi, pe unul din afluenți. Cînd vom ajunge la primul sat Pie-wie vom fi în stare să găsim călăuze.

Indienii construiau din scoarță de copac niște canoe. Pierdura trei zile cu găsirea și doborîrea copacilor de vîrstă și formă potrivită. Tăiau patru copaci și îi prelucrau pe locul unde căzuseră, curățînd desigur cîțiva metri în jurul lor. Îi cojiră cu cuțitoarele lor cu lama lată, și asta mai luă o săptămînă.

Lucrau cu răbdare, dar fără îndemînare. O scoarță se despică tocmai cînd o scoteau de pe trunchi. Tony și doctorul Messinger nu puteau să le vină cu nimic în ajutor. Își ocupară timpul săptămîna aceea apărînd zahărul de lăcomia femeilor. Pașii bărbaților, cînd umblau prin tabără sau în desișul dimprejur, nu se auzeau de loc. Picioarele lor goale păreau că nici nu mișcă frunzele căzute și umerii lor goi păreau că alunecă peste tufărișul zbirlit. Vorba le era scurtă și de-abia se auzea; niciodată nu se amestecau în vorbăria și rîsetele femeilor. Uneori, în timp ce lucrau, scăpau

cîte un ușor mîrîit și numai o dată fu mare veselie, cînd unul dintre ei, pe cînd lucra la un trunchi de copac, scăpă cuțitul și-și făcu o tăietură adîncă în buricul degetului mare. Doctorul Messenger bandajă rana cu iod, vată și fașă. După asta femeile îl solicitau mereu, arătîndu-i mici zgîrieturi pe brațe și picioare și cerînd iod.

Doi copaci fură terminați într-o zi, apoi altul în ziua următoare (cel crăpat), iar al patrulea cu două zile mai tîrziu. Era un trunchi mai mare decît celelalte. În clipa cînd se desprindea ultima fibră de pe trunchi, patru bărbați înconjurau copacul și îndepărtau complet scoarța. Ea se răsucea îndată, formînd un cilindru gol, pe care bărbații îl duceau pînă la rîu și-l așezau în apă, legîndu-l de un pom cu un ochi de funie.

După ce pregătiră toate scoarțele, fu un lucru ușor să facă din ele canoe. Patru oameni le țineau desfăcute pînă cînd alții doi fixau cravacele. Capetele rămîneau deschise și puțin îndoite în sus, ca să se poată ridica deasupra apei (cînd ambarcațiunea era complet încărcată, nu se afunda decît cîtiva centimetri în apă). Apoi bărbații se apucară să cioplească niște lopeți cu un singur cap. Era o treabă ușoară.

În fiecare zi doctorul Messenger o întreba pe Roza :

— Cînd vor fi gata bărcile ? Întreabă bărbații. Și ea îi răspundea :

— Chiar acum.

— Cîte zile ? patru ? cinci ? cîte ?

— Nu, nu multe. Bărcile termină acum.

În cele din urmă, cînd devenise limpede că munca se apropia de sfîrșit, doctorul Messenger începu să facă pregătiri.

Împărți în două încărcătura necesară de provizii. El și Tony urmau să stea în bărci diferite. Fiecare avea cu el o pușcă și muniții, un aparat fotografic, rații de conserve, mărfuri de schimb și propriile sale bagaje. În a treia canoe intrau numai indieni și trebuia să conțină făina, orezul, zahărul, farința și rațiile pentru oameni. Bărcile nu puteau duce toate proviziile, astfel că făcură ceva mai în sus, pe mal, un „depozit pentru cazuri neprevăzute“.

— Vom lua opt oameni cu noi, patru pot rămâne în urmă, cu femeile, să păzească tabăra. De îndată ce vom fi printre indienii Pie-wie, totul va fi ușor. Atunci acești Macushi vor putea să plece acasă. Nu cred că vor prăda proviziile. N-avem nimic care le-ar putea fi de mare folos.

— N-ar fi mai bine s-o păstrăm pe Roza cu noi, ca interpret pentru Macushi ?

— Da, poate c-ar fi bine. Am să-i spun.

Seara, totul fu terminat, în afară de lopeți. În prima oră de destindere adusă de întuneric, când Tony și doctorul Messinger fură în stare să-și lepede mânușile și vălurile care îi stinjeniseră toată ziua, o chemară pe Roza în partea taberei unde mîncau și dormeau ei.

— Roza, noi am hotărît să te luăm cu noi, pe rîu, în jos. Avem nevoie de tine, ca să ne ajuți să vorbim cu bărbații. Înțelege ?

Roza nu răspunse nimic. Fața ei, luminată de jos de felinarul așezat pe o cutie, între ei, nu avea nici o expresie. Umbra pomeților ridicați îi ascundea ochii. Avea părul nepieptănat, zbîrlit, o linie ușoară de tatuaj pe frunte și pe buze, un trup în-desat în rochia ei murdară de bumbac, picioare strimbe, cafenii.

— Înțelege ?

Dar ea tot nu spunea nimic. Părea că privește peste capul lor, spre pădurea întunecată, dar ochii i se pierdeau în umbră.

— Ascultă, Roza, toate femeile și patru bărbați rămân aici, în tabără. Opt bărbați vin cu bărcile în satul Pie-wie. Tu vii cu bărcile. Când ajungem la satul Pie-wie, tu și cei opt bărbați mergeți cu bărcile înapoi la tabără, la ceilalți bărbați și femei. Apoi plecați înapoi în ținutul Macushi. Înțelegeți ?

În cele din urmă, Roza vorbi :

— Oamenii Macushi nu merg cu oameni Pie-wie.

— Nu-ți cer să mergi cu oameni Pie-wie. Tu și bărbații ne duceți *pînă* la Pie-wie, apoi vă întoarceți la oamenii Macushi. Înțelegeți ?

Roza ridică brațul într-un gest care cuprindea tabăra, drumul pe care veniseră și întinsele savane din urma lor.

— Oamenii Macushi acolo, spuse ea. Apoi ridică celălalt braț și-l flutură către josul râului și ținutul ascuns din partea aceea. Oamenii Pie-wie, acolo, zise ea. Oamenii Macushi nu merg cu oameni Pie-wie.

— Acum ascultă, Roza. Ești femeie deșteaptă, civilizată. Ai trăit doi ani cu un domn negru, domnul Forbes. Îți plac țigările.

— Da, dai mie țigări.

— Tu vii cu bărbații în bărci, eu îți dau multe, multe țigări.

Roza privi fix, drept înainte și nu spuse nimic.

— Ascultă. Tu îl vei avea pe bărbatul tău și încă șapte ca să te aperi. Cum putem vorbi cu bărbații fără tine ?

— Bărbații nu merg, zise Roza.

— Ba da, bărbații vor merge. Singura întrebare e dacă vii și tu.

— Oameni Macushi nu merg cu oameni Pie-wie, zise Roza.

— Of, Doamne, zise doctorul Messinger, obosit. E-n regulă, vorbim de asta mâine dimineață.

— Dumneata dai mie țigări.

— Are să fie neplăcut dacă femeia asta nu vine.

— Are să fie și mai neplăcut dacă nu vine nici unul dintre ei, zise Tony.

În ziua următoare, bărcile fură gata. La amiază ele fură puse pe apă și legate de mal. Indienii își pregăteau masa în tăcere. Tony și doctorul Messinger mîncau limbă, orez fierț și piersici conservate.

— Stăm bine cu proviziile, zise doctorul Messinger. În cazul cel mai rău avem destul pentru trei săptămîni și trebuie să dăm de Pie-wie într-o zi sau două. Vom porni mâine.

Plata indienilor în puști, cîrlige de pescuit și suluri de bumbac fusese lăsată pentru ei în satul lor. Mai rămăsese încă o jumătate de duzină de lăzi cu „marfă de schimb“ pentru următoarele etape ale călătoriei. O pulpă de mistreț valora un pumn de alice sau douăzeci de capse, în valuta locului ; o pasăre grasă costa un colier.

Pe la ora unu, cînd terminară masa, doctorul Messinger o chemă pe Roza la ei.

— Noi pornim mâine, zise el.

— Da, chiar acum.

— Spune-le bărbaților ce ți-am spus ieri seară. Opt bărbați să vină cu bărcile, ceilalți așteaptă aici. Tu vii cu bărcile. Toate aceste provizii rămîn aici. Toate celelalte merg în bărci. Spune-le bărbaților asta.

Roza nu răspunse nimic.

— Ai înțeles ?

— Nimeni nu merge în bărci, zise ea. Toată lumea merge pe aici — și își întinse brațul spre pîrtia pe care veniseră. Mîine sau ziua următoare toată lumea merge înapoi la sat.

Urmă o lungă pauză. În cele din urmă doctorul Messinger zise :

— Spune-le bărbaților să vină aici... Nu folosește la nimic să-i ameninți, îi spuse lui Tony, după ce Roza se întoarse, legănîndu-se, lîngă foc. Sînt un soi de oameni bizari, timizi. Dacă îi ameninți, se sperie și dispar, lăsîndu-te în pană. Nu-ți fă griji, voi fi în stare să-i conving.

O vedeau pe Roza, vorbind lîngă foc, dar nici unul din grup nu se mișca. Terminînd cu transmiterea mesăjului, tăcu și se așează turcește printre ei, cu capul uneia dintre femei între genunchi. O căuta de păduchi, cînd chemarea doctorului Messinger o întrerupse.

— Ar fi mai bine să mergem pînă la ei, să le vorbim.

Unii indieni ședeau în hamace, ceilalți pe vine. Trăseseră pămînt peste foc și-l stinseseră. Îi priviră pe Tony și pe doctorul Messinger cu ochi mici, porcini. Numai Roza părea lipsită de curiozitate. Își ținea capul întors și își concentrase toată atenția în degetele ocupate cu culesul și strivitul păduchilor din părul prietenei sale.

— Ce-i cu tine ? întrebă doctorul Messinger, ți-am spus să aduci bărbații aici.

Roza nu spuse nimic.

— Va să zică oamenii Macushi sînt lași. De e frică de oamenii Pie-wie.

— Este lanul de cassava, zise Roza. Trebuie să ne întoarcem să săpăm cassava. Altfel este prost.

— Ascultă, mie îmi trebuie oamenii pentru o săptămână, două. Nu mai mult. După asta totul s-a terminat. Pot merge acasă.

— E timpul de săpat cassava. Oamenii Macushi sapă cassava înainte de ploile mari. Toți oamenii merg acasă chiar acum.

— E șantaj curat, zise doctorul Messinger. Hai să scoatem niște mărfuri de schimb.

Deschiseră amândoi una dintre lăzi și începură să întindă lucrurile pe o pătură. Aleseseră aceste lucruri împreună, într-o prăvălie ieftină din Oxford-Street. Indienii observau expoziția în deplină tăcere. Flacoane de parfum și pilule, piepteni strălucitori de celuloid, împodobiți cu nestemate de sticlă, oglinzi, bricege cu mînere de aluminiu, ornamentate, panglici și coliere și marfă de valoare mai serioasă, adică niște capete de secure, cutii cu cartușe de alamă și ploști roșii cu praf de pușcă.

— Mie dai asta, zise Roza, alegînd o rozetă, albastru deschis, făcută ca un fionc. Mie dai asta, repetă ea, frecînd cîteva picături de parfum în palma mîinii și trăgînd adînc în piept.

— Fiecare bărbat poate alege trei lucruri din această ladă, dacă vine cu bărcile.

Dar Roza răspunse monoton :

— Oamenii Macushi sapă lanul de cassava chiar acum.

— N-are nici un rost, zise doctorul Messinger, după o jumătate de oră de negocieri sterile. Va trebui să încercăm cu șoarecii. Intenționam să-i păstrez pînă ajungem la Pie-wie. Păcat. Dar îi bag în cofă cu șoarecii, ai să vezi. Cunosce bine mentalitatea indiană.

Acești șoareci erau, comparativ, un articol destul de scump ; costaseră fiecare trei șilingi și jumătate, iar Tony păstra o amintire vie despre jena

cu care asistase la demonstrațiile făcute pe po-deaua raionului de jucării.

De fabricație germană, aveau dimensiunea unor șobolani mari, dar erau pictați bătător la ochi cu pete verzi și albe. Aveau ochi mari de sticlă, mustăți țepene și cozi inelate cu alb și verde. Alergau pe roțițe ascunse și în interior aveau clopoței mici care, când se mișcau, sunau. Doctorul Messinger scoase unul din cutia lui, desfăcu foița în care era învelit și-l ținu în sus, ca să-l vadă toată lumea. Fără îndoială, interesul spectatorilor fusese captivat. Apoi îi întoarse mecanismul. La auzul clopoțelilor, indienii prinseră a se frământa în așteptare.

Acolo unde-și făcuseră ei tabăra, solul era de lut tare, acoperit de apă la vreme de inundație. Doctorul Messinger puse jucăria jos, la picioarele sale, și îi dădu drumul. Sunînd vesel din clopoțel, ea alergă spre grupul de indieni. O clipă Tony se temu că se va răsturna sau se va împiedica de o rădăcină, dar mecanismul era în bună stare și, din fericire, avea cale dreaptă în față. Efectul depăși orice așteptare. Mai întâi se auzi răsuflarea agitată a tuturor, apoi o serie de mici grohăituri îngrozite, un scîncet puternic de teroare, din partea femeilor, urmat de o panică bruscă. Un tropăit ușor de picioare brune, desculțe, printre frunzele căzute, trupuri goale, tăcute ca liliicii, strecurîndu-se printre tufăriș, rochii zdrențuroase de bumbac agățate și rupte de spini. Înainte ca jucăria să se fi oprit, înainte de a-și fi sunat clopoțelii pînă la locul unde șezuse indianul cel mai apropiat, tabăra se golise.

— Păi, să fiu al dracului, zise doctorul Messinger, e mai bine decît m-am așteptat.

— Mai *mult* decît te-ai așteptat, îl corectă Tony.

— O, e-n regulă. Se vor întoarce. Îi cunosc.

La asfințit încă nu apăruse nici un om. Toată după-amiaza aceea fierbinte, Tony și doctorul Messinger, apărați de cabouri, șezură tolăniți în hamacele lor. Bărcile goale zăceau pe râu. Șoarecele mecanic fusese pus bine. După apusul soarelui doctorul Messinger spuse :

— Ar fi mai bine să facem un foc. Se vor întoarce o dată cu întunericul.

Dădură la o parte țărîna de pe tăciuni, aduseră alte lemne și făcură foc, apoi aprinseră felinarul.

— Mai bine să vedem de cină.

Fierșeră apă și pregătiră niște cacao, deschiseră o cutie de pește și terminară piersicile rămase de la prînz. Își aprinseră pipele și traseră plasa de țînțari peste hamace. Aproape tot timpul rămăseră tăcuți. În sfîrșit, se hotărîră să se culce.

— Mîine dimineată, îi vom găsi pe toți aici, spuse doctorul Messinger. Au și ei ciudățeniile lor.

De jur împrejurul lor, mereu alte voci ale junglei șuierau și cîrîiau, din ceas în ceas, pe cînd noaptea aluneca spre dimineată.

La Londra se crăpa de ziuă. Văzduhul era limpede și blind, cenușiu ca pieptul de porumbel, făgăduind vreme bună. Lămpile de pe străzi pălîră și dispărură. Străzile pustii erau inundate și soarele, răsărind, prindea în razele sale apa care gîlgîia în jurul hidranților. Oameni în salopete jucau capetele furtunurilor dintr-o parte într-alta a străzii și apa țîșnea în cascade, într-o scînteiere de lumină.

— Hai să deschidem fereastra, zise Brenda, e un aer stătut aici.

Chelnerul trase perdelele la o parte și deschise ferestrele.

— E lumină de-a binelea, adăugă ea.
— E trecut de cinci. N-ar trebui să ne culcăm ?
— Ba da.
— Mai e doar o săptămână și-apoi s-a isprăvit cu toate petrecerile, zise Beaver.

— Da.
— Bine, hai să mergem.
— În regulă, ai cu ce plăti ? Eu n-am nici un ban.

Veniseră după o petrecere să ia micul dejun la un club pe care îl deschisese Daisy. Beaver plăti ceaiul și peștele afumat.

— Opt șilingi, zise el. Cum de crede Daisy că localul va avea succes dacă pune prețuri de-astea ?

— Pare cam mult... Și pleci într-adevăr în America ?

— Trebuie. Mama a și luat biletele.

— Nimic din ceea ce ți-am spus azi-noapte nu schimbă lucrurile ?

— Draga mea, nu mai continua. Am trecut o dată prin toate astea. Știi că-i singura posibilitate. De ce să ne stricăm ultima săptămână ?

— Ți-a plăcut vara, nu-i așa ?

— Desigur... haide, mergem ?

— Da. Nu-i nevoie să te ostenești să mă duci acasă.

— Ești sigură că nu te deranjează ? Îmi vine foarte peste mână și-apoi e târziu.

— Nu contează ce mă deranjează.

— Brenda, draga mea, pentru numele lui Dumnezeu... Nu-i în firea ta să te porți astfel.

— N-am fost niciodată o femeie cu pretenții.

Indienii se întoarseră în timpul nopții, pe când Tony și doctorul Messinger dormeau. Fără

o vorbă, omuleții ieșiră pe furiș din ascunzători. Femeile își scosese răchiile și le lăsară la oarecare depărtare, așa încît nici o ramură să nu le trădeze mișcările. Trupurile lor goale se mișcau fără zgomot prin tufăriș. Tăciunii aprinși ai focului și felinarul de la douăzeci de metri erau singura lor lumină, căci nu era lună. Adunară coșurile de nuiele și rațiile lor de farinã, arcurile și săgețile, flinta și cuțitele cu lama lată, își făcură hamacele sul, ca niște cilindri compacți. Nu luară nimic din ce nu era al lor. După aceea, pe întuneric, se strecurară înapoi, printre umbre.

Cînd Tony și doctorul Messenger se treziră fu destul de limpede pentru ei ce se întîmplase.

— Situația e gravă, zise doctorul Messenger. Dar nu și disperată.

Timp de patru zile Tony și doctorul Messenger visliră în josul rîului. Ședeau, legănîndu-se în mod precar, la cele două capete ale ambarcațiunii. Îngrămădiseră între ei cele mai importante provizii și lăsară restul la tabără, ca să fie aduse cu celelalte bărci, după ce vor fi găsit ajutor la tribul Pie-wie. Dar chiar și cu puținul ales de doctorul Messenger, barca era tot supraîncărcată, lăsîndu-se periculos de jos în apă. Orice mișcare aducea apa pînă la buza bordajului și amenința să provoace un dezastru. Era greu de cîrmit și înaintau încet, mulțumîndu-se, o bună parte a timpului, să mențină ambarcațiunea pe direcție și să se lase duși de curent.

De două ori ajunseseră la porțiuni de rîu cu cataracte și atunci traseră la mal, descărcară și intrară în rîu, pe lîngă barcă, uneori pînă la briu, alteori cățărîndu-se pe stînci, mîinînd-o cu mîna, pînă ce ieșeau iarăși la apă limpede. Acolo o le-gau de mal și transportau încărcătura cu brațele

prin desiș. În restul drumului râul era larg și neted, o suprafață sumbră, reflectînd în cele mai mici detalii pereții de pădure care se ridicau de-o parte și de alta, tufărișul scund și coroana înflorită a pomilor la o înălțime de peste treizeci de metri deasupra lor. Uneori dădeau de o întindere de apă acoperită cu petale căzute și pluteau printre ele de-abia mișcîndu-se, ca și cum ar fi poposit pe o pajiște înflorită. Noaptea își întindeau prelată în locuri unde malul era uscat, sau își agățau hamacele în desiș. Numai muștele cabouri și rari aligatori nemișcați le amenințau pacea zilelor.

Scrutau cu atenție malurile, dar nu zăreau nici un semn de viață omenească.

Apoi Tony fu cuprins de friguri. Se abătura asupra lui dintr-o dată, în timpul după-amiezei a patra. La popasul de prînz era perfect sănătos și împușcă o căprioară micuță, care venise să se adape pe malul opus. Un ceas mai tîrziu tremura atît de tare, încît fu nevoit să lase lopata. Capul îi ardea ca focul și membrele îi erau înghețate. Pe la asfințitul soarelui începu să delireze.

Doctorul Messinger îi luă temperatura și constată că are 104 grade Fahrenheit¹. Îi dădu un gram și jumătate de chinină și aprinse un foc atît de aproape de hamac încît dimineata următoare era pîrlit și înnegrit de fum. Îi recomandă lui Tony să stea învelit în pătură, dar, în cursul nopții acesta se trezi de mai multe ori, scaldat în sudoare. Era mort de sete și bău, cană după cană, apă din râu. Nici în seara aceea și nici a doua zi de dimineată nu fu în stare să mănînce ceva.

¹ Aproximativ 400 Celsius

Dar în dimineța următoare, temperatura scăzu. Se simțea slăbit și vlăguit, dar era în stare să stea la locul lui în barcă și să vîslească puțin.

— A fost numai un atac trecător, nu-i așa ? zise el. Mîine voi fi în perfectă regulă, nu-i așa ?

— Sper, zise doctorul Messenger.

La amiază Tony bău niște cacao și mîncă un pumn de orez :

— Mă simt strașnic, zise el.

— Bine.

Noaptea febra reveni. Își făcuseră tabără pe un banc de nisip. Doctorul Messenger încălzi pietre și i le puse sub picioare și sub șale. Rămase treaz aproape toată noaptea, alimentînd focul și umplînd ulciorul lui Tony cu apă. Spre răsăritul soarelui Tony adormi un ceas și se trezi simțindu-se mai bine. Lua doze frecvente de chinină și urechile îi vîjîiau de un zgomot înfundat, ca și cum ar fi ținut lingă el una dintr-acele scoici din care, cum i se spusese în copilărie, poți auzi talazurile mării.

— Trebuie să mergem înainte, zise doctorul Messenger ; nu putem fi prea departe de un sat.

— Mă simt groaznic. N-ar fi mai bine să așteptăm pînă voi fi iarăși în plină formă ?

— N-are nici un rost să așteptăm. Trebuie să mergem mai departe. Crezi că ești în stare să te urci în canoe ?

Doctorul Messenger știa că Tony intrase într-o criză lungă.

În primele ore ale aceleiași zile Tony zăcea sleit de puteri la provă. Mutaseră proviziile, așa că putea sta culcat de-a bineloa. Apoi febra reveni și dinții începură să-i clănțane. Se ridică și stătu ghemuit, cu capul pe genunchi, tremurînd din tot

trupul. Doar fruntea și obrajii îi erau fierbinți sub soarele de amiază. Nu se vedea nici urmă de sat.

Era târziu după-amiază, când o zări prima oară pe Brenda. De cîtva timp privea intens obișnuita siluetă din mijlocul bărcii, unde fuseseră îngrămadite proviziile, apoi își dădu seama că era o ființă omenească.

— Va să zică s-au întors indienii ? zise el.

— Da.

— Știam c-o vor face. Stupid din partea lor să se sperie de o jucărie. Presupun că ceilalți vin din urmă.

— Da, așa cred. Încearcă să stai liniștit.

— Ce timpști, să se sperie de un șoarece-jucărie, îi spuse Tony femeii din mijlocul bărcii. Atunci văzu că era Brenda.

— Iartă-mă, zise el, nu văzusem că erai tu. *Tu* nu te-ai speria de un șoarece-jucărie.

Dar ea nu-i răspunse. Ședea, cum obișnuia să stea adesea cînd se întorcea de la Londra, ghemuită, în mînă cu o ceașcă de lapte cu piine înmuiată. Doctorul Messinger cîrmii barca spre mal. Erau gata să se răstoarne cînd îl ajută pe Tony să coboare. Brenda sări pe mal fără ajutorul cuiva. Coborî în felul ei delicat, sigur, păstrînd echilibrul bărcii.

— Iată ce se cheamă ținută, zise Tony. Știi, am văzut o dată un chestionar, pe care trebuia să-l completezi cînd făceai o cerere pentru o slujbă la o societate americană, și unul din lucrurile la care trebuia să răspunzi era : „Aveți ținută ?“

Brenda ședea sus pe mal, așteptîndu-l.

— Ceea ce mi s-a părut absurd la această întrebare este că nu cereau altă dovadă decît afirmația

solicitantului, explică el greoi. Vreau să spun, este oare un semn de „ținută“ să crezi c-o ai ?

— Stai puțin liniștit aici, pînă ce-ți agăț hamacul.

— Da, stau aici cu Brenda. Îmi pare atît de bine c-a putut veni. Trebuie să fi prins trenul de trei și optsprezece.

Ea rămase cu el toată noaptea aceea și toată ziua următoare. El îi vorbea fără încetare, dar răspunsurile ei erau rare și enigmatice. În seara următoare îl scutură un nou acces de friguri. Doctorul Messinger făcu un foc mare lîngă hamac și-l înveli pe Tony în propria sa pătură. Cu un ceas înainte de răsăritul soarelui Tony adormi și, cînd se trezi, Brenda plecase.

— Ți-ai revenit iarăși la normal.

— Mulțumesc lui Dumnezeu. Am fost cam bolnav, nu-i așa ? Nu-mi pot aminti aproape nimic.

Doctorul Messinger făcuse o tabără strașnică. Căratase un pătrat de tufăriș de dimensiunea unei mici camere. Cele două hamace erau așezate pe două laturi opuse. Proviziile fuseseră toate aduse la mal, rînduite pe prelată într-o grămadă ordonată.

— Cum te simți ?

— Perfect, zise Tony, dar cînd coborî din hamacul său își dădu seama că nu se putea ține pe picioare. Desigur, fiindcă n-am mîncat nimic. Cred că are să mai treacă o zi-două înainte de a mă face cu-adevărat bine.

Doctorul Messinger nu spuse nimic, dar limpezi ceaiul de frunze, turnîndu-l încet, dintr-un ulcior în celălalt. Amestecă într-însul o lingură plină de lapte condensat.

— Vezi dacă poți bea asta.

Tony bău cu plăcere și mîncă niște biscuiți.

— Mergem mai departe astăzi ? întrebă el.

— Să ne mai gîndim. Duse ulcioarele la mal și le spală în rîu. Cînd se întoarse zise : Cred că-i mai bine să-ți explic cum stau lucrurile. N-are nici un rost să crezi că ești vindecat, fiindcă n-ai febră într-o zi. Așa merge asta. O zi cu febră și o zi normală. Poate dura o săptămînă, sau poate dura mult mai mult. Trebuie să-i facem față. Nu pot risca să te iau în canoe. Alaltăieri, de mai multe ori, era gata să ne răsturnăm.

— Mi s-a părut că era cineva cunoscut.

— Ți s-au părut o grămadă de lucruri. Are să mai continue așa. Totodată avem provizii pentru vreo zece zile. Pentru moment, nu-i nici un pericol în privința asta, dar e un lucru de care trebuie să ținem seama. În afară de asta ai nevoie de un acoperiș deasupra capului și de o îngrijire permanentă. De-am ajunge într-un sat...

— Am impresia că sînt o mare pacoste.

— Nu asta-i problema. Trebuie să găsim care-i lucrul cel mai bun de făcut.

Dar Tony se simțea prea slăbit pentru a gîndi. Ațipi un ceas, două. Cînd se trezi doctorul Messinger tăia desigurul dimprejur ca să facă loc.

— Am să așez prelată drept acoperiș. (Însemnase locul acesta pe harta sa „Tabără de bază temporară, din necesitate“.)

Tony îl observa distrat. La un moment dat zise :

— Ascultă, de ce să nu mă lași aici și să te duci pe rîu, în jos, după ajutor ?

— M-am gîndit și la asta. E un risc prea mare.

În după-amiaza aceea Brenda se întoarse iarăși lîngă Tony, care clănțănea de frig și se zbătea în hamacul său.

Cînd fu iarăși în stare să vadă lucrurile dimprejur, Tony observă deasupra capului său o prelată legată de trunchiurile copacilor. Întrebă :

— De cînd sîntem aici ?

— Numai de trei zile.

— Cît e ceasul acum ?

— Aproape zece dimineața.

— Mă simt îngrozitor de rău.

Doctorul Messenger îi dădu niște supă.

— Mă duc pe rîu, la vale, toată ziua, să văd dacă nu-i vreo urmă de sat. Îmi pare rău că te las, dar e un risc care merită să fie înfruntat. Voi fi în stare să merg o bucată bună de drum în canoe, acum că-i goală. Stai culcat, liniștit. Nu te mișca în hamac. Pînă la noapte voi fi înapoi și, sper, cu niște indieni ca să ne ajute.

— În regulă, zise Tony, și adormi.

Doctorul Messenger se duse pînă la malul rîului și dezlegă barca. Luă cu el o pușcă, o ceașcă și provizii pe o zi. Se așeză la pupă și împinse barca de la mal. Curentul apucă prova și, după cîteva lovituri de lopată, fu în mijlocul rîului.

Soarele era sus pe cer și reverberația apei îl orbea și-l pîrlea. Continuă să vîslească, cu lovituri regulate, fără a se grăbi. Înainta repede. Pe o lungime de vreo milă rîul se îngusta și apa curgea mai iute, așa că tot ce avea de făcut era să țină lopata drept cîrmă, la pupa. Apoi pereții de pădure din ambele părți se dădură la o parte și parcă pluti într-un lac mare, deschis, unde trebuia să tragă din greu ca să nu rămînă locului. Privea mereu cu atenție, în dreapta și în stînga, căutînd o coloană de fum, un acoperiș de stuf, o siluetă brună ascunzîndu-se prin tufăriș, niște vite la adăpat, semne care să-i arate satul căutat. Dar nu zărea nici o urmă. În largul apei își luă binoclul și

studie întregul mal împădurit. Dar nu era nimic de văzut.

Mai târziu râul se îngustă din nou și canoia țîșni înainte, în curentul rapid. În aval suprafața apei era întreruptă de cataracte, fierbea și făcea vârtejuri. O notă joasă și monotonă îl prevesti că dincolo de cataracte era o cascadă. Doctorul Messinger începu să cîrmească spre mal. Curentul era puternic și doctorul își puse în joc toată puterea. La zece metri de începutul cataractelor prova intră sub mal. Aici se afla un tufiș des de spini, care se apleca peste râu. Barca alunecă sub el și mușcă din mal. Foarte precaut, doctorul Messinger se lăsă înainte pe genunchi și se întinse după o cracă de deasupra capului. Acesta fu momentul cînd lucrurile se încurcă : pupa, prinsă de curent, fu smulsă de la mal și, cînd se întinse să apuce lopata, ambarcațiunea fu împinsă de-a latul, în mijlocul apelor tulburate. Aici o luă razna, rotindu-se, prinsă în cataracte. Doctorul Messinger fu aruncat în apă. Nu era prea adîncă. Se agăță de stînci, care însă erau roase și netede ca fildeșul și nu ofereau nici o priză mîinilor sale. Rostogolindu-se de două ori, se trezi în apă adîncă și, încercînd să înoate, se pomeni din nou printre pietroale și mai încercă o dată să se țină de ele. Apoi ajunse la cascadă.

Nu era prea grozavă, față de cascadele de pe acolo — o cădere de vreo trei metri, sau chiar mai puțin — dar era de ajuns pentru doctorul Messinger. La picioarele cascadei spuma se lăsa într-un bazin mare, aproape liniștit, pe care pluteau împrăștiate florile copacilor dimprejur.

Pălăria doctorului Messinger lunecă foarte înțet către Amazon și apa se închise peste capul său chel.

Brenda se duse la avocații familiei.

— Domnule Grașeful, zise ea, îmi trebuie ceva mai mulți bani.

Domnul Graceful o privi trist :

— Cred că acest lucru l-ar privi mai degrabă pe directorul băncii dumneavoastră. După cîte am înțeles, acțiunile sînt puse pe propriul dumneavoastră nume și dividendele sînt plătite în contul dumneavoastră.

— Parcă astăzi se mai plătesc *vreodată* dividende ? În afară de asta este într-adevăr foarte greu de trăit cu atît de puțin.

— Fără îndoială. Fără îndoială.

— Domnul Last v-a lăsat o procură generală, nu-i așa ?

— Cu puteri foarte strict limitate, lady Brenda. Am instrucțiuni să plătesc salariile celor de la Hetton și toate cheltuielile legate de administrația proprietății. Se instalează băi noi și se restaurează unele decorații din camera de zi, care fuseseră distruse. Dar mi-e teamă că n-am autorizația să ridic bani din contul domnului Last pentru alte sarcini.

— Dar, domnule Graceful, sînt sigură că nu avea de gînd să stea atît de mult în străinătate. Nu-i posibil să fi intenționat să mă lase așa, în pană. Oare se poate ? E cu puțință ?

Domnul Graceful făcu o pauză și se foi puțin pe scaun.

— Ca să fiu sincer de tot, lady Brenda, mă tem că tocmai asta a fost intenția sa. Am ridicat special această problemă, cu puțin timp înainte de-a pleca. Era foarte hotărît în această privință.

— Dar are *dreptul* să facă aceasta ? Vreau să spun, eu n-am nici un drept, după contractul de căsătorie, sau vreo altă lege ?

— Nu puteți pretinde nimic fără a vă adresa justiției. Ați *putea* găsi avocați care să vă sfătuiască să intentați o acțiune judecătorească. Nu pot spune c-aș fi unul dintre aceștia. Domnul Last s-ar opune cu totul la o asemenea injuncțiune și, în situația actuală, cred că tribunalul i-ar da fără îndoială câștig de cauză. În orice caz ar fi un proces lung, costisitor și cam lipsit de demnitate.

— Da, înțeleg, bine... asta-i situația, nu-i așa?

— Desigur, așa s-ar părea că este.

Brenda se sculă să plece. Era în toiul verii și pe fereastra deschisă se vedeau grădinile scăldate de soare din *Lincoln's Inn*.

— Mai e și altceva. Aveți cunoștință, vreau să spun, puteți să-mi spuneți dacă domnul Last a făcut un alt testament?

— Mi-e teamă că acesta este un lucru pe care nu pot să-l discut.

— Da, presupun că nu. Mă iertați dacă am făcut o gafă, întrebându-vă. Voiam numai să știu cum stau.

Mai rămase puțin, între ușă și masă, părînd pierdută, în rochia ei vaporosă de vară.

— Doar atît vă pot spune, pentru a vă orienta. Moștenitorii prezumtivi ai proprietății Hetton sînt acum verii săi, adică familia Richard Last de la Princes Risborough. Cred că, așa cum cunoașteți și dumneavoastră caracterul și părerile domnului Last, știți că totdeauna a dorit ca averea sa să meargă la un loc cu proprietatea Hetton, pentru ca aceasta din urmă să fie păstrată în ceea ce considera el că este starea potrivită.

— Da, zise Brenda, ar fi trebuit să mă gîndesc la asta. Bine, la revedere.

Și ieși, pierdută, în soare.

Toată ziua Tony zăcu singur, agitat și indiferent la trecerea timpului. Dormi puțin. De vreo două ori părăsi hamacul și se simți slăbit și amețit. Încercă să îmbuce ceva din mîncarea pe care doctorul Messinger i-o lăsase afară, dar fără succes. De-abia cînd se întunecă își dădu seama că trecuse ziua. Aprinse felinarul și începu să strîngă lemne pentru foc, dar bețele îi alunecau mereu printre degete și, de fiecare dată cînd se apleca, se simțea amețit, așa că, după cîteva eforturi inutile, le lăsă acolo unde căzuseră, se întoarse la hamacul său și, culcîndu-se, învelit în pătură, izbucni în plîns.

După cîteva ore de întuneric flacăra lămpii începu să scadă. Se aplecă cu greu spre ea și o scutură. Trebuia umplută din nou. Știa unde păstrau petrolul. Se tîrî pînă acolo, sprijinindu-se mai întîi de funia hamacului și apoi de un vraf de cutii. Găsi bidonul, scoase dopul și începu să umple lampa, dar mîna îi tremura și petrolul se răspîndi pe jos, apoi începu din nou să i se învîrtă capul, așa că închise ochii. Bidonul se răsturnă pe o parte și se goli, gilgîind încet. Cînd își dădu seama de ce se întîmplase, începu iarăși să plîngă.

Se culcă din nou în hamacul său și, peste cîteva minute, lumina scăzu, pîlpîi și se stinse. Mîinile sale și pămîntul ud răspîndeau un miros pătrunzător de petrol. Zăcea treaz, plîngînd pe întuneric.

Încă înainte de răsăritul soarelui frigurile îi reveniră și un cîrd nesfîrșit de fantome îi buimăcîră simțurile.

Brenda se trezi în cea mai proastă dispoziție posibilă. Seara din ajun o petrecuse singură, la cinematograful. După aceea i se făcuse foame — nu

luase o masă adevărată în ziua aceea — dar, n-avea puterea să meargă singură în vreunul din restaurantele de seară. Își cumpără de la un bufet o plăcintă cu carne și o luă acasă. Plăcinta părea delicioasă, dar cînd începu s-o mănînce, își dădu seama că-i pierise pofta de mîncare. Resturile plăcintei mai zăceau încă pe masa de toaletă, cînd se trezi.

Venise luna august și ea era absolut singură. Chiar în ziua aceea Beaver debarca la New York. (Îi telegrafiasse la jumătatea drumului că traversarea oceanului era excelentă.) Pentru ea însemna sfîrșitul cu Beaver. Parlamentul se închisese și Jock Grant-Menzies își făcea vizita anuală la fratele său mai mare din Scoția. Marjorie și Allan prinseseră în ultimul moment iachtul lordului Monomark și acum pluteau în condiții de lux de-a lungul coastelor Spaniei, urmărind luptele cu taurii (o rugaseră chiar să aibă grijă de Djinn). Mama ei se dusese la vila pe care lady Anchorage i-o punea totdeauna la dispoziție, pe lacul Lemman. Polly era peste tot. Pînă și Jenny Abdul Akbar plecase într-o croazieră pe Marea Baltică.

Brenda deschise ziarul și citi articolul unui tînăr, în care se spunea că „sezonul londonez“ aparținea trecutului, că în zilele noastre toată lumea era prea ocupată ca să țină tradițiile de dinainte de război, că nu mai existau baluri adevărate, ci un șir permanent de distracții mai modeste, că luna august la Londra era, dintre toate, epoca cea mai veselă. (În fiecare an tînărul publica același articol, schimbînd doar ici-colo cîteva cuvinte.) Articolul nu o consolă pe Brenda.

De săptămîni de zile încercase să păstreze o părere obiectivă despre Tony și despre felul cum o trata. Acum cedă în sfîrșit și, răsucindu-se în pat,

își îngropă fața în pernă, într-o criză cumplită de supărare împotriva lui și de milă față de ea însăși.

În Brazilia purta o rochie zdrențăroasă de bumbac, asemănătoare cu cea a Rozei. Nu-i ședea rău. Tony o observă cităva vreme, înainte de a-i vorbi.

— De ce ești îmbrăcată așa ?

— Nu-ți place ? O am de la Polly.

— Arată atît de murdară.

— Bine, dar Polly călătorește foarte mult. Acum trebuie să te scoli și să te duci la întrunirea Consiliului Comitatului.

— Dar nu-i miercuri ?

— Nu, dar îți amintești, desigur, că timpul e altfel în Brazilia.

— Nu pot să mă duc nici pînă la Pigstanton. Trebuie să stau aici pînă vine Messinger. Sint bolnav. Mi-a, spus să stau liniștit. Se întoarce dîseară.

— Dar tot Consiliul Comitatului e-aici. Blonda nerușinată i-a adus cu avionul ei.

Și, într-adevăr, erau cu toții acolo. Reggie St. Cloud prezida. Zise :

— Mă împotrivesc cu strășnicie ca Milly să facă parte din comitet. Este o femeie de proastă reputație.

Tony protestă.

— Are o fiică. Are același drept să fie aici ca și lady Cockpurse.

— La ordine, strigă primarul. Trebuie să vă rog, domnilor, să vă limitați observațiile la subiectul în discuție. Trebuie să decidem asupra lărgirii drumului Bayton-Pigstanton. Au fost mai multe plîngerî că autobuzele Liniei verzi nu pot să întoarcă colțul de la Hetton Cross fără pericol.

— Șobolanii ăia de la Linia verde.

— Am spus : șobolanii de la Linia verde. Șobolani verzi mecanici. Mulți dintre săteni s-au speriat de ei și și-au evacuat locuințele.

— M-am evacuat, zise Reggie St. Cloud. Am fost izgonit din casa mea de șobolanii verzi mecanici.

— La ordine, zise Polly Cockpurse. Propun să se adreseze adunării domnul Last.

— Să-l auzim, să-l auzim.

— Doamnelor și domnilor, zise Tony. Vă rog să înțelegeți că sînt bolnav și nu trebuie să mă mișc din hamac. Doctorul Messenger mi-a dat cele mai clare instrucțiuni.

— Winnie vrea să facă baie.

— Nu se face baie în Brazilia. Nu se face baie în Brazilia, reluă adunarea strigătul în cor. Nu se face baie în Brazilia.

— Dar ai mîncat de două ori micul dejun.

— La ordine, zise primarul. Lord St. Cloud, propun să pui problema la vot.

— Problema este dacă contractul pentru lărgirea cotiturii de la Hetton Cross să fie dat doamnei Beaver. Dintre toate ofertele prezentate, a ei este cu mult cea mai scumpă, dar am înțeles că planurile cuprind un perete placat cu crom, în partea de sud a satului.

— ...și de două ori micul dejun, interveni Winnie.

— ... și de două ori micul dejun pentru oamenii care lucrează la această treabă. Aceia care aprobă hotărîrea vor scoate un cotcodăcit, imitînd găinile, iar cei care sînt împotriva vor spune hau-hau.

— Un procedeu cu totul nepotrivit. Ce vor spune servitorii ?

— Trebuie să facem ceva pînă va fi anunțată Brenda.

— Eu ? Mă simt foarte bine.

— Atunci înțeleg că moțiunea este votată.

— O, îmi pare bine că doamna Beaver a luat lucrarea, zise Brenda. Vezi, eu sînt îndrăgostită de John Beaver, sînt îndrăgostită de John Beaver, sînt îndrăgostită de John Beaver.

— Este oare asta hotărîrea comitetului ?

— Da, ea e îndrăgostită de John Beaver.

— Atunci se votează în unanimitate.

— Nu, zise Winnie. El a luat de două ori micul dejun.

— ... cu o majoritate covîrșitoare.

— De ce vă schimbați toți hainele ? întrebă Tony, căci toți se îmbrăcau în haine de vînătoare.

— Pentru adunarea vînătorilor. Vînătoarea pornește astăzi de-aici.

— Dar nu puteți vîna călare, vara.

— Timpul este diferit în Brazilia și nu există posibilitatea de-a face baie.

— Am văzut ieri o vulpe, în pădurea Brutton. O vulpe mecanică, verde, cu un clopoțel în interior, care clincănea cînd alerga. I-a speriat atît de tare încît au fugit cu toții și toată plaja era pusă și nu exista nici o posibilitate de a se scălda decît pentru Beaver. El poate să se scalde în fiecare zi, căci timpul e diferit în Brazilia.

— Sînt îndrăgostit de John Beaver, zise Ambrose.

— Ei, nu știam că erai aici.

— Am venit să vă amintesc că sînteți bolnav, domnule. Nu trebuie să vă părăsiți hamacul sub nici un motiv.

— Dar cum pot ajunge la „Oraș“ dacă rămîn aici ?

— Îl voi servi îndată, domnule, în bibliotecă.

— Da, în bibliotecă, n-are nici un rost să folosim sufrageria acum cînd doamna a plecat să locuiască în Brazilia.

— Am să transmit ordinele dumneavoastră la grajduri, domnule.

— Dar nu vreau poneiul. I-am spus lui Ben să-l vîndă.

— Va trebui să călăriți pînă la fumoar, domnule. Barca a luat-o doctorul Messinger.

— Prea bine, Ambrose.

— Vă mulțumesc, domnule.

Membrii Comitetului o luară în jos pe alee Toți, în afară de colonelul Inch, care pornise pe cealaltă alee și mergea acum în trap spre Compton Last. Tony rămăsese singur de tot cu doamna Rattery.

— Hau-hau, zise ea, amestecînd cărțile de joc. Asta ratifică moțiunea !

Ridicîndu-și privirea de pe masa de cărți, Tony zări, dincolo de copaci, zidurile și clădirile „Orasului“. Erau foarte aproape de el. De pe turla de intrare o flamură heraldică plutea în briza tropicală. Se zbătu să ajungă într-o poziție verticală și-și aruncă la o parte păturile. Cînd îl cuprindea febra, se simțea mai zdravăn și mai solid pe picioare. Își croi drum prin tufărișul spinos dimprejur. Dinspre zidurile strălucitoare răsuna o muzică. Trecea o procesiune, sau o defilare. Se izbea de trunchiurile copacilor și se încurca în rădăcini și vreji de viță sălbatică ce atîrnau pretutindeni, dar mergea înainte, fără să simtă durerea și oboseala.

În cele din urmă ajunse la loc deschis. Porțile de intrare se aflau chiar în fața lui și trîmbițele

răsunau în preajma zidurilor, salutînd sosirea sa. Vestea era dusă de la un bastion la altul, pînă în cele patru puncte cardinale. În aer pluteau petale de flori de migdal și de măr ; altele formau un covor de-a lungul drumului, ca în livezile de la Hetton după o furtună de vară. Cupole aurite și turle de alabastru străluceau în lumina soarelui.

Ambrose anunță :

— „Orașul“ e servit.

CAPITOLUL VI

Du côté de chez Todd ¹

Deși domnul Todd trăia în Amazonia de aproape șaizeci de ani, nimeni, în afară de câteva familii de Pie-wie, nu știa de existența sa. Avea o casă într-o savană mică, o întindere nu prea mare de nisip și de iarbă, cum apar adesea prin acele locuri, cu un diametru de vreo trei mile, împrejmuită din toate părțile de pădure.

Cursul de apă care o uda nu era însemnat pe nici o hartă. Curgea în cataracte, totdeauna periculoase, în cea mai mare parte a anului de netrecut, unindu-se cu apele din susul râului, în care își găsisese sfârșitul doctorul Messinger. Nici unul dintre locuitorii ținutului, în afară de domnul Todd, nu auzise vreodată de guvernul Braziliei sau al Guianeii Olandeze, care, ambele, ridicau din când în când pretenții asupra acelei savane.

Locuința domnului Todd era mai mare decît cele ale vecinilor săi, dar păstra aceleași caracteristici — acoperiș din frunze uscate de palmier, pereți de lut și nuiiele ajungînd pînă la piept și pardoseală de lut. Poseda o duzină de capete de vite costelive, care pășteau în savană, o plantație

¹ Vezi nota de la p. 2.

de cassava, câțiva banani și mangoeri¹, un ciine și, lucru unic în împrejurimi, o pușcă cu o țeavă care se încălzea pe la spate. Puținele bunuri din afară pe care le folosea îi veneau printr-un lung șir de negustori-aventurieri, trecînd din mînă în mînă, tîrguite într-o duzină de limbi, de la capătul extrem al unuia dintre cele mai lungi fire ale unei rețele comerciale, care se întindea de la Ma-naos pînă în cele mai pierdute adîncuri ale pădurilor.

Într-o zi, pe cînd domnul Todd era ocupat cu umplerea unor cartușe, sosi un Pie-wie, cu vestea că un alb venea spre el prin pădure, singur și foarte bolnav. Todd închise cartușul, își încălcă pușca, puse celelalte gloanțe în buzunar și o porni în direcția arătată.

Omul izbutise să iasă din tufăriș cînd domnul Todd ajunsese la el, și acum ședea pe jos, vîdînd o foarte proastă stare. Nu avea pălărie, nici cizme și hainele îi erau atît de rupte încît nu i se mai țineau de trup decît pentru că erau lipite de transpirație. Avea picioarele rănite și foarte umflate. Fiecare părticică de piele dezgolită purta cicatricile unor mușcături de insecte sau lilieci, iar ochii îi erau tulburi de febră. Își vorbea singur, delirînd, dar se opri cînd Todd se apropie și i se adresă în englezește.

— Sînteți prima persoană care mi-a vorbit de multe zile, zise Tony. Ceilalți nu vor să se oprească. Continuă să treacă pe lingă mine, pe biciclete... Sînt obosit... La început Brenda era alături de mine, dar s-a speriat de un șoarece mecanic, așa că s-a urcat în canoe și a plecat. A spus că se va înapoia în aceeași seară, dar nu s-a mai întors. Presupun că stă

¹ Pom tropical cu fructe asemănătoare perelor.

la una dintre prietenele ei din Brazilia. N-ai văzut-o cumva ?

— Sinteți primul străin pe care l-am văzut de multă vreme.

— Purta un cilindru cînd a plecat. Nu poate fi confundată.

Apoi începu să vorbească cu cineva de lîngă domnul Todd, cineva care nu era acolo.

— Vezi casa de-acolo ? îl întrebă domnul Todd. Crezi că poți merge pînă la ea ? Dacă nu, pot trimite niște indieni să te ducă.

Privirea lui Tony rătăci prin savană, pînă dădu de cabana domnului Todd.

— Arhitectura în armonie cu caracterul locului, zise el, material indigen întrebuițat peste tot. N-o lăsați pe doamna Beaver s-o vadă, c-o acoperă cu placaj de crom.

— Încearcă să mergi. Domnul Todd îl ridică pe Tony în picioare și îl sprijini cu un braț puternic.

— Am să merg cu bicicleta dumneavoastră. Dumneavoastră *erați* acela care m-a depășit, chiar adineauri, pe-o bicicletă nu-i așa ?... Doar că barba dumneavoastră are altă culoare. A lui era verde... verde ca șoarecii.

Domnul Todd îl duse pe Tony printre tufele de iarbă, către casă.

— E un drum foarte scurt. Cînd ajungem acolo am să-ți dau ceva să te faci bine.

— Foarte amabil din partea dumneavoastră... groaznic lucru pentru un bărbat să-i plece nevasta într-o canoe. Asta s-a întîmplat mai de mult. De atunci n-am mîncat nimic. Apoi spuse: Apropo, ești englez. Și eu sînt englez. Mă numesc Last.

— Bine, domnule Last, nu te mai ocupa de nimic de-acum înainte. Ești bolnav și ai avut o călătorie grea. Am să am grijă de dumneata.

Tony privi în jurul lui.

— Sînteți englezi cu toții ?

— Da, toți.

— Fata aceea oacheșă s-a măritat cu un maur... Am avut mare noroc să vă întîlnesc pe toți. Presupun că sînteți vreun fel de club de bicicliști ?

— Da.

— Bine, mă simt prea obosit ca să pot umbla cu bicicleta... nu mi-a plăcut niciodată prea mult... ar trebui să faceți rost de motociclete, știi, sînt mult mai rapide și mai zgomotoase. . Hai să ne oprim aici.

— Nu, trebuie să vii pînă în casă. Nu e prea departe.

— În regulă... presupun că, aici, aveți oarecare greutate să vă procurați benzină.

Merseră foarte încet dar, în cele din urmă, intrară în casă.

— Culcă-te acolo, în hamac.

— Asta-mi spunea și Messinger. E îndrăgostit de John Beaver.

— Am să-ți aduc ceva.

— Foarte amabil din partea dumneavoastră. Nu vreau decît tava mea obișnuită de dimineață — cafea, piine prăjită, fructe. Și ziarele de dimineață. Dacă doamna s-a trezit voi lua micul dejun cu ea.

Domnul Todd se duse în camera din fundul casei și scoase o canistră de tablă de sub un morman de piei. Era plină cu un amestec de frunze uscate și scoarță de copac, din care luă un pumn și merse afară, la foc. Cînd se întoarse, oaspetele său ședea drept ca lumînarea, călare pe hamac, vorbind supărat.

— ..Ați auzi mai bine și ar fi mai politicos dacă ați sta liniștiți cînd vă vorbesc, în loc să umblați roată. V-o spun pentru binele dumneavoastră...

Știu că sînteți prietenii soției mele și de aceea nu ascultați ceea ce vă spun eu. Dar, băgați de seamă ! Ea nu va scoate nici un cuvînt răutăcios, nu se va răsti, nu se vor rosti vorbe grele. Speră că, după aceea, veți fi buni prieteni ca și înainte. Dar vă va părăsi. Va pleca binișor în timpul nopții. Își va lua hamacul și rațiile ei de farinहा... Ascultați-mă. Știu că nu sînt deștept, dar asta nu-i un motiv să uităm de politețe. Hai să ucidem în felul cel mai amabil. Am să vă spun ce-am învățat în pădure, unde timpul e diferit. Nu există nici un „Oraș“. Doamna Beaver l-a acoperit cu placaj de crom și l-a transformat în mici apartamente. Trei guinee pe săptămîină, fiecare cu baie separată. Foarte potrivite pentru amorul ieftin. Și Polly va fi acolo. Ea și doamna Beaver, sub crenelurile prăbușite...

Domnul Todd își trecu mîna pe după ceafa lui Tony și-i dădu să bea fiertura de ierburi. Tony înghiți și-și întoarse capul.

— Scîrboasă doctorie, și începui să plîngă.

Domnul Todd stătu lîngă el, ținînd oala cu fiertura. Tony mai bău puțin, strîmbîndu-se și cutremurîndu-se de atîta amăreală. Domnul Todd rămase lîngă el pînă ce termină băutura, apoi aruncă resturile pe podeaua de lut. Tony se culcă în hamac, plîngînd liniștit. Curînd adormi adînc.

Se restabîlea încet. La început zilele de luciditate alternau cu perioadele de delir, apoi temperatura scăzu și deveni conștient, chiar și cînd se simțea foarte rău. În cele din urmă zilele de febră deveniră ceva mai rare, apărînd — lucru firesc la tropice — între perioadele lungi de sănătate relativă. Domnul Todd îl trată neconținut cu leacuri din ierburi.

— E tare scîrboasă, zise Tony, dar face într-adevăr bine.

— În pădure există doctorii pentru orice, îi spuse domnul Todd, ca să te vindece și ca să te îmbolnăvească. Mama mea era indiană și m-a învățat multe dintre ele. Am mai învățat și altele, din cînd în cînd, de la soțiile mele. Există plante care te vindecă și altele care îți dau friguri, care te omoară și care te înnebunesc, care îndepărtează șerpilor, care îmbată peștii ca să-i poți culege cu mîna din apă, ca fructele dintr-un pom. Există doctorii pe care nici eu nu le cunosc. Se spune că-i posibil să readuci la viață oameni morți, după ce au început să se împută, dar n-am văzut lucrul ăsta cu ochii mei.

— Dar, desigur, sînteți englez ?

— Tatăl meu era englez... adică născut în Barbados¹. A venit în Guiana ca misionar. Era înșurat cu o femeie albă, dar a lăsat-o în Guiana și a pornit să caute aur. Apoi a luat-o pe mama. Femeile Pie-wie sînt urîte, dar foarte devotate. Am avut mai multe. Majoritatea bărbaților și a femeilor care locuiesc în această savană sînt copiii mei. De aceea ascultă de mine — de aceea, și pentru că am pușca. Tatăl meu a trăit pînă la adînci bătrînețe. Nu sînt douăzeci de ani de cînd a murit. Era un om cu carte. Știi să citești ?

— Da, desigur.

— Nu oricine are asemenea noroc. Eu nu știu. Tony rîse, ca și cum ar fi voit să se scuze.

— Dar presupun că nu aveți prea multe ocazii pe-aici.

— Ba da, tocmai asta-i. Am o mulțime de cărți. Am să ți le arăt cînd ai să te faci mai bine. Pînă

¹ Insulă engleză din Antile, locuită mai ales de metiși.

acum cinci ani era aici un englez — adică un negru, dar primise o bună educație la Georgetown¹. Acum a murit. Până să moară, îmi citea în fiecare zi. Și dumneata ai să-mi citești, când te vei face mai bine.

— Voi fi încântat să vă citesc.

— Da, ai să-mi citești, repetă domnul Todd, dînd din cap, pe deasupra ulciorului.

În primele zile de convalescență, Tony nu prea făcu multă conversație cu gazda sa. Zăcea în hamac, privind în gol spre acoperișul de frunze uscate și gîndindu-se la Brenda. Zilele, avînd fiecare exact douăsprezece ore, treceau toate la fel. Domnul Todd se retrăgea la culcare, pe la asfințitul soarelui. Ca să sperie liliecii-vampiri, lăsa să ardă o lampă mică, făcută dintr-un fitil împletit de mină, atîrînd într-un borcan de seu.

Prima dată cînd Tony părăsi casa, domnul Todd îl luă la o mică plimbare în jurul fermei.

— Am să-ți arăt mormîntul negrului, zise el, conducîndu-l spre o movilă așezată între mangoeri. Era foarte amabil. În fiecare după-amiază, pînă cînd a murit, obișnuia să-mi citească două ceasuri. Cred c-am să-i pun o cruce — ca să comemorez moartea lui și sosirea dumitale — e o idee bună. Crezi în Dumnezeu?

— Probabil. Adevărul e că nu prea m-am gîndit la treaba asta.

— Eu m-am gîndit *foarte* mult și încă nu știu bine... Dickens credea.

— Presupun.

— O da, așa reiese din toate cărțile lui, ai să vezi.

¹ Capitala Guanei engleze.

În aceeași după-amiază domnul Todd începu construirea primei părți a monumentului pentru mormîntul negrului. Netezea cu rindeaua un lemn de o esență atît de tare, încît țiuia și suna sub rindea de parcă era de metal.

În sfîrșit, după ce Tony petrecu șase sau șapte nopți în șir fără febră, domnul Todd spuse :

— Acum cred că ești destul de bine ca să vezi cărțile.

La un capăt al colibeii era un fel de podet, format dintr-o platformă grosolană, ridicată sub marginea acoperișului. Domnul Todd sprijini o scară de ea și se sui. Tony îl urmă, încă nesigur pe picioare după boala sa. Domnul Todd se așeză acolo și Tony rămase în capul scării, privind platforma. Erau acolo o grămadă de boccele, legate în niște zdrențe, frunze de palmier și piele crudă.

— A fost greu să le feresc de viermi și de furnici. Două sînt aproape distruse. Dar există un ulei pe care-l fac indienii și care-i folositor.

Desfăcu pachetul cel mai apropiat și îi înmînă un volum legat în piele. Era o veche ediție americană a lui *Bleak House*¹.

— N-are importanță pe care-o luăm întîi.

— Vă place foarte mult Dickens ?

— Da, desigur. Nu numai că-mi place. Mult mai mult decît atît. Vezi, astea sînt singurele cărți pe care le-am auzit vreodată. Tatăl meu le citea și, mai tîrziu, negrul, și acum dumneata. Le-am auzit pe toate, de mai multe ori pînă acum, dar nu mă satur niciodată de ele. Totdeauna mai e ceva de învățat și de observat, atîtea personaje, atîtea schimbări de scenă, atîtea cuvinte... am aici toate cărțile lui Dickens în afară de cele pe care le-au

¹ Casa mohorită, roman de Charles Dickens.

mîncat furnicile. Durează mult să le citești pe toate, mai bine de doi ani.

— Bine, zise Tony amabil, are să fie de ajuns pentru durata vizitei mele.

— O, sper că nu. E încîntător s-o iei de la început. De fiecare dată găsesc altceva care să-mi placă, altceva de admirat.

Luară cu ei primul volum din *Bleak House* și, în după-amiaza aceea, Tony avu prima sa ședință de lectură.

Îi plăcuse totdeauna să citească cu voce tare și, în primul an de căsătorie, împărtășise în acest fel cîteva cărți cu Brenda, pînă cînd, într-o zi, într-un acces de sinceritate, îi spusese că acest fel de lectură era un chin pentru ea. Îi mai citise și lui John Andrew, în după-amiezile tîrzii de iarnă, cînd copilul își lua cina în fața căminului din camera sa. Dar domnul Todd era un public unic.

Bătrînul ședea călare pe hamacul său, în fața lui Tony, cu ochii țintă la el, urmărind cuvintele, pe tăcute, mișcîndu-și buzele. Adesea, cînd apărea un nou personaj, spunea : — Repetă-i numele, pe asta l-am uitat. Sau : — Da, da, mi-l amintesc bine. Biata femeie o să moară. Îl întrerupea adesea, cu întrebări, nu despre circumstanțele povestirii, cum și-ar fi închipuit Tony — lucruri ca procedura Curții de Casație sau convențiile sociale ale timpului, deși trebuie să-i fi fost de neînțeles, nu-l priveau —, ci totdeauna despre personaje. — Păi, de ce spune ea asta ? O spune chiar în serios ? A simțit că leșină din cauza căldurii focului, sau din cauza celor ce scrie acolo ? Rîdea tare de toate glumele, chiar și la unele pasaje care lui Tony nu-i păreau caraghioase, cerîndu-i să le repete de două, trei ori și, mai tîrziu, la descrierea suferințelor celor respinși de societate, ca în *Tom de unul sin-*

gur, lacrimile i se scurgeau de pe obraji în barbă. Comentariile sale despre poveste erau de obicei simple. — Cred că Dedlock e un om foarte mîndru, sau : — Doamna Jellyby nu are destulă grijă de copii.

Lui Tony îi plăceau şedinţele de lectură, aproape la fel de mult ca şi lui Todd.

La sfîrşitul primei zile, bătrînul spuse :

— Citeşti foarte frumos, cu un accent mult mai bun decît negrul. Şi explici mai bine. E aproape ca şi cum tatăl meu ar fi iarăşi aici.

Întotdeauna la sfîrşitul unei şedinţe îi mulţumea politicos oaspetelui său.

— Asta mi-a plăcut *foarte* mult. A fost un capitol extrem de trist. Dar dacă mă ajută memoria, totul se va termina cu bine.

Totuşi, cînd ajunseseră la volumul al doilea, prospeţimea plăcerii ce i-o dădea încîntarea bătrînului începu să pălească şi Tony se simţi destul de înzdrăvenit ca să devină nerăbdător. Nu o dată atinse subiectul plecării sale, întrebînd de canoe, de ploi şi de posibilitatea de a găsi călăuze, dar domnul Todd părea că nu înţelege şi nu dădea nici o atenţie acestor aluzii.

Într-o zi, trecîndu-şi degetul peste paginile care mai rămăseseră de citit din *Bleak House*, Tony zise :

— Mai avem încă mult de citit. Sper că voi putea să termin înainte de a pleca.

— O, da, zise domnul Todd, nu te îngriji de asta. Vei avea timp s-o termini, prietene.

Pentru prima oară Tony observă o uşoară ameninţare în felul de a fi al gazdei sale. În aceeaşi zi, la cină — o masă frugală alcătuită din farinha şi pastramă, luată chiar înainte de a apune soarele —, Tony reveni asupra subiectului.

— Știți, domnule Todd, a sosit timpul cînd trebuie să mă gîndesc la întoarcerea mea în lumea civilizată. Și-așa am abuzat prea mult de ospitalitatea dumneavoastră.

Domnul Todd se aplecă deasupra farfuriei, înfulecînd din farinha, dar nu răspunse.

— În cît timp credeți că aș fi în stare să fac rost de-o barcă?... Am spus, în cît timp credeți că aș fi în stare să fac rost de o barcă? Sînt foarte recunoscător pentru amabilitatea dumneavoastră față de mine, dar...

— Amice, orice amabilitate ce ți-aș fi putut arăta este deplin răsplătită de citirea dumitale din Dickens. Hai să nu mai vorbim de asta.

— Îmi pare foarte bine că v-a plăcut, cum mi-a plăcut și mie. Dar trebuie totuși să mă gîndesc la întoarcere.

— Da, zise domnul Todd. Negrul era la fel. Se gîndea tot timpul la asta. Dar a murit aici...

În cursul zilelor următoare, Tony redeschise vorba, dar gazda sa îi răspunse evaziv. În cele din urmă Tony zise :

— Iertați-mă, domnule Todd, dar trebuie într-adevăr să insist asupra acestui punct. Cînd pot căpăta o barcă?

— Aici nu există nici o barcă.

— Bine, dar indienii pot face una.

— Trebuie să aștepți ploile. Riul n-are destulă apă.

— Cit va dura asta?

— O lună... două...

Terminară *Bleak House*... și se apropiau de sfîrșitul lui *Dombey and Son* cînd începură ploile.

— Acum a venit vremea pentru pregătirile de plecare.

— O, asta-i imposibil. Indienii nu fac nici o barcă în timpul sezonului ploios. Asta-i una din superstițiile lor.

— Ai fi putut să-mi spui.

— N-am amintit de asta? Am uitat.

În dimineața următoare Tony ieși singur, pe cînd gazda sa era ocupată și, părăsind pe cît putea mai dezinvolt, o luă peste savană către grupul de căsuțe ale indienilor. Acolo, vreo patru-cinci indieni Pie-wie ședeau în pragul unei case. Nu ridicară privirea cînd se apropie de ei. Tony li se adresa în cele cîteva cuvinte în Macushi pe care și le însușise în timpul călătoriei, dar ei nu dădură nici un semn că l-ar fi înțeles sau ba. Apoi desenă pe nisip schița unei canoe, făcu cîteva vagi mișcări de timplar, arătă dinspre ei cătră el, apoi făcu gestul de a le da ceva și desenă pe jos profilul unei puști, al unei pălării și al altor cîtorva articole de negoț, ușor de recunoscut. Una dintre femei chicoti, dar nimeni nu dădu vreun semn de înțelegere și el plecă nesatisfăcut.

În timpul prînzului domnul Todd spuse :

— Domnule Last, indienii mi-au spus că ai încercat să vorbești cu ei. E mai ușor să le spui orice dorești prin mine. Îți dai seama, nu-i așa, că ei n-ar face nimic fără autorizația mea. Se consideră, în multe cazuri, pe bună dreptate, copiii mei.

— Păi, de fapt, i-am întrebat de o canoe.

— Așa mi-au și dat să înțeleg... și acum, dacă ai terminat de mîncat, poate mai citim un capitol. Sînt foarte captivat de această carte.

Terminară *Dombey și fiul*. Trecuse aproape un an de cînd Tony părăsise Anglia și presentimentele sale sinistre de exil permanent deveniră dintr-o dată acute cînd, printre paginile romanului

Martin Chuzzlewit, găsi un document scris cu creionul în litere neregulate.

„Anul 1919

Eu, James Todd din Brazilia, îi jur lui Barnabas Washington din Georgetown că dacă termină cartea asta, în speță Martin Chuzzlewit, îl voi lăsa să plece îndată ce s-a terminat.“

Urma un X tras stingaci cu creionul și apoi : *Domnul Todd a făcut acest semn, semnat Barnabas Washington.*

— Domnule Todd, zise Tony, trebuie să vă vorbesc deschis. Mi-ați salvat viața și când mă voi întoarce în lumea civilizată vă voi răsplăti cît voi putea mai mult. Vă voi da orice e posibil. Dar, pentru moment, mă rețineți împotriva voinței mele. Cer să fiu eliberat.

— Dar, prietene, ce te reține ? Nu ești sub nici o constrîngere. Poți pleca oricînd vrei.

— Știți bine că nu pot pleca fără ajutorul dumneavoastră.

— În cazul acesta trebuie să-ți faci plăcerea unui bătrîn. Mai citește-mi un capitol.

— Domnule Todd, jur pe ce vreți că atunci cînd voi ajunge la Manaos, voi găsi pe cineva să-mi ia locul. Voi plăti un om să vă citească toată ziua

— Dar nu-mi trebuie alt om. Dumneata citești așa de bine !

— Am citit pentru ultima oară.

— Sper că nu, zise domnul Todd politico.

În seara aceea, la cină nu fu adusă decît o singură farfurie de pastramă și făină de cassava. Domnul Todd mîncă singur. Tony stătea culcat, tăcut, privind în tavan.

În ziua următoare, la prînz se puse tot o singură farfurie în fața domnului Todd, dar în timp ce

mîncă, își ținu pușca pe genunchi, cu cocoșul ridicat. Tony reluă lectura din *Martin Chuzzlewit* de unde fusese întreruptă.

Săptămînile treceau fără speranță. Citiră *Nicholas Nickleby*, *Little Dorrit* și *Oliver Twist*. Apoi în savană sosi un străin, un prospector metis, unul dintre acei oameni singuratici care rătăcesc o viață întreagă prin desiș, cercetează piriișele, spală prundișul și, gram după gram, își umplu săculețul cu pulbere de aur și, nu odată, mor de privațiuni și de foame cu o cantitate de aur valorînd cinci sute de dolari agățată de gît. Domnul Todd fu indispus de sosirea lui, îi dădu farinha și tasso¹ și-l trimise mai departe chiar în ceasul în care sosise, dar Tony avu timp de ajuns ca să-și scrie numele pe o bucățică de hîrtie și să o pună în mîna omului.

De acum înainte existau speranțe. Zilele își urmau cursul invariabil : cafea la răsăritul soarelui, o dimineată inactivă, pe cînd domnul Todd se agita după treburile fermei, farinha și tasso la prînz, Dickens după-amiază, farinha și tasso și uneori ceva fructe la cină, tăcere de la asfințit pînă la răsăritul soarelui, cu fitilul lucind slab în seu și șindrila de deasupra abia vizibilă. Dar Tony trăia plin de încredere calmă și de speranțe.

O dată, în anul acela sau în următorul, prospectorul va ajunge într-un sat brazilian, cu vești despre descoperirea sa. Dezastrele expediției Messinger nu vor fi trecut neobservate. Tony își putea închipui titlurile care trebuie să fi apărut în presa de mare tiraj. Chiar acum probabil că niște echipe de căutare cercetau regiunile pe care le traversaseră. În fiecare zi voci engleze răsunau desigur în

¹ Carne uscată.

savană și o duzină de aventurieri prietenoși își făceau loc prin desiș, chiar acum când citea, când buzele urmăreau în mod mecanic paginile tipărite, mintea îi călătorea departe de gazda sa ahtiată și nebună și începea să-și povestească incidentele de la întoarcere — reîntîlnirea treptată cu civilizația (se bărbierea, cumpăra haine noi la Manaos, telegrafia după bani, primea telegrame de felicitări, savura odihnitoarea călătorie pe fluviu pînă la Belem, pe marele transatlantic pînă în Europa ; gusta vin bun, carne proaspătă și legume de sezon ; îl intimida revederea cu Brenda și nu știa prea bine cum o să i se adreseze... „*Iubitule*, ai stat mult mai mult decît spuneai. Credeam chiar că ești pierdut...“).

Și apoi îl întrerupea domnul Todd :

— Te deranjează dacă mai citești o dată pasajul ăsta ? E unul dintre cele care îmi plac cel mai mult.

Săptămînile treceau, dar Tony suporta ziua cu speranța la ce se va întîmpla în dimineața următoare. Simțea chiar un ușor impuls de cordialitate față de paznicul său și de aceea fu foarte dispus să i se alăture cînd, într-o seară, după o lungă convorbire cu un vecin indian, acesta îi propuse un chef.

— E una din zilele de sărbătoare ai celor din partea locului, explică el, și au făcut pivari¹. Poate n-are să-ți placă, dar ar trebui să încerci. Vom merge diseară în casa omului ăsta.

Ca urmare, după cină, se alăturară unui grup de indieni care se adunaseră în jurul unui foc, într-una din colibele așezate de partea cealaltă

¹ Bere, pregătită prin fierberea și fermentarea boabelor unui soi de mei indigen.

a savanei. Cîntau într-un fel apatic și monoton și-și treceau, din gură în gură, o oală mare plină de lichid. Fură aduse niște cupe pentru Tony și domnul Todd și li se dădură hamace să șadă.

— Trebuie s-o bei toată, fără a pune cupa jos. Asta-i eticheta.

Tony înghiți lichidul de culoare închisă, încercînd să nu-i simtă gustul. Nu era neplăcut, avea un gust tare și viscos ca cele mai multe dintre băuturile ce i se oferiseră în Brazilia, dar cu un iz de miere și piine neagră. Se lăsă pe spate în hamac, simțindu-se neobișnuit de satisfăcut. Poate că tocmai în momentul acela echipa de căutare poposisese într-o tabără la numai cîteva ore de mers de ei. Între timp îi era cald și se simțea somnoros. Cadența cîntecului creștea și scădea la nesfîrșit, liturgic. I se oferi încă o oală de pivari și el o înapoi golită.

Stătea întins, observînd jocul umbrelor pe acoperișul de frunze uscate, cînd indienii Pie-wie începură să danseze. Apoi închise ochii, se gîndi la Anglia și la Hetton și adormi.

Se trezi tot în coliba indiană, cu impresia că depășise ora sa obișnuită. După poziția soarelui știa că era tirziu după-amiază. Nu se afla nimeni prin apropiere. Își căută ceasul și, spre surprinderea sa, descoperi că nu-l avea la mînă. Presupuse că-l lăsase acasă, înainte de a veni la petrecere.

— Probabil că m-am îmbătat noaptea trecută, se gîndi el. E-o băutură buclucașă. Îl durea capul și se temea de o revenire a frigurilor. Cînd puse picioarele pe pămînt, își dădu seama că-i venea greu să stea drept. Mersul îi era nesigur și mintea tul-

burată, cum fusese în primele zile ale convalescenței. În drumul său peste savană fu obligat să se oprească de mai multe ori, închizînd ochii și respirînd adînc. Cînd ajunsese acasă îl găsi pe domnul Todd șezînd.

— Ah, amice, ai întîrziat pentru cititul de azi după-amiază. Abia dacă mai avem o jumătate de oră de lumină. Cum te simți ?

— Prost. Se pare că băutura aceea nu-mi prieste.

— Am să-ți dau ceva să te faci bine. Pădurea are leacuri pentru toate : să te trezească și să te adoarmă.

— N-ați văzut ceasul meu pe undeva ?

— I-ai dus lipsa ?

— Da. Credeam că-l am la mînă. Apropo, n-am dormit niciodată atît de mult.

— Nu, de cînd erai copil. Știi cît ? Două zile.

— Prostii ! Nu se poate.

— Da, adevărat. E foarte mult. E păcat și fiindcă nu i-ai prins pe oaspeții noștri.

— Oaspeți ?

— Da, desigur. Am avut o mare bucurie pe cînd dormeai. Trei oameni din afară. Englezi. Păcat că nu i-ai prins. Păcat și pentru ei, fiindcă țineau în mod special să te vadă pe dumneata. Dar ce puteam să fac ? Dormeai atît de adînc. Făcuseră atîta drum să te găsească — mi-am zis că n-ai să te superi — și cum nu puteai să-i saluți chiar dumneata, le-am dat o mică amintire, ceasul duminică. Voiau ceva să ducă înapoi, în Anglia, unde se oferă o recompensă celor care aduc vești despre dumneata. S-au bucurat foarte mult de el. Au luat și cîteva fotografii, crucea mică pe care am așezat-o să comemoreze sosirea duminică. S-au mulțumit cu asta. Au fost chiar prea repede satisfăcuți. Dar nu cred

că ne vor mai vizita, viața noastră e atît de re-
trasă... nici o plăcere în afară de lectură... Nu cred
că vom mai avea vreodată vizitatori... bine, bine,
am să-ți aduc niște medicamente să te simți mai
bine. Te doare capul, nu-i așa ?... Nu vom citi din
Dickens astăzi... ci mâine și poimîine și răspoimîine.
Hai să mai citim o dată *Little Dorrit*. Sînt niște pa-
saje în cartea asta pe care nu le pot asculta fără să
nu-mi dea lacrimile.

CAPITOLUL VII

Gotic englez — III

O briză ușoară înfiora livezile pline de rouă, soarele strălucitor și rece se așternea peste pajiști, pîlcurile de pomi și toți ulmii de pe alee înmuguriseră, toate erau timpurii anul acela, fiindcă fusese o iarnă blindă.

Sus, deasupra monștrilor de piatră și a ornamentelor sale, orologiul bătu solemn de paisprezece ori, marcînd ora. Era opt și jumătate. Se cam stricase în timpul din urmă. Era unul dintre lucrurile de care Richard Last intenționa să se ocupe după ce taxele de moștenire vor fi plătite și vulpile argintii vor începe să aducă un venit.

Molly Last sosi pe alee, cu motocicletă ei în doi timpi. Avea terci de tărîță pe pantaloni și în păr. Hrănise iepurii de angora.

Pe pietrișul din fața casei stătea noul monument, învelit într-un drapel. Molly rezemă motocicletă de zidul punții mobile și fugi înăuntru să-și ia micul dejun.

Viața la Hetton devenise mai activă, dar mai simplă, de cînd fusese luat în primire de către Richard Last. Ambrose rămăsese, dar nu erau alți valeți. El, un băiat și patru servitoare făceau treaba în casă. Richard Last le spunea „personalul

schelet". Cind lucrurile se vor mai ușura va mări și personalul casnic. Până una-alta sufrageria și biblioteca intraseră în rîndul apartamentelor de ceremonie și erau ținute încuiate, cu obloanele trase. Familia trăia în camera de zi, în fumoar și în ceea ce fusese biroul lui Tony. Cea mai mare parte din camerele de serviciu nu mai erau întrebuințate. O mașină de gătit, modernă și economică, fusese instalată într-una din cămări.

Toată familia își făcea apariția jos, la parter, pe la opt și jumătate, în afară de Agnes, căreia îi trebuia mai mult timp să se îmbrace și sosea de obicei cu cîteva minute întîrziere. Teddy și Molly fuseseră plecați un ceas, ea la iepurii de casă, el la vulpile argintii.

Teddy avea douăzeci și doi de ani și stătea acasă. Peter mai era încă la Oxford.

Luau micul dejun împreună, în camera de zi. Doamna Last ședea la unul din capetele mesei, soțul ei la celălalt. Exista o circulație permanentă, din mină în mină, încolo și înapoi, de cești, farfuri, borcane cu miere și corespondență.

Doamna Last spuse :

— Molly, iar ai pe păr tărite din hrana iepurilor.

— Păi, tot trebuie să mă aranjez înainte de jamboree.

Doamna Last întrebă :

— *Jamboree* ? Voi, copiii, n-aveți nimic sfînt ?

Teddy zise :

— Altă încăierare la imputăciuni. Azi-noapte vulpea cea mică, pe care am cumpărat-o de la Okehampton, a fost mușcată de coadă. Probabil că și-a băgat-o printre sîrme, în cușca vecină. Îndrăcite bestii și vulpile astea.

Apoi sosi Agnes. Era un copil cuminte, așezat, de doisprezece ani, cu niște ochi mari, cenușii, care

te priveau de după ochelari. Își sărută tatăl și mama și spuse :

— Scuzați-mă de întârziere.

— *Dacă* ai întârziat. spuse domnul Last tolerant.

— Cit are să dureze reprezentația ? întrebă Teddy. Trebuie să mă reped pînă la Bayton să mai iau niște iepuri de casă pentru vulpi. Chivers spune că are vreo cincizeci puși de-o parte pentru mine. Nu putem împușca destui pe-aici. Lacomii mușterii !

— Totul se va termina pe la unsprezece și jumătate. Domnul Tendril n-are să țină predică. Cu atît mai bine. I-a intrat în cap că vărul Tony a murit în Afganistan.

— Am primit o scrisoare de la vara Brenda. Îi pare foarte rău, dar nu poate veni pînă aici pentru inaugurare.

— Oh !

Urmă o tăcere generală.

— Spune că Jock are o interpelare de trei rînduri programată pentru azi după-amiază.

— Oh !

— Ar fi putut veni fără el, spuse Molly.

— Ne trimite toată dragostea ei, nouă tuturor și domeniului Hetton.

Urmă altă pauză.

— Eu cred că-i foarte bine așa, zise Molly. N-ar putea face multă paradă de durere ca văduvă. Nu i-a trebuit multă vreme să se încurce iarăși.

— *Molly !*

— Știu prea bine că gîndești la fel.

— Nu-ți permit să vorbești astfel despre vara Brenda, orice am gîndi noi. Avea tot dreptul să se remărite și sper că ea și domnul Grant-Menzies sînt foarte fericiți.

— A fost totdeauna foarte drăguță cu noi, cînd locuia aici, zise Agnes.

— Cred și eu, zise Teddy. La urma urmei, casa asta este a noastră.

La ora unsprezece timpul se menținea încă frumos, deși se stîrnise vîntul, fluturînd hirtiile pe care era tipărită ordinea ceremoniei și amenințînd chiar o dată să dezvelească în mod prematur monumentul. Erau de față mai multe rude : lady St. Cloud, mătușa Frances și familia Last cea sărăcită, care nu profitase de pe urma dispariției lui Tony, întreg personalul casnic și salariații proprietății, mai mulți arendași și majoritatea locuitorilor din sat. Mai era și un grup de vecini, printre care colonelul Inch — în sezonul acela Richard Last și Teddy vinaseră tot timpul cu asociația Pigstanton. Domnul Tendril oficia slujba cu o voce sonoră, care se putea auzi limpede, căci domina vuietul vîntului. Cînd trase de sfoară, drapelul căzu la o parte, fără nici o greutate.

Era un monolit simplu din piatră locală, pe care sta scris :

ANTHONY LAST DIN HETTON

EXPLORATOR

Născut la Hetton, 1902

Mort în Brazilia, 1934

După ce vizitatorii din localitate plecară și rudele intrară în casă, unde li se arătă noul aranjament al gospodăriei, Richard Last și lady St. Cloud rămaseră scurt timp pe prundișul aleii.

— Îmi pare bine că l-am ridicat, zise el. Știți, nu m-aș fi gîndit niciodată la asta dacă n-ar fi fost o oarecare doamnă Beaver. Mi-a scris de îndată

ce vestea morții lui Tony a fost publicată. N-o cunoșteam pe-atunci. Desigur, cunoșteam foarte puțini dintre prietenii lui Tony.

— A fost sugestia ei ?

— Da, mi-a spus că, fiind una dintre prietenele cele mai apropiate ale lui Tony, știa că el dorea să aibă un monument la Hetton. A fost foarte amabilă, oferindu-se chiar să vorbească cu antreprenorii. Planurile ei erau mai pretențioase. Propunea să redecorăm capela, ca un fel de locaș dedicat memoriei lui. Dar cred că el ar fi preferat ceea ce-am făcut noi. Piatra provine dintr-o carieră a noastră proprie și a fost tăiată de personalul proprietății.

— Da, cred c-ar fi preferat asta, zise lady St. Cloud.

Teddy alesese „Galahad“ drept cameră de culcare. Se desprinsese de grupul familiei și urcă scările în goană să-și schimbe hainele închise. După mai puțin de zece minute își conducea automobilul spre ferma lui Chivers. Până la prinz se și înapoie cu iepurii de casă. Fură jupuiți și prinși de picioare, în grămezi de cite patru.

— Vii la împuțiciuni ? o întrebă pe Agnes.

— Nu, mă ocup de vara Frances. Mama s-a cam enervat c-am paradiț boilerul cel nou.

Ferma de vulpi argintii — un șir lung și dublu de cuști de sîrmă — se afla în spatele grajdurilor. Pe jos puseseră sîrmă împletită, acoperită cu pămînt și zgură, ca să împiedice animalele să-și sape găuri de ieșire. Trăiau perechi. Unele se arătau destul de blinde, dar ar fi fost imprudent să te încrezi în ele. Teddy și Ben Hacket, care da ajutor la

fermă, fuseseră mușcați rău, de mai multe ori, în cursul iernii.

Animalele alergară către uși când îl văzură pe Teddy sosind cu iepurașii. Vulpea care-și pierduse coada nu părea să fie incomodată cu nimic de acest accident.

Teddy le privi cu afecțiune și mândrie. Grație lor spera să readucă într-o zi proprietatea Hetton la gloria de care se bucurase în zilele vărului său Tony.

PREAIUBITA

O tragedie anglo-americană

I

Toată ziua fusese o zăpușeală greu de suportat, dar pe înserat veni o briză dinspre apus, purtînd cu ea căldura soarelui și a oceanului ce se întindea nevăzut în spatele costișelor împădurite. Briza scutură degetele ruginii ale frunzelor de palmier și lăsă să se audă valurile oceanului, orăcăitul broaștelor, țîriitul greierilor și muzica ritmată ce răzbătea dinspre colibele indigene.

În lumina blindă a înserării, vopseaua pătată și scorojită a vilei și buruienile crescute între verandă și bazinul secat mai pierdeau din aspectul lor de mizerie, iar cei doi englezi, fiecare în fotoliul său balansoar, fiecare avînd paharul său cu whisky cu sifon și cite o revistă învechită în mînă — replică fidelă a nenumăraților conaționali autoexilați în regiunile barbare ale lumii — împărtășeau iluzia trecătoare a reabilitării lor.

— În curînd trebuie să pice și Ambrose Abercrombie, spuse cel mai în vîrstă. Nu știu de ce. A lăsat vorbă că vine. Mai fă rost de un pahar, Dennis, dacă poți.

Apoi adăugă cu oarecare ciudă :

— Kierkegaard ¹, Kafka, Conolly, Campton-Burnett, Sartre, „Scottie“ Wilson... Cine-s ăștia ? Și ce vor în fond ?

— Despre unii dintre ei am auzit câte ceva. Se vorbea despre ei la Londra, înainte de plecarea mea.

— Se vorbea de „Scottie“ Wilson ?

— Nu. Cred că nu. De el, nu.

— Uite, ăsta-i „Scottie“ Wilson. Desenele alea de-acolo. Au vreun sens pentru dumneata ?

— Nu.

— Nici pentru mine.

Animația de moment a lui sir Francis Hinsley dispăru. Lăsă din mână exemplarul din revista *Orizont* și privi spre pata de umbră unde cândva fusese un bazin. Avea un chip expresiv și inteligent, cu trăsăturile estompate oarecum de huzur și de plictis.

— Pe vremuri erau la modă scriitori ca Hopkins ², zise el, ca Joyce, Freud, și Gertrude Stein ³. Nici pe ei nu i-am înțeles. Nu mă pricep la chestii d-astea noi. *Aportul lui Zola în opera lui Arnold Bennett* ⁴, sau *Aportul lui Henley* ⁵ în opera lui Flecker ⁶. Numai pînă aici m-am apropiat de moderni. Subiectele mele preferate erau *Preotul englez*

¹ Søren Kierkegaard (1813—1855), filozof și teolog danez, autorul unui studiu *Concept d'angoisse* din care se degajă o filozofie pesimistă.

² Gerald Manley Hopkins (1844—1889), poet englez.

³ Gertrude Stein (1874—1946), scriitoare americană. Stabilită la Paris a avut o puternică influență asupra romanului american contemporan.

⁴ Arnold Bennett (1867—1931), romancier englez înrudit cu Dickens prin realismul său.

⁵ William Ernest Henley (1849—1903), poet englez, editor, critic și dramaturg.

⁶ Herman James Flecker (1884—1915), poet și dramaturg englez.

în proza englezească, sau *Acțiuni de cavalerie în poezie*. Chestii de felul ăsta. Pe vremuri păreau că plac. Pe urmă n-au mai interesat pe nimeni. Nici pe mine. Dintre toți mîzgălitorii de hîrtie eram totdeauna cel ce se plictisea cel mai repede. Aveam nevoie de o schimbare. N-am regretat niciodată c-am plecat din Anglia. Clima îmi convine. Țștia de pe aici sînt un soi de oameni foarte cumsecade și generoși și nu-ți cer să ascuți ceea ce spun. Amintește-ți totdeauna, băiete dragă, că acesta este secretul reușitei în societatea de aici. Țștia vorbesc numai pentru propria lor plăcere. Nimic din ceea ce spun nu-i merit să fie auzit.

— Iată-l pe Ambrose Abercrombie, il întrerupse tinărul.

— 'Nă seara, Frank. 'Nă seara, Barlow, zise sir Ambrose Abercrombie urcînd treptele. Iar a fost cuptor... Îmi dați voie să iau și eu un scaun? Ajunge, il opri el pe tinărul care-l servca cu whisky. Pînă sus cu sifon, te rog.

Sir Ambrose purta un costum de flanelă cenușiu închis, o cravată Eaton Rambler și o panglică Zingari ¹ la pălăria sa de paie. Acesta era în mod invariabil îmbrăcămîntea sa în zilele cu soare. Dar, ori de cîte ori îi îngăduia vremea, purta o șapcă gen Sherlock Holmes și o pelerină scoțiană din Inverness ².

Se afla încă, așa cum obișnuia să spună în glumă lady Abercrombie, în floarea celor șaizeci de ani, dar după ce atîta vreme și cu atîta trudă făcuse pe tinerelul, aspira acum la onorurile vîrstei.

— De mult aveam intenția să te calc. Nenorocirea într-un loc ca acesta este că ești atît de ocupat.

¹ Asociații și cluburi de drumeție ale tineretului elegant din Anglia.

² Localitate din munții Scoției.

Te afunzi în grijile zilnice și pierzi contactul cu lumea. Noi, englezii, nu trebuie să ne răzlețim. N-ar trebui să stai așa ascuns, bătrîne ermit.

— Îmi amintesc de o vreme când nu locuiai prea departe de-aici.

— Oare ? Să fiu al dracului, cred că ai dreptate. Asta ne cam duce puțin înapoi. Era înainte de a ne muta în Beverley Hills ¹. Acum, după cum știi desigur, locuim în Bel Air ². Dar, să-ți spun drept, nu prea am răbdare să stau nici acolo. Am ceva teren afară din oraș, la Pacific Pallisades ³. Aștept numai să scadă prețul construcțiilor. Și unde zici că locuiam ? Chiar pe partea cealaltă a străzii, nu-i așa ?

Cealaltă parte a străzii... Acum douăzeci de ani, acest cartier, astăzi părăsit, era centrul eleganței. Pe atunci sir Francis, aflat la începutul maturității sale, era singurul din Hollywood care posedea titlul de „sir“. Era decanul societății engleze, scenarist-șef la Studiourile „Megalopolitan Pictures“ și președinte al Clubului de cricket ⁴. Pe atunci tânărul, sau încă tânărul Ambrose Abercrombie se agita grozav în celebra sa serie de roluri foarte obositoare acrobatico-eroico-istorice și obișnuia să treacă în fiecare seară pe la sir Francis, să se răcorească. Acum, la Hollywood, titluri nobiliare englezești, unele chiar autentice, se aflau cu duiumul, și sir Ambrose fusese auzit exprimându-se disprețuitor la adresa lui sir Francis, ca despre o crea-

¹ Cartier elegant din Hollywood.

² Cartier și mai elegant.

³ Terenuri cu perspectiva de a deveni un cartier supra-elegant.

⁴ Sport național, specific englezesc.

ție a lui Lloyd George¹. Ciubotele de șapte poște ale insuccesului îi îndepărtaseră unul de altul, pe bătrîn și pe cel care îmbătrînea. Sir Francis coborîse la Departamentul de publicitate și acum nu mai era decît un vicepreședinte de duzină la Clubul de cricket. Piscina sa, în care odinioară zburdau ca într-un acvariu frumoasele astăzi de mult ofilite, era acum secată, crăpată și acoperită de bălării.

Totuși, între cei doi, continua să existe o legătură cavalerască.

— Cum merg lucrurile la Megalo ? întrebă sir Ambrose.

— Foarte amestecat. Avem încurcături cu Juanita del Pablo.

— Tulburătoare, tentantă și temperamentală...

— Nu astea sînt epitetele cele mai potrivite. Este, sau mai curînd era, „supărăcioasă, strălucitoare și sadică“. Cine poate ști mai bine decît mine, că doar eu am creat expresia. A fost, cum se spune, o „supralovitură“ care a dat o notă nouă în publicitatea personală.

Domnișoare del Pablo a fost o protejată de-a mea, încă de la bun început. Îmi amintesc de ziua cînd a sosit... Bietul Leo o cumpărase pentru ochii ei. Pe-atunci se numea Baby Aaronsohn, avea ochi splendizi și un minunat păr negru. Leo a făcut-o spaniolă. A pus să-i taie cea mai mare parte din nas și a trimis-o în Mexic să învețe să cînte „Flamenco“. Apoi mi-a predat-o mie. *Eu* i-am pus numele. *Eu* am făcut-o refugiată antifascistă. *Eu* am

¹ În Anglia șeful guvernului este acela care propune înnoibilarea. *Lloyd George* (1863—1945), om de stat britanic. Ca șef al partidului liberal el deține funcția de ministru de război în primul război mondial, apoi devine șeful unui guvern de coaliție (1916—1922).

spus că urăște bărbații din cauza felului cum au tratat-o marocanii lui Franco. Era un aspect nou pe atunci. A prins perfect. Și era chiar foarte bună în felul ei, știi, cu încruntarea ei naturală care te îngrozea. N-a avut niciodată picioare fotogenice, dar am ținut-o în fuste lungi și am folosit o dublură pentru partea de jos, în scenele de violență. Eram mîndru de ea și mai era încă bună pentru cel puțin zece ani de lucru. Și iată că acum cei de sus și-au schimbat politica. Anul acesta scoatem numai filme „sănătoase“, pentru a fi pe placul Ligii pentru decență. Așa că biata Juanita trebuie s-o ia de la început, transformîndu-se în fetișcană irlandeză. I-au decolorat părul și i l-au vopsit în roșu aprins. Le-am spus că fetele din Irlanda au părul închis, dar oamenii de la tehnicolor au insistat. Muncește zece ore pe zi să învețe dialectul irlandez și, ca să-i îngreuneze și mai mult lucrul bieteii fete, i-au scos toți dinții. Pe vremuri Juanita n-a-vea niciodată nevoie să zîmbească, și pentru un rînjet dantura ei era destul de bună. Acum va trebui să ridă mereu șmecherește. Și asta cere dantură !

Trei zile m-am frămîntat pînă să-i găsesec un nume care să-i placă. Le-a refuzat pe toate. Mai avem două Maureen aici ; Deirdre n-ar putea nimeni să-l pronunțe. Oonagh sună chinezește ; Bridget e prea comun. Adevărul este că acum se află într-o dispoziție execrabilă.

Sir Ambrose, potrivit cu obiceiul local, se abținuse de a asculta.

— Ah, exclamă el. Filme „sănătoase“... Sînt întru totul pentru ele. Le-am și spus-o la clubul „Cuțit și Furculiță“ ¹. În materie de filme am avut tot-

¹ Club gastronomic, considerat elegant în America.

deacuna, în toată viața mea, două principii : nu fă niciodată în fața aparatului ce n-ai face acasă și nu fă niciodată acasă ce n-ai face în fața aparatului.

Se avintă în această temă în timp ce sir Francis, la rîndul său, își păstră gîndurile pentru sine. Astfel cei doi aristocrați șezură aproape o oră în fotoliile lor, rînd pe rînd elocvenți și gînditori, privind asfințitul, prin monoclurile lor, pe cînd tînărul Barlow le umplea din cînd în cînd paharele lor și pe al său.

Timpul era potrivit pentru depănarea amintirilor și, în perioadele sale de tăcere, sir Francis colinda în gînd cu un sfert de secol și mai mult înapoi, pe străzile cețoase ale Londrei proaspăt eliberată pe vecie de orice teamă de zepelinuri. Își amintea de Harold Munro, citind cu voce tare în „Librăria Poeziei” ; de ultimul articol al lui Blunden în *London Mercury* ; de Robert de la Condamine în matineurile de la *Phoenix* ; de prînzul cu Maud în Grosvenor Square ; de ceaiul cu Gosse la *Hanover Terrace* ; de cei unsprezece nevrotici autori de balade într-o crîsmă din Fleet Street, plecați pentru a-și petrece o zi jucînd cricket în Metroland ; de băiatul cu corecturile trăgîndu-l de mîneacă ; de nenumărate cuvîntări la nenumărate banchete date pentru nenumărate amintiri nepieritoare...

Sir Ambrose avea un trecut mai zbuciumat, dar ducea un trai existențialist. Se revedea așa cum era în clipa aceea, se gîndea cu plăcere la toate felurile lui calități și se scălda într-o bucurie lăuntrică.

— Bine... spuse el în cele din urmă, ar trebui s-o șterg. Nu vreau s-o fac pe cucoana mea să mă aștepte.

Dar nu făcu nici o mișcare. În schimb se întoarse către cel mai tânăr :

— Și dumneata cum o mai duci, Barlow ? Nu te-am mai văzut de mult pe terenul de cricket. Presupun că ești foarte ocupat la Megalo ?

— Nu. De fapt contractul meu a expirat acum trei săptămîni.

— Ia te uită ! A expirat ? Cred că trebuie să fii mulțumit că te poți odihni. Știu că eu aș fi.

Tînărul nu răspunse.

— Dacă vrei să-mi ascuți sfatul, stai și te odihnește cîtăva vreme pînă ți se prezintă ceva atrăgător. Nu te repezi la prima slujbă. Aștia de pe-aici respectă omul care-și cunoaște valoarea. Cel mai important lucru este să impui respect ăstoră de-aici. Noi, englezii, trebuie să ne menținem o anume poziție, să știi, Barlow. Pot ei să ne ia peste picior, să rîdă de monedurile noastre, de felul nostru de a vorbi, ca și de felul nostru de a ne îmbrăca — pot să ne găsească prea cu spirit de clică și scortoși, dar nu s-ar putea spune că nu ne respectă. Americanul știe să aprecieze calitatea. Știe ce cumpără și de aceea pe-aici întîlnești numai tipul de englez de cea mai bună calitate. Ade-sea mă simt ca un ambasador, Barlow. Este o răspundere, pot să ți-o spun și, într-un fel sau altul, fiecare englez de-aici participă la ea. Nu putem fi cu toții în vîrfurile piramidei, dar sîntem cu toții oameni cu răspundere. Nu găsești niciodată — în afara Angliei, desigur — un englez printre cei ratați. Acest lucru s-a înțeles aici grație exemplului dat de noi. Sînt unele ocupații pe care un englez nu le acceptă, pur și simplu.

Am avut un caz nenorocit, acum cîtiva ani, cu un tînăr foarte cumsecade, care a venit aici ca scenarist. Băiat deștept, dar s-a dat complet cu indi-

genii — purta încălțăminte de gata, curea în loc de bretele, umbla fără cravată, munca pe la bufete. După aceea, dacă îți vine să crezi una ca asta, a părăsit studioul și a deschis un restaurant cu un partener italian. Bineînțeles a fost tras pe sfoară și, ce să vezi, pe urmă făcea cocteiluri într-un bar. Groaznică treabă ! Am făcut o colectă la Clubul de cricket ca să-l trimitem acasă, dar, al dracului, nu voia să plece. Zicea că-i place aici — poftim ! Omul acela ne-a făcut un rău ireparabil. A fost pur și simplu un dezertor. Din fericire a venit războiul. A plecat într-adevăr acasă și a fost ucis în Norvegia. S-a răscumpărat, dar mă gândesc totdeauna că e mult mai bine să n-ai nimic de răscumpărat, ai ?

Acum, dumneata, ești un om cu reputație în ramura dumitale, Barlow. Dacă n-ai fi, nu te-ai afla aici. Nu spun că poeții sînt foarte căutați, dar în mod fatal, mai curînd sau mai tîrziu, vor avea nevoie de ei și, cînd le va trebui unul, vor veni la dumneata cu pălăria în mînă, dacă între timp n-ai făcut nimic ca să-și piardă respectul față de dumneata. Înțelegi ce vreau să spun ?

Ei, eu stau aici și fac pe moralistul, iar cucoana mă așteaptă cu masa. Trebuie s-o șterg. La revelere, Frank, mi-a făcut plăcere conversația ta. Tare aș vrea să te vedem mai des pe la Clubul de cricket. Adio, tinere, și adu-ți aminte de ce ți-am spus. Par poate un pisălog bătrîn, dar știu ce vorbesc. Nu vă deranjați. Îmi găsesc eu drumul.

Se întunecase de tot. Farurile mașinii răspîndiră un evantai strălucitor de lumină în spatele palmierilor, măturară fațada vilei și se retraseră spre bulevardul Hollywood.

— Ce zici de asta ? spuse Dennis Barlow.

— A auzit el ceva. Asta l-a și adus aici.

— Trebuia să iasă la iveală.

— Desigur. Dacă excluderea din lumea britanică poate fi socotită ca o martirizare, pregătește-te pentru ramura de palmier și aureola de martir. N-ai fost astăzi la lucru ?

— Sint în schimbul de noapte. De fapt azi am fost chiar în stare să scriu ceva. Treizeci de rînduri. Ai vrea să le vezi ?

— Nu, spuse sir Francis. Una dintre nenumăratele compensații ale exilului meu este că nu mai trebuie să citesc niciodată versuri nepublicate. Ba chiar, la drept vorbind, nici un fel de versuri. Ia-le, băiete dragă, dichisește-le și șlefuește-le în tihnă. Pe mine m-ar întrista doar. Nu le-aș înțelege și aș putea pune la îndoială valoarea unui sacrificiu pe care acum îl aplaud. Ești un tînăr genial, speranța poeziei engleze. Am auzit spunîndu-se acest lucru și îl cred cu sfîntenie. Am slujit arta îndeajuns, încuviințînd evadarea dumitale dintr-o robie, la care eu m-am supus multă vreme cu satisfacție.

Te-au dus vreodată, cînd erai copil, la o piesă de Crăciun numită *Unde se termină curcubeul* ? O piesă foarte stupidă. Sfîntul Gheorghe și un aspirant de marină zburau pe un covor să salveze niște copii pierduți în țara zmeilor... Am considerat-o totdeauna ca o imixtiune nedorită. Copiii erau perfect fericiți. Îmi aduc aminte că plăteau drept bir scrisorile lor de acasă, nedeschise. Versurile dumitale sînt scrisorile mele de-acasă. Ca și Kirkegaard, și Kafka, și „Scottie“ Wilson. Plătesc fără să protestez sau să regret. Umple-mi paharul, dragă băiete. Eu sînt un memento mori al dumitale. Total înrobît regelui zmeilor. Hollywoodul este viața mea.

Ai văzut acum cităva vreme, într-o revistă, fotografia unui cap de ciine separat de trup, pe care rușii îl țin în viață pentru vreun scop oarecare, pompându-i sînge dintr-o sticlă ? Îi picură balele de pe limbă cînd adulmecă o pisică.

Știi, așa sîntem noi toți cei de pe-aici. Studiourile ne mențin în viață, tot cu o pompă. De aceea abia mai sîntem în stare să avem cîteva reacții elementare — nimic mai mult. Dacă ni s-ar întreprinde vreodată legătura cu sticla, ne-am prăbuși pur și simplu. Îmi place să cred că exemplul meu de zi cu zi, timp de mai bine de un an, a fost acela care ți-a inspirat hotărîrea eroică de a porni într-o meserie independentă. Ai avut un exemplu și, poate, din cînd în cînd, un precept. Poate te-am sfătuit în multe feluri să părăsești studioul pe cînd încă puteai s-o faci.

— Ai făcut-o. De o mie de ori.

— Desigur nu chiar atît de des. O dată sau de două ori, cînd eram cherchelit. Nu de o mie de ori ! Și sfatul meu cred că era să te întorci în Europa. Niciodată nu ți-am sugerat ceva atît de macabru, atît de elizabetan, ca munca pe care ai ales-o. Spune-mi, crezi că noul dumitale patron este mulțumit de dumneata ?

— Îi place felul meu de a fi. Așa mi-a spus ieri. Cel pe care l-au avut înainte a indispus prin voioșia sa. Pe mine mă găsește reverențios. Datorită combinației dintre melancolia și accentul meu englezesc. Mai mulți clienți de-ai noștri au comentat acest lucru în mod favorabil.

— Dar tovarășii noștri de expatriere ? Nu ne putem aștepta la simpatie din partea lor. Ce spunea oaspetele nostru de adineaori ? „Sînt meserii pe care un englez nu le acceptă, pur și simplu.“ A

dumitale, dragă băiete, este în mod categoric una dintre acestea.

Dennis Barlow se duse la lucru după cină. Își conduse mașina către Burbank, dincolo de motelurile luminoase, dincolo de porțile aurite și templele scăldate în lumină ale „Parcului memorial al Luminișurilor murmurînde“, pînă la marginea orașului, la locul său de muncă. Colega sa, domnișoara Poski, își aștepta schimbul cu pălăria pe cap și obrazul proaspăt pictat.

— Sper că nu sînt în întîrziere...

— Ești drăguț. Am o întîlnire la Planetariu, altfel aş rămîne să-ți fac niște cafea. N-am avut nimic de făcut toată ziua, decît să expediez cărți poștale de amintire. Domnul Schultz a spus că, dacă vine ceva pe vremea asta caldă, îl pui direct la gheață. La revedere !

Și dusă a fost, lăsînd toată grija întreprinderii în seama lui Dennis.

Biroul, mobilat cu bun gust, era sumbru, înveselit doar de o pereche de căței de bronz așezați pe cămin. Numai un căruț scund de oțel și email deosebea locul acesta de o sută de mii de camere de recepție moderne din America : numai căruțul și mirosul de clinică. O cupă cu trandafiri era așezată lîngă telefon. Mirosul lor rivaliza cu cel de fenol, dar nu izbutea să-l învingă.

Dennis se instală într-un fotoliu, își așează picioarele pe cărucior și începu să citească. Viața în arma aviației făcuse din el, simplu cititor amator, un adevărat obsedat. Erau cîteva frînturi din poezii banale, care, printr-o mulțime de asociații diverse, produceau totdeauna senzația dorită. Nu făcea experiențe. Acestea erau stupefiantul brevetat, marea magie sigură, tipică. Deschidea antologia cum deschide o femeie obișnuitul ei pachet de țigarete.

Dincolo de ferestre, mașinile treceau neîntrerupt, din oraș, spre oraș, cu luminile aprinse, cu aparatele de radio puse la maximum.

„Încet mă ofilesc în brațele tale..., citi el, aici, la calma margine a lumii“... Și își repetă „...aici, la calma margine a lumii, aici, la calma margine a lumii...“ așa cum repetă un călugăr, în rugăciunea sa, mereu, mereu același text bogat în înțelesuri.

Chiar atunci sună telefonul.

— „Plaiurile vinătorilor preafericite“, spuse el.

Vocea unei femei ajunse pînă la el, răgușită parcă de emoție. În alte împrejurări ar fi putut-o socoti beată.

— Aici e Teodora Heinkel, doamna Walter Heinkel, de la 207, Via Dolorosa, Bel Air. Trebuie să veniți numaidecît. Nu pot să vă spun la telefon. Micul meu Artur... chiar acum l-au adus. A ieșit și nu s-a mai întors. Nu mi-am făcut griji, că a mai plecat uneori, tot așa. I-am spus domnului Heinkel : „Dar, Walter, nu pot ieși la cină în oraș cînd nu știu unde e Artur!“ și domnul Heinkel mi-a zis : „Ce drăcu, nu poți s-o lași baltă pe doamna Leicester Scrunch în ultimul moment“, așa că m-am dus și stam la masă la dreapta domnului Leicester Scrunch, cînd mi-au adus vestea... Alo, alo, mai ești acolo ?

Dennis reluă receptorul, pe care îl depusese pe tamponul de sugativă :

— Voi veni îndată, doamnă Heinkel. Mi se pare că ați spus 207, Via Dolorosa.

— Spuneam că stăteam la dreapta domnului Leicester Scrunch cînd mi-au adus vestea. El și cu domnul Heinkel au trebuit să mă ajute pînă la automobil.

— Vin imediat.

— N-am să-mi iert niciodată, cît voi trăi... Închipuie-ți, să fie adus acasă singur. Servitoarea era plecată și șoferul camionului salubrității a trebuit să telefoneze de la drogherie. Alo, alo, mai ești acolo? Spuneam că gunoierul municipal a trebuit să telefoneze de la drogherie.

— Am și pornit, doamnă Heinkel.

Dennis încuie biroul și scoase mașina din garaj, nu automobilul său, ci duba simplă, neagră, folosită la treburi oficiale. O jumătate de ceas mai târziu era în fața casei îndoliate. Un om corpulent veni pe aleea grădinii să-l întâmpine. Era îmbrăcat pentru seară, după ultima modă din partea locului: haină din stofă de lînă groasă „Donegal“, sandale, o cămașă de mătase verde ca iarba, deschisă la gît, cu o monogramă brodată, care îi acoperea jumătate din piept.

— Bine c-ați venit!

— Domnul Walter Heinkel, numai fericire, spuse Dennis involuntar.

— Mă rog?

— Eu sînt de la „Plaiurile vînătorilor preafericite“, zise Dennis.

— Da, poftim înăuntru.

Dennis deschise spatele dubei și scoase un container de aluminiu.

— Are să ajungă asta?

— Perfect.

Intrară în casă. O doamnă, de asemenea îmbrăcată pentru seară, într-o roche lungă, decoltată, și cu o tiară de diamante, era așezată în hol, cu un pahar în mînă.

— A fost o încercare groaznică pentru doamna Heinkel.

— Nu vreau să-l văd. Nu mai vreau să vorbesc de asta, zise doamna.

— „Plaiurile vânătorilor preafericite“ puteau
toată răspunderea, spuse Dennis.

— Pe aici, în oficiu, zise domnul Heinkel.

Sealyhamul¹ zăcea pe scîndura de scurs vase,
lingă spălător. Dennis îl ridică și-l băgă în con-
tainer.

— Poate că nu v-ați supăra să-mi dați o mîină
de ajutor.

Împreună, el și domnul Heinkel, duseră povara
pînă la dubă.

— Discutăm aranjamentele acum, sau preferați
să treceți miine dimineață pe la noi?

— Sînt cam ocupat diminețile, spuse domnul
Heinkel. Vino în birou.

Pe birou era o tavă. Se serviră cu whisky.

— Am broșura noastră aici, cu descrierea tutu-
ror serviciilor. Vă gîndeați la o înmormîntare sau
la o incinerare?

— Cum spuneți, vă rog?

— Îngropat, sau ars?

— Cred că ars.

— Am cîteva fotografii aici, cu diferite stiluri
de urnă.

— Tot ce e mai bun, e bun și pentru noi.

— Ați dori o firidă în columbăriul nostru, sau
preferați să păstrați rămășițele acasă?

— Ce-ai spus întîi.

— Și serviciul religios? Avem un pastor care-i
totdeauna încîntat să fie de ajutor.

— Bine, domnule...

— Barlow.

— Domnule Barlow, nici unul din noi nu sîntem
ce s-ar putea numi persoane foarte bisericoase, dar
cred că la o ocazie ca asta doamna Heinkel ar dori
orice consolare pe care o puteți oferi.

¹ *Sealyham*, rasă de cîini cu părul lung.

— Serviciul nostru de gradul A cuprinde cîteva lucruri unice. În momentul ceremoniei i se dă drumul unui porumbel alb deasupra crematoriului, simbolizînd sufletul decedatului.

— Da, spuse domnul Heinkel. Cred că doamna Heinkel ar aprecia porumbelul.

— Și la fiecare aniversare, o epistolă de amintire este trimisă, fără nici o taxă în plus. Pe ea scrie : „Micul vostru Artur se gîndește astăzi la voi, în cer, și dă din coadă“.

— Iată un gînd foarte frumos, domnule Barlow.

— Atunci, dacă doriți să iscăliți comanda...

Doamna Heinkel îl salută grav, cînd trecu prin hol. Domnul Heinkel îl însoți pînă la portiera mașinii.

— A fost o mare plăcere să fac cunoștință cu dumneavoastră, domnule Barlow. M-ați eliberat de o mare răspundere.

— Acesta este și scopul „Plaiurilor vînătorilor preafericite“, spuse Dennis și porni mașina.

Ajuns la clădirea administrativă, cără cîinele la frigorifer. Era o cameră încăpătoare, în care se mai aflau două sau trei alte mici cadavre. Lîngă o pisică siameză era o cutie cu suc de fructe și o farfurie cu sanviciuri. Dennis le luă cu el în camera de recepție și, în timp ce mîncea, reluă lectura întreruptă.

II

Trecură săptămîni, veniră ploile, invitațiile se făcură tot mai rare și, în cele din urmă, încetară cu desăvîrșire. Dennis Barlow era mulțumit cu munca sa. Artiștii sînt prin natura lor versatili și preciși. Ei se revoltă numai cînd sînt amestecați

în lucruri monotone și cirpăcite Dennis observase aceasta în timpul ultimului război. Un prieten al său, din regimentul de grenadieri, om cu fire poetică, rămăsese pînă la sfîrșit un entuziast, pe cînd el însuși se plictisise de moarte ca ofițer nezburaător la Comandamentul transporturilor.

Se ocupa de „prioritățile de zbor“ într-un port italian, cînd apăru prima și singura sa carte. În acea decadă Anglia nu era un cuib de păsări cîntătoare. Numeroși preoți lama cutreierau zădărnice zăpezile în căutarea unei reîncarnări a lui Rupert Brooke. Poemele lui Dennis, apărînd între rachetele germane și textele arhaice și deprimante din *Monitorul Oficial* al maiestății sale, săvîrșiră neintenționat ceva asemănător cu efectul presei de rezistență din Europa ocupată. Fură laudate în mod extravagant și, dacă n-ar fi fost lipsa de hîrtie, s-ar fi vîndut ca un roman. În ziua în care revista *Sunday Times* ajunse în orașelul Caserta, cu o recenzie pe două coloane, lui Dennis i se propuse postul de asistent personal al unui mareșal al aerului. El refuză, morocănos, rămase la „Priorități“ și i se decernară, în lipsă, o jumătate de duzină de premii literare. La demobilizare sosi la Hollywood pentru a colabora la scenariul unui film despre viața lui Shelley.

Acolo, în Studiourile „Megalopolitan“, regăsi, reproduse și amplificate de agitația endemică a locului, toată stupida inutilitate a vieții militare. Protestă, disperă, fugi. Și acum, era mulțumit. Încadrat într-o meserie valoroasă, dînd satisfacție domnului Schultz, ținînd-o în nesiguranță pe domnișoara Poski. Pentru prima oară știa ce înseamnă „să bați un drum nou“. Calea era strîmtă, dar demnă și umbrită și ducea spre depărtări nelimitate.

Nu toți clienții săi aveau mină largă și erau docili, ca Heinkelii. Unii se speriau de o înmormintare de zece dolari, alții puneau să li se îmbălsămeze animalul favorit și apoi plecau spre Est și-l uitau. O clientă, după ce blocase jumătate din frigorifer mai bine de o săptămână cu o ursoaică moartă, își schimbase părerea și chemase un specialist s-o împăieze. Acestea erau zilele întunecate, compensate de arderea rituală în crematoriu, într-o atmosferă aproape orgiacă, a unui cimpanzeu nonconformist și de înmormintarea unui canar, pe deasupra mormântului micuț al căruia un detașament de trîmbițași de marină cîntaseră stingerea. După legile californiene este interzis să împrăștii rămășițe omenești dintr-un aeroplan, dar cerul este liber pentru lumea animală și o dată sarcina căzu pe Dennis să încredințeze cenușa unei pisici târcate virtelui elicei, deasupra Bulevardului Apusului. În aceeași zi fu fotografiat pentru ziarul local și ruina sa modernă se desăvîrși. Dar se plăcea în această situație. Poemul său ducea o existență haotică de compunere și descompunere, însă continua să crească în mod abia perceptibil. Domnul Schultz îi mări leafa. Rănile adolescenței se vindecaseră. Acolo, la marginea liniștită a lumii, re trăia o fericire calmă, așa cum cunoscuse doar o singură dată mai înainte, într-o zi superbă din vacanța de Paști cînd, ologit într-un meci al colegiului său, zăcuse în pat și auzise cum ieșea toată școala pe sub ferestrele infirmeriei pentru o zi de exerciții în aer liber.

Dar, pe cînd Dennis prospera, lucrurile nu stăteau prea bine cu sir Francis. Bătrînul își pierdea sănătatea. Nu se hrănea cum trebuie și își tîra insomnia de colo pînă colo, pe verandă, în ceasul tăcut cînd soarele se pregătea să răsară. Juanita del

Pablo nu se împăcase cu „traducerea“ ei și, neputînd lovi în cei mari, se răzbuna pe bătrînul ei prieten. Sir Francis împărtăși lui Dennis crescîndele sale necazuri.

Impresarul Juanitei punea accentul pe latura metafizică : exista clienta sa ? O puteai obliga legalmente să se anihileze ? Puteai cădea la o înțelegere înainte ca ea să fi dobîndit *obișnuitele semne ale noii identități* ? Sir Francis era însărcinat cu metamorfoza. Ce ușor o adusese el la viață, cu zece ani mai înainte, pe această menadă, purtătoare de dinamită, de pe cheiurile portului Bilbao ! Cu ce efort greoi cerceta el acum nomenclatura mitologiei celtice și scria noua ei biografie — o poveste din munții Mourn, cu o copilă desculță, despre care țărani vorbeau că ar fi fost schimbată în leagăn de zîne, o confidentă a ielelor, o fată băiețoasă care scotea măgarul din colibă și-i rătăcea pe turiștii englezi printre stînci și cascade. I-o citi cu voce tare lui Dennis și înțelese că nu făcea nici două parale.

O citi cu voce tare într-o ședință, de față cu actrița, acum fără nume, cu reprezentantul și avocatul ei. Erau de asemenea prezenți directorii „Megalopolitanului“ pentru secțiile Juridică, Publicitară, Personalitate și Relații internaționale. În toată cariera sa la Hollywood sir Francis nu fusese vreodată într-o adunare cu atîtea lumini ale marelui Sanhedrin al corporației. I-au respins povestea fără dezbateri.

— Ia-ți o săptămînă de odihnă acasă, îi spuse directorul sectorului „Personalitate“. Încearcă să găsești un unghi nou. Sau poate simți o oarecare alergie față de însărcinarea asta ?

— Nu, răspunse sir Francis cu voce stinsă. Nu, nicidecum. Conferința mi-a fost de mare ajutor.

Știu acum ce doriți. Da, domnilor. Sint sigur că nu voi mai avea nici o greutate.

— Totdeauna vom fi foarte bucuroși să examinăm orice idee îți vine, spuse directorul „Relațiilor internaționale“.

Dar după ce ușa se închisese în urma lui, marii oameni priviră unul la altul dînd din cap.

— Încă unul care „a fost, dar s-a terminat“, zise directorul „Personalității“.

— Tocmai mi-a sosit un văr de-al nevestei, spuse directorul „Publicității“. Poate că n-ar strica să-l pun la încercare cu treaba asta.

— Da, Sam, spuseră cu toții, adu-l pe vărul nevestei tale să se ocupe el de treaba asta.

După aceea sir Francis rămase acasă și secretara sa merse zile de-a rîndul afară din oraș, la el, ca să-i dicteze. Zile întregi căută un nume nou pentru Juanita și o nouă biografie : Kathleen Fitz-Bourke, steaua Galway-Blazer-ilor¹ ; lumina care se topea printre malurile și zidurile aceluia ținut aspru ; K.F.-B. singură cu copoii, departe de turnurile dărăpănate ale castelului Fitz-Bourke. Apoi sosi o zi cînd secretara n-a mai venit. Telefonă la studio. Comunicația fu trecută de la un birou administrativ la altul, pînă cînd, în cele din urmă, o voce spuse : „Da, sir Francis, e-n perfectă regulă. Miss Mavrocordato a fost transferată la departamentul aprovizionării“.

— Bine, dar am nevoie de cineva.

— Nu sint sigur că avem pe cineva disponibil chiar acum, sir Francis.

— Înțeleg. Bine, e foarte incomod, dar va trebui să vin să termin lucrul pe care-l am în curs la studio. Îmi trimiteți o mașină ?

¹ Club sportiv provincial din Irlanda, foarte aristocrat.

— Vă fac legătura cu domnul Van Gluck.

Iarăși legătura telefonică merse încolo și înapoi, ca o minge, pînă cînd, în cele din urmă, o voce spuse : „Șeful transportului... Nu, sir Francis, îmi pare rău, dar n-avem o mașină a studioului, chiar acum, aici“.

Începînd să simtă mantaua regelui Lear pe umerii săi, sir Francis luă un taxi pînă la studio. Salută din cap pe fata de la biroul de intrare cu ceva mai puțin decît urbanitatea lui bișnuită.

— Bună dimineața, sir Francis, spuse ea. Pot să vă ajut cu ceva ?

— Nu, mulțumesc.

— Nu căutați pe nimeni în mod deosebit ?

— Pe nimeni.

Fata de la ascensor îl privi întrebător : „Mergeți sus ?“

— Sigur, la etajul trei.

O luă pe coridorul banal și binecunoscut, deschise ușa cunoscută și se opri înmărmurit. Un străin ședea la biroul său.

— Mă scuzați, spuse sir Francis. Ce stupid din partea mea. Nu mi s-a întîmplat niciodată pînă acum.

Se retrase și închise ușa. Apoi o studie. Era numărul său. Nu greșise deloc. Dar în locul care purtase numele său timp de doisprezece ani — chiar de cînd venise la acest departament, transferat de la scenariști — era acum un carton pe care era scris la mașină numele : Lorenzo Medici. Deschise iarăși ușa.

— Cred, spuse el, că trebuie să fie vreo greșeală.

— Poate chiar că și este, spuse domnul jovial. Totul pare cam aiurit pe-aici. Am pierdut jumătate din dimineață curățind gunoarele din această cameră. Grămezi de materiale, ca și cum ar fi locuit

cineva aici — sticle de doctorii, cărți, fotografii, jocuri de copii. Se pare că aparțineau unui englez bătrîn care tocmai s-a curățat.

— Eu sînt acel englez și nu m-am curățat.

— Sînt foarte fericit s-o aud. Sper că nu era nimic la care țineai în gunoaiile acelea. Poate că mai sînt pe-aici, pe undeva.

— Trebuie să mă duc să-l văd pe Otto Baumbein.

— Și el e un aiurit, dar nu cred să știe ceva despre gunoi. L-am împins numai afară în coridor. Poate vreun portar...

Sir Francis o luă pe coridor în jos, spre biroul directorului adjunct.

— Domnul Baumbein se află acum în conferința. Să-i spun să vă cheme ?

— Voi aștepta.

Se așeză în biroul exterior, unde două dactilografe se bucurau de lungi și intime conversații telefonice amoroase. În cele din urmă domnul Baumbein ieși.

— Ei, Frank, spuse el. Foarte drăguț din partea dumitale că vii să ne vezi. Apreciez acest lucru. Chiar de-adevărat. Mai vino și altă dată, Frank. Să treci des pe-aici, Frank !

— Vreau să-ți vorbesc, Otto.

— Păi, chiar acum sînt cam ocupat, Frank. Ce-ai zice să te chem la telefon cîndva, săptămîna viitoare ?

— Adineauri am găsit un domn Medici în biroul meu.

— Da, desigur, Frank. Numai că el își pronunță numele Medissy. Așa cum ai spus dumneata, sună cam a macaronar emigrant, dar domnul Medici este un tînăr foarte bine, cu o activitate foarte,

foarte bună și minunată, Frank. Aș fi mîndru să-l cunoști.

— Atunci, unde lucrez eu ?

— Păi, uite, vezi Frank, ăsta-i un lucru despre care aș vrea foarte mult să vorbesc cu dumneata, dar n-am timp chiar acum. N-am timp, nu-i așa, dragă ?

— Nu, domnule Baumbein, spuse una dintre secretare, desigur că n-aveți timp.

— Vezi ! Pur și simplu n-am timp. Știi ce, dragă, încearcă să aranjezi pentru sir Francis să-l vadă pe domnul Erikson. Știu că domnul Erikson ar aprecia foarte mult acest lucru.

Astfel sir Francis îl văzu pe domnul Erikson, superiorul direct al domnului Baumbein, și la el află în termeni nordici, brutali, ceea ce în mod obscur începuse să bănuiască de vreun ceas încoace : că îndelungatul său serviciu la filmele „Megalopolitan“ Inc. se încheiase.

— Ar fi fost politicos să-mi spuneți și mie, zise sir Francis.

— Scrisoarea e pe drum. Lucrurile mai întîrzic, după cum știi ; o mulțime de departamente trebuie să-și dea aprobarea : Serviciul juridic, Finanțele, Secția de conflicte de muncă. Dar, în cazul dumitale, nu prevăd nici o dificultate. Din fericire nu ești sindicalist. Din cînd în cînd cei trei mari ridică obiecțiuni despre irosirea mîinii de lucru, cînd aducem pe cineva din Europa, sau China, sau de altundeva și pe urmă îl dăm afară peste o săptămînă. Dar asta nu se întîmplă în cazul dumitale. Ai avut o durată record. Mergi pe 25 de ani, nu-i așa ? În contractul dumitale nici măcar nu se prevede repatrierea. Lichidarea dumitale ar trebui să meargă strună.

Sir Francis îl părăsi pe domnul Erikson și își făcu drum spre ieșirea din marele stup. Se numea „Blocul memorial Wilbur K. Lutit“ și încă nu fusese construit când sir Francis sosise pentru întâia dată la Hollywood. Pe atunci Wilbur K. Lutit mai trăia încă. Ba chiar, o dată, îi strinsese mâna lui grasă.

Sir Francis văzuse cum se ridicase clădirea și avusese un loc onorabil, dacă nu ilustru, la inaugurarea ei.

Văzuse camerele ocupate și neocupate, plăoile cu numele schimbate pe uși. Văzuse sosiri și plecări, pe domnii Erikson și Baumbein sosind, pe alții, ale căror nume îi scăpau acum, plecând. Își amintea de bietul Leo, care căzuse de la mari înălțimi și ajunsese să moară cu nota neplătită la hotelul „Grădina lui Allah“.

— Ați găsit pe cine căutați ? îl întrebă fata de la biroul de intrare, pe sir Francis, care își croia drum să iasă spre lumina soarelui.

În California de sud gazonului nu-i merge bine și terenul din Hollywood nu permite marile rafinamente ale cricketului. Jocul era într-adevăr jucat sporadic de unii dintre membrii juniori dar, pentru marea majoritate, forma o parte tot atât de redusă din preocupările lor, ca negustoria de pește sau arta marochineriei, scumpă vechilor bresle ale orașului Londra. Pentru aceștia Clubul era simbolul anglicității lor. Aici colectau ei subscripții pentru Crucea Roșie și vorbeau în voie, malițios, neauziți de patronii și protectorii lor străini. Aici, în ziua următoare morții neașteptate a lui sir Francis Hinsley, expatriații mișunau ca și când ar fi fost chemați de un clopot de alarmă.

— L-a găsit tânărul Barlow.

— Barlow, de la Megalo ?

— A fost la Megalo. Nu i s-a mai reînnoit contractul. De atunci...

— Da, am auzit. O chestie revoltătoare.

— Nu l-am cunoscut niciodată pe sir Francis. Era puțin mai înainte de vremea mea. Știe cineva de ce a făcut-o ?

— Nici contractul său n-a mai fost reînnoit.

Erau cuvinte de piază rea pentru toată această lume adunată, niciodată rostite fără a bate în lemn sau a încrucișa degetele pe ascuns. Cuvinte păgîne, care mai bine ar fi rămas nespuse. Fiecăruia dintre ei îi era dată o perioadă de viață, între iscălirea contractului și expirarea sa. Dincolo de aceasta se întindea vastul necunoscut.

— Unde-i sir Ambrose ? Sînt sigur că va veni diseară.

Acesta sosi în cele din urmă ; fu remarcat faptul că avea deja o panglică de doliu la haina clubului „Coldstream“¹, pe care o purta în ziua aceea. Deși era tîrziu, acceptă o ceașcă de ceai, adulmecă atmosfera înăbușitoare de așteptare care umplea pavilionul și spuse :

— Desigur că ați auzit cu toții de această groaznică întîmplare a bătrînului Frank ?

Un murmur.

— L-au ajuns zile grele la sfîrșitul vieții. Nu cred să mai fie acum cineva la Hollywood, în afară de mine, care să și-l amintească în vremurile sale bune. A servit în cavalerie.

— A fost un om de cultură și un gentleman.

— Exact. A fost unul dintre primii englezi distinși care au intrat în cinematografie. S-ar putea

¹ Club al foștilor ofițeri din Regimentul de gardă „Coldstream“.

spune că a pus temelia pe care eu — noi toți — am clădit-o. A fost primul nostru ambasador.

— Cred totuși că Megalo l-ar fi putut ține mai departe. Nici n-ar fi băgat de seamă leafa lui. În mod normal n-ar mai fi putut să-i coste prea mult.

— Oamenii nu trăiesc pînă la o vîrstă înaintată pe-aici.

— Oh, n-a fost asta, spuse sir Ambrose. Au fost alte motive... și făcu o pauză. Apoi continuă cu un ton fals și mios : Cred că e mai bine să vă spun, pentru că este un lucru care are o legătură cu viața noastră, a tuturor de-aici.

Nu cred că mulți dintre voi l-ați vizitat pe bătrînul Francis în anii din urmă. Eu mi-am făcut o regulă din a păstra contactul cu toți englezii din partea locului. Ei bine ! după cum poate știți, dăduse găzduire unui tînăr englez cu numele Dennis Barlow.

Jucătorii de cricket se priviră, unii cu aerul de-a ști, alții întrebători.

— Nu vreau să-l critic pe Barlow. A sosit aici cu o înaltă reputație de poet. Mă tem însă că n-a reușit. Asta nu e un lucru pentru care să-l condamni. Aici este un teren dur de încercare. Supraviețuiesc doar cei mai buni. Barlow s-a ratat. De îndată ce am auzit de-aceasta, m-am dus să-l văd. L-am sfătuit, cît de clar am putut, să plece. Am crezut că este o datorie a mea față de voi toți. Nu vrem să vedem englezi săraci, tîrîndu-se prin Hollywood. I-am spus asta răspicat și cinstit, ca un englez altui englez.

Cred că cei mai mulți dintre dumneavoastră știu care a fost răspunsul său. Și-a luat un post la cimitirul de animale.

În Africa, dacă un alb se face de ris și își părăsește lumea sa, autoritățile îl expediază acasă. Din nefericire, aici n-avem astfel de drepturi. Ghinionul este că suferim cu toții de pe urma nebuniei unuia de-ai noștri. Credeți că în alte împrejurări Megalo l-ar fi concediat pe bietul Frank? Dar când l-au văzut stînd într-o casă cu un băiat care lucra la cimitirul de animale! Apoi, vă întreb! Voi toți cunoașteți regulile de pe-aici, tot așa de bine ca și mine. N-am nimic de spus împotriva colegilor noștri americani. Sînt o colecție de băieți de prima mînă, cum nu găsești mai buni nicăieri și au creat cea mai frumoasă industrie din lume. Au punctele lor de vedere — asta-i tot. Cîne-ar putea să-i țină de rău? Într-o lume de liberă concurență oamenii sînt cîntăriți după valoarea lor aparentă. Totul depinde de reputație, de „obraz“, cum se spune în Orient. Pierde-l și pierzi totul. Frank și-a pierdut „obrazul“. Nu mai am nimic de adăugat.

Personal îmi pare rău de tînărul Barlow. Nu mi-ar plăcea să fiu astăzi în locul lui. Vin tocmai de la el. M-am gîndit că era un lucru ce trebuia făcut. Sper că, oricare dintre dumneavoastră, cînd se va întîlni cu el, își va aminti că vina sa cea mai mare a fost lipsa de experiență. Nu se lasă condus. Totuși...

Am lăsat toate aranjamentele preliminare în seama lui. El se va duce la „Luminișurile mormurînde“ dînd îndată ce poliția va preda rămășițele. „Dă-i ceva de făcut, ca să nu se mai gîndească la treaba asta“, mi-am zis eu.

Asta este un moment cînd trebuie să ținem sus drapelul. Va trebui poate să vîrim mîna în buzunar — nu cred că bătrînul Frank să fi lăsat mult — dar vor fi bani bine cheltuiți, dacă vor pune colonia

britanică drept în văzul industriei. Am chemat Washingtonul și le-am cerut să-l trimită pe ambasador la înmormîntare, dar se pare că nu vor putea s-o facă. Am să mai încerc. Ar fi cu totul altceva. În orice caz, nu cred că studiourile vor sta la o parte dacă știu că noi ne ținem tare.

Pe cînd vorbea, soarele apuse după costișele stufoase din vest. Cerul era încă luminos, dar o umbră se furișă peste iarba aspră și zdrențuită de pe terenul de cricket, aducînd cu ea o boare răcoroasă.

EN

Dennis era un tînăr mai degrabă emotiv decît sentimental. Își trăise cei 28 de ani ai săi cît se putea mai departe de violență, dar făcea parte dintr-o generație care se bucurase din plin de o intimitate amicală cu moartea. Se întîmplase însă că nu văzuse niciodată un cadavru, pînă în acea dimineață cînd, întorcîndu-se obosit după serviciul de noapte, își găsisse gazda spînzurată de grindă. Spectacolul fusese brutal și, pentru moment, se simți sfîrșit, dar rațiunea sa acceptă evenimentul ca o parte a ordinii stabilite. Altor li se schimbaseră cursul vieții printr-o astfel de revelație la vîrste mai fragede. Pentru Dennis era un lucru de așteptat în lumea pe care o cunoștea și, în timp ce își conducea mașina spre „Luminișurile murmurînde“, partea conștientă a minții sale era plăcut stimulată și plină de curiozitate.

De cînd venise pentru prima dată la Hollywood auzise de nenumărate ori pe buzele altora numele mării necropole. Îl citise în coloanele de știri locale, cînd unui trup neobișnuit de ilustru i se dă-

duseră onoruri neobișnuit de splendide, sau cînd o nouă achiziție fusese adăugată colecției sale de capodopere din arta contemporană. În ultimele săptămîni interesul său fusese mai viu și mai tehnic, căci „Plaiurile vînătorilor preafericite“ fuseseră concepute ca o umilă imitație a marelui lor vecin. Limbajul de care se folosea zilnic în noua sa meserie era un dialect izvorînd din acea înaltă și pură sursă. Nu o dată domnul Schultz, după una din performanțele sale, exclamase entuziasmat : „A fost un lucru vrednic de «Luminișurile murmurînde»“.

Ca un preot misionar care își face primul pelerinaj la Vatican, ca un șef negru din Africa ecuatorială care se urcă în turnul Eiffel, Dennis Barlow, poet și cioclu de animale favorite, își mină automobilul prin „Porțile de aur“.

Erau vaste, cele mai mari din lume și proaspăt reaurite. Un anunț proclama dimensiunile inferioare ale rivalelor din Lumea Veche. Dincolo de ele se afla un semicerc de pomi cu frunze aurii, un drum larg presărat cu pietriș și o insulă cu gazon cosit, pe care era așezat un unic și masiv zid de marmură, sculptat în forma unei cărți deschise. Pe el, cu litere înalte de-un cot, era cioplit :

VISUL

Luați aminte, am visat un vis și am văzut o Lume Nouă, menită Fericirii. Acolo, printre tot ce Natura și Arta puteau oferi, pentru a înălța Sufletul Omului, am zărit Fericitul Loc de Odihnă al nenumăraților Preaiubiți. Și i-am văzut pe Cei ce așteptau pe malul strîmtului șuvoi, care îi despărțea acum de acei ce trecuseră mai departe. Tineri sau bătrîni erau la fel de fericiți. Fericiți în Frumusețe, Fericiți știind sigur că Preaiubiții Lor erau foarte aproape, scăldați în Frumusețe și Fericire, așa cum pămîntul nu le poate da.

Am auzit un glas spunîndu-mi : „Fă aceasta !“

*Și iată că m-am trezit și, în Lumina și în Făgăduiala
VISULUI meu, am făcut*

LUMINIȘURILE MURMURINDE.

INTRĂ, STRĂINE, ȘI FII FERICIT !

Și dedesubt, într-un vast facsimil, semnătura în litere cursive :

WILBUR KENWORTHY, VISĂTORUL

Alături, pe o modestă tăbliță de lemn, sta scris : „Informații despre prețuri la clădirea administrativă, drept înainte“.

Dennis mînă înainte, printr-un parc verde, pînă ce zări ceea ce în Anglia ar fi putut lua drept reședința de țară a unui financiar de pe vremea regelui Eduard. Era o clădire în alb și negru, cu grinzi aparente și acoperiș ascuțit, cu hornuri întortocheate de cărămidă și sfirleze de fier forjat. Își lăsă automobilul lîngă o duzină de alte mașini și porni pe o alee acoperită, trecînd pe lîngă o grădină năpădită de ierburi diferite, un ceas solar, o baie pentru păsări, o fîntînă, o bancă rustică și o hulubărie. O muzică lină se ridica în jurul său. Notele înăbușite ale „Cîntecului de dragoste indian“¹ erau difuzate de o orgă, prin nenumărate amplificatoare ascunse în grădină.

Cînd, ca nou venit, străbătuse pentru prima oară tercenurile studiourilor „Megalopolitan“, fusese nevoit să facă un efort de imaginație ca să-și dea seama că acele străzi și piețe, din toate epocile și latitudinile, aparent atît de solide, erau de fapt fațade de ghips al căror spate destăinuia structura lor de cherestea. Aici iluzia era cu totul diferită. Numai cu prețul unui efort Dennis putea să creadă că aceste clădiri din fața lui erau tridimensionate

¹ Melodie de Rimsky-Korsakov.

și permanente. Dar aici, ca și pretutindeni în „Luminișurile murmurînde“ credința șovăielnică era întărită de slova zugrăvită.

„Această replică perfectă a unui vechi castel englezesc, — spunea un aviz — ca și toate clădirile din «Luminișurile murmurînde», este construită complet din ciment și oțel de calitate întâia, cu temelii mergînd pînă în stîncă solidă. Este garantată contra focului, cutremurului și... În veci trăiește numele acelor care și-l înscriu la «Luminișurile murmurînde».“

Un zugrav lucra chiar atunci la completarea locului rămas în alb și Dennis, oprindu-se pentru a-l examina, observă urma cuvintelor „explozivelor puternice“ ștearsă proaspăt și schițarea cuvintelor „fisiunii nucleare“, urmînd tocmai a fi așezate în locul celorlalte.

Însoțit de muzică, păși din grădină în grădină, căci intrarea în birouri ducea printr-o florărie. Aici o tinăra doamnă stropea cu parfum un boschet de liliac, pe cînd o a doua vorbea la telefon: „O, doamnă Bogolov, îmi pare într-adevăr foarte rău, dar e tocmai unul din lucrurile pe care «Luminișurile murmurînde» nu le fac. Visătorul nu admite coroane și cruci. Noi aranjăm florile în frumusețea lor naturală. Este una dintre ideile personale ale Visătorului. Sînt sigură că domnul Bogolov ar prefera acest lucru. Nu vreți să ne lăsați pe noi, doamnă Bogolov? Spuneți-ne cît vreți să cheltuiți și vom face noi restul. Sînt sigură că veți fi mai mult decît satisfăcută. Mulțumesc, doamnă Bogolov, cu plăcere...”

Dennis trecu și, deschizînd ușa pe care scria: „Informații“, se trezi într-o sală de festivități al cărui tavan avea birne aparente. „Cîntecul de dragoste indian“ se auzea și aici, transmis discret

prin lambriurile de stejar închis. O doamnă tină ră se ridică dintr-un grup de colege pentru a-l intim-pina și-l salută, una din acea rasă de delicioase, amabile, eficiente tinere doamne pe care le întâl-nise pretutindeni în Statele Unite. Purta un halat alb și peste foarte ridicatul ei sîn stîng erau bro-datē cuvintele „Gazdă mortuară“.

— Pot să vă ajut cu ceva ?

— Am venit să discut despre o înmormîntare.

— E pentru dumneavoastră ?

— Desigur că nu. Arăt atît de muribund ?

— Iertați-mă, nu înțeleg.

— Arăt de parc-aș fi gata să mor ?

— O, nu. Doar că multora dintre prietenii noștri le place să facă „Aranjamente înainte de Nevoie“. Vreți să poftiți pe aici ?

Îl conduse prin hol într-un coridor cu un covor moale. Decorul era în stilul din epoca regelui George ¹. „Cîntecul de dragoste indian“ se sfîrși și fu urmat de trîlul unei privighetori. Într-o încă-pere mică, îmbrăcată în creton, el și „Gazda mor-tuară“ se așezară să discute.

— Trebuie mai întîi să înregistrez Datele esen-țiale, spuse ea. Îi dădu numele său și al lui sir Francis.

— Acum, domnule Barlow, cam la ce vă gîn-diți ? Desigur îmbălsămare și după aceea incine-rare, sau nu, după gust. Crematoriul nostru merge pe principii științifice, căldura este atît de intensă, încît tot ce este neesențial se volatilizează. Unor persoane nu le place gîndul ca cenușa sicriului și a îmbrăcămintei să fie amestecată cu a Preaiubitu-lui. De obicei se dau dispoziții de înhumare, în-mormîntare, înurnare, înzidire, dar mulți, în ul-

¹ Corespunzător stilului Biedermeier.

tima vreme, preferă în sarcofaguirea. Asta este o chestiune foarte personală. Sicriul este așezat înăuntrul unui sarcofag sigilat, de marmură sau de bronz, și stă permanent deasupra solului într-o fîridă a mausoleului, cu sau fără o ferăstrucă de sticlă colorată deasupra. Asta, desigur, pentru acei la care prețul nu este un considerent de prim ordin.

— Dorim ca prietenul nostru să fie înmormîntat.

— Aceasta nu e prima dumneavoastră vizită la „Luminișurile înmormurînde“ ?

— Ba da.

— Atunci dați-mi voie să vă explic Visul. Parcul este împărțit în zone. Fiecare zonă are numele ei propriu și opera de artă potrivită. Zonele, desigur, variază ca preț și, înăuntrul fiecărei zone, prețurile variază după apropierea lor de Opera de artă. Avem locuri de unul singur numai cu 50 de dolari. Asta-i în Odihna pelerinului, o zonă pe care tocmai o dezvoltăm, în spatele rezervorului de combustibil al crematoriului. Cele mai scumpe sînt acelea de pe Insula lacului. Ele se ridică în jurul sumei de 1000 de dolari. Apoi vine Cuibul îndrăgostiților, zona din jurul unei foarte, foarte frumoase copii de marmură după celebra statuie a lui Rodin, „Sărutul“. Avem acolo parcele duble la 750 de dolari perechea. Preaiubitul dumneavoastră era înșurat ?

— Nu.

— Ce ocupație avea ?

— Era scriitor.

— Ah ! Atunci Colțul poeziilor ar fi locul potrivit pentru el. Acolo avem multe dintre numele noastre literare de frunte, fie în persoană, fie ca „Rezervație înainte de Nevoie“. Cunoașteți, desigur, operele Ameliei Bergson ?

— Am auzit despre ele.

— Chiar ieri i-am vîndut domnișoarei Bergson o „Rezervație înainte de Nevoie“, sub statuia eminentului poet grec Homer. L-aș putea pune pe prietenul dumneavoastră chiar lingă ea. Dar poate ați dori să vedeți zona, înainte de a vă hotări.

— Vreau să văd totul.

— Desigur, sînt destule de văzut. Am să pun pe unul din ghizii noștri să vă conducă, de îndată ce avem toate Datele esențiale, domnule Barlow. Preaiubitul dumneavoastră avea vreo religie specială ?

— Era agnostic.

— În parc avem două biserici nesectare și un număr de pastori nesectari. Evreii și catolicii preferă în genere să-și facă propriile lor aranjamente.

— Cred că sir Ambrose Abercrombie dorește să facă o ceremonie specială.

— O, Preaiubitul dumneavoastră lucra în cinematografie, domnule Barlow ? În acest caz ar trebui să fie așezat în Țara umbrelor.

— Cred că ar prefera să fie împreună cu Homer și miss Bergson.

— Atunci biserica Universității ar fi foarte potrivită. Ne place să le evităm „Celor care au grijă“ o lungă procesiune. Presupun că Preaiubitul era caucazian ?

— Nu, de ce credeți una ca asta ? Era englez sadea.

— Englezii sînt cauczieni sadea, domnule Barlow. Acest parc are restricții. Visătorul a stabilit această regulă de dragul „Celor care au grijă“. În ceasul lor de cumpănă ei preferă să fie cu ai lor.

— Cred că am înțeles bine. Dați-mi voie să vă asigur că sir Francis era absolut alb.

Pe cînd vorbea, lui Dennis îi reveni în minte, vie, imaginea care mocnea acolo și care rar îi dădea o clipă de răgaz : trupul acela, agățat ca un sac, chipul cu ochi roșii, cumplit de scoși din orbite, obrajii vineții ca o scoarță de dosar marmorată și limba ieșind din gură ca un capăt de caltaboș.

— Hai să hotărîm acum despre sicriu.

Merseră la expoziție, unde se aflau sicrie de toate formele și materialele. Privighetoarea mai cînta încă în galerie.

— Capacul din două bucăți este foarte apreciat pentru Preaiubiții domni. Numai partea de sus este astfel expusă la vedere.

— Expusă la vedere ?

— Da, cînd „Cei care au grijă“ vin să-și ia rămas bun.

— Dar, stați puțin, asta nu prea merge. L-am văzut. Știți, este teribil de desfigurat.

— Dacă, în cazul dumneavoastră, există unele mici greutăți speciale, trebuie să le menționați cosmeticienilor noștri. Veți vorbi cu unul dintre ei înainte de a pleca. Niciodată pînă acum nu au dat greș.

Dennis nu făcu o alegere pripită. Studie tot ceea ce era de vînzare. Dar, chiar și cele mai simple sicrie, recunoscute el în mod umil, depășeau în strălucire cele mai splendide produse ale „Plaiurilor vînătorilor preafericite“ și, cînd se apropie de nivelul de 2000 de dolari — și acestea nu erau dintre cele mai costisitoare — se simți în Egiptul faraonilor. În cele din urmă se hotărî pentru un sicriu masiv de nuc, cu ornamente de bronz și un interior de mătase matlasată. Capacul, după recomandare, era din două bucăți.

— Sînteți sigur că vor fi în stare să-l facă prezentabil ?

— Luna trecută am avut un Preaiubit care a fost găsit înecat. Stătuse o lună în ocean și a fost identificat numai după ceasul de la mînă. Au aranjat hoitul ăla — spuse gazda, părăsind în mod neașteptat vorbirea distinsă ce-o întrebuițase pînă atunci — în așa fel încît arăta ca în ziua nunții. Băieții de la etaj își cunosc fără îndoială meseria. Chiar dacă ar fi șezut pe o bombă atomică, tot l-ar face prezentabil.

— Asta-i foarte încurajator.

— Te cred.

Și apoi, adoptînd iarăși maniera ei profesională, ca și cum și-ar fi pus o pereche de ochelari, ea reluă :

— Cum va fi înveșmîntat Preaiubitul ? Avem propria noastră secție de croitorie. Uneori, după o boală foarte lungă, nu se mai găsesc haine potrivite la dispoziție, și „Cei care au grijă“ cred că e păcat să se irosească un rînd de haine bune. Vedeți, putem echipa Preiubitul la un preț foarte rezonabil, dat fiind că o haină de sicriu nu trebuie croită pentru un uz îndelungat, iar în cazul cînd numai partea superioară este expusă pentru a se lua rămas bun, nu este nevoie de altceva decît de o haină și o jiletcă. Ceva de culoare închisă este cel mai potrivit, pentru a pune în evidență florile.

Dennis era complet fascinat. În cele din urmă spuse :

— Sir Francis nu era un mare elegant. M-ar mira să aibă ceva potrivit pentru a fi purtat în sicriu. În Europa însă cred că întrebuițăm de obicei un giulgiu.

— O, avem și giulgiuri. Să vă arăt cîteva.

Gazda îl duse la un șir de rafturi mobile, ca un dulap de biserică în care se țin odăjdiiile. Scoase afară și desfășură un veșmînt uluitor : Dennis nu

mai văzuse așa ceva niciodată. Observînd interesul lui, ea ridică veșmîntul în sus, pentru o inspecție mai amănunțită. În aparență semăna cu un rînd de haine, închis în față cu nasturi, dar deschis la spate. Mînecele atîrnau libere, avînd cusătură desfăcută. O jumătate de țol de albitură apărea la manșetă și răscoiala vestei era completată în același fel. O cravată „papillon“ apărea în deschizătura gulerului, care era de asemenea despicat la spate. Era apoteoza falsului plastron, așa cum îl poartă chelnerii.

— O specialitate a noastră, spuse ea, deși astăzi este larg imitată. Ideea ne-a venit de la artiștii iluzioniști de varieteu. Oferă posibilitatea să îmbraci Preaubitul fără a-i deranja poziția.

— Absolut remarcabil. Cred că este tocmai articolul de care avem nevoie.

— Cu sau fără pantaloni ?

— Care este exact avantajul pantalonilor ?

— Pentru a fi purtați în Camera somnului. Depinde dacă doriți ca luarea de rămas bun să aibă loc de pe fotoliu sau din sicriu.

— Poate c-ar fi mai bine să văd Camera somnului înainte de a hotărî.

— Sînteți binevenit.

Îl conduse afară, în hol și apoi, pe o scară, în sus. În locul privighetoarei se auzea acum o orgă și pasaje din Händel îi urmăriră la Etajul somnului. Aici gazda întrebă un coleg :

— Ce cameră avem liberă ?

— Numai „Narcisele“.

— Pe-aici, domnule Barlow.

Trecură pe lingă multe uși de stejar băițuit, pînă cînd, în cele din urmă, ea deschise una și se dădu la o parte, lăsîndu-i loc să intre. Dennis văzu o cameră mică, mobilată și tapisată în culori des-

chise, care ar fi putut forma o parte dintr-un *country-club* modern, luxos din toate punctele de vedere, în afară de unul. Cupe de flori erau așezate în jurul unei sofale îmbrăcate în creton și pe acea sofa era lungită ceea ce părea să fie imaginea de ceară a unei femei în vîrstă, îmbrăcată ca pentru o serată. Mîinile ei albe, înmănușate, țineau un buchet și pe nasul ei lucea o pereche de ochelari fără ramă.

— Oh, spuse călăuza, ce prostie din partea mea. Am intrat din greșeală în „Primula“. Aceasta, adăugă ea în mod inutil, este ocupată.

— Da, se vede.

— Luarea de rămas bun nu are loc decît după-amiaza, dar ar fi mai bine să mergem, pînă nu ne găsește aici vreun cosmetician. Le place să facă unele retușuri finale înainte de a fi admiși „Cei care au grijă“. Totuși vă puteți face o idee despre aranjamentele „de fotoliu“. De obicei, pentru domni recomandăm semiexpunerea în sicriu, fiindcă picioarele nu arată niciodată prea bine.

Îl conduse afară.

— Vor fi mulți la Luarea de rămas bun ?

— Da, cred că da, o mulțime.

— Atunci ar fi mai bine să luați un apartament cu o antecameră. Camera orhideelor este cea mai bună. Să v-o rezerv ?

— Da, desigur.

— Doriți semiexpunerea în sicriu, nu în fotoliu ?

— Nu în fotoliu.

Îl conduse înapoi către o cameră de recepție.

— Poate că vi s-a părut cam straniu, domnule Barlow, să dați peste un Preaiubit, pe neașteptate, în felul acesta.

— Mărturisesc că mi s-a părut puțin cam straniu.

— Veți găsi lucrurile cu totul altfel în ziua aceea. Luarea de rămas-bun este o mare, o foarte mare consolare. Adesea „Cei care au grijă“ l-au văzut ultima oară pe Preaiubitul lor pe un pat de suferință, înconjurat de toate accesoriile sinistre ale camerei de bolnav sau de spital. Aici ei îl văd așa cum l-au cunoscut în viața activă, transfigurat de pace și fericire. La înmormântare au timp numai pentru o ultimă privire, când trec pe lângă el. Aici, în Camera somnului, pot sta cât le place, înregistrând în minte o ultimă și frumoasă amintire.

Barlow observă că ea vorbea, în parte ca din carte, cu cuvintele Visătorului, în parte cu propria ei vorbire, vioaie. Se înapoiază în camera de recepție și ea zise brusc :

— Foarte bine, cred c-am scos tot ce-aveam nevoie de la dumneata, domnule Barlow, afară de semnătura pe nota de comandă și un aconto.

Dennis venise pregătit pentru aceasta. La „Plaiurile vînătorilor preafericite“ se proceda la fel. Plăți 500 de dolari și luă recipisa.

— Acum una dintre cosmeticienele noastre vă așteaptă să capete Datele ei esențiale, dar înainte de a ne despărți pot să vă expun planul nostru despre „Aranjamentul înainte de Nevoie“ ?

— Orice lucru despre „Luminișurile murmurînde“ mă interesează profund, dar acest aspect, poate, mai puțin decît altele.

— Avantajele acestui plan sînt duble — vorbea acum după carte, cu energie — financiare și psihologice. Dumneavoastră, domnule Barlow, vă apropiați acum de faza de cîștig maxim. Fără îndoială, vă faceți rezerve de tot felul pentru viito-

rul dumneavoastră, investiții, polițe de asigurare și așa mai departe. Plănuiți să petreceți zilele declinului dumneavoastră în siguranță, dar ați luat oare în considerare ce sarcini se vor acumula pentru cei pe care îi lăsați în urmă? Luna trecută, domnule Barlow, un soț și o soție au venit aici să ne consulte asupra „Aranjamentului înainte de Nevoie“. Erau cetățeni eminenți, în floarea vîrstei, aveau două fiice, doi boboci de trandafiri pe cale să devină femei. Au ascultat toate detaliile, au fost impresionați și au spus că vor reveni peste cîteva zile să completeze aranjamentele. Chiar în ziua următoare, domnule Barlow, acești doi soți s-au stins din viață, într-un accident de automobil, și în locul lor au venit două orfane deznădăjduite să întrebe ce aranjamente făcuseră părinții lor. Am fost siliți să le informăm că nici un aranjament nu fusese făcut. În clipa celei mai grele încercări, copiii aceia au fost lăsați fără mîngîiere. Ar fi fost cu totul altceva dacă eram în stare să le spunem „Bun venit la deplina fericire a «Luminisurilor murmurînde»“.

— Da, dar știți, eu nu am nici un copil. Afară de asta, sînt străin. Nu intenționez să mor aici.

— Domnule Barlow, vă este frică de moarte!

— Vă asigur că nu!

— Este un instinct natural, domnule Barlow, să te temi de necunoscut. Dar dacă discuți deschis și sincer, îndepărtezi gîndurile morbide. Asta-i unul dintre lucrurile pe care le-am învățat de la psihanaliști. Scoateți-vă temerile întunecoase la lumina zilei obișnuite a omului obișnuit, domnule Barlow. Trebuie să înțelegeți că moartea nu este o tragedie personală a dumneavoastră, ci o soartă comună a omului. După cum a scris atît de frumos Hamlet: „Cunoaște că moartea este a

tuturor ; toți cei ce trăiesc trebuie să moară“. Poate credeți că este morbid sau chiar periculos să vă gândiți la acest subiect, domnule Barlow. Contrariul a fost dovedit de cercetarea științifică. Mulți lasă energia lor vitală să descrească în mod prematur și capacitatea lor de câștig descrește pur și simplu de teama morții. Îndepărtînd această temere, ei de fapt sporesc așteptările lor față de viață. Alegeți acum, pe îndelete și în deplină sănătate, forma de pregătire finală pe care o doriți ! Plătiți cînd sînteți perfect în stare s-o faceți ! Lăsați orice grijă ! Eliberați-vă de teamă, domnule Barlow ! „Luminișurile murmurînde“ o pot prelua.

— Am să acord toată atenția acestei chestiuni.

— Am să vă las broșura noastră. Și acum vă trec cosmeticianei noastre.

Fata părăsi camera și dispăru dintr-o dată din mintea lui Dennis. O văzuse pînă atunci pretutindeni. Mamele americane, reflectă Dennis, probabil că puteau să-și deosebească fiicele, tot așa cum se spune în mod subtil că și chinezii se disting unul de altul, în rasa lor aparent uniformă, dar pentru ochiul unui european. Gazda mortuară era totuna cu toate surorile ei de pe avioanele de pasageri și din birourile de recepție, tot una cu miss Poski de la „Plaiurile vînătorilor preafericite“. Era produsul stas. Un bărbat putea lăsa un astfel de chip într-o prăvălie de delicatese din New York și, după un zbor de trei mii de mile, să-l regăsească la tutungeria din San Francisco, exact la fel cum își regăsea desenele comice preferate în ziarul local. Și ea i-ar murmura aceleași cuvinte în momente drăgăstoase și ar exprima aceleași vederi și preferințe în momente de conversație mondenă. Era potrivită locului, dar Dennis venea dintr-o civilizație mai veche, cu cerințe mai subțiri. El căuta intangibilul,

fața voalată de ceață, silueta profilându-se în lumina ușii întredeschise, grațiile tainice ale unui trup ascunzându-se sub catifeaua convențională. El nu rivnea la prada acestui continent bogat, la trupurile tolănite lângă bazinele de înot, la ochii mari deschiși și la gurile vopsite de sub luminile proiectoarelor. Dar fata care intra acum era unică. Nu era greu s-o definești. Epitetul potrivit pentru a o desemna răsări în mintea lui Dennis chiar în clipa când o văzu : unica Evă într-un agitat paradis higienic, fata aceasta era o decadentă. Purta uniforma albă a meseriei ei. Intră în cameră, se așază la masă și își pregătește stiloul, cu aceeași siguranță profesională a predecesoarelor ei, dar era ceea ce Dennis căutase zadarnic în cursul unui an de exil singuratic.

Părul ei era întunecat și fără ondulații, fruntea largă, pielea transparentă nu era pîrlită de soare. Buzele ei erau, fără îndoială, colorate artificial, dar nu acoperite cu un strat gros, ca al surorilor ei, și cu toți porii lor delicați îmbicsiți de grăsime purpurie ; păreau în schimb să promită o gamă nemăsurată de acorduri senzuale. Obrazul ei plin era oval, profilul pur, clasic și aerian. Ochii erau verzi și adînci, cu bogate scipiri de nebunie. Lui Dennis i se tăie răsufierea. Vorbirea fetei fu bruscă și prozaică.

— Din ce cauză a decedat Preaiubitul dumneavoastră ? întrebă ea.

— S-a spînzurat.

— Fața i s-a desfigurat foarte mult ?

— Hidos.

— Asta-i foarte obișnuit. Domnul Joyboy¹ se va ocupa probabil personal de el. Vedeți, masajul sîn-

¹ Joyboy — băiat de viață.

gelui din zonele congestionate este o problemă de tușeu. Domnul Joyboy are mâini minunate.

— Și dumneavoastră ce faceți ?

— Păr, piele și unghii, și îi instruiesc pe cei care îmbălsămează în ceea ce privește expresia și atitudinea. Ați adus vreo fotografie a Preaiubitului dumneavoastră ? Ne-ar fi de mare ajutor în recrearea personalității. Era un domn bătrîn, foarte jovial ?

— Nu, cam dimpotrivă.

— Să-l notez ca senin și filozofic, sau rațional și hotărît ?

— Cred că primul.

— Este expresia cea mai greu de fixat, dar domnul Joyboy și-a făcut din ea o specialitate, asta și surisul vesel al copiilor. Și purta Preaiubitul dumneavoastră părul său propriu ? Și tenul era obișnuit ? Noi le clasificăm în rural, athletic și intelectual — adică roșu, brun și alb. Intelectual ? Ochelari ? Monoclu ! Asta constituie totdeauna o greutate, pentru că domnului Joyboy îi place să încline puțin capul pentru a da o ținută mai naturală. Ochelarii care se prind pe nas și monoclurile sînt greu de fixat o dată ce carnea s-a întărit. De asemenea, monoculul arată mai puțin natural cînd ochiul e închis. Doreați în mod special să figureze ?

— Era foarte caracteristic.

— Cum doriți dumneavoastră, domnule Barlow. Desigur că domnul Joyboy poate să aranjeze aceasta.

— Mă bucur la gîndul că ochiul va fi închis.

— Foarte bine. Preaiubitul a decedat cu o funie ?

— Bretele. Ceea ce numiți dumneavoastră co-zondraci.

— Aceasta ar trebui să fie ceva cu care am putea să ne descurcăm foarte ușor. Uneori rămîne o dungă permanentă. Am avut un Preaiubit care a decedat cu un cablu electric. Nici chiar domnul Joyboy n-a putut să facă nimic în cazul acela. Am fost obligați să-i înodăm un fular pînă sub bărbie. Dar bretelele dau, probabil un rezultat foarte satisfăcător.

— Observ că aveți o mare considerație pentru domnul Joyboy.

— E un adevărat artist, domnule Barlow. Nu pot spune mai mult.

— Vă place munca dumneavoastră ?

— O privesc ca pe un mare, foarte mare privilegiu, domnule Barlow.

— Vă ocupați de mult cu aceasta ?

Dennis descoperise că pe oamenii din Statele Unite nu prea îi deranjează curiozitatea altora despre carierele lor comerciale. Totuși această cosmeticiană părea că se înfășoară într-un vâl și mai dens de mister în fața interlocutorului ei.

— De optsprezece luni, spuse ea scurt. Și acum am ajuns la capătul întrebărilor mele. Este vreo trăsătură individuală pe care ați dori-o reprezentată ? Uneori, de pildă, „Celor care au Grijă“ le place să vadă o pipă în gura Preaiubitului. Sau ceva special în mîinile sale. În cazul copiilor, noi le punem de obicei o jucărie în mînă. Există ceva caracteristic pentru Preaiubitul dumneavoastră ? Multora le place un instrument muzical. O cucoană și-a făcut „Luarea de rămas-bun“ ținînd un telefon.

— Nu, cred că n-ar fi potrivit.

— Numai flori ? Încă un punct : proteza dentară. O purta cînd a decedat ?

— Într-adevăr, nu știu.

— Vreți să încercați să aflați? Adeseori asemenea lucruri dispar la morga poliției și îi cauzează multă muncă suplimentară domnului Joyboy. Preaiubiții care decedează de mina lor, de obicei își poartă protezele.

— Am să caut prin camera lui și dacă nu o găsesc am să o semnez poliției.

— Mulțumesc foarte mult, domnule Barlow. Bine, asta completează Datele mele esențiale. A fost o adevărată plăcere să fac cunoștință cu dumneavoastră.

— Când vă voi revedea?

— Poimîine. Ar fi mai bine dacă ați veni cu puțin înainte de „Luarea de rămas bun“ să vedeți dacă totul este după dorința dumneavoastră.

— De cine să întreb?

— Spuneți numai cosmeticiana de la „Camera orhideelor“.

— Nici un nume?

— Nu-i necesar nici un nume.

Ea îl părăsi și Gazda mortuară, între timp uitată, se întoarse.

— Domnule Barlow, ghidul Zonei este gata să vă conducă pînă la locaș.

Dennis se trezi dintr-o profundă reverie.

— Am să iau locașul pe încredere, spuse el. Ca să vă spun drept, pentru o singură zi mi se pare că am văzut destul.

IV

Dennis ceru și căpătă un concediu de la „Plaiurile vînătorilor preafericite“, pentru funeralii și preliminariile lor. Domnul Schultz nu i-l acordă ușor. Îi venea greu să se lipsească de Dennis. Noi

automobile ieșeau de pe liniile de asamblaj, noi șoferi apăreau pe șosele și, implicit, noi animale îndrăgite în cimitirul său. La Pasadena fusese un val de intoxicații alimentare. Frigoriferul era supraincărcat și focurile crematoriului ardeau de dimineața până seara.

— Este într-adevăr o experiență foarte prețioasă pentru mine, domnule Schultz, spuse Dennis încercînd să micșoreze învinuirea de dezertare. Am prilejul să văd îndeaproape metodele de la „Luminișurile murmurînde“ și culeg tot felul de idei pe care am putea să le introducem aici.

— Pentru ce-ți trebuie idei noi ? întrebă domnul Schultz. Combustibil mai ieftin, salarii mai mici, muncă mai multă, asta-i tot ce-mi trebuie ca idei noi. Uite, domnule Barlow, avem toată clientela de pe coastă. Nu există nimic de categoria noastră între San Francisco și frontiera mexicană. Găsim noi oameni să ne plătească 5000 de dolari pentru funeraliile unui animal favorit ? Cîți plătesc 500 ? Cel mult doi pe lună. Ce spun cei mai mulți dintre clienții noștri ? Arde-l ieftin, domnule Schultz, numai așa ca să nu-l ja serviciul municipal și să mă facă de rușine. Sau, altfel, un mormînt cu piatră funerară de 50 de dolari, inclusiv ridicarea mortăciunii. De la război încoace, domnule Barlow, nu mai avem cerere pentru lucru de fantezie. Oamenii pretind că-și iubesc animalele, vorbesc cu ele de parc-ar fi copiii lor, apoi vine-un cetățean cu un automobil nou, curg valuri de lacrimi și pe urmă mi se spune : „Este oare piatra de mormînt într-adevăr esențială din punct de vedere social, domnule Schultz ?“

— Sînteți gelos pe „Luminișurile murmurînde“ !

— Și de ce n-aș fi, văzînd toți banii aceia care se duc pe niște rude pe care le-au urit toată viața,

în timp ce animalul favorit, care i-a iubit și a stat lângă ei, fie bogați sau săraci, bolnavi sau sănătoși, nu i-a întrebat niciodată nimic, nu s-a plîns niciodată de nimic, este înmormîntat cum dă Domnul, ca și cum ar fi fost un animal oarecare ? Ia-ți trei zile concediu, domnule Barlow, numai nu te aștepta să fii plătit pentru ele, pe motivul că îți vin niște idei fanteziste.

Procurorul nu făcu nici un fel de greutate. Dennis își depuse mărturia. Duba de la „Luminișurile murmurînde“ ridică rămășițele pămîntești. Sir Ambrose aranjă în mod amabil cu presa. Tot sir Ambrose, cu ajutorul altor englezi de vază, compuse Ordinea serviciului funebru. La Hollywood liturghia este mai mult o treabă actoricească decît preoțească. Fiecare membru al Clubului de cricket voia un rol.

— Ar trebui să includem o lectură din operele sale, spuse sir Ambrose. Nu sînt sigur pentru moment că pot pune mîna pe vreun exemplar. Lucrurile acestea dispar în mod misterios cînd te muți. Barlow, știu că ești un om de litere. Nu mă îndoiesc că poți găsi un pasaj potrivit. Propun ceva care să reprezinte esențialul omului pe care l-am cunoscut : dragostea lui față de natură, față de ideea de dreptate, știi.

— Oare Frank iubea natura sau dreptatea ?

— Păi, trebuie să le fi iubit ! Figură mare în literatură și așa mai departe, cîstit de rege...

— Nu-mi amintesc să fi văzut vreuna din operele lui prin casă.

— Găsește ceva, Barlow ! Măcar o mică fițuică personală. La nevoie scrie-o dumneata. Presupun

că-i cunoști stilul. Și, apropo, îmi vine acum în minte, ești poet. Nu crezi că e momentul potrivit să scrii ceva despre bătrînul Frank? Știi, ceva ce-aș putea recita pe marginea mormintului. La urma urmei, ce dracu, i-o datorezi și lui și nouă. Nu-ți cer prea mult. Toată treaba plicticoasă o facem noi.

„Treabă plicticoasă“ erau cuvintele potrivite, gîndi Dennis, privind la jucătorii de cricket cum compuneau lista invitațiilor. Există un dezacord asupra acestui subiect. Un grup era pentru o adunare mică și britanică, majoritatea — în cap cu sir Ambrose — dorea să se includă toți conducătorii din industria filmului.

— A ține sus drapelul n-are nici un rost, explică el, dacă nu este nimenea cui să-l arăți, în afară de bietul Frank.

Nu era nici o îndoială cine va ieși învingător. Sir Ambrose avea toată artileria grea. În consecință fu tipărit un mare număr de invitații.

În timpul acesta Dennis căuta o urmă cît de mică a operelor lui sir Francis. Existau puține cărți în bungalow și acestea, în cea mai mare parte, erau ale lui Dennis. Sir Francis abandonase scrisul înainte ca Dennis să știe să citească. El nu avea cum să-și amintească de acele cărți încântătoare, care apăruseră pe cînd era în leagăn, cărți cu coperte de carton presat și etichete de hirtie, adesea cu cîte o mică zîmghăleală făcută de Lovat Fraser pe pagina de titlu, roade ale unei minți frivole dar active : biografii, călătorii, critică, poezie, dramă — pe scurt „beletristică“. Cea mai îndrăzneată lucrare fusese *Un om liber salută răsăritul*, jumătate autobiografie, un sfert politică, un sfert mistică, o lucrare care mergea drept la inima

fiecărui abonată la Boots¹ de pe la începutul anilor 1920, și datorită căreia sir Francis dobândise titlul nobiliar.

Un om liber salută răsăritul nu se mai edita de mulți ani, toate acele fraze plăcute nu mai erauenerate și peste ele se așternuse uitarea.

Cînd Dennis îl cunoscuse pe sir Francis la Studiourile „Megalopolitan“ numele de Hinsley abia dacă mai era știut. Există un sonet al lui în culegerea *Poeme de astăzi*. Dacă l-ar fi întrebat cineva pe Dennis despre autorul ei, el ar fi presupus că Hinsley fusese omorît în lupta de la Dardanele. Nu era deci surprinzător faptul că Dennis nu posedă nici una din operele sale. Pentru cineva care îl cunoștea pe sir Francis nu era de mirare că nici chiar el nu posedă vreuna. Pînă la sfîrșit, fusese cel mai puțin încrezut dintre oamenii de litere și, în consecință, acela de care se amintea cel mai rar...

Dennis căută multă vreme în zadar și se gîndea să întreprindă o incursiune disperată în biblioteca publică, cînd găsi un vechi exemplar pătat din revista *Apollo*, păstrat, Dumnezeu știe de ce, în sertarul cu batista al lui sir Francis. Coperta albastră pălise spre cenușiu și purta data : februarie 1920. Cuprindea mai ales poeme scrise de femei, multe dintre ele, probabil, devenite acum buni. Poate că vreuna din aceste poezii calde explica păstrarea revistei, după atîția ani, într-un avanspost atît de îndepărtat. Era totuși, la sfîrșit, o recenzie semnată F. H. Se ocupa, observă Dennis, de o poetă ale cărei sonete apăreau pe o pagină anterioară. Numele era acum uitat, dar poate că aici se afla ceva, reflectă Dennis, „apropiat de

¹ Editură care publica lunar cărți menite unei lecturi în familie.

inima omului“, ceva care explica lungul său exil, ceva, în orice caz, care îl scăpa de o călătorie la biblioteca publică...

„Acest volum subțire, purtând mireasma unui talent pasionat și meditativ, ieșit cu totul din comun“... Dennis decupă recenzia și o trimise lui sir Ambrose. Apoi se întoarse la sarcina sa de compoziție.

Stejarul băituit, cretonul, covorul moale ca un burete și scara în stilul regelui George, toate se terminau brusc la etajul II. Deasupra acestuia era un sector în care nu avea voie să pătrundă nici un neinițiat. Accesul era asigurat cu ascensorul, o cușcă deschisă, funcțională, de doi metri patrați. La acest etaj de sus totul era numai faianță și porțelan, linoleum și crom. Aici se aflau camerele de îmbălsămare, cu lespezi înclinate de porțelan, robinete și țevi, pompe de presiune, scurgeri adinci și miros greu de formol. Dedesubt erau camerele de cosmetică, cu izul lor de șampon, păr încins, acetonă și levănțică.

Un om de serviciu împinse o targă pe roate în compartimentul domnișoarei Aimée. Pe ea se afla un trup acoperit cu un cearșaf. Alături păsea domnul Joyboy.

— Bună dimineața, domnișoară Thanatogenos.

— Bună dimineața, domnule Joyboy.

— Iată-l pe Preaiubitul strangulat, cel pentru „Camera orhideelor“.

Domnul Joyboy era perfecția însăși în ce privește înaltele maniere profesionale. Înainte de venirea lui existase o oarecare decădere a manierelor elegante în ascensiunea de la camera de expoziție pînă la atelier. Se vorbea de „mortăciuni“

și de „hoituri“. Un tânăr și ușuratic îmbălsămător din Texas vorbise chiar de „stîrvuri“... Tânărul plecase chiar în săptămîna numirii domnului Joyboy ca Prim-cioclu, un eveniment care se petrecuse cam la o lună după sosirea domnișoarei Aimée Thanatogenos în postul de cosmeticiană secundă la „Luminișurile murmurînde“. Își amintea de zilele sumbre dinaintea sosirii Primului cioclu și privea cu recunoștință liniștea senină care părea că-l înconjoară ca un dar al naturii.

Domnul Joyboy nu era un bărbat frumos, după criteriile studiourilor cinematografice. Era înalt, dar neatletic. Forma capului și a corpului său vădea o oarecare lipsă. O lipsă de culoare. Avea sprîncene șterse și gene invizibile. Ochii, în dosul ochelarilor, aveau o culoare cenușiu-roșcată. Părul său, deși neted și parfumat, era rar. Miinile îi erau cărnoase. Cea mai avantajoasă trăsătură a sa erau dinții, și aceștia, deși albi și regulați, păreau cam prea mari pentru el. În plus mai avea puțin platfus și ceva mai multă burtă. Dar aceste defecte fizice erau neînsemnate, puse în cumpănă cu cinstea sa morală și cu farmecul convingător al vocii sale domol răsunătoare. Era ca și cum ar fi ascuns undeva într-însul un amplificator și glasul i-ar fi venit dintr-un studiu, distant și august. Tot ce spunea el s-ar fi potrivit la radio pentru o emisiune de largă răspîndire.

Doctorul Kenworthy, cumpăra totdeauna ce era mai bun și domnul Joyboy sosi la „Luminișurile murmurînde“ înconjurat de un mare renume. El își luase bacalaureatul în îmbălsămare în Middle West și, cu cîțiva ani înainte de numirea sa la „Luminișurile murmurînde“, fusese cineva la Facultatea de pompe funebre, a uneia din universitățile istorice din Est. Mai fusese Prim director so-

cial la două Congrese naționale de ciocli. Condu-sese o delegație de prietenie în vizită la cioclii din America Latină. Fotografia sa, deși cu un titlu cam de batjocură, apăruse în magazinul *Time*...

Înainte sosirii sale umblaseră zvonuri în camera de îmbălsămare cum că domnul Joyboy ar fi numai un teoretician, dar ele au fost pulverizate în prima dimineață. Trebuia numai să-l vezi lucrînd cu un cadavru pentru ca să-l respecti. Era ca și apariția pe un teren de vînătoare a unui străin care, după felul cum se ține în șa, înainte de pornirea ciinilor, se arată neîndoielnic a fi un adevărat călăreț. Domnul Joyboy era neînsurat și orice fată de la „Luminișurile murmurînde“ rîvnea la mîna lui.

Aimée știa că vocea ei lua un ton special cînd vorbea cu el : „A fost un caz foarte greu, domnule Joyboy ?“

— Da, oarecum, dar cred că totul a ieșit satisfăcător.

Trase cearceaful la o parte și descoperi corpul întins al lui sir Francis, gol, în afară de o pereche de chiloți albi de pînză. Era alb și ușor translucid, ca o marmură bătută de vremuri.

— O, domnule Joyboy, este într-adevăr frumos.

— Da, mi se pare că a ieșit frumos.

Ciupi ușor, ca un negustor de găini, coapsa cadavrului, ridică un braț și îndoi ușor încheietura mîinii :

— Suplu ! Cred că avem două sau trei ore înaintea noastră pînă a-i da poziția. Capul va trebui înclinat puțin ca să lase cusătura carotidei în umbră. Craniul s-a lăsat scurs foarte bine.

— Dar, domnule Joyboy, i-ați dat Zimbetul radios al coplării !

— Da, nu vă place ?

— O, mie-mi place, desigur, dar „Cel care are grijă“ de el nu l-a cerut.

— Domnișoară Thanatogenos, pentru dumneavoastră Preaiubiții zimbesc în mod natural.

— Vai, domnule Joyboy !

— E-adevărat, domnișoară Thanatogenos. Se pare chiar că nici n-am puterea să-i împiedic. Când lucrez pentru dumneavoastră este ceva în mine care-mi spune : „Va ajunge la domnișoara Thanatogenos“ și degetele mele parcă se mișcă singure. N-ați observat ?

— Ba da, domnule Joyboy, am observat chiar săptămîna trecută. „Toți Preaiubiții care vin, în ultima vreme, de la domnul Joyboy, mi-am spus eu, au cele mai frumoase zîmbete.“

— Toate sînt pentru dumneavoastră, domnișoară Thanatogenos.

Nici o muzică nu se difuza aici. Etajul, în plină activitate, răsuna de uruitul și gîlgîitul robinetelor din camerele de îmbălsămare și de bîziiitul uscătoarelor electrice din camerele de cosmetică. Aimée lucra ca o călugăriță, intens, senin, metodic. Întîi șamponul, apoi bărbieritul, după aceea manichiura. Făcu în părul alb cărarea, săpuni obrajii ca de cauciuc și apoi trase cu briciul. Tăie unghiile și îndepărtă pielețele. Apoi trase alături masa pe roțile, pe care erau așezate vopselele, periile și cremele, și se concentrează, ținîndu-și răsufarea, asupra celei mai importante faze a îndeletnicirii sale.

După două ore sarcina principală era terminată. Capul, gîtul și mîinile erau colorate din plin. Tonul era cam crud, cu o patină cam grosolană, în lumina pătrunzătoare a camerei de cosmetică, dar opera era destinată luminozității ca de chihlimbar din Camera somnului și luminii colorate

din pronaos. Își completează lucrul punctînd cu albastru în jurul pleoapelor și se trase înapoi satisfăcută. Domnul Joyboy se apropiase cu pași ușori și privea acum la opera ei.

— Încîntător, domnișoară Thanatogenos, spuse el. Pot să am întotdeauna încredere că îmi veți desăvîrși intențiile. Ați avut vreo greutate cu pleopa dreaptă ?

— Oarecum.

— O tendință de a se deschide în colțul interior ?

— Da, dar am introdus puțină cremă sub pleopă și apoi am întărit-o cu nr. 6.

— Excelent ! Niciodată n-am nevoie să vă spun ceva. Lucrăm la unison. Cînd trimit un Preaiubit la dumneavoastră, domnișoară Thanatogenos, simt ca și cum v-aș vorbi prin el. Simțiți vreodată și dumneavoastră acest lucru ?

— Știu că sînt totdeauna deosebit de măgulită și grijulie cînd e unul dintr-ai dumneavoastră, domnule Joyboy.

— Într-adevăr, cred aceasta, domnișoară Thanatogenos, ține-v-ar Domnul.

Domnul Joyboy suspină. Vocea unui om de serviciu spuse : „Încă doi Preaiubiți sosesc acum, domnule Joyboy. Pentru cine sînt ?“

Domnul Joyboy mai suspină o dată și se apucă de treabă.

— Domnule Vogel, ești liber pentru următorul ?

— Da, domnule Joyboy.

— Unul din ei este un prunc, spuse omul de serviciu. Îl veți lua chiar dumneavoastră ?

— Da, ca totdeauna. E o mamă cu copil ?

Omul privi la etichetele de la încheietura mîinii :

— Nu, domnule Joyboy, nu-s rude.

— Foarte bine, domnule Vogel. Vrei să iei adultul? Dacă ar fi fost mamă și copil i-aș fi luat pe amândoi, deși sint foarte ocupat. E ceva în tehnica individuală — nu oricine poate observa, dar dacă aș vedea o pereche îmbălsămată de mâini diferite, aș simți-o îndată și mi s-ar părea că copilul nu mai aparține într-adevăr mamei sale. Ca și cum ar fi fost înstrăinați în moarte. Poate că vă par capricios?

— Iubiți cu adevărat copiii, domnule Joyboy, nu-i așa?

— Da, domnișoară Thanatogenos. Încerc să nu discriminez, dar om sint. Există ceva în chemarea nevinovată a unui copil, care face să dau din mine tot ce am mai bun. Uneori e ca și cum aș fi inspirat din afară, de ceva mai înalt... Dar nu trebuie să alunec acum spre subiectul meu preferat. La lucru!

Pe dată costumierii veniră și îl îmbrăcară pe sir Francis Hinsley în giulgiul său, ajustându-i-l abil. Apoi îl ridicară — devenea rigid — și îl așezară în sicriu.

Aimée merse spre perdeaua care separa camerele de îmbălsămare și de cosmetică și atrase atenția unui om de serviciu:

— Vrei să-i spui, te rog, domnului Joyboy, că Preaiubitul meu e gata de pozat? Cred că-ar trebui să vină acum. Se înțepenește.

Domnul Joyboy închise un robinet și veni la sir Francis Hinsley. Îi ridică brațele și-i împreună miinile, nu ca la rugăciune, ci încrucișate una peste alta, resemnate. Îi potrivea capul, mișcă perna și suci gîtul, astfel încît un obraz era expus vederii pe trei sferturi. Se trase înapoi, își studie opera și apoi se aplecă iarăși înainte, spre a-i da bărbiei o ușoară înclinare.

— Perfect, spuse el. Sînt cîteva locuri unde s-a frecat puţin cînd l-au pus în sicriu. Treci peste ele numai o dată cu pensula, foarte uşor.

— Da, domnule Joyboy.

Domnul Joyboy mai întîrzie o clipă, apoi plecă.

— Înapoi la copilaş, spuse el.

V

Înmormîntarea era hotărîtă pentru joi. Miercuri se stabilise luarea de rămas-bun în Camera somnului. În acea dimineaţă Dennis se duse la „Luminişurile murmurînde“ să vadă dacă totul era în ordine.

Fu condus direct în Camera orhideelor. Sosiseră mari cantităţi de flori, mai ales de la prăvălia de dedesubt, cele mai multe în „frumuseţea lor naturală“. (După un îndelungat consult, frumosul trofeu al Clubului de cricket, în formă de porţi şi de bastoane¹ încrucişate, fusese admis. Doctorul Kenworthy însuşi dăduse verdictul : trofeul era esenţialmente o amintire de viaţă, nu de moarte ; acesta era criteriul.) Anticamera era atît de plină de flori, încît părea că nu există alt mobilier sau alte decoraţii. Nişte uşi duble duceau spre Camera somnului propriu-zisă.

Dennis şovăi cu mîna pe clanţă. Îşi dădu seama că de cealaltă parte a uşii era o altă mină. Astfel stau amoreaţii din sute de romane. Uşa se deschise şi Aimée Thanatogenos apăru, foarte aproape de el. În spatele ei, alte flori, multe flori şi de jur împrejur un miros bogat de seră şi murmurul unui cor bisericesc, difuzat din cornişă. În momentul întîlnirii lor o voce de soprană izbucni dulce şi pătrunzător : „O, daţi-ne aripi de porumbel !“

¹ Accesoriiile jocului de cricket, scumpe oricărui englez.

Nici o suflare nu tulbura liniștea de vrajă în care erau învăluite cele două camere. Obloanele plumbuite erau strâns înșurubate. Aerul venea, ca și vocea angelică, de departe, sterilizat și preschimbat. Temperatura era puțin mai răcoroasă decât se obișnuiește în locuințele americane. Camerele păreau izolate și straniu de liniștite, ca un vagon de cale ferată oprit în noapte, departe de orice stație.

— Intrați, domnule Barlow.

Aimée se dădu la o parte și acum Dennis văzu că în mijlocul camerei se afla un morman mare de flori. Era prea tânăr ca să fi văzut vreodată o seră în deplina strălucire a epocii regelui Eduard, dar cunoștea literatura acelei perioade și în imaginația sa văzuse un asemenea tablou. Totul, chiar și scaunele aurite, așezate perechi, părea întocmai ca și cum ar fi fost pregătit pentru niște bărbați în frac, cu cămașa scrobită, care aveau să facă curte unor doamne în decolteu, încărcate cu bijuterii. Nu exista nici un catafalc. Sicriul era așezat la câțiva centimetri deasupra covorului, pe un postament ascuns sub jerbe de flori. Capacul era deschis pe jumătate. Sir Francis era vizibil, de la mijloc în sus. Dennis se gândi la imaginea de ceară a lui Marat în cada de baie.

Giulgiul fusese potrivit de minune. Avea o gardenie proaspătă la butonieră și alta între degete. Părul era alb ca neaua și despărțit de o cărare dreaptă, din frunte pînă în creștet, dezgolind pielea capului, acum incoloră și netedă, ca și cum învelișul ar fi dispărut, lăsînd să se vadă craniul dur și inalterabil. Rama de aur a monoclului încadra o pleoapă delicat colorată.

Liniștea deplină era mai impresionantă decât orice manifestare violentă. Corpul părea în totul

mai mic decît dimensiunea normală, fiind, după cum era și cazul, lipsit de mobilitate și inteligență. Și chipul care-și apleca ochii orbi către Dennis — chipul era absolut îngrozitor, tot atît de fără vîrstă ca o broască țestoasă și la fel de neomenesc. Observă o travestire vopsită și hlizită, în comparație cu care masca diabolică pe care Dennis o găsisese în lațul spînzurătoarei era un ornament festiv, pe care un unchi jovial ar fi putut să-l poarte în glumă la o petrecere de Crăciun.

Aimée stătea lingă opera mîinilor ei, ca pictorul la o vizită în atelierul său, și auzi răsufierea lui Dennis întretăiată de o emoție bruscă.

— E ceea ce sperați ? întrebă ea.

— Mai mult. Și-apoi, e chiar țeapăn ?

— Ferm.

— Pot să-l ating ?

— Nu, vă rog. Lasă urme.

— Prea bine.

Apoi, în acord cu eticheta locului, ea îl lăsă pradă gîndurilor sale.

Mai tîrziu, în ziua aceea, urmă un neconținut du-te-vino în Camera Orhideelor. O fată din secretariatul „Luminișurilor murmurînde“ ședea în antecameră, înregistrînd numele vizitatorilor. Aceștia nu erau dintre cei mai iluștri. Stelele, producătorii, șefii de departamente urmau să vină a doua zi, la înmormîntare. În acea după-amiază erau reprezentați prin subalterni. Era ca și petrecerea pentru vederea darurilor din ajunul unei căsătorii, la care iau parte numai intimii, cei neocupați și cei neînsemnați. Secunzii se aflau acolo în număr mare. Omul propune, Dumnezeu dispune. Acești domni liniștiți, grăsulii, își exprimară

acordul final necondiționat față de aranjament, înclinându-și capul spre masca oarbă a morții.

Sir Ambrose făcu o vizită în grabă.

— Ai pregătit totul pentru mâine, Barlow? Nu-ți uita oda. Aș dori s-o am cel puțin cu o oră înainte de începere, ca să pot trece o dată peste text, în fața oglinzii. Cum merge?

— Cred că va fi în regulă.

— Am s-o recit la marginea mormintului. În biserică va fi numai citirea din *Biblie* și un cântec al Juanitei, „Purtatul verdelui“. E singurul cântec irlandez pe care a fost în stare să-l învețe pînă acum. E curios cît de „flamenco“ îl face să sune. Ați aranjat felul cum vor fi așezați oamenii în biserică?

— Încă nu.

— Clubul de cricket va sta desigur împreună. Studioul „Megalopolitan“ va dori primele patru rînduri. Erikson vine probabil personal. Bine, pot lăsa toate acestea în grija dumatăle, nu-i așa?

Părăsind institutul mortuar spuse :

— Îmi pare rău pentru tînărul Barlow. Trebuie să resimtă teribil toate acestea. Important este să-i dai de lucru din belșug.

Apoi Dennis se duse cu mașina la Biserica Universității. Era o clădire mică de piatră, a cărei turle pătrate se ridica, printre stejarii prea tineri, pe vîrfurile unui delușor. Intrarea era înzestrată cu un aparat care, după dorință, putea difuza o conferință explicînd caracteristicile locului. Dennis se opri să asculte. Vocea era cunoscută, era aceeași care comenta de obicei filmele de călătorii : „Vă aflați în biserica «Sfîntul Petru-in-afara-zidurilor», Oxford, unul dintre cele mai vechi și onorabile locașuri de rugăciune din Anglia. Aici au venit generații de studenți din toată lumea pentru a-și

depăna visurile tinereții, aici oameni de știință și oameni de stat, încă necunoscuți, au visat despre triumfurile lor viitoare. Aici și-a plănuit Shelley marea sa carieră în poezie. De aici au pornit tineri plini de speranță pe calea succesului și a fericirii. Este simbolul sufletului Preaiubitului care pornește de aici spre cea mai mare împlinire a tuturor timpurilor. Împlinire care ne așteaptă pe toți, oricare ar fi dezamăgirile vieții noastre pămîntești.

Aceasta e mai mult decît o replică, este o reconstrucție, o reclădire a ceea ce vechii meșteri căutau să săvîrșească cu sculele lor grosolane din vremurile trecute. Timpul și-a lăsat urmele pe frumosul original. Aici îl vedeți așa cum l-au visat primii constructori de demult.

Veți observa că aripile laterale sînt construite numai din sticlă și oțel de tip A. Există o frumoasă anecdotă legată de această trăsătură frumoasă. În 1955 doctorul Kenworthy se afla în Europa, căutînd în tezaurul artei de acolo ceva demn de «Luminîșurile murmurînde». Turneul întreprins îl duse la Oxford și la celebra biserică normandă Sfîntul Petru. El o găsi întunecoasă, plină de monumente funerare convenționale și apăsătoare. «De ce — întrebă doctorul Kenworthy — o numiți „Sfîntul-Petru-în-afara-zidurilor“?» I se răspunse că, în vremurile vechi, zidul orașului era așezat între ea și centrul comercial. «Biserica mea — spuse doctorul Kenworthy — nu va avea ziduri». Și astfel o vedeți astăzi plină de razele soarelui lui Dumnezeu, de aer proaspăt, cîntec de păsări și flori...

Dennis ascultă intens tonul atît de des parodiat, totuși niciodată mai absurd sau mai fascinant ca originalul. Interesul său nu mai era pur tehnic, sau pur sarcastic. „Luminîșurile murmurînde“ îl

încătușaseră. În acea zonă de nesiguranță a minții, în care nimeni în afară de artist nu îndrăznește să pătrundă, se adunau presimțirile sinistre, ca pe vremuri triburile barbare gata de invazie. Dennis, omul de pe graniță, putea citi limpede semnele prevestitoare.

Vocea încetă și, după o pauză, reîncepu : „Vă aflați în biserica «Sfintul-Petru-în-afara-zidurilor»...” Dennis deconectă aparatul, se reîntoarse pe pământ și se apucă de munca sa prozaică.

Secretariatul îl aprovizionase cu cartoane, pe care numele erau scrise la mașină. Nu era greu să le așezi pe bănci. Sub orgă se afla o strană particulară, separată de naos printr-un grilaj de fier și o perdea de voal. Aici, când era nevoie, stăteau familiile îndoliate, izolate, ascunse privirilor curioase. Dennis rezervă acest loc cronicarilor locali de scandal.

Intr-o jumătate de oră treaba fu terminată și el ieși afară în grădinile care nu erau mai strălucite, mai înflorite, sau mai pline de cântec de păsări decât însăși biserica normandă.

Oda îi ședea pe suflet. Nu scrisese încă nici un cuvânt și după-amiaza parfumată și plină de melancolie nu-l îmbia la muncă. Apoi mai era și altă voce, care-i vorbea încet și persistent, chemându-l la o operă mai dificilă decât funeraliile lui Francis Hinsley. Își lăsă mașina la poarta mare a cimitirului și o luă pe o cărare de pietriș, care ducea la vale. Mormintele erau abia vizibile, marcate prin mici plăci de bronz, multe din ele tot atât de verzi ca și iarba dimprejur. Pretutindeni, dintr-o rețea îngropată de țevi, țîșneau jocuri de ape, ca un briu strălucitor de stropi ce-ți venea pînă la mijloc și din care răsăreau o mulțime de statui de bronz și de marmură albă, alegorice, infantile și erotice.

Aici un magician bărbos cerceta viitorul în ceea ce părea a fi o minge de fotbal din ghips. Colo, un prunc stringea la pieptul său de piatră un Micki-Maus de marmură. După o cotitură a cărării apărea Andromeda, goală și încătușată în panglici, privind în lungul brațului ei la un fluture de marmură, care i se așezase pe mână. Și, tot timpul, simțul literar al lui Barlow ședea la pîndă, ca un ciine de vînătoare. Exista ceva, în „Luminișurile murmurînde“, care îi era necesar, pe care numai el putea să-l găsească.

În cele din urmă se pomeni la marginea unui lac plin de crini și păsări acvatice. Un aviz spunea: „Bilete pentru Însula lacustră Innisfree“¹. Trei perechi de tineri așteptau la capătul debarcaderului rustic. Luă un bilet.

— De unul singur? întrebă doamna de la ghișeu.

Tinerii erau tot atît de preocupați ca și el, fiecare pereche fiind învăluită într-o abureală aproape vizibilă de dragoste adolescentă. Dennis stătu deoparte, nebăgat în seamă, pînă cînd, într-un tîrziu, o barcă cu motor electric părăsi malul opus și trase fără zgomot la chei. Se îmbarcă cu toții și, după o rapidă traversare, perechile dispărură în grădini. Dennis rămase nehotărît pe mal.

— Ai întîlnire cu cineva aici, șefule? îl tulbură barcagiul.

— Nu.

— N-au prea fost dame singure toată după-amiaza. Dacă ar fi fost așa fi observat. Mai toți oamenii vin perechi. Din cînd în cînd cite unul are o întîlnire aici și atunci, de cele mai multe ori,

¹ Însula dintr-o legendă irlandeză care constituie tema unei celebre poezii de W.B. Yeats, *The Lake Isle of Innisfree* (*Însula lacustră Innisfree*).

dama nu se arată. Cred că-i mai bine să-ți faci rost de damă înainte să iei biletul.

— Nu, spuse Dennis, am venit aici numai ca să scriu un poem. O fi asta un loc bun ?

— N-aș putea să știu, șefule. N-am scris nici-odată un poem. Dar desigur că l-au aranjat poetic. I-au dat numele după o poezie foarte fantezistă. Există și stupi. Pe vremuri aveau și albine, dar înțepau lumea, așa că acum bîziitul lor se face mecanic și științific, fără dureri în fund și cu poezie din belșug. E desigur un loc poetic ca să te bage-n groapă. Costă cam o mie de biștari. Cel mai poeticos loc în toată drăcia asta de parc.

Eram aici cînd au făcut-o. Și-au închipuit că vor veni irlandezi, dar se pare că irlandezii sînt poetici doar așa, în firea lor, și nu le vine să plătească chiar atît de mult pentru îngropăciuni. Afară de asta, fiind catolici, au un fel de cimitir ordinar al lor, în mahalaua orașului. Aici căpătăm mai ales evrei de bună calitate. Le place intimitatea. Apa asta ferește de animale, iar animalele sînt o pacoste în cimitire. Doctorul Kenworthy a făcut un banc despre asta la serbarea anuală : „Cele mai multe cimitire oferă cîinilor un closet și pisicilor un hotel“. Destul de șmecher, ai ? Doctorul Kenworthy e un cineva cînd este vorba de serbarea anuală.

N-avem nici o problemă cu cîini și pisici pe insulă. Damele sînt pacostea noastră. Dame cu tipi vin aici în număr foarte mare să se drăgostească. Cred că apreciază și ele intimitatea, ca și pisicile.

Pe cînd vorbea, cîțiva tineri apărură dintr-un boschet, așteptînd chemarea de îmbarcare. Mulți Paolo și Francesca, pierduți în gînduri, răsărind din lumea lor subpămînteană înveșmîntați într-un înveliș incandescent de dragoste. O fată, cu ochii

larg deschiși și uimiți de amintirea plăcerii, sufla bășici de gumă, ca o câmilă în călduri.

Contrastînd cu ampla desfășurare a parcului dimprejur, insula oferea o intimitate plăcută. O fișie aproape continuă de tufișuri îi ferea malurile de priviri. Cărări de iarbă cosită șerpuiau printre desișuri înfrunzite, duceau spre poieni funerare, pe care le cuprindeau ca niște lanțuri, și convergeau spre un spațiu central, unde era așezată o colibă de nuiele împletite, îmbrăcată în nouă rînduri de fasole (care, printr-un sistem bine gîndit de răsădire, erau ținute într-o perpetuă înflorire purpurie), și niște stupi de răchită. Aici zumzetul albinelor bizîia ca un dinam, dar în alte părți ale insulei părea un murmur blind ce de-abia putea fi deosebit de cel adevărat.

Mormintele cele mai apropiate de stupină erau cele mai costisitoare dintre toate, dar nu și mai arătoase ca cele din parc. Niște plăci simple de bronz, așezate la nivelul ierbii, purtau cele mai ilustre nume ale lumii comerciale din Los Angeles. Dennis aruncă o privire în colibă și se retrase, cerînd scuze ocupanților deranjați. Privi înăuntrul stupilor și zări în fundul fiecăruia un minuscul ochi roșu, care arăta că aparatul de sunet funcționa în bună ordine.

Era o după-amiază călduroasă. Briza legăna iedera. Pacea pogora încet, prea încet pentru Dennis.

O luă pe o cărare divergentă și, deodată, ajunse la o fundătură, lotul de înmormîntare al familiei unui negustor de fructe, după cum îl informă o placă. „Piersicile Kaiser fără simbure“ își sumețeau obraji rozalii, pufoși, în vitrina fiecărei fructării din țară. Jumătatea de oră „Kaiser“ la radio introducea muzica lui Wagner în fiecare bucătărie. Aici zăceau doi Kaiser, soție și mătușă. Aici, cînd

ii va veni vremea, va fi așezat spre veșnica odihnă și Kaiser însuși. O plantă ornamentală se întindea peste întreg locul, formînd un adăpost larg și scund. Dennis se culcă la umbra ei deasă. Prisaca, auzită de la această distanță, părea mai verosimilă. Pacea se lăsa parcă mai repede.

Își luase cu el un creion și un carnet. Nu în felul acesta își scrisese poemele care îi aduseseră renumele și situația sa bizară de acum. Ele prinseseră formă în călătoriile din timpul războiului, în trenuri înghețate, cu plasele bușite de echipament militar, cu lămpile făcute mici luminînd o duzină de poale, cu fețele de deasupra lor invizibile, în fum de țigară amestecat cu aburul înghețat al răsuflărilor, opriri inexplicabile, gări întunecate și peroane goale. Le scrisese în barăci militare și în seri de primăvară, pe cîmpul gol, la o milă de aerodrom și pe băncile de metal ale avioanelor de transport. Nu astfel va scrie într-o bună zi ceea ce trebuia să scrie. Nu aici își va împăca spiritul, care acum își revendica mai stins misterioasele sale drepturi. Această caldă după-amiază tirzie era sortită mai degrabă pentru reminiscențe decît pentru compunere. Ritmuri din antologii poetice îi umblau molcom prin minte. Scrise :

Înmormîntați pe Marele Cavaler
Cu bun-rămasul studioului în floare !
Haideti să-l înmormintăm pe Marele Cavaler
Care-a fost o dată arbitrul poveștilor populare.

și

Mi-au spus, Francis Himsley, mi-au spus că erai spînzurat
Cu limba neagră scoasă, ochii roșii holbați...
Am plîns cînd mi-am amintit cum împreună
Am rîs de Los Angeles și acum aicea zaci ;
Aici, boit ca o curvă, în formol murat,
Roșu ca racul, înalterabil, nici dispărut și nici plecat.

Privi în sus către acoperișul de frunziș. O piersică fără simbură. Aceasta era metafora nimerită pentru Francis Hinsley. Dennis își aminti că încercase o dată să mănânce unul din produsele domnului Kaiser, pentru care se făcea atît de multă reclamă și descoperise o minge de vată umedă și dulce. Bietul Francis Hinsley, tare mai semăna cu ea !

Nu era o vreme potrivită pentru scris. Vocea inspirației era tăcută; vocea datoriei înăbușită. Va veni noaptea, cînd toți oamenii pot lucra. Acum era timpul să privești flamingii și să meditezi asupra vieții domnului Kaiser.

Dennis se răsuci cu fața în sus și se apucă să studieze pe pietrele funerare reproducerile după scrisul femeilor din familia Kaiser. Nu părea să fi existat în rîndul acestora caractere tari. Kaiser nu datora nimic femeilor. Piersica fără simbură era numai a lui.

Deodată auzi pași apropiindu-se. Fără să se miște văzu că aparțineau unei femei. Picioarele, gleznele, pulpele fură progresiv vizibile. La fel cu orice pereche de picioare de prin partea locului erau subțiri, cu pantofi și ciorapi frumoși. Cine oare a apărut mai întîi în această civilizație stranie, se întrebă el, piciorul sau pantoful, gamba sau ciorapul de nailon ? Sau aceste membre elegante, de la marginea de sus a ciorapului pînă la capătul său de jos, erau vindute într-un înveliș de celofan la magazinul învecinat ? Erau prinse cu vreun sistem practic de obiectul secret de cauciuc sterilizat de deasupra ? Veneau din același raion de mărfuri ca și capul ușor, incasabil, de material plastic ? Venea articolul întreg de pe aceeași linie de producție, gata pentru serviciul casnic imediat ?

Dennis rămase complet nemișcat și fata veni pînă la un metru de el, se lăsă în genunchi, în același adăpost de umbră și, cînd tocmai se pregătea să se culce lingă el, scoase un „Oh !“.

Dennis se ridică în capul oaselor și, întorcîndu-se, văzu fata de la institutul mortuar. Purta ochelari de soare foarte mari, violeți, elipsoidali, pe care îi scoase să-l privească mai de aproape și îl recunoscuse.

— Oh !, spuse ea, scuzați-mă ! Nu sînteți dumneavoastră prietenul Preaiubitului strangulat, din Camera orhideelor ? Am o memorie foarte proastă pentru fețele vii. M-ați speriat, într-adevăr. Nu mă așteptam să găsesc pe cineva aici.

— V-am luat locul ?

— Nu chiar propriu-zis. Vreau să spun că e locul domnului Kaiser, nu al meu sau al dumatăle. Dar, de obicei, e părăsit la ora asta, așa că m-am obișnuit să vin aici, după lucru, și probabil c-am început să-l cred al meu. Mă voi duce într-altă parte.

— Nici vorbă. Voi pleca eu. Am venit aici numai ca să scriu un poem.

— Un poem ?

Acum spusese și el ceva care stîrnea interes. Pînă atunci îl tratase cu acea prietenie impersonală, insensibilă, care ține loc de politețe în această țară de oameni părăsiți și rătăciți. Ea făcu ochii mari.

— Ați spus, un poem ?

— Da, să vedeți, sînt poet...

— Vai, cred că ăsta-i un lucru minunat. N-am văzut pînă acum un poet viu. Ați cunoscut-o pe Sofia Dalmeyer-Krump ?

— Nu.

— E-acum în colțul poeziilor. A sosit în cursul

primei mele luni aici, cînd eram încă o cosmeticiană novice, așa că, desigur, n-am avut voie să lucrez la ea. Afară de asta, ea decedase într-un accident de autobuz și avea nevoie de un tratament special. Dar am profitat de ocazie s-o studiez. Avea un suflet foarte pronunțat. S-ar putea spune că am învățat ce este Sufletul, studiind-o pe Sofia Dalmeyer-Krump. Acuma, ori de cîte ori avem un tratament necesitînd în special Suflet, domnul Joyboy mi-l dă mie.

— M-ați lucra și pe mine, dacă aș deceda?

— Cu dumneavoastră ar fi dificil, spuse ea, examinîndu-l cu ochi profesionali. Aveți vîrsta nepotrivită pentru Suflet. Se pare că este mai firesc la cei foarte tineri, sau la cei foarte bătrîni. Dar desigur că aș face ce mi-ar sta în putință. Cred că e un lucru foarte, foarte minunat să fii poet.

— Dar și dumneavoastră aveți o ocupație foarte poetică aici.

Glumea, tachinînd-o ușor, dar ea răspunse cu mare gravitate :

— Da, știu. Este poetică, într-adevăr. Numai uneori, la sfîrșitul zilei, cînd sînt obosită, mi se pare că totul ar fi cam efemer. Vreau să spun că dumneavoastră, ca și Sofia Dalmeyer-Krump, scrieți un poem, și rămîne scris, și poate fi citit la radio; și milioane de oameni îl aud, și poate îl vor citi încă peste o sută de ani. Pe cînd opera mea este uneori arsă peste cîteva ore. În cel mai bun caz este pusă în mausoleu, dar chiar și acolo, știți, se deteriorează. Am văzut vopsea care își pierduse complet nuanța, după mai puțin de zece ani. Credeți că ceva atît de trecător poate fi considerat o artă mare ?

— Ar trebui s-o priviți la fel ca actoria, sau cântul, sau muzica instrumentală.

— Da, așa și fac. Dar astăzi se poate face o înregistrare durabilă a acestora, nu-i așa ?

— Asta-i ceea ce vă preocupă cînd veniți singură pe-aici ?

— Numai de curînd. La început obișnuiam pur și simplu să stau culcată și să mă gîndesc cît de fericită sînt că mă aflu aici.

— Și acum, nu mai gîndiți la fel ?

— Ba da, absolut la fel. În fiecare dimineată și toată ziua cît mă aflu la lucru. Numai pe înserate mă cuprinde un nu-știu-ce. O mulțime de artiști sînt așa. Presupun că și poeții sînt uneori la fel, nu-i așa ?

— Aș dori să-mi vorbiți despre munca dumneavoastră, zise Dennis.

— Dar ați văzut-o ieri !

— Vreau să spun despre dumneavoastră și munca dumneavoastră. Ce v-a făcut să vă apucați de ea ? Unde ați învățat-o ? Vă interesează lucrul acesta din copilărie ? Aș ține într-adevăr foarte mult să știu.

— Am fost totdeauna o fire artistică, spuse ea. La școală am ales Arta, ca al doilea subiect, timp de un semestru. Aș fi luat-o ca prim subiect, numai că tata și-a pierdut banii cu religia și a trebuit să învăț o meserie.

— Și-a pierdut bani cu religia ?

— Da, cu cele Patru Evanghelii Drepte. De aceea mă numesc Aimée, după Aimée Macpherson. Tata voia să-mi schimbe numele după ce a pierdut banii. Și eu voiam să-l schimb, dar nu știu cum de s-a făcut și-a rămas așa. Mama uita mereu în ce-l schimbam și mereu găsea cîte unul nou. Dacă apuci să-ți schimbi o dată numele, vezi, nu-i nici un motiv să te mai oprești. Mereu auzi cîte unul **care** sună și mai bine. Afară de aceasta, vezi, biata

mama era alcoolică. Dar dintre toate numele fanteziste ne întorceam mereu la Aimée și pînă la sfîrșit Aimée a cîștigat.

— Și ce-ați mai studiat la facultate ?

— Numai psihologia și chineza. N-a mers prea bine cu chineza. Dar desigur acestea erau materii secundare, pentru fundalul cultural.

— Da... Și care a fost subiectul dumneavoastră principal ?

— Înfrumusețarea.

— O !

— Știți : permanente, masaje faciale, ceară, tot ce se face într-un salon de cosmetică. Numai că desigur intram și în istorie și în teorie. Mi-am scris teza despre *Stilurile de coafură din Orient*. De aceea învățam chineza. Am crezut că mă va ajuta, dar nu m-a ajutat deloc. Mi-am obținut însă diploma cu mențiune specială pentru psihologie și artă.

— Și-n tot timpul acesta, între psihologie, artă și chineză, aveți în vedere morga ?

— Nu, deloc. Vreți într-adevăr să știți ? Am să vă povestesc, fiindcă-i într-adevăr o poveste destul de poetică. Vedeți, mi-am luat diploma în 1943 și o mulțime de fete din clasa mea s-au dus la munca de război, dar pe mine aceasta nu m-a interesat niciodată. Nu fiindcă n-aș fi patriotă. Pur și simplu războaiele nu mă interesează. Astăzi toată lumea este așa. Ei bine, eu eram așa în '43. Astfel că m-am dus la hotelul Beverley-Waldorf și am lucrat în salonul de cosmetică, dar nici chiar acolo nu puteai scăpa într-adevăr de război. Cucoanele păreau că nu puteau gândi la nimic altceva de-un nivel mai înalt, decît la bombardamentul aerian ideal. Am cunoscut acolo o cucoană, care le întrecea pe toate celelalte, numită doamna Komstock.

Venea în fiecare simbătă dimineăta, pentru un şampon şi un coafat. Părea că are o preferinţă pentru mine. Totdeauna mă cerea pe mine, nimeni alta nu o mulţumea, dar niciodată nu dădea bacşiş mai mult de 25 de cenţi. Doamna Komstock avea un fiu la Washington, unul la Delhi, o nepoată în Italia şi un nepot cu studii superioare. Eram nevoită s-o ascult vorbindu-mi despre ei toţi, pînă cînd am ajuns să-mi fie teamă de simbăta dimineăta mai mult ca de oricare altă zi din săptămîină. Pe urmă, după cîtăva vreme, doamna Komstock se îmbolnăvi, dar n-am terminat cu ea nici aşa. Obişnuia să trimită după mine să mă duc la ea în apartament şi tot numai 25 de cenţi imi dădea şi tot numai de război îmi vorbea — la fel de mult, doar că ceva mai fără şir. Închipuiţi-vă deci surprinderea mea cînd, într-o zi, domnul Tebb, care era directorul nostru, m-a chemat la el şi mi-a spus: „Domnişoară Thanatogenos, aş vrea să te rog ceva, şi-mi vine greu s-o fac. Nu ştiu exact ce părere ai, dar e vorba de doamna Komstock, care a murit, şi fiul ei din Washington e aici şi doreşte foarte mult ca dumneata să-i aranjezi părul doamnei Komstock aşa cum îl purta de obicei. Se pare că nu există fotografii recente şi nimeni la «Luminişurile murmurînde» nu cunoaşte stilul coafurii, iar colonelul Komstock nu poate să-l descrie exact. Aşa că, domnişoară Thanatogenos, mă întrebam tocmai dacă n-ai vrea să-l serveşti pe colonelul Komstock, ducîndu-te la «Luminişurile murmurînde» şi aranjînd-o pe doamna Komstock, aşa cum şi-o aminteşte colonelul Komstock?”

Nu prea ştiam ce să cred. Nu văzusem niciodată o persoană moartă, pentru că tata a părăsit-o pe mama înainte să moară, dacă o fi murit, şi mama s-a dus spre răsărit, ca să-l caute, cînd am ieşit

din liceu, și a murit și ea acolo. Și eu nu fusesem niciodată la „Luminișurile murmurînde“, dat fiind că, după ce ne-am pierdut banii, mama a trecut la „Noua gîndire“ și nu admitea să existe un astfel de lucru ca moartea. Așa că m-am simțit foarte emoționată venind pentru prima dată aici. Și apoi totul era atît de diferit față de ce mă așteptam. Ați văzut doar și dumneavoastră Colonelul Komstock mi-a întins mîna și mi-a spus : „Stimată domnișoară, faceți un lucru într-adevăr bun și frumos“, și mi-a dat 50 de dolari.

Apoi m-au dus la camerele de îmbălsămare și acolo se afla doamna Komstock întinsă pe o masă, în rochia ei de mireasă. N-am să uit niciodată aspectul ei. Era transfigurată. Țsta-i singurul cuvînt potrivit. De atunci am avut plăcerea să-i arăt pe Preaiubiți mai multor persoane decît pot număra și mai mult de jumătate din ele au spus : „Vai, domnișoară, sînt cu totul transfigurați !“ Desigur, nu avea încă nici o culoare pe ea — și părul era cam firav. Era albă ca ceara și cumplit de rece și tăcută. De abia îndrăzneam s-o ating. Apoi i-am făcut un șampon și i-am clătit părul cu albastru, exact așa cum o făceam întotdeauna, și am coafat-o ondulată peste tot și mai tapat pe unde părul era mai rar. Apoi, pe cînd se usca, cosmeticiana i-a pus culoarea. M-a lăsat să privesc și am început să vorbesc cu ea, și ea mi-a spus că era un loc liber pentru o cosmeticiană începătoare chiar în momentul acela. Așa că m-am întors repede și i-am prezentat domnului Tebb demisia mea. Asta a fost acum aproape doi ani și de atunci sînt aici.

— Și nu regretați ?

— Ah, niciodată, nici o clipă măcar. Ce-am spus adineauri despre efemer, cred că fiecare artist gîn-

dește uneori despre lucrul său, nu-i așa? Chiar și dumneavoastră, nu-i așa?

— Și vi se plătește mai mult decît la salonul de cosmetică, sper?

— Da, ceva mai mult. Pe de altă parte, Preaiubiții nu dau bacșișuri, așa că revine aproape la același lucru. Nu lucrez însă pentru bani. Aș veni cu plăcere și pe gratis, numai că trebuie să și mă-nînci, și Visătorul insistă să fim drăguț aranjate. De-abia în ultimul an am ajuns să-mi iubesc munca. Pînă atunci eram numai fericită că servesc persoane care nu mai puteau vorbi. Apoi am început să-mi dau seama ce operă de consolare făceam. Este un lucru minunat s-o iei de la capăt în fiecare zi, știind că ai să readuci bucuria într-o inimă îndurerată. Desigur, partea mea este foarte mică. Sînt numai o ajutoare a cioclilor, dar am satisfacția de a prezenta rezultatul final și de a vedea reacția publicului. Am văzut-o la dumneavoastră ieri. Sînteți britanic și cam inexpresiv, dar am știut exact ce simțeți.

— Sir Francis era desigur *transfigurat*.

— Numai după ce a venit aici domnul Joyboy m-a făcut oarecum să înțeleg ce fel de instituție este într-adevăr „Luminișurile murmurînde”. Domnul Joyboy e un fel de sfînt. Din ziua în care a venit, întreaga atmosferă a morgii s-a schimbat radical. N-am să uit niciodată cum, într-o dîmîneată, domnul Joyboy i-a spus unuia dintre cioclii mai tineri: „Domnule Parks, sînt nevoit să-ți cer să-ți amintești că nu ești la «Plaiurile vînătorilor preafericite»”.

Dennis nu trădă niciodată că ar fi cunoscut acest nume, dar simți o înțepătură hipodermică de recunoștință pentru faptul că păstrase tăcerea cînd, mai tîrziu, după ce făcuseră cunoștință, se

gîndise să facă o legătură între ei, vorbind în treacăt de ocupația sa. N-ar fi mers.

Adoptă numai o privire absentă. Aimée spuse :

— Presupun că n-ați auzit niciodată de acest nume. E un loc îngrozitor, unde se îngroapă animalele.

— Nepoetic ?

— N-am fost acolo niciodată eu însămi, dar am auzit vorbindu-se. Cei de-acolo încearcă să facă toate la fel ca noi. Pare într-un fel o profanare.

— Și la ce vă gîndiți cînd veniți aici, singură, seara ?

— Numai la Moarte și la Artă, spuse Aimée Thanatogenos, cu toată simplitatea.

— „Aproape-ndrăgostit de moartea-odihnitoare“...

— Ce-a fost asta ce-ați spus acum ?

— Citam un poem.

De multe ori

Am fost aproape-ndrăgostit de moartea-odihnitoare ;

I-am dat un nume blînd, în multe rime visătoare,

Să-mi ducă în văzduhuri suflarea liniștită.

Acum mai mult ca-oricînd să mori o bogăție pare

Să încetezi de-a fi, în miez de noapte, fără-ndurare...¹

— Dumneata ai scris asta ?

Dennis ezită :

— Vă place ?

— Vai, dar e splendid. E tocmai ce-am gîndit de-atîtea ori și n-am fost în stare să exprim. Să faci din moarte o bogăție și să încetezi de-a fi, fără durere, în miez de noapte ! Așa-i exact motivul pentru care există „Luminișurile murmurînde“, nu-i așa ? Cred că e minunat să fii în stare

¹ John Keats (1795—1821). *Odă unei privighetoare.*

să scrii așa ceva. Ați scris-o după ce-ați venit prima oară aici ?

— Era scrisă cu mult înainte.

— N-ar putea fi mai adorabilă decît dac-ați fi scris-o în „Luminișurile murmurînde“, chiar pe Insula lacului. Scriați ceva cam de felul ăsta cînd am venit ?

— Nu tocmai.

De peste ape, clopotele din Clopotnița frumoasă vestiră muzical ora.

— E ora șase. Astăzi trebuie să plec devreme.

— Și eu am de terminat un poem.

— Rămîneți să-l terminați aici ?

— Nu. Acasă. Merg cu dumneavoastră.

— Mi-ar plăcea mult să văd poemul cînd va fi gata.

— Vi-l voi trimite.

— Numele meu este Aimée Thanatogenos. Stau foarte aproape, dar trimiteți-l aici, la „Luminișurile murmurînde“. Aici este adevărata mea casă.

Cînd ajunseră la debarcader, barcagiul îl privi pe Dennis cu complicitate. „Vezi că tot a venit, șefule“, spuse el.

VI

Domnul Joyboy era curtenitor și amabil în toate acțiunile sale profesionale. El își scoase mănușile de cauciuc, ca un erou al lui Ouida¹ care s-ar fi întors de la călărie, le aruncă într-un li-ghean și își puse perechea curată pe care i-o pregătise un asistent. După aceea luă o carte de vi-

¹ Romancieră engleză din epoca Victoriană, pe numele adevărat Marie-Louise de la Ramée, foarte demodată astăzi.

zită — dintr-o cutie cu care era aprovizionată florăria de dedesubt — și niște foarfece chirurgicale. Dintr-o singură mișcare neîntreruptă, tăie o elipsă ; apoi îi ciupi cite un centimetru la fiecare capăt, de-a lungul axei principale. Întoarse cadavrul, încercă falca și o găsi bine închisă. Trase buzele înapoi și așază cartonul de-a lungul dinților și gingiilor. Acum sosise momentul. Asistentul observa cu infinită admirație mișcarea abilă a celor două degete mari, cu care întoarse colțurile de sus ale cartonului, mângâierea vîrfurilor degetelor de cauciuc cu care trase la loc buzele uscate și incolore. Și iată, în locul expresiei aspre de îndurerare, înflorea acum un zîmbet. Era o adevărată măiestrie. Nu mai avea nevoie de nici un retuș. Domnul Joyboy se îndepărtă puțin de opera sa, își scoase mânușile și zise : „Pentru domnișoara Thanatogenos“.

În ultimele săptămîni expresia cu care o salutau pe Aimée cadavrele de pe cărucior se transformase din blîndețe în bucurie. Alte fete trebuiau să lucreze pe fețe care erau severe, resemnate, sau total lipsite de expresie. Pentru Aimée exista întotdeauna un zîmbet luminos.

Aceste atenții erau notate cu acreală în camera de cosmetică, unde dragostea pentru domnul Joyboy lumina orele de lucru ale întregului personal. Seara, pe fiecare o aștepta soțul sau curtezanul ; nici una nu aspira serios să fie tovarăsa domnului Joyboy.

Pe cînd trecea printre ele, ca un maestru emerit între studenții săi, cu un cuvînt de corectare aici, sau o recomandare dincolo, uneori punînd mîna sa blîndă pe un umăr viu sau pe un șold mort, era o făptură de roman, un cult împărtășit în

comun de toate, nu un premiu pe care să și-l însușească vreuna dintre ele.

Nici Aimée nu se simțea prea la îndemână în situația sa unică. Mai ales în acea dimineață ea întâmpină salutul cadavrului cu inima îndoită, căci făcuse un lucru pe care știa că domnul Joyboy nu putea în nici un caz să-l aprobe.

În acel oraș exista un conducător spiritual, un oracol, care umplea zilnic o rubrică celebră într-unul din ziarele locale. Pe vremuri, în timpurile de pietate familială, rubrica purta titlul „Săcul poștal al mătușii Lydia“. Acum se chema „Sfaturile Gurului Brahman“¹ și era împodobită cu fotografia unui înțelept bărbos și aproape gol. Toți cei chinuți de îndoială sau disperare se adresa acestei surse exotice.

S-ar putea crede că la acest capăt al Lumii Noi manierele lipsite de ceremonie și vorbirea pe șleau nu provocau îndoieli, și nici buna dispoziție generală disperare. Dar nu era așa. Eticheta, psihologia copilului, estetica și sexualitatea își ridicau capetele întrebătoare chiar și în acest Eden, și Gurul Brahman oferea soluții și consolare tuturor cititorilor.

Lui i se adresase Aimée cu cîtva timp înainte, cînd zimbetele deveniseră fără echivoc. Nu intențiile domnului Joyboy constituiau o problemă pentru ea, ci ale ei proprii. Răspunsul nu fusese întru totul satisfăcător. „Nu, Aimée Thanatogenos, nu consider că ești amoretată — încă nu. Stima pentru caracterul unui bărbat și admirația pentru capacitatea sa profesională pot forma baza unei prietenii crescînde, dar ele nu înseamnă dragoste. Ceea ce ne descrii din sentimentele dumitale în

¹ Guru — înțelept indian.

prezența lui nu ne înclină să credem că există o afinitate fizică între voi — încă nu. Dar amintește-ți că, la unii, dragostea vine târziu. Am avut cazuri care au cunoscut dragostea adevărată abia după mai mulți ani de căsătorie și după sosirea urmașului. Fii cît de mult împreună cu prietenul dumitale. Dragostea va veni și ea, poate.“

Asta fusese înainte ca Dennis Barlow să aducă o nouă perplexitate în conștiința ei. Trecuseră șase săptămîni de cînd îl întîlnea pe Insula Lacului și, în acea dimineață, în drum spre lucru, pusese la poștă o scrisoare care îi luase jumătate din noapte. Era într-adevăr cea mai lungă scrisoare pe care o scrisese vreodată :

„Dragă Guru Brahman,

Poate îți vei aminti că ți-am scris în luna mai să-ți cer sfatul. De data aceasta anexez un plic timbrat cu adresa mea, pentru răspuns particular, dat fiind că voi spune lucruri la care nu aș dori să se facă aluzie tipărită. Te rog răspunde-mi cu prima poștă sau, oricum, cît mai repede posibil, dat fiind că sînt foarte îngrijorată și trebuie să iau o hotărîre cît de curînd.

În cazul că nu-ți aduci aminte, îți voi repeta că lucrez în aceeași întreprindere cu un bărbat, care este șeful sectorului și, din toate punctele de vedere, cel mai minunat om pe care pot să mi-l închipui. Este un mare privilegiu să fii în legătură cu cineva atît de înzestrat și rafinat, un conducător înnăscut, artist și model de educație. Prin tot felul de lucruri mărunte, el a arătat clar că mă preferă celorlalte fete și, deși n-a spus-o încă, pentru că nu-i stă în fire s-o facă în mod ușuratic, sînt sigură că mă iubește onorabil. Dar, cînd sînt cu el, nu am același sentiment, pe care spun fetele că îl

au cînd sînt cu prietenii lor, și cum se vede și la cinematograf.

Cred însă că am un astfel de sentiment pentru altul, dar el nu este un personaj atît de admirabil. Mai întîi că este britanic și, ca atare, în multe privințe cu totul neamerican. Nu mă refer numai la accentul său și la felul cum mîncă, dar este cînic față de lucruri care ar trebui să fie sacre. Nu cred că are vreo religie. Nici eu nu am, fiindcă eram progresistă în facultate și am primit o creștere nenorocită în ceea ce privește religia și alte lucruri de asemenea, dar sînt etică. (Dat fiind că această scrisoare este confidențială, pot să și spun că mama mea era alcoolică, ceea ce mă face poate mai impresionabilă și mai rezervată decît alte fete.) Mai mult chiar, habar n-are de Conștiință cetățenească sau de Conștiință socială. E poet și i s-a tipărit o carte în Anglia, care a avut o primire foarte bună din partea criticilor de acolo. Am văzut cartea și o parte din critici, așa că știu că asta este adevărat, dar e foarte misterios cu privire la ceea ce face aici. Uneori vorbește ca și cînd ar fi în cinematografie, iar alteori ca și cum n-ar face nimic afară de poezii. I-am văzut casa. Trăiește singur, fiindcă prietenul cu care locuia a decedat acum șase săptămîni. Nu cred că iese cu vreo altă fată sau că e însurat. Nu are foarte multe parale. Arată foarte distins într-un fel neamerican și este foarte amuzant cînd nu e nerespectuos. Să luăm de pildă operele de artă din «Parcul memorial al Luminișurilor murmurînde». Uneori este cu totul lipsit de respect față de cele pe care eu le cred o minunată culme a Modului de viață american. Așa că, ce speranță de adevărată fericire poate să existe?

De asemenea, nu e de loc cult. La început am crezut că — fiind poet, ar trebui să fie — și a fost și în Europa și a văzut Arta de acolo, dar mulți dintre autorii noștri cei mai mari par a nu însemna nimic pentru el.

Uneori e foarte dulce și drăgăstos și apoi deodată devine neetic și mă face să mă simt și eu neetică. Așa că aș pune mult preț pe părerea dv. Sperînd că această scrisoare n-a depășit limita,

*A dv. cu cordialitate,
Aimée Thanatogenos*

P.S. Mi-a scris și mie o grămadă de poezii, unele foarte frumoase și chiar etice, altele mai puțin."

Faptul că această scrisoare era la poștă încărcă conștiința lui Aimée și ea fu recunoscătoare cînd dimineața se scurse fără vreun alt semn de la domnul Joyboy decît zîmbetul de bun venit de pe cărucior. Sulemeni înainte cu hărnicie, în timp ce la „Plaiurile vînătorilor preafericite“ Dennis Barlow era și el ocupat.

Acolo ambele cuptoare mergeau din plin și aveau de lichidat șase cîini, o pisică și o capră asiatică. Nici unul din proprietari nu era prezent. El și domnul Schultz puteau lucra repede. Pisica și cîinii erau treburi de 20 de minute. Dennis le scoase cenușa cît încă mai era incandescentă și o puse la răcit, în căldări etichetate. Capra îi luă aproape o oră. Din cînd în cînd Dennis se uita la ea prin pannonul de cuarț și, în cele din urmă, sfărîmă craniul încornorat cu un vătrai. Apoi închise gazul, lăsă ușile cuptoarelor deschise și pregăti containerele. Numai unul dintre proprietari fusese convins să cumpere o urnă.

— Eu plec acuma, spuse domnul Schultz. Te rog să aștepți pînă sint destul de reci ca să le poți

împacheta ! Toate sînt pentru livrare la domiciliu, afară de pisică. Ea este pentru columbriu.

— În regulă, domnule Schultz. Ce facem cu cartea poștală de amintire a caprei ? Nu prea merge să spunem că dă din coadă în cer. Caprele nu dau din coadă.

— Dau cînd se duc să se ușureze.

— Da, dar n-ar arăta bine pe cartea poștală de amintire. Ele nu torc ca pisicile. Nici nu cîntă o rugăciune ca păsările.

— Presupun că „își amintesc“ numai.

Dennis scrisese : „Billy al dv. își amintește astă seară în cer de dv.“

Amestecă micile grămăjoare cenușii, fumeginde, pe fundul căldărilor. Apoi se întoarse la birou și reluă cercetarea *Antologiei Oxford de versuri engleze*, căutînd o poezie pentru Aimée.

Poseda puține cărți și începea să nu mai aibă material. La început încercase să-i scrie chiar el poezii, dar ea arăta o preferință pentru maștrii vechi. Afară de asta, Muza îl sabotă. Abandonase poemul pe care îl scria, părea mult timp de atunci, pe cînd mai trăia Frank Hinsley. Nu asta dorea Muza. Căuta să-i transmită un mesaj foarte lung, complicat și important, despre „Luminișurile murmurînde“, dar numai cu totul indirect despre Aimée. Mai devreme sau mai tîrziu Muza va trebui să fie îmbunătățită. Ea venea în primul rînd. Pînă atunci Aimée urma să soarbă din hîrdăul cu tărițe al antologiilor. O dată era aproape să fie descoperit cînd ea observă că „*Să te compar cu-o zi de vară*“ îi amintea de ceva învățat la școală, și altădată să se facă de rîs cînd ea condamnă *întînsă pe culcușul tău în miez de noapte*, considerîndu-l „neetic“. Cu *Acum petala roșie doarme, acum cea albă* nimerise drept la țintă, dar cunoștea puține

poezii atit de înălțătoare, bogate și voluptoase. Poetii englezi se dovedeau a fi călăuze nesigure în labirintul modului californian de a face curte — aproape toți erau prea detașați, prea disperați, prea ceremonioși sau prea pretențioși. Dojeneau, ple-dau, ridicau în slăvi. Dennis avea nevoie de talent comercial. El căuta să-i dea lui Aimée un tablou irezistibil, nu al propriilor ei merite, sau al meritelor lui, ci al imensei satisfacții pe care el o oferea. Filmele reușeau, cîntăreții reușeau, dar se pare că poetii englezi nu !

După o jumătate de oră abandonează căutarea. Pri-mii doi ciini erau gata de împachetat. Scutură ca-pra, care încă mai dogorea sub învelișul ei alb și cenușiu. Aimée nu va avea o poezie în ziua aceea. În schimb o va duce la Planetariu.

Îmbălsămătorii primeau aceeași mîncare ca și restul personalului morgii, însă mîncau separat, la o masă centrală, unde, printr-o recentă dar consacrată tradiție, jucau zaruri dintr-un coșuleț de sîrmă și pierzătorul plătea consumația pentru toți. Domnul Joyboy învîrți, pierdu și plăti cu veselie. Toate pierderile se cam egalau la sfîrșitul lunii. Atracția jocului consta în a arăta că existau oa-meni pentru care 10 sau 20 de dolari mai puțin sau mai mult, la sfîrșitul săptămîinii, nu însemna un lucru de mare importanță.

În pragul cantinei, domnul Joyboy întirzie, su-gînd o pastilă digestivă. Fetele ieșiră una cîte una aprinzîndu-și țigareta. Printre ele, Aimée era sin-gura care nu fuma. Domnul Joyboy o atrase la o parte, în grădina de recepție. Ei se opriră sub un grup alegoric, reprezentînd „Enigma existenței“.

— Domnișoară Thanatogenos, spuse domnul

Joyboy, vreau să vă spun cît de mult apreciez munca dumneavoastră.

— Mulțumesc, domnule Joyboy.

— Am amintit-o ieri Visătorului.

— O, vă mulțumesc, domnule Joyboy.

— Domnișoară Thanatogenos, de citva timp Visătorul privește spre viitor. Știți cum privește el spre viitor. Este un om cu o imaginație fără margini. Consideră că a sosit timpul cînd femeile ar trebui să capete locul ce li se cuvine la „Luminișurile murmurînde“. Ele au dovedit, în însărcinările umile, că le merită pe cele mai înalte. Afară de asta, el crede că sînt multe persoane cu o sensibilitate delicată, care sînt stînjenite în dorința lor de a-și face datoria față de Preaiubiții ce le revin, prin aceea ce eu numesc numai o pudoare exagerată, dar pe care doctorul Kenworthy o consideră drept o ezitare naturală de a-i expune pe Preaiubiți la vreun lucru care ar avea un cît de slab iz de necuviință. Pe scurt, domnișoară Thanatogenos, Visătorul intenționează să pregătească o îmbălsămare feminină și alegerea sa, foarte înțeleaptă, a căzut asupra dumatăle.

— Oh, domnule Joyboy !

— Nu spuneți nimic. Știu ce simțiți. Pot să-i spun că acceptați ?

— Oh, domnule Joyboy !

— Și acum dacă pot să introduc o notă personală, nu credeți că lucrul acesta merită să fie sărbătorit ? Mi-ați face onoarea să luați cina cu mine astă seară ?

— Oh, domnule Joyboy, nu știu ce să spun. Imi făcusem un oarecare program.

— Dar asta era înainte de a fi auzit această veste. Cred că acum lucrurile au un aspect oarecum diferit. În afară de aceasta, nu a fost în

intenția mea, domnișoară Thanatogenos, să fim singuri. Doresc să veniți în casa mea, domnișoară Thanatogenos, vă cer, ca un drept al meu, foarte marele privilegiu și marea plăcere de a prezenta mamei mele prima doamnă îmbălsămătoare de la „Luminișurile murmurînde“.

A fost o zi de mari emoții. Toată după-amiaza Aimée fu incapabilă să-și fixeze atenția asupra lucrului. Din fericire nu erau multe lucrări importante în curs. Ajută fetele din compartimentul alăturat să înțeleze o perucă pe o piele a capului neobișnuit de alunecoasă. Sulemeni în grabă un băiețuș cu vopsea de culoarea cărnii. Tot timpul însă, gîndul ei alerga spre camera de îmbălsămare, atentă la clipocitul și uruitul robinetelor, la mișcările oamenilor de serviciu purtînd lighenele chirurgicale acoperite, la cererile de cusătură sau ligatură făcute cu voce joasă. Nu călcase niciodată dincolo de perdelele de mușama, care separau camerele de îmbălsămare. În curînd va avea liber acces la toate acestea.

La ora patru, cosmeticianul-șef îi spuse să-și strîngă lucrurile. Își aranjă vopselele și sticlele cu grija obișnuită, își spălă periile și se duse la vestiar să se schimbe.

Avea întîlnire cu Dennis pe malul Lacului. O făcu să-l aștepte și, cînd veni, primi vestea că ea va cîna în oraș cu un calm supărător. „Cu Joyboy, spuse el, asta ar trebui să fie vesel“. Dar ea era atît de preocupată de vestea primită, încît nu se putu abține să nu i-o povestească.

— Ei, spuse el, asta zic și eu că e ceva. Cît face?

— Nu știu. Nu m-am interesat de treaba asta.

— Trebuie să fie ceva frumos. Crezi că e o sută pe săptămână ?

— Oh, cred că nimeni, în afară de domnul Joy-boy, nu capătă atât.

— Bine, cincizeci, în orice caz. Cincizeci e destul de bine. Am putea să ne căsătorim cu asta. Aimée rămase uluită și se uită la el :

— Ce-ai spus ?...

— N-ai auzit ? Putem să ne căsătorim. Nu poate fi mai puțin de cincizeci, nu-i așa ?

— Și, rogu-te, ce te face să crezi că m-aș mărita cu dumneata ?

— Păi, fetițo dragă, pînă azi numai banii m-au oprit. Dar acum, că poți să mă întreții, nu ne mai oprește nimic.

— Un bărbat american s-ar disprețui pe sine însuși dacă ar trăi de pe urma nevastă-si.

— Da, dar vezi, eu sînt european. Noi cei din civilizațiile mai vechi n-avem nici una din aceste prejudecăți. Eu nu spun că cincizeci e mult, dar nu-mi pasă dacă o voi duce puțin mai greu.

— Cred că ești absolut revoltător !

— Nu fi proastă ! Ei, nu ești într-adevăr furioasă, nu-i așa ?

Aimée era însă într-adevăr furioasă. Îl părăsi brusc și, în seara aceea, înainte de a porni la cină, scrisese o notă la repezeală lui Guru Brahman : „*Te rog nu te mai obosi să răspunzi la scrisoarea mea de azi-dimineață. Acum văd lucrurile limpede*“, și o trimise de urgență, expres, la redacția ziarului.

Cu o mină fermă Aimée îndeplini riturile prescrise unei fete americane care se pregătește să-și întâlnească iubitul : se tamponă la subsuori cu un preparat destinat să pecetluiască glandele sudoripare ; se gargarisi cu altul ca să-și parfumeze

răsuflarea și își perie părul cu câteva picături mirositoare dintr-o sticlă purtând eticheta : „Veninul junglei“. „Din adâncurile mlaștinilor bîntuite de friguri — anunța reclama — unde tobele rituale bat vestind jertfele omenеști, ultima creație exclusivă a lui Janette — «Veninul junglei» — vine pe furiș și necrușător, precum canibalul la pîndă.“

Astfel, deplin echipată pentru o serată domestică, cu mintea senină, Aimée aștepta întîmpinarea muzicală : „Hello, hello !“ a domnului Joyboy, în pragul ușii de la intrarea casei ei. Era cu totul pregătită să-și accepte neîndoielnicul destin.

Serata însă nu fu chiar așa de reușită cum sperase ea. Întregul stil al acesteia se dovedi mult sub așteptările ei. Ieșea rar seara, aproape de loc și, poate tocmai din acest motiv, avea noțiuni exagerate despre serate. Îl cunoștea pe domnul Joyboy ca pe un personaj foarte celebru din punct de vedere profesional, un colaborator asiduu al ziarului *Sicriul*, un intim al doctorului Kenworthy, adevărata lumină a instituției mortuare. Cu răsuflarea tăiată de admirație, urmărise cu pensula ei roșie curbele inimitabile ale meșteșugului lui. Știa despre el că este un Rotarian¹ și un cavaler al lui Pythias². Hainele și mașina lui erau ireproșabil de noi și presupunea că atunci cînd pornea cu eleganță spre viața sa particulară, frecventa o lume mai elegantă, complet diferită de a ei. Dar nu era așa.

Merseră cale lungă, în jos, pe Bulevardul Santa Monica, pînă cînd, în cele din urmă, cotiră către un cartier în construcție, de loc atrăgător. Părea

¹ Membru al asociației Rotary, foarte răspîdită în S.U.A.

² Asociație a celor care se ocupă cu îmbălsămarea.

să fi suferit o devalorizare. Multe dintre terenuri erau încă libere, cele ocupate își pierduseră prospețimea, iar vila de lemn la care se opriră în sfârșit nu era în nici un fel mai demnă de remarcat ca tovarășele ei. Adevărul este că cioclii, oricât ar fi de eminenți, nu sint plătiți ca stelele de cinematograf. Afară de aceasta, domnul Joyboy era prudent. Făcea economii și plătea polițe de asigurare. Căuta să facă o impresie bună în lume. Într-o zi va avea o casă a lui și copii. Între timp, orice cheltuială pe lucruri care nu se văd, orice cheltuială pentru Mămica, erau bani aruncați pe gîrlă.

— Niciodată nu ajung să aranjez grădina, spuse domnul Joyboy, ca și cum zărise o critică mută în privirea domnișoarei Aimée. Asta-i doar o căsuță pe care am luat-o în grabă, ca să aibă Mămica un locșor, cînd am sosit aici, în Vest.

Deschise ușa de la intrare, se dădu înapoi ca s-o lase pe Aimée să treacă și apoi chiui tare, în urma ei : „Iu-hu-hu, Mămică, iată-ne !“

Autoritare, sunete masculine umpleau căsuța. Domnul Joyboy deschise o ușă și o introduse pe Aimée chiar la sursa neplăcerilor, un aparat de radio așezat pe o masă în centrul unei banale camere de zi. Doamna Joyboy-mama ședea foarte aproape de aparat.

— Stați jos liniștiți, pînă se termină asta, le spuse ea.

Domnul Joyboy îi făcu cu ochiul lui Aimée : „Bătrîna doamnă nu suferă să scape comentariile politice“, spuse el.

— Mai încet ! — repetă doamna Joyboy aspru.

Șezură tăcuți zece minute, pînă cînd șuvoiul strident de false informații cedă locul unei voci mai agreabile, pledînd pentru o marcă de hîrtie igienică.

— Închide-l, spuse doamna Joyboy. Ei bine, zice că va fi din nou război anul acesta.

— Mămico, acesta-i Aimée Thanatogenos.

— Foarte bine. Cina-i în bucătărie. O puteți lua când vreți.

— Ești flămândă, Aimée ?

— Nu... Da... Cred că puțin...

— Hai să mergem să vedem ce surpriză ne-a pregătit bătrîna doamnă.

— La fel ca de obicei, zise doamna Joyboy. Eu n-am timp de surprize.

Doamna Joyboy se răsuci pe scaunul ei către un straniu obiect voalat, așezat lângă cotul ei. Trase franjurile unui șal, descoperi o colivie de sîrmă și întrînsa un papagal aproape despuiat de pene.

— Sambo, spuse ea cu un ton ademenitor, Sambo ! Pasărea își înclină capul într-o parte și clipi. Sambo, repetă ea, nu vrei să-mi vorbești ?

— Păi, mămico, știi doar că pasărea asta n-a mai vorbit de ani de zile.

— Vorbește destul cînd ești tu plecat, nu-i așa, Sambo al meu ?

Pasărea își înclină capul în partea cealaltă, clipi din ochi și, deodată, își zbîrli puținele pene și flurieră ca un tren.

— Poftim, spuse doamna Joyboy. Dacă nu l-aș avea pe Sambo să mă iubească, aș putea tot așa de bine să fiu moartă.

Găsiră supă de conservă cu fidea, o farfurie de salată cu crab conservat, înghețată și cafea. Aimée îl ajută să ducă tăvile. Aimée și Joyboy traseră radioul la o parte și puseră masă. Doamna Joyboy îi observă răuvoitor din scaunul ei. Mamele oamenilor mari îi decepționează adesea pe admiratorii fiilor lor. Doamna Joyboy avea ochii mici și ciu-

doși, păr creț, ochelari călărind un nas foarte gros, un corp diform și haine absolut respingătoare.

— Aici nu-i cum sîntem noi obișnuiți să stăm, nici unde sîntem obișnuiți să stăm, spuse ea. Noi venim din Răsărit și dacă m-ar fi ascultat cineva am fi acolo și azstăzi. Cînd locuiam în Vermont aveam o fată neagră care venea regulat. Îi dădeam cincisprezece dolari pe săptămînă și era fericită cu atît. Nu poți găsi așa ceva aici. Nu poți găsi nimic aici. Uite la salata asta. De unde venim noi sînt lucruri mai multe, mai ieftine și mai bune. Nu pot zice c-avem de toate din belșug, socotind cît primesc ca să țin casa.

— Mamei îi plac glumele, spuse domnul Joyboy.

— Glumă ? Numești asta glumă să țin casa cu cît capăt și pe deasupra tu mai aduci și musafiri ? Apoi, privind-o fix pe Aimée adăugă : În Vermont și fetele lucrează.

— Aimée lucrează foarte mult, Mămico, ți-am spus-o.

— Frumos lucru, n-am ce zice. Eu n-aș lăsa-o pe fata mea să facă așa ceva. Unde ți-e mama ?

— A plecat spre Răsărit. Cred c-a murit.

— Mai bine moartă acolo, decît să trăiască aici. Nu-i așa ? Asta-i tot ce le pasă astăzi copiilor.

— Ascultă, mamă, n-ai nici un drept să spui lucruri de felul acesta. Știi că țin...

Mai tîrziu, sosi timpul cînd Aimée putu să plece în mod decent. Domnul Joyboy o conduse pînă la poartă.

— Tê-aș duce cu mașina pînă acasă, spuse el, numai că nu-mi place s-o las pe Mămica singură. Autobuzul trece pe la colț. Ai să ajungi numai bine.

— O, da, va fi foarte bine, spuse Aimée.

— Mămica te-a plăcut foarte mult.

— M-a plăcut ?

— Păi, sigur ! Eu știu totdeauna. Când Mămița prinde simpatie pentru o persoană, se poartă cu ea fără jenă, ca și cu mine.

— O, desigur, s-a purtat fără jenă.

— Așa zic și eu. Da, s-a purtat fără jenă, nu-i nici o îndoială. Desigur că ai făcut o impresie extraordinară asupra Mămichii.

În acea seară, înainte de a se culca, Aimée mai scrisese o scrisoare Gurului Brahman.

VII

Înțeleptul Brahman erau de fapt doi bărbați urșuzi și o tinărară și isteată secretară. Unul dintre bărbații urșuzi scria articolul, celălalt, un oărecare domn Slump, se ocupa de scrisorile care cereau răspunsuri particulare. Până veneau ei la lucru, secretara clasa scrisorile pe birourile lor respective. Domnul Slump, care era un supraviețuitor din zilele „Mătușei Lydia“ și-i păstra stilul, avea de obicei grămada cea mai mică, fiindcă celor mai mulți dintre corespondenții lui Guru Brahman le plăcea să-și vadă necazurile expuse în public. Le dădea un sentiment de mai mare importanță și, de asemenea, ocazional, ducea la corespondență cu alți cititori.

Hirtia de scris a lui Aimée mai răspindea încă un miros de „Veninul junglei“.

„Dragă Aimée, dictă domnul Slump, adăugînd încă o verigă la lungul său lanț de țigări. *Sînt puțințel cam îngrijorat de tonul ultimei tale scrisori.*“

Țigările pe care le fuma domnul Slump erau pregătite de doctori, după cum spunea reclama,

avînd drept singur scop să apere sistemul respirator. Totuși, sistemul respirator al domnului Slump suferea, și tinăra secretară suferea împreună cu el, în mod oribil. În primele ceasuri ale fiecărei zile era stăpînit de o tuse, care pornea din adîncuri infernale și era ușurată numai cu whisky. În diminețile proaste fetei i se părea că domnul Slump va voma. Asta era una dintre diminețile proaste. Scuiapa, tremura și își ștergea fața cu batista.

„O fată americană iubitoare de cămin, creatoare de cămin, n-ar trebui să se plîngă pentru nimic de tratamentul ce-l descrii. Prietenul dumitale ți-a făcut cea mai mare onoare care-i stă în putință, invitîndu-te să-i cunoști mama și ea n-ar fi fost o mamă în sensul adevărat dacă n-ar fi voit să te vadă. Va veni o vreme, Aimée, cînd fiul dumitale va aduce o străină în casă... Nici nu cred că e un lucru rău că își ajută mama în casă. Spui că arăta cam ridicol cu șorț. Desigur că este culmea adevăratei demnități să ajuți pe alții, indiferent de convenționalism. Adevărata explicație a atitudinii dumitale schimbate este că nu-l iubești așa cum are dreptul să aștepte și, în acest caz, ar trebui să i-o spui deschis, la prima ocazie.

Ești foarte conștientă de defectele celui alt prieten, pe care îl amintești, și sînt sigur că pot lăsa la judecata dumitale să faci deosebirea între strălucire și valoare. Poeziile sînt lucruri foarte drăguțe, dar — după părerea mea — un bărbat care va prelua cu voioșie partea sa din unele treburi ale căminului valorează cît zece poeți limbuți.”

— Este oare prea tare ?

— E tare, domnule Slump.

— La dracu, mă simt groaznic azi-dimineață.

Fata, în orice caz, pare o damă desăvîrșită

— Sîntem obișnuiți cu asta.

— Da, bine, las-o ceva mai moale. Aici e o altă scrisoare de la femeia aceea care-și roade unghiile. Ce-am sfătuit-o ultima dată ?

— Să mediteze asupra frumosului.

— Spune-i să continue meditația.

La cinci mile depărtare, în camera de cosmetică, Aimée se opri din lucru ca să recitească poemul pe care-l primise în acea dimineață de la Dennis :

Domnul i-a dat ochi ageri,
Și i-a colorat cu foc,
Ei răscolesc cenușa inimii mele
Făcînd-o jar de dorință.

Trupul i-e o floare, părul îi
Zburdă în jurul gîtului ;
Îi regăsesc culorile pretutindeni,
Ele sînt mîndria zilei.

Mînuțele ei sînt moi și cînd
Îi văd degetele mișcîndu-se,
Știu cu-adevărat că oameni au murit
Pentru mai puțin decît dragoste.

Ah, vie, iubită, adorabilă făptură !
Ochii mei
Au căutat-o ca pe o rugăciune...

O singură lacrimă se prelinse pe obrazul lui Aimée și pică pe masca surîzătoare, ca de ceară, de pe masă. Puse manuscrisul în buzunarul halatului de pînză și mînuțele ei moi începură să se miște pe fața moartă.

La „Plaiurile vînătorilor preafericite“, Dennis spuse :

— Domnule Schultz, vreau să-mi îmbunătăţesc situaţia.

— În momentul de faţă nu se poate. Afacerile nu prea merg. Ştii asta tot atît de bine ca şi mine. Primeşti 5 dolari mai mult decît omul dinaintea dumitale. Nu spun că nu-i meriţi, Dennis. Dacă treaba porneşte, eşti primul la mărirea salariului.

— Mă bate gîndul să mă însor. Fata nu ştie că lucrez aici. E romanţioasă. Nu ştiu dacă ar avea o părere bună despre această afacere.

— Ai ceva mai bun unde să te duci ?

— Nu.

— Bine. Spune-i să lase la o parte romantismul. Patruzeci de dolari, regulat, pe săptămînă, sînt patruzeci de dolari.

— Nu din dorinţa mea am devenit protagonistul unei probleme jamesiene. Citiţi vreo dată ceva din Henry James, domnule Schultz ?

— Ştii că n-am timp de citit !

— Nu-i nevoie să citeşti mult din el. Toate poveştile lui au acelaşi subiect : Nevinovăţia americană şi Experienţa europeană.

— Crede că poate să ne şmecherească, aşa îşi închipuie ?

— James era tipul americanului nevinovat.

— Bine, eu n-am timp pentru tipi care îşi bat joc de compatrioţii lor.

— O, el nu-i critică. Poveştile lui sînt toate nişte tragedii într-un fel sau altul.

— Bine, nici pentru tragedii n-am timp. Apucă sicriul ăsta de un capăt. Nu ne-a mai rămas decît o jumătate de oră pînă vine pastorul.

În dimineaţa aceea avea loc o înmormîntare cu toate onorurile, prima de o lună încoace. În pre-

zența unei duzini de persoane, care luau parte la funeralii, coșciugul unui ciine-lup era lăsat în groapa căptușită cu flori. Reverendul Ewol Bartholomew citea slujba.

— Cîinelui născut din cătea îl este dat să viețuiască numai un răstimp scurt și plin de suferințe. Abia se ridică și e retezat ca o floare. Piere precum o umbră și niciodată nu mai dăinuiește...¹.

Mai tirziu, pe cînd îi dădea domnului Bartholomew cecul său, Dennis îl întrebă :

— Spune-mi, cum poți deveni preot nesectar?

— Dacă ai „chemare“.

— Da, desigur. Dar, în afară de chemare, care este procedeul? Vreau să spun, există vreun episcop nesectar care te hirotonește?

— Desigur că nu. Oricine a primit chemarea nu mai are nevoie de nici o intervenție omenească.

— Într-o bună zi spui numai „Sînt preot nesectar“ și deschizi taraba?

— Sînt investiții considerabile. Îți trebuie clădiri. Dar băncile sînt de obicei gata să dea ajutor. Pe urmă ce se urmărește este o congregație de radio-ascultători.

— Un prieten al meu are „chemare“, domnule Bartholomew.

— Foarte bine, dar eu l-aș sfătui să se gîndească de două ori înainte de a-i da curs. Concurența devine în fiecare zi tot mai aprigă, mai ales la Los Angeles. Unii dintre nesectarii recenți nu se dau în lături de la nimic — nici chiar de la psihiatrie sau spiritism.

— Asta-i prost.

— Este cu totul în afara oricărei autorități evanghelice.

¹ Adaptare după un text de slujbă bisericească.

— Prietenul meu se gîndea să-și facă o specialitate din munca funerară. Are relații

— Fleacuri, domnule Barlow. Poți cîștiga mai mult cu căsătoriile și botezurile.

— Prietenul meu nu se simte atras de nunți și botezuri. Ce-i trebuie lui este clasă mare. Ai putea spune, nu-i așa, că un preot nesectar este egal în rang social cu un îmbălsămător?

— Eu, desigur, așa aș zice, domnule Barlow. Există un foarte adînc respect în Inima americană față de preoți.

Micuțul „Schit străvechi“ era așezat la o extremitate a parcului, care nu se vedea de la Biserica Universității și de la Mausoleu. Era o clădire scundă, fără turlă sau alt ornament, menită mai mult să farmece decît să impresioneze, dedicată lui Robert Burns și Harry Lauder¹, ale căror amintiri erau expuse într-o anexă. Numai covorul cu model scoțian dădea o oarecare culoare interiorului. Tufișul, sădit la origine în jurul zidurilor, prosperase peste măsură sub soarele californian, depășind Visul lui Kenworthy, așa că, în cele din urmă, doctorul puse să fie smuls, să se împrejmuiască locul cu un zid, să se niveleze și să se paveze zona din imediata apropiere, dîndu-i un aer de curte de școală, în deplin acord cu înaltele tradiții de educație ale rasei pe care o servea. Simplitatea fără ornamente și fidelitatea oarbă față de tradiție erau însă egal de străine de gustul Visătorului. El era un inovator. Cu doi ani mai înainte ca Aimée să vină la „Luminișurile murmurînde“, el introdusese în acest loc auster un

¹ Cîntăreț scoțian (1870—1950).

„colțișor al amoretzilor“. Nu era un loc îmbătător, comparabil cu Insula Lacului, care invita la distracții poetice, ci, după părerea Visătorului, ceva perfect scoțian. Un loc unde te puteai tîrgui și unde puteai încheia un contract, alcătuit dintr-o platformă și un tron dublu de granit cioplit grosolan. Între cele două strane, astfel formate, era așezată o lespede străpunsă de o deschizătură în formă de inimă. Mai încolo era săpată inscripția :

SCAUNUL ÎNDRĂGOSTIȚILOR

Acest scaun este făcut din autentică piatră veche scoțiană de pe plaiurile Aberdeenu-lui. În ea este cuprins străvechiul simbol al Inimii lui Bruce¹. După tradiția plaiurilor scoțiene, amoretzii care își leagă credința în acest loc și își împreunează buzele prin Inima lui Bruce, vor avea multe zile fericite unul cu altul și vor putea pași pînă la sfîrșit mîină în mîină, ca nemuritoarea pereche Anderson.²

Vorbele jurămîntului prescris erau săpate în treaptă, astfel încît o pereche așezată pe tron să le poată recita în mod potrivit :

Pin'ce și mările-or seca
Iar soarele-o topi
Bătrîne stînci, pe draga mea
Mereu o voi iubi.³

¹ Robert Bruce (1274—1329), rege al Scoției. I-a înfrînt pe englezi în bătălia de la Bannockburn, în 1314, și a dobîndit pentru scurt timp independența Scoției.

² Adaptarea ultimelor versuri dintr-un poem al poetului scoțian Robert Burns (*John Anderson, my Jo*).

³ Versuri din poezia lui R. Burns *My love's like a red, red rose* (*Un roșu trandafir*) — în românește de Mihnea Gheorghiu, Robert Burns, *Poeme*, ESPLA, 1959.

Fantezia cuceri gustul popular și locul deveni foarte frecventat. Puține lucruri te îmbiau să înțirzii acolo. Ceremonia se termina în mai puțin de un minut și, în cele mai multe seri, puteai vedea perechi care își așteptau rîndul, pe cînd voci cu accente stranii se luptau cu un text, care dobîndea ceva din sfințenia magiei negre, rostit de buze neantrenate de balți, evrei și slavi. Ei se sărutau prin gaura în formă de inimă și lăsau locul perechii următoare, adesea amuțiți de groaza misterului la care luaseră parte. Aici nu exista cîntec de pasăre. În schimb, sunetul ascuțit al cimpoiului bîntuia pinii și ceea ce mai supraviețuise din tufărișul pădurii.

La cîteva zile după cina la domnul Joyboy, Aimée, animată de o nouă hotărîre, îl aduse aici pe Dennis : pe cînd examina citatele înscrise care, după moda „Luminișurilor murmurînde“, abundau în acest loc, Dennis era recunoscător faptului că o repulsie naturală față de dialect îl oprise de a împrumuta vreunul din textele lui Robert Burns în tot timpul cît făcuse curte lui Aimée.

Își așteptară rîndul și acum ședeau unul lîngă altul pe tronul dublu. „Pin’ce și mările-or seca, scumpul meu“, șopti Aimée. Obrazul ei delicios apăru la ferestruică. Se sărutară, apoi coborîră grav și trecură printre perechile care așteptau, fără a le dăruî măcar o privire.

— Ce înseamnă „o zi de chiolhan“ ?

— Niciodată nu mi-am dat osteneala să întreb. Presupun că, în limba scoțiană, este ceva ca ajunul Anului Nou.

— Și asta ce-i ?

— Lumea beată pe trotuare la Glasgow.

— Oh !

— Știi cum se termină poezia ?

Și-acum, John, avea-vom parte.

Pe potecă, tot de mînă,

Către țintirim, firtate,

John, să mergem împreună.¹

— Dennis, de ce sînt atît de grosolane toate poeziile pe care le cunoști ? Și tu care spui că vrei să te faci preot !

— Nesectar ! Dar înclin spre anabapțiști în aceste privințe. Oricum, orice este etic pentru o pereche logodită.

După o pauză, Aimée spuse :

— Voi avea de scris, ca să-i spun domnului Joyboy și lui... altcuiva.

Scrise în aceeași noapte. Scrisorile ei fură distribuite cu poșta de dimineață.

Domnul Slump spuse secretarei :

— Trimite-i scrisoarea noastră obișnuită de felicitări și sfaturi.

— Dar, domnule Slump, se mărită cu cel care nu trebuia.

— Nu amînti de partea asta.

La cinci mile depărtare, Aimée dezveli primul cadavru al zilei. Venea de la domnul Joyboy, purtînd o asemenea expresie de nețărmurită disperare, încît i se frînse inima.

¹ Din poemul *John Anderson, my Jo !* (*John Anderson, mîă Jo !*) de Burns, în românește de Mihnea Gheorghiu. Robert Burns, *Poeme*, ESPLA, 1959.

Domnul Slump era în întârziere și mahmur.

— „La belle Thanatogenos“¹ ne-a trimis o altă scrisoare, spuse domnul Slump. Credeam c-am scăpat de dama asta.

„Dragă Guru Brahman,

Acum trei săptămîni ți-am scris că totul e-n regulă și luasem o hotărîre și mă simțeam fericită, dar sînt încă nefericită, într-un anumit fel chiar mai nenorocită ca înainte. Uneori prietenul meu britanic e drăguț și scrie poezii, dar adesea vrea lucruri care nu sînt etice și este atît de cinic cînd îi spun nu, că trebuie să așteptăm. Încep să mă îndoiesc că vom face vreodată un adevărat cămin american. Spune că are de gînd să se facă preot. Cum ți-am mai spus, sînt progresistă și de aceea n-am nici o religie, dar nu cred că religia este un lucru despre care să fii cinic, pentru că-i face pe unii oameni foarte fericiți și nu toți pot fi progresiști pe această treaptă a Evoluției. N-a devenit încă preot, spune că are mai întîi de făcut ceva ce i-a promis unui om, dar nu spune ce este și uneori mă întreb dacă nu e ceva rău că este așa de secretos.

Apoi mai e și cariera mea. Mi se părea că aveam o Mare șansă să-mi ameliores situația și acum nu se mai pomeneste nimic de asta. Șeful secției este domnul despre care ți-am vorbit, care îi ajută mamei sale la treburile casnice, și de cînd mi-am legat credința de prietenul meu britanic și i-am scris să-i spun totul, nu mai vorbește cu mine nici măcar cît vorbește profesional cu celelalte fete din

¹ Frumoasa Thanatogenos.

secție. Și locul unde lucrăm e destinat să fie fericit, aceasta este una din primele reguli, și toată lumea privește la acest domn ca la un exemplu și el e foarte nefericit, de loc cum ar trebui să fie în locul acesta.

Uneori arată chiar meschin și ăsta-i ultimul lucru care părea să fie înainte. Logodnicul meu nu contenește să glumească despre numele lui. Sînt de asemenea neliniștită de interesul pe care-l arată față de munca mea. Vreau să spun că e foarte bine ca un bărbat să arate interes pentru munca unei fete, dar el arată prea mult. Vreau să spun că sînt unele treburi tehnice în fiecare lucru, despre care nu le place oamenilor să vorbească în afară de serviciu și tocmai despre acest lucru mă întreabă el, mereu...”

— Așa-s femeile, spuse domnul Slump. Li se rupe inima să scape vreunul din mină.

Adesea pe Aimée o aștepta o misivă pe masa ei de lucru. După ce se despărțiseră cam acru cu o seară în urmă, Dennis transcrisese o poezie înainte de a se culca și o predase la Institutul mortuar, în drum spre lucru. Aceste misive, cu scrisul lui frumos, aveau menirea să înlocuiască surîsurile absente. „Preaiubiții”, pe cărucioarele lor, erau acum tot atît de îndurerați și plini de reproș ca și stăpînul lor.

În acea dimineață, Aimée sosi supărată încă de discuția din ajun și găsi un manuscris de versuri așteptînd-o. Îl citi și din nou inima îi palpită pentru iubitul ei.

Aimée, frumusețea ta e pentru mine
Ca acele corăbii niceene de demult...¹

Domnul Joyboy trecu prin camerele de cosmetică, în drum spre ieșire, îmbrăcat ca de oraș. Chi-pul lui era cuprins de o tristețe ce-ți făcea milă. Aimée zîmbi, timid, ca și cum s-ar fi scuzat. El dădu din cap, cam în silă, și trecu înainte, apoi, dintr-un impuls ea scrisese deasupra poeziei: „Încearcă să înțelegi. Aimée“. Se strecură în camera de îmbălsămare și așeză respectuos foaia de hîrtie pe inima cadavrului care aștepta acolo atenția domnului Joyboy.

După un ceas, domnul Joyboy se întoarse. Ea îl auzi intrînd în camera lui. Auzi cum se deschideau robinetele. De abia la ora prînzului se întîlniră iarăși.

— Poezia aceea, spuse el, a fost un gînd foarte frumos.

— Logodnicul meu a scris-o.

— Britanicul acela cu care erai marțea trecută?

— Da, e un poet foarte cu vază în Anglia.

— Nu mai spune? Nu-mi amintesc să fi întîlnit pînă acum un poet britanic. Asta-i tot ce face?

— Studiază să devină preot.

— Nu mai spune! Ascultă, Aimée, dacă mai ai alte poeme de-ale lui aș fi foarte încîntat să le văd.

— Vai, domnule Joyboy, nu știam că vă interesează poeziile.

— Supărarea și dezamăgirea îl fac pe om poetic, cred eu.

— Am o mulțime. Le păstrez aici.

— Desigur că mi-ar plăcea să le studiez. Ieri seară am fost la banchetul clubului „Cuțitul și Furculița“, și am cunoscut un om de litere din Pa-

¹ Versuri plagiate după o poezie a lui Edgar Allan Poe: *To Helen*.

sadena. Mi-ar plăcea să i le arăt. Poate că ar fi în stare să-l ajute pe prietenul dumitale în vreun fel.

— Vai, domnule Joyboy, asta e într-adevăr un gest cavaleresc din partea dumneavoastră. Făcu o pauză. Nu-și vorbiseră atâtea cuvinte unul altuia din ziua logodnei ei. Noblețea omului o copleși iar : Sper, spuse ea cu timiditate, că doamna Joyboy e bine, sănătoasă ?

— Mămica nu-i așa de bine astăzi. I s-a întâmplat o tragedie. Ți amintești de Sambo, papagalul ei ?

— Cum să nu

— A murit. Desigur că era cam bătrîn, ceva peste o sută de ani, dar sfîrșitul a fost subit. Este de la sine înțeles că doamna Joyboy se resimte.

— Oh, îmi pare rău.

— Da, desigur că se resimte. N-am văzut-o niciodată atît de abătută. Am aranjat să fie ridicat azi dimineață. De aceea am ieșit. A trebuit să mă duc la „Plaiurile vînătorilor preafericite“. Înმომრმრტარეა va fi miercuri. Mă gîndeam, domnișoară Thanatogenos, că Mămica nu cunoaște prea multă lume în acest stat... Fără îndoială că ar aprecia prezența unui prieten la înმომრმრტარეა. A fost o pasăre sociabilă cînd era ceva mai tînără. Se distra la petreceri, acolo în Est, mai mult ca oricare. Pare cam amar să nu fie nimeni la ultima ceremonie.

— Păi, domnule Joyboy, mi-ar face plăcere să vin.

— Ți-ar face plăcere, domnișoară Thanatogenos ? Bine, asta zic și eu că-i într-adevăr draguț din partea dumitale.

Astfel ajunse Aimée să se ducă la „Plaiurile vînătorilor preafericite“.

Aimée Thanatogenos vorbea limbajul din Los Angeles. Mintea ei, cît era de sărăcăcios mobilată, își dobîndise toate cunoștințele — care se opuneau oricăror noțiuni noi ce ar fi încercat să pătrundă — la liceul și universitatea de acolo.

Se arăta lumii îmbrăcată și parfumată după îndemnurile reclamelor. Creierul și trupul de-abia puteau fi deosebite de produsul standard, dar spiritul — oh ! cu spiritul era cu totul altceva. El trebuia căutat departe, nu aici, în grădinile îmbălsămate ale Hesperidelor, ci în aerul de munte al Orientului, în trecătorile bînuite de vulturi ale Helladei. Un cordon ombilical de cafenele și fructării, de dubioase afaceri strămoșești (samsarlic și codoșlic) o lega pe Aimée, în mod cu totul inconștient, de plaiurile înalte, de unde rasa ei își trăgea obîrșia. Pe măsură ce crescuse, singura limbă pe care o știa, exprima din ce în ce mai puțin cerințele pe cale de dezvoltare. Faptele care îi încărcau memoria deveniră și mai puțin reale. Pînă și silueta, pe care o vedea în oglindă, părea ea însăși mai greu de recunoscut. Aimée se retrăsese într-un sălaș înălțător și sacru.

Astfel se întîmplă că demascarea ca mincinos și escroc a omului pe care îl iubea și de care era legată prin cele mai dulci jurăminte nu avu efect decît numai asupra unei părți din ea. Poate că inima ei era într-adevăr zdrobită, dar inima era un organ mic, necostisitor, de fabricație locală. Simți într-un fel mult mai amplu și mai măreț că lucrurile se simplificaseră. Poseda în persoana ei un tezaur de mare valoare ce putea fi dăruit. Fu-

sese scrupuloasă în alegerea justă între preten-
denții rivali. Nu mai era loc acum pentru noi ezi-
tări. Vocea voluptoasă și ispititoare a „Veninului
junglei“ amuțise.

Totuși trimise, în limba în care fusese crescută,
o ultimă scrisoare lui Guru Brahman.

Domnul Slump era prost bărbierit. Domnul
Slump era veșnic învăluit în aburii beției. „Slump
se duce de ripă, spuse redactorul-șef. Spune-i să se
mai astîmpere, sau, de nu, dă-l afară.“ Inconștient
de destinul ce i se pregătea, domnul Slump spuse :
„Ce dracu, iarăși Thanatogenos ? Ce spune, adora-
bilo ? Azi dimineată parcă nu mai sînt în stare să
citesc nimic.“

— A avut o dezamăgire groaznică, domnule
Slump. Bărbatul pe care credea că-l iubește s-a
dovedit a fi un mincinos și un escroc.

— Ah ! spune-i să-l ia pe celălalt.

— Asta-i tocmai ce pare că intenționează.

Logodna lui Dennis cu Aimée nu fusese nicio-
dată anunțată în vreun ziar și n-avea nevoie de
vreo dezmințire publică. Logodnei domnului Joy-
boy cu Aimée i se consacra o coloană și jumătate
în *Jurnalul antreprenorilor de pompe funebre* și o
fotografie în *Sicriul*, iar ziarul întreprinderii,
Șoptele luminișurilor, închină aproape un număr
întreg romanticului eveniment. Se fixă data căsă-
toriei la Biserica Universității. Domnul Joyboy
fusese primit în credința baptistă și preotul care
înmormînta morții bapțiști își oferî bucurios ser-
viciile. Garderobiera găsi un giulgiu alb pentru
mireasă. Doctorul Kenworthy comunică intenția
sa de a asista personal la nuntă. Cadavrele care

ii soseau lui Aimée pentru tratamentul cosmetic rînjeau acum triumfător.

Și, în tot acest răstimp, nu avu loc nici o întîlnire între Dennis și Aimée. Îl văzuse ultima oară la înmormîntarea papagalului cînd, în aparență absolut netulburat, îi făcuse cu ochiul peste micul sicriu luxos. Totuși, în adîncul inimii sale, fusese tulburat și se gîndi că e mai bine să nu se arate o zi, două. Atunci văzu anunțul de logodnă.

Nu era lucru ușor pentru Aimée să se izoleze complet, oprind contactul cu oricine. Felul în care trăia nu îi permitea să spună: „Nu sînt acasă pentru domnul Barlow“ și să poruncească servitorilor să nu-l primească. N-avea servitori și cînd suna telefonul, răspundea singură. Trebuia să mănînce. Trebuia să facă cumpărături. În fiecare din aceste cazuri rămînea expusă unor întîlniri cu prietenii, accidentale în aparență, abundente în viața socială americană. Într-o seară, cu puțin timp înainte de ziua nunții, Dennis o pîndi și o urmări pînă la un bufet vegetarian, unde ocupă scaunul alăturat.

— Hello, Aimée! Vreau să-ți vorbesc.

— Nimic din ceea ce poți să-mi spui nu mai are acum vreo importanță.

— Dar, draga mea, pari să fi uitat că sîntem logodiți. Studiile mele teologice prosperă. Ziua în care te voi cere în căsătorie este foarte apropiată.

— Mai bine moartă!

— Da, mărturisesc că am neglijat această alternativă. Știi că-i pentru prima oară cînd am mîncat o chiftea de nuci. M-am întrebat adesea cu mirare ce erau. Nu atît faptul că sînt scîrboase, cît lipsa lor totală de gust te revoltă. Dar, hai să

lămurim asta. Negi că ai jurat în mod solemn să te măriți cu mine ?

— O fată poate să-și schimbe hotărîrea, nu-i așa ?

— Bine, să știi, îți spun cîstit, eu cred că nu poate. Ai făcut o promisiune foarte solemnă.

— Indusă în eroare. Toate acele poezii pe care le-ai trimis și ai pretins că le-ai scris pentru mine, pe care le-am crezut atît de culte, încît am învățat părți din ele pe dinafară, toate erau scrise de alți oameni, unele chiar de persoane care au decedat acum sute de ani. Niciodată nu m-am simțit atît de umilită ca atunci cînd am făcut această descoperire.

— Va să zică asta-i supărarea, așa-i ?

— Și acele oribile „Plaiuri ale vînătorilor prefericite“ ! Acum mă duc. Nu vreau să mănînc nimic.

— Păi, tu ai ales locul. Cînd te-am scos eu în oraș nu ți-am dat niciodată chiftele cu nucă, nu-i așa ?

— Mai des te-am scos eu !

— Asta-î o chestiune lipsită de importanță. Nu poți pleca pe stradă plîngînd în halul ăsta. Mașina mea e parcată de cealaltă parte a străzii. Lasă-mă să te duc acasă.

Ieșiră în bulevardul luminat cu neon.

— Ascultă, Aimée, spuse Dennis, hai să nu ne mai certăm.

— Să ne certăm ? Urăsc tot ce e legat de tine !

— Cînd ne-am întîlnit ultima dată eram logodiți. Cred că am dreptul la unele explicații. Pînă acum, singurul lucru de care te-ai plîns este că nu sînt eu autorul unora dintre cele mai binecu-

noscute poezii din limba engleză. Dar, te-ntreb eu, e cumva Joyboy autorul?

— Intenționai să cred că dumneata le-ai scris.

— În această privință, Aimée, mă judeci greșit. *Eu* ar trebui să fiu deziluzionat, când mă gîndesc că mi-am irosit afecțiunea pe o fată care nu cunoaște cele mai celebre comori ale literaturii. Dar îmi dau seama că voi aveți alte standarde de educație, decît cele cu care sînt obișnuit eu. Fără îndoială că știți mai multe decît mine despre psihologie și chineză. Dar, în lumea muribundă din care vin eu, să citezi texte cunoscute, este un viciu național. Pe vremuri se citau clasicii, acum versurile lirice.

— N-am să mai cred niciodată nimic din ce-mi spui !

— Bine, dă-o dracului, ce nu crezi ?

— Nu mai cred în tine !

— Ah, asta-i altceva. Este o mare diferență între a crede *pe* cineva și a crede *în* cineva.

— Oh, las-o baltă cu raționamentele !

— Foarte bine.

Dennis trasé la marginea drumului și încercă s-o ia în brațe. Ea rezistă cu toată forța și agilitatea. El renunță și aprinse o țigară. Aimée plînsese cu suspine în colțul ei și apoi spuse :

— Funerariile acelea groaznice !

— Papagalul Joyboy. Da. Cred că pot să explic și aceasta. Domnul Joyboy a vrut să aibe un sicriu deschis. Sfatul meu a fost potrivit, la urma urmei eu știam mai bine, studiasem problema. Un sicriu deschis este potrivit doar pentru ciini și pisici, care se culcă și se încolăcesc în mod natural. Papagalii însă nu fac la fel, arată absurd cu capul pe o pernă. Dar m-am lovit de un zid

de snobism. Ceea ce se făcea la „Luminişurile murmurînde“, trebuia făcut şi la „Plaiurile vînătorilor preafericite“. Sau crezi că toată treaba asta a fost o cursă ? Cred că ciuma aceea cuvioasă voia ca bietul papagal să arate ridicol ca să mă înjosească în ochii tăi. Cred că asta-i. Oricum, cine te-a invitat la înmormîntare ? Îl cunoştea pe defunctul papagal ?

— Cînd te gîndeşti că în tot răstimpul cit ieşai cu mine, mergeai în mod secret în locul acela...

— Draga mea, tu, ca o bună americană, ar trebui să fii ultima care să dispreţuieşti un om pentru că a pornit de la treapta cea mai de jos. Eu nu pot pretinde să fiu atît de sus, în lumea cioclilor, ca domnul Joyboy al dumitale, dar sînt mai tînăr, arăt mult mai bine, şi-mi port proprii mei dinţi. Am un viitor asigurat în biserica nesectară. Mă aştept să fiu capelan-şef la „Luminişurile murmurînde“, cînd domnul Joyboy încă va spăla cadavre. Am în mine calităţile unui mare predicator — ceva în felul metafizicului secol al XVII-lea, făcînd apel la intelect mai mult decît la emoţii brute. Ceva în stilul laudian — ceremonios, prolix, ingenios şi, ca doctrină, liber de orice prejudecată. M-am gîndit mult la costumul meu : mineci bufante, cred...

— O, taci din gură ! Mă plictiseşti atît de mult !

— Aimée, ca viitor soţ şi conducător spiritual al tău, trebuie să-ţi spun că ăsta nu-i un fel de a-i vorbi omului pe care-l iubeşti.

— Nu te cunosc.

— „Pîn-ce şi mările-or seca !“

— N-am nici o idee ce înseamnă asta !

— „Iar soarele-o topi bătrîne stinci.“ E destul de clar, oricum. „Mereu te voi iubi“ — este imposibil să nu înțelegi vorbele astea. Întocmai cum le rosteau barzii : „Mereu o voi iubi pe draga mea, pîn'ce și mărire-or seca“... Mărturisesc că ultimele vorbe sînt puțin cam obscure, dar sensul general este evident, chiar și pentru cei mai amărîți. Ai uitat de „Inima lui Bruce“ ?

Sughițurile plînsului încetară și tăcerea care urmă îi arată lui Dennis că anumite procese intelectuale erau în curs, în deliciosul și nedeslușitul cap din colțul banchetei :

— Bruce a scris acea poezie ? întrebă ea în cele din urmă.

— Nu, dar numele sînt atît de asemănătoare, încît diferența nu contează.

Altă pauză.

— Nu a lăsat acest Bruce, sau cum îl mai cheamă, și un fel de-a te putea dezlega de jurămîntul său ?

Dennis nu contase prea mult pe ceremonia de la „Străvechiul schit“. O făcuse dintr-un capriciu. Acum însă sesiză avantajul.

— Ascultă, creatură delicioasă, care mă aduci în pragul disperării. Te afli în coarnele unei dileme — ceea ce, în limbaj european, înseamnă a fi într-o încurcătură.

— Du-mă acasă.

— Foarte bine, pot să-ți explic pe drum. Tu crezi că „Luminișurile murmurînde“ sînt cel mai minunat loc, în afară de paradis. Pricep punctul tău de vedere. În felul meu grosolan, britanic, împărtășesc entuziasmul tău. Am plănuit o lucrare asupra acestui subiect, dar mă tem că nu

pot spune, ca Dowson¹ : „Dacă vreodată ajungi s-o citești (o) vei înțelege“. N-ai să înțelegi, draga mea, nici o iotă. Toate acestea ți le spun în treacăt. Acum, domnul Joyboy al tău este spiritul încarnat al „Luminișurilor murmurînde“ — „logosul mediator“ între doctorul Kenworthy și omenirea de rînd. Bine, sîntem obsedați de „Luminișurile murmurînde“ — ambii — „pe jumătate îndrăgostiți de moartea-odihnitoare“, după cum ți-am spus odată — și, ca să evit complicațiile viitoare, lasă-mă să-ți explic că nici această poezie n-am scris-o eu. Tu ești dansatoarea sacră și vestala virgină a locului și, în mod natural, mă devotez ție și tu te devotezi domnului Joyboy. Psihologii îți vor spune că astfel de lucruri se întîmplă zilnic.

Se poate ca, după părerile Visătorului, să existe defecte în caracterul meu. Papagalul arăta groaznic în acel sicriu. Ei și ? M-ai iubit și ai jurat să mă iubești etern, cu cel mai sacru jurămint, făcut în „Luminișurile murmurînde“. Așa că, vezi dilema, încurcătura sau impasul. Sfințenia este indivizibilă. Dacă nu-i sfînt să mă săruți, prin inima lui Burns sau Bruce, nu-i sfînt nici să te culci cu domnul Joyboy.

Urmă o nouă tăcere. Dennis făcuse o impresie care depășea cu mult așteptările sale.

— Am ajuns, spuse în cele din urmă, oprind mașina în dreptul blocului unde locuia Aimée. Nu era momentul — își dădu seama — pentru avansuri tandre. Săi jos !

¹ Dowson George (1821—1876). prelat nonconformist englez, predicator, conferențiar de literatură engleză.

Aimée nu spuse nimic și, o clipă, nu se mișcă. Apoi îi spuse în șoaptă :

— M-ai putea elibera...

-- Ah, dar n-o voi face !

— Nici dacă știi că te-am uitat de tot ?

— Dar nu m-ai uitat.

— Ba da, cînd mă întorc cu spatele, nu pot nici măcar să-mi amintesc cum arăți. Cînd ești prezent, nu mă gîndesc de loc la tine !

Rămasă singură cu ea însăși, în celula de ciment pe care o denumea apartamentul ei, Aimée căzu pradă tuturor diavolilor îndoielii. Deschise aparatul de radio. Valul unei furtuni inconștiente de pasiune teutonică o învălui și o împinse pînă la marginea unei prăpăstii de frenezic. Apoi se opri brusc... „Această transmisiune v-a fost oferită prin amabilitatea Piersicilor fără simbure «Kaiser». Amintiți-vă, nici o altă piersică vîndută astăzi nu este perfectă și complet fără simbure. Cînd cumpărați o Piersică fără simbure «Kaiser», cumpărați de toți banii *numai* carne gustoasă de piersici și nimic altceva.“

Se întoarse spre telefon și făcu numărul domnului Joyboy.

— Te rog, te rog, vino înapoi. Sînt grozav de îngrijorată.

Din receptor venea un zgomot ca de turnul Babel, omenesc și neomenesc și, în mijlocul acestuia, o voce la început slabă spuse :

— Vorbește mai deslușit, fetiță dulce. Nu prea pot să te înțeleg.

— Sînt atît de nenorocită.

— Nu-i tocmai ușor să te aud, fetiță dulce. Mămica are o nouă pasăre și încearcă s-o facă să vorbească. Poate-ar fi mai bine să lăsăm totul, orice-ar fi, și să vorbim despre asta mâine.

— Te rog, dragă, vino încoace, chiar acum. Nu poți ?

— Păi, fetiță dulce, n-aș putea s-o las pe Mămica tocmai în seara sosirii noii ei păsări. Aș putea oare ? Cum s-ar simți ? E o seară mare pentru Mămica, fetiță dulce. Trebuie să rămân cu ea.

— E vorba de căsătoria noastră.

— Da, fetiță dulce, am cam ghicit că despre asta este vorba. Se ivesc o grămadă de mici probleme. Toate par mai ușoare dimineața. Trage-i un somn zdravăn, fetiță dulce.

— Trebuie să te văd.

— Acum, fetiță dulce, am să fiu foarte ferm cu tine. Fă imediat ce spune Tăticu, altfel Tăticu o să se supere pe tine.

Ea închise telefonul și ascultă din nou opera clasică. Virtejul sunetelor radiodifuzate o cuprinse și o ameți. Era prea mult. În tăcerea care urmă mintea ei reveni încet la viață. Iarăși telefonul. Ceru ziarul local.

— Vreau să vorbesc cu Înțeleptul Brahman.

— Păi, nu lucrează seara. Regret.

— E foarte important. N-ați putea, vă rog, să-mi dați numărul de acasă ?

— Sînt doi, pe care-l vreți ?

— Doi ? Nu știam. Îl vreau pe acela care răspunde la scrisori.

— Asta trebuie să fie domnul Slump, dar începînd de mâine nu mai lucrează aici și-n orice caz nu l-ați găsi acasă. Puteți încerca la barul lui Mooney. Acolo merg de obicei seara ziariștii.

— Și numele lui adevărat este Slump ?

— Așa spune el, soro !

Domnul Slump fusese concediat în aceeași zi de la ziar. Toți din birou se așteptaseră la acest eveniment, în afară de domnul Slump. Acesta purtase povestea trădării sale prin câteva crișme, care însă nu păreau să simpatizeze cu el.

Barmanul spuse :

— Vă cheamă cineva la telefon, domnule Slump. Sînteți aici ?

În dispoziția în care se afla, domnului Slump i se păru probabil că trebuie să fie redactorul șef care se căiește. Întinse mîna peste bar și apucă aparatul.

— Domnul Slump ?

— Da.

— În fine, v-am găsit. Sint Aimée Thanatogenos. Vă mai amintiți de mine.

Era un nume memorabil. „Desigur“, spuse domnul Slump după un răstimp.

— Domnule Slump, mă aflu într-o mare cum-pănă. Am nevoie de sfatul dumneavoastră. Vă amintiți de britanicul despre care v-am scris ?

Domnul Slump lipi telefonul de urechea omului de lîngă el, rînji, dădu din umeri, apoi îl puse pe bar, aprinse o țigară, trase o dușcă, comandă o nouă băutură. Sunete scurte, întrebătoare, se rostogoleau pe tejgheaua murdară. Lui Aimée îi trebui cităva vreme să expună lămurit situația ei încurcată. Atunci fluxul neconținut de vorbire încetă și făcu loc unor mici șoaapte spasmodice. Domnul Slump ascultă din nou.

— Alo... domnule Slump, mă ascultați ?... M-ați auzit ?... Alo !

— Bine, soro, ce-i ?
— Ați auzit ce-am spus ?
— Sigur, am auzit perfect.
— Bine, și ce să fac ?
— Ce să faci ? Îți spun eu ce să faci. Ia numai ascensorul pînă la ultimul etaj. Caută o fereastră potrivită și sari. Asta-i tot ce poți face !

Urmă o mică gîfiială amestecată cu plîns și apoi un „Mulțumesc“ liniștit.

— I-am spus să se ducă să se arunce pe fereastră.

— Am auzit.

— N-am avut dreptate ?

— Asta știi dumneata mai bine, frate !

— Bine, ce dracu, cu un nume ca ăsta !

În dulapul din camera de baie, printre instrumentele și chimicalele care reprezintă bazele buneii stări feminine, era așezat tubul cafeniu cu barbiturice, care reprezintă baza repausului feminin Aimée înghiți doza obișnuită, se culcă și așteaptă somnul. Sosi în sfîrșit brusc, brutal, fără amabilități ori mîngîieri. Nu era un flux delicios, ce atingea, mișca, înălța, elibera și făcea să plutească mintea prăbușită. La orele 9,40 p.m. era trează și disperată, cu o senzație intensă de contracție și tensiune la tîmple. Ochii îi lăcrimau. Căscă. Deodată se făcu 5,25 a.m. și fu din nou trează.

Era încă noapte. Cerul fără stele și, sub el, străzile pustii străluceau de lumină. Aimée se sculă; se îmbracă și ieși sub lămpile cu arc voltaic. Nu întîlni pe nimeni în cursul scurtei plimbări de la apartamentul ei pînă la „Luminișurile murmu-

rînde“. Porțile de aur erau ferecate, începînd de la miezul nopții pînă dimineața, dar exista o porțiță laterală întotdeauna deschisă pentru uzul personalului de noapte.

Aimée intră și o luă pe calca care-i era familiară spre terasa micuțului Schit străvechi. Aici se așeză și așteptă răsăritul.

Mintea ei era total eliberată de orice grijă. Într-un fel oarecare, undeva, în ceasurile deșarte ale întinericului, ea își găsise un sfat. Comunicase poate cu duhurile strămoșilor ei, acea rasă necucernică și obsedată, care părăsise altarele vechilor zei, se îmbarcase în corăbii și călătorise, mînată de cine știe ce furii neiertătoare, prin cine știe ce străzi mizere și printre cine știe ce limbi barbare... Tatăl ei frecventase Templul celor Patru Evanghelii Drepte. Mama ei bea. Voci din Attica străveche o împingeau pe Aimée către un destin mai înalt. Voci care, în depărtare și în alte vremuri, cîntaseră despre Minotaur, tropăind departe, sub pămînt, la capătul trecătoarei. Voci care-i vorbeau duios de liniștitele țarmuri beoțiene, de oameni înarmați, toți tăcuți în dimineața fără adiere, de flota nemișcată la ancoră și de Agamemnon, întorcîndu-și privirea, îi vorbeau de Alcesta și de Antigona cea mîndră.

Răsăritul se luminează. În toată rotirea zilnică a orelor, numai aceste prime ceasuri proaspete sînt nepătate de om, căci, prin părțile acelea, el rămîne pînă tîrziu în pat. Aimée privi cu exaltare nenumăratele statui licărind ușor, pălînd și prinzînd formă, pe cînd pajiștile se schimbau, din argintiu și cenușiu, în verde. Căldura o atinse și pe ea. Apoi, deodată, de jur-împrejur și cît putea cuprinde cu privirea, costișele deveniră o întindere

pe care dansa lumina a milioane de minuscule curcubee și pete de foc. În camera de control omul de serviciu deschise robinetul de irigație și apa năpădi prin rețeaua îngropată de țevi găurite. Tot atunci apărură grupuri de grădinari, cu roabe și scule, mergînd spre diferitele lor îndatoriri. Se făcuse ziuă. Aimée păși repede pe aleea de pietriș către intrarea morgii. În camera de recepție personalul de noapte bea cafea. O priviră fără curiozitate cum trecea tăcută printre ei, căci la orice oră exista cîte un lucru urgent de făcut. Luă liftul pînă la ultimul etaj, unde totul era liniștit și pustiu, în afară de morții acoperiți cu cearceafuri. Știa ce căuta și unde să găsească. O sticlă albastră, cu gîtul mare, și o seringă hipodermică. Nu compuse nici o scrisoare de adio sau de scuze. Era foarte detașată de obiceiurile sociale sau de obligațiile omenești. Protagonistii, Dennis și domnul Joyboy, erau total dați uitării. Totul se petrecea între ea și zeitatea pe care o slujea.

Cu totul neintenționat alese camera de lucru a domnului Joyboy pentru a-și face injecția

X

Domnul Schultz găsisese un tînăr care să ia locul lui Dennis și Dennis își petrecea ultima săptămînă la „Plaiurile vînătorilor preafericite“, arătîndu-i cum mergeau treburile. Era un tînăr capabil, care arăta un mare interes față de prețul lucrurilor.

— N-are personalitatea dumitale, spuse domnul Schultz. N-are aceeași înțelegere a oamenilor, dar îmi închipui că-și va merita leafa în alte feluri.

În dimineța morții lui Aimée, Dennis își pusese elevul la lucru să curețe generatorul de la crematoriu. El era ocupat cu lecțiile prin corespondență în arta predicii, la care se abonase de curînd, cînd, deodată, ușa biroului se deschise și, cu mare surprindere, îl recunoscă pe cunoscutul său de ocazie și rivalul său în dragoste, domnul Joyboy.

— Domnule Joyboy, spuse el. Nu cumva un alt papagal? Atît de curînd?

Domnul Joyboy se așeză. Arăta groaznic. Văzînd că-i singur, începu să bilbiaie:

— Aimée...

Dennis răspunse cu fină ironie:

→ Nu cumva ai venit să aranjezi funera-riile ei?

La care domnul Joyboy strigă cu subită pasiune:

— Știi! Cred că dumneata ai omorît-o. Mi-ai omorît fetița mea dulce.

— Joyboy, spui cuvinte necugetate!

— A murit.

— Logodnica mea?

— Logodnica *mea*.

— Joyboy, nu-i momentul să ne ciondănim. Ce te face să crezi că-i moartă? Era perfect sănătoasă ieri seara la ora cinei.

— E-acolo, în atelierul meu, sub un cearceaf.

— Asta-i desigur ceea ce ziarurile voastre ar numi „faptic“. Ești sigur că-i ea?

— Desigur că sînt sigur. A murit otrăvită.

— Ah! Chifteaua de nuci.

— Cianură. Administrată de ea însăși.

— Asta necesită ceva gîndire, Joyboy. Făcu o pauză. O iubeam pe această fată.

— *Eu* o iubeam.

— Te rog !

— Era fetița mea dulce.

— Trebuie să te rog să nu introduci acești termeni personali și oarecum ciudați de afecțiune în ceea ce ar trebui să fie o discuție serioasă. Ce-ai făcut ?

— Am examinat-o, apoi am acoperit-o. Avem câteva frigorifere speciale, pe care le întrebuintăm pentru lucrul jumătate terminat. Am pus-o acolo.

Începu să plîngă furtunos.

— Pentru ce ai venit la mine ?

Domnul Joyboy icni.

— Nu te pot auzi.

— ...ajutor, spuse domnul Joyboy. E vina dumitale, trebuie să faci ceva !

— Acum n-avem timp de reproșuri amare, Joyboy. Dă-mi voie să-ți atrag atenția că dumneata ești, în mod public, omul logodit cu ea. În aceste circumstanțe oarecare emoție este firească, dar nu cădea în extreme. Desigur, niciodată n-am considerat-o complet sănătoasă la minte, nici dumneata, probabil.

— Era fetița mea...

— N-o mai spune, Joyboy. N-o mai spune, sau te dau afară !

Domnul Joyboy nu-și mai înfrină plinsetele. Practicantul deschise ușa și rămase o clipă descumpănit de spectacolul ce i se oferea ochilor.

— Intră, spuse Dennis. Avem aici un client care tocmai a pierdut un mic favorit. În noul dumitale rol va trebui să te obișnuiești cu exhibiții de disperare. Ce dorești ?

— Vreau să vă spun numai că cuptorul cu gaze merge iarăși fain.

— Excelent ! Bine, acum du-te și curăță duba.

— Joyboy, continuă el, când rămaseră iarăși singuri. Te rog să te controlezi și să-mi spui ce ai de gînd. Tot ce pot discerne pentru moment este un fel de pomelnic de familie, de mamale, de papale și fetițe.

Domnul Joyboy scoase alte zgomote.

— Asta a sunat cam a „doctor Kenworthy“.

Asta-i ce încerci să spui ?

Domnul Joyboy sughiță.

— Doctorul Kenworthy știe ?

Domnul Joyboy gemu.

— Nu știe ?

Domnul Joyboy icni.

— Vrei să-i aduc eu vestea ?

Geamăt.

— Vrei să-l țin mai departe în necunoștință ?

Sughiț.

— Știi, asta-i tocmai ca la o ședință de spiritism.

— ...dezastru, zise domnul Joyboy. Mămica...

— Crezi să dacă doctorul Kenworthy află că ai corpul otrăvit al logodnicei noastre în ghețar, cariera dumitale va suferi ? De dragul mamei dumitale, acest lucru trebuie evitat ? Îmi propui să ajut să îndepărtăm corpul ?

Un sughiț și apoi o izbucnire de vorbe :

— Trebuie să mă ajuți... datorită dumitale s-a întîmplat... un copil simplu american... poezii... false... dragoste... Mămica... fetița... trebuie... ajutați... trebuie.. trebuie...

— Nu-mi place această repetiție a lui „trebuie“, Joyboy. Știi ce-a spus regina Elisabeta arhiepiscopului ei — un personaj esențialmente nesectar,

între paranteze ? „Om mărunț ce ești, *trebuie* nu-i un cuvînt pe care să-l folosești față de prinți.“ Spune-mi, în afară de dumneata, mai are cineva acces la ghețar ? Geamăt. — Bine, atunci pleacă, Joyboy. Întoarce-te la treaba dumitale. Am să acord toată atenția acestei chestiuni. Vino să mă vezi din nou, după prînz.

Domnul Joyboy plecă. Dennis auzi mașina pornind. Apoi ieși singur în cimitirul animalelor favorite, cu gîndurile sale, care nu puteau fi împărțite domnului Joyboy.

Astfel adîncit în visuri, fu deranjat de un vizitator mai apropiat.

Era o zi răcoroasă și sir Ambrose Abercrombie purta o haină de tweed, o pelerină, o șapcă de vîntor de cerbi, costumul în care interpretase multe imitații de viață rurală englezească. Ținea în mînă o cîrjă ciobănească.

— Ah, Barlow, spuse el, ești tare ocupat ?

— E una din diminețile noastre mai ușoare. Sper că nu o grea pierdere vă aduce aici ?

— Nu, nimic din felul acesta. Niciodată, în țara asta, n-am ținut un animal. Îmi lipsesc, ți-o pot spune. Am crescut printre cîini și printre cai. Cred că și dumneata, așa că nu mă vei înțelege greșit : ăsta nu-i un loc potrivit pentru animale. Țară minunată, desigur, dar nimeni dintre cei cărora le este într-adevăr drag un cîine n-ar trebui să-l aducă aici !

Făcu o pauză și privi în jur, plin de curiozitate, la modestele monumente.

— E foarte atrăgător pe-aici. Regret că pleci

— Ați primit anunțul meu ?

— Da, îl am la mine. La început am crezut că-i o glumă proastă. E chiar veritabil ?

Scoase din străfundurile pelerinei sale un carton tipărit și i-l înmînă lui Dennis. Avea scris pe el următorul anunț :

„Comandorul de aviație, *reverendul* Dennis Barlow dorește să anunțe că în curînd își va începe activitatea la următoarea adresă : 1154, Arbukle Avenue, Los Angeles. Toate slujbele nesectare vor fi oficiate prompt, la prețuri de concurență. Specialitatea : înmormîntările. Panegirice în proză sau versuri. Spovedaniile strict confidentiale.“

— Da, absolut veritabil, confirmă Dennis.

— Ah, mă temeam eu că-i așa !

Altă pauză. Dennis spuse :

— Anunțurile au fost expediate de o agenție, știți. Nu mi-am închipuit că vă vor interesa în mod special.

— Ba da, mă interesează, și chiar în mod foarte special. E vreun loc unde am putea merge să stăm de vorbă ?

Întrebîndu-se dacă sir Ambrose urma să fie primul spovedit, Dennis îl conduse înăuntru. Cei doi englezi se așezară la birou. Ucenicul își băgă capul înăuntru să raporteze favorabil despre dubă. În cele din urmă sir Ambrose spuse :

— Așa nu mai merge, Barlow ! Ca om bătrîn ce sînt trebuie să-mi acorzi privilegiul de-a vorbi deschis. Nu mai merge ! La urma urmei, ești englez. Aici există un mănunchi de băieți admirabili, dar știi cum vine treaba asta. Chiar printre cei mai buni găsești cîțiva ticăloși. Cunoști situ-

ația internațională tot atît de bine ca și mine. Totdeauna există cîțiva politicieni și ziariști, care de-a-bia așteaptă o ocazie să-i dea o lovitură bătrînei noastre țări. Un lucru ca ăsta este exact ceea ce așteaptă ei. Nu mi-a plăcut cînd ai început să lucrezi aici. Și-am spus-o sincer, la timpul său. Dar, cel puțin asta era o treabă mai mult sau mai puțin particulară. Religia însă este cu totul altceva. Îmi închipui că te gîndești să capeți vreo parohie plăcută, ca acasă. Religia nu-i așa pe-aici. Ascultă-mă pe mine, cunosc locurile astea.

— E curios că spuneți toate acestea, sir Ambrose. Unul dintre scopurile mele principale era să-mi îmbunătățesc situația socială.

— Atunci, dă-o dracului, dragul meu, înainte de a fi prea tîrziu.

Sir Ambrose vorbi pe larg despre criza industrială din Anglia, despre nevoia de oameni tineri și de dolari, despre strădaniile celor din cinematografie de a menține sus prestigiul drape-lului englez. „Du-te acasă, băiete dragă. Acolo ți-e locul potrivit.“

— De fapt, spuse Dennis, de cînd am scris acel anunț, lucrurile s-au schimbat în ceea ce mă privește. Chemarea pe care o auzisem nu mai răsună atît de tare.

— Perfect, spuse sir Ambrose.

— Există însă anumite dificultăți practice. Mi-am investit toate micile economii în studiile mele teologice.

— Mă așteptam la ceva de felul acesta. Aici intervine însă Clubul de cricket. Sper că nu vom ajunge niciodată în situația de a nu fi gata să ne ajutăm un compatriot la ananghie. Am avut o în-

trunire a comitetului și s-a pomenit numele dumitale. Toată lumea a fost de acord. Ca să vorbim, pe scurt, fiule, te trimitem acasă.

— Cu clasa întâia?

— Turist. Mi s-a spus că-i foarte confortabil. Ce spui de asta?

— Un compartiment-salon?

— Fără salon.

— Bine, spuse Dennis, presupun că, în calitatea mea de preot, ar trebui să practic oarecare cumpătare.

— Ai vorbit ca un bărbat, spuse sir Ambrose. Am cecul la mine. L-am iscalit ieri seară.

Citeva ore mai târziu cioclul se întoarse.

— Te poți stăpîni acum? Șezi jos și ascultă-mă cu atenție. Ai în fața dumitale două probleme, Joyboy, și dă-mi voie să-ți atrag atenția că sînt problemele dumitale. Ești în posesia cadavrului logodnicei mele și cariera dumitale este periclitată. Ai deci două probleme: să scapi de cadavru și să explici dispariția ei. Ai venit la mine după ajutor și, întimplător, în ambele cazuri, eu și nu-mai eu pot să te ajut.

Am aici, la dispoziția mea, un crematoriu excelent. Sîntem oameni cărora nu prea le pasă de forme, aici la „Plaiurile vînătorilor preafericite“.

Nu există formalități. Vin cu un sicriu și spun:

— „Domnule Schultz, am aici o oaie de incinerat“. Și el îmi răspunde: „Dă-i drumul“. O dată păraei dispus să ne privești de sus pentru manierele noastre ușurate. Poate că acum vei avea o altă părere. Tot ce avem de făcut este s-o ridicăm

pe Preaiubita noastră, dacă-mi ierți expresia, și s-o aducem aici. La noapte, după orele de serviciu, ar fi tocmai momentul potrivit.

În al doilea rînd să explici dispariția ei. Domnișoara Thanatogenos avea puține cunoștințe și nici o rudă. Dispare în ajunul nunții. Se știe că a fost un timp cînd i-am acordat favoarea de a-i face curte. Ce-ar putea fi mai ușor de crezut decît că bunul ei gust natural a învins, în cele din urmă, și că a fugit cu amorezul ei dintii ? Singurul lucru necesar este să dispar și eu în același timp. Nimeni în California de sud, după cum știi, nu se întreabă ce se întîmplă dincolo de munți. Ea și cu mine putem fi, poate, criticați pentru moment, ca lipsiți de etică. Vei primi poate unele condoleanțe, rău venite. Și, cu asta, treaba s-a încheiat.

De cîtăva vreme mă simt copleșit de atmosfera nepoetică din Los Angeles. Am un lucru de făcut și aici nu-i locul să-l fac. Numai tinăra noastră prietenă m-a reținut aici — ea și lipsa de bani. Și, vorbind de lipsa de bani, Joyboy, presupun că ai economii substanțiale ?

— Am ceva polițe de asigurare.

— Ce poți împrumuta pe ele ? Cinci mii de dolari ?

— Nu, nici pe departe.

— Două ?

— Nu.

— Atunci cît ?

— Poate o mie

— Scoate-o, Joyboy, vom avea nevoie de toată suma. Și în același timp încasează și cecul acesta. Împreună are să ne ajungă. Poate că-ți va părea

sentimental, dar doresc să părăsesc Statele Unite în același stil în care am venit. „Luminișurile murmurînde“ nu trebuie să fie mai prejos, ca ospitalitate, decît Studioul „Megalopolitan“. De la banca duminică du-te la agenția de voiaj și ia un bilet pentru Anglia — vagon-salon pînă la New York, și de acolo înainte, o cabină de lux Cunard ¹, cu baie. Voi avea nevoie de o mulțime de bani lichizi pentru cheltuielile ocazionale. Așa că adu restul, global, împreună cu biletele de drum. S-a înțeles? Foarte bine, voi veni la morga voastră cu duba, îndată după cină.

Domnul Joyboy îl aștepta pe Dennis la intrarea secundară a morgii. „Luminișurile murmurînde“ erau echipate ideal pentru mișcarea lină a corpurilor. Pe un troleu rapid și fără zgomot, așezară cea mai mare ladă de colectat cadavre a lui Dennis, întii goală, apoi plină. Merseră cu mașina la „Plaiurile vînătorilor preafericite“, unde lucrurile erau mai improvizate, deci manipulară împreună sarcina lor, fără prea mare greutate, pînă la crematoriu, unde o băgară în cuptor. Dennis dădu drumul la gaze și le aprinse. Flăcări țîșniră din toate părțile. Închise ușa de fier.

— Socotesc că va dura o oră și jumătate, spuse el. Vrei să rămii?

— Nu pot suporta gîndul să se termine cu ea în felul acesta. Îi plăcea să vadă lucrurile făcute cum trebuie.

— M-am și gîndit să țin o slujbă. Prima și ultima mea slujbă nesectară.

— N-aș putea suporta, spuse domnul Joyboy.

* Linie de navigație engleză.

— Foarte bine. Voi recita în schimb o mică poezie, pe care am scris-o pentru această ocazie :

Aimée, frumusețea ta era pentru mine
Ca acele bărci niceene de pe vremuri...

— Ei, nu poți s-o spui pe-asta. Este o poezie falsificată.

— Joyboy, te rog, amintește-ți unde te afli

...Care lin, peste o mare parfumată,
Duceau truditul călător, sătui de drumuri,
Spre țărmul său natal.

— E într-adevăr remarcabil de potrivită, nu-i așa ?

Dar domnul Joyboy părăsise clădirea.

Focul duduia în cuptorul de cărămidă. Dennis așteptă pînă ce totul fu consumat. Trebuia să scoată cenușa incandescentă, să piseze craniul și poate, bazinul, și să împrăstie resturile. Totodată intră în birou și notă în cartea ce se ținea acolo în acest scop :

„Mîine, și la fiecare aniversare, cîtă vreme vor exista «Plaiurile vînătorilor preafericite» o carte poștală va fi trimisă pe adresa domnului Joyboy : «Mica dumneavoastră Aimée dă din coadă astăzi, în cer, gîndindu-se la dumneavoastră»“

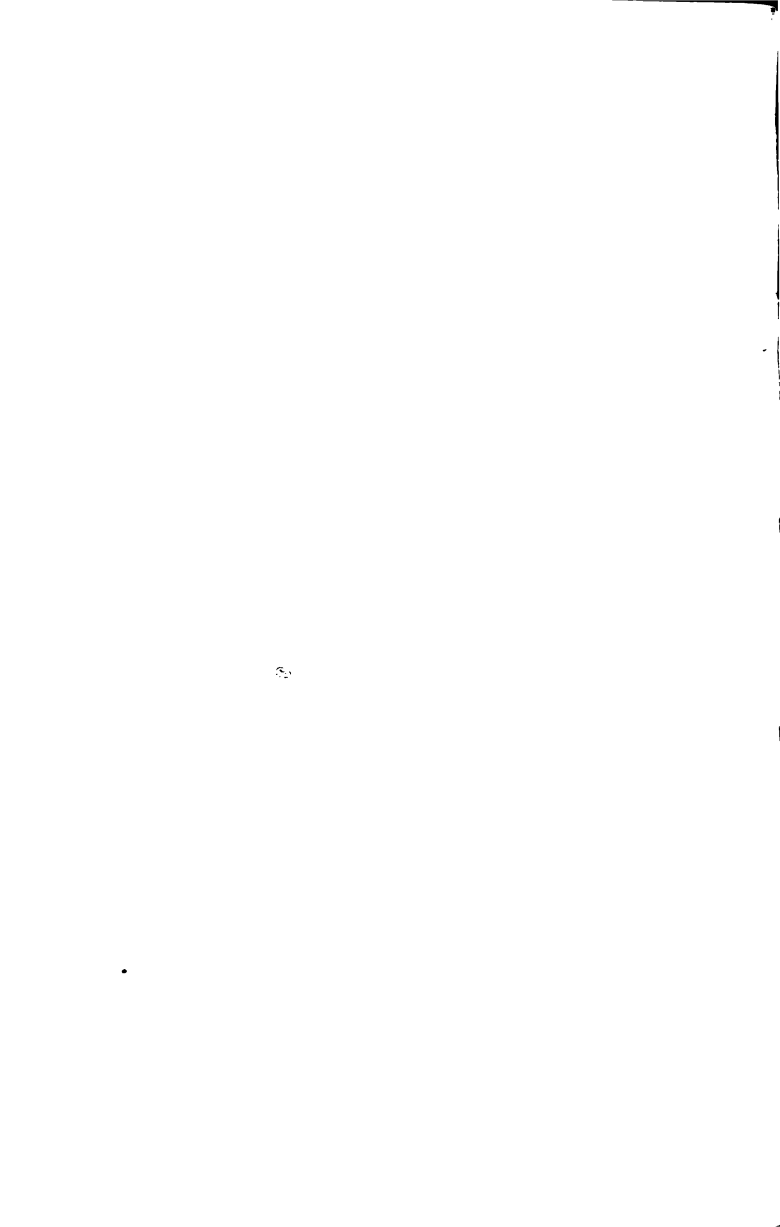
Apoi repetă :

...Ca acele bărci niceene de pe vremuri
Care lin, peste o mare parfumată,
Duceau truditul călător, sătul de drumuri,
Spre țărmul său natal.

În ultima seară la Los Angeles Dennis recunoscă că era un favorit al Norocului. Alți oameni, mai vrednici decît el, se prăbușiseră aici și pieriseră. Malul era acoperit cu osemintele lor. El îl pă-

răsea nu numai eliberat, ci și îmbogățit. Adăuga și el partea sa la epave, ceva care de mult îl stînjenea, tinăra sa inimă, și ducea în schimb povara artistului, o halcă mare, informă, de experiență. O ducea acasă, spre malul său străvechi și lipsit de confort, pentru a o prelucra, din greu și îndelung, Dumnezeu știe cită vreme. Căci, pentru acel moment de viziune, o viață întreagă este adesea prea scurtă.

Culese romanul pe care domnișoara Poski îl lăsase pe birou și se așeză comod să aștepte arderea definitivă a Preaiubitei sale

CUPRINS

<i>Prefață</i>	V
<i>Tabel cronologic</i>	XIX

UN PUMN DE ȚĂRÎNĂ	1
-------------------	---

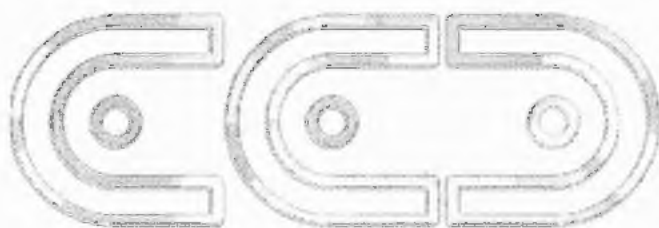
Capitolul I : <i>Du côté de chez Beaver</i>	3
„ II : Gotic englez	13
„ III : Ghinionul lui Tony	80
„ IV : Gotic englez — II	162
„ V : În căutarea unui oraș	197
„ VI : <i>Du côté de chez Todd</i>	265
„ VII : Gotic englez — III	283

PREAIUBITA	289
------------	-----

Redactor : ANA COGAN
Tehnoredactor : ELENA CALUGARU

**Apărut 1969. Tiraj 60 175 ex. broșate. Hirtie
ziar de 50 g/m². Format 700×920/32. Coli ed. 19,37.
Coli tipar 14. A. nr. 16 331/1969. C.Z. pentru
bibliotecile mari și mici 82—31=59**

**Tiparul executat sub comanda nr. 90 760 la
Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”, Piața
Scintei nr. 1, București — Republica Socialistă
România**

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2026

